

1991-01-08, tisdag.

For till Falsterbo. Från Lund 1125, ankomst Falsterbo 1320. Gick från busshållplatsen till Fågelstationen med rätt tung packning. Avsåg att stanna 3-4 dagar, ville bl.a. se vad som fanns på Måkläppen nu vid midvintertid. (Det har hittills varit mycket milt, intet spår av snö eller is). Idag mest sol, god sikt, frisk V vind; drivande lätta, rätt låga moln.

På stationen bodde Sophie Ehnbohm, som arbetar med rödhakens flyttning och dessutom samarbetar med Lennart och Karin på fyren när det gäller sammanställning av tidigare års flyttningsdata. Vidare bodde här en tysk herre vid namn Lothar Bach; han studerar sälars sedan tre år (enligt egen uppgift). Han talar helst engelska men är tysk, bosatt i Leverkusen (också enligt egen uppgift).

Jag gick en runda 1350-1530: fågelstationen - mest längs sydstranden men delvis inne bland villorna - Nabben - Fyren - tillbaka via Torgböden, där jag köpte mat. Fint väder, men mycket litet fågel att se:

- 1 ejder: 3 mörka ex + en guding på sandbank utanför Nabben
2 gråtrut: dels enstaka ad, summa bara 6-7 ex, dels en flock på 16 ex, allra mest ad, på stranden, dels på långt håll bortåt Ängsnäset en större flock stående, c 30-50 ex. Knappt en enda strövande över vattnet, och ingen högflygande mås sedd.
3 fiskmå: bara 2-3 ad sedda
4 skratmå: " 5-6 ad "
5 koltrast: 1 + 1 i snåren i Falsterbo
6 skata: rätt ofta sedd i staden. I tallarna vid Wehtjes villa (=den längst mot sydväst belägna jämte Sundbergs villa därintill) flera mycket högljudda skator, men jag fann ingenting som kunde förklara deras beteende.
7 kråka 2 ex i sällskap, golfbanan
8 talgoxe 1-2 ex } kunde bestämmas
9 blåmes 8-9 ex } i en blandflock som innehöll säkert 20 ex, allra mest blåmes.

10 större korsnäbb. Först hörde jag korsnäbb, som flög över, och tyckte att lätet bara stämde med den större arten. Kort därefter upptäckte jag 8-9 ex på helt kort avstånd i småtallar och buskar (al, tror jag) vid Klubbhuset. 5 av dem, därav 2 ~~g~~ hannar ad, fällde vid en minimal regnpöl på vägbanan, den var bara c 40 cm i diameter och någon centimeter djup, och avståndet till mig var c 8 meter. Här satt de och drack; något ex måste lägga huvudet på sned för att komma åt vattnet!! Läten hördes hela tiden, klangfärgen var tydligt skild från mindre korsnäbb, men lätet låg inte "långt nere i basen", som somliga källor anger. Näbbform och kroppsform studerades noga. Näbbarna mycket kraftiga:

En gång såg jag en rätt stor andflock i fjärran över Måkläppen. Men även om den och den på långt håll stående gråtrutflocken inräknas, framgår det tydligt hur få fågelindivider jag såg på denna vandring, som pågick i etthundra minuter.

Lennart (Karlsson) och hans fru Karin (Persson) bjöd på utmärkt middag. Även Sophie Ehnbohm och Göran Walinder och Lothar Bach deltog. Alla människor härnere, som har med fågelforskning att göra, är städse högeligen vänliga mot mig.

1991-01-09, onsdag.

På natten var det mest regn. Frampå morgonen klarnade det avsevärt, men mina planer på att vandra ut till Måkläppen måste skrinläggas, ty det blåste halvstorm, i byarna hel storm. Jag ~~skattade~~ skattade vindstyrkan till 18-20 m/sek, vilket Göran Walinder bekräftade. ~~Maximum~~ Maximum i byarna var enligt honom 24 m/sek. Men i Trelleborg hade man uppmätt 33 m/sek, alltså orkanstyrka! - När jag gick ut 0840 var det delvis klart, men en stor mörk molnbank sjönk sakta undan i sektorn ~~S - O~~ S - O. Rikligt med små låga, snabbt förbiillande molntussar. Vinden var SV,

FORTS

1991-01-09 forts.

och sanden vid sydkusten rök mycket starkt och precis parallellt med kustlinjen (ty den strand som vi alltid kallar sydkusten löper ju ungefär mot nordost från Nabben räknat). Även havet rök i stor skala, vilket sågs storartat i motsolen; ~~det~~ det var som ett vitt dis över vattnet kilometerlångt ut, och sjön var alldeles ovanligt grov.

Jag gick sakta österut längs stranden. Om jag ställde mig mot vinden, rök sanden förbi mig som en gråvit, något ojämn, låg matta över stranden. Man fick intrycket att man med svindlande fart färdades över en gråvit yta. Fågelliv givetvis fattigt:

glesa gråtrutar kom med vinden, säkert 50-75 ex på en halvtimme, men nästan alltid enstaka. Några få ex flög lågt mot vinden. En gång kom 3 ejdrar, det var en guding och två mörka ex, mot vinden, precis lågt över vattnet; det gick oväntat lätt och rätt fort för dem, men allra närmast vattnet är ju vindstyrkan betydligt mindre. - Kl 0925 kom 10 skrattmåsar, både ad och juv, precis över vattenlinjen, eller rättare sagt över stranden där vattenlinjen skulle ha gått om vädret varit lugnt. De flög rakt mot vinden, tämligen sakta gick det men de föreföll helt obesvärade. Två havstrutar, en ad och en juv, kom också mot vinden, och längre ute sågs ytterligare tre ejdrar flyga mot vinden, de höll en höjd på c 10 meter och kom framåt avgjort sakta! En ensam gräsand-drake flög relativt högt söderut men gav upp och vek i krokig kurs m 1 m österut. En flock på c 15 småfåglar kom i full fart i medvind över dynen.

Jag fortsatte österut men ej ända till Ängsnäset. Här stod vid stranden c 200 gråtrutar tätt samlade, allra mest ad. Jag stod här en stund och fann, att en annan gråtrutflock, grovt skattad till c 100 ex, stod ännu mycket längre österut vid stranden. - Helt enstaka obestämbara änder sedda över havet, liksom några få gråtrutar och någon skrattmåsa.

Oväntade observationer fick jag av sälar. Kl 0850 sågs en bergsäker knubbsäl "stå" rätt upp i vattnet flera decimeter, så nära land att jag skulle tro att vattendjupet var högst omkring en halv meter. Strax därefter en annan knubbsäl på samma sätt!! Någon timme senare, när jag var på återväg, såg jag från en plats minst tre olika sälar helt nära land, en stor del av deras kropp var synlig. De dök, resp. dök upp, just där vågorna för sista gången bröt (närmare land var det absolut för grunt, inga vågor bröt där). Alla dessa sälar rörde sig mot SV ungefär parallellt med stranden. De tre sistnämnda exemplaren var knappast fullväxta; art oklar men sannolikt knubbsäl.

På återvägen till fågelstationen, även nu längs kusten, såg jag en havstrut ad och ett gräsandpar, de flög mot vinden. Även 2 oklara, smäckra änder, möjligen alfåglar. - Sista biten gick jag genom parken och förbi kyrkan men såg på denna sträcka ingen fågel alls, ingen småfågel, ingen rovfågel. - På kvällen åt vi alla på fågelstationen.

Sophie tillredde spagetti med köttfärssås.

1991-01-10, torsdag.

Ut från fågelstationen 0805, gick genom villakvarteren till golfbanan, sedan tillbaka via torget - parken - kyrkogården. Det var milt och mulet, frisk vind omkring SV - S, småregn, dålig sikt. Regnet upphörde c kl 0900. Men det var rakt inget väder ~~lämpligt~~ lämpligt för besök på Måkläppen.

På golfbanan c 40-45 gråtrutar stående på gräset, alla ex utom ett enda var fina utfärgade ad. Koltrast flera ex, skata flera, talgoxe bara hörd. Korsnäbb: livlig kör vid Kolhagen (Kälhagen?), överflygande men sågs ej. En trädkryp i parken vid kyrkan studerades synnerligen noga, eftersom trädgårdsträdkryparen (*Certhia brachydactyla*) upprepade gånger setts och ringmärkts i Falsterbo på senaste åren. Men dagens exemplar var en klar *Certhia familiaris*. Undersidan lyste vit trots det rätt svaga ljuset. Ingen brun ton på kroppssidorna. En gång "fluffade" den upp övergumpens fjädrar, som var längre och yvigare än jag trott och rätt livligt bruna, snarast åt rödbrunt. Intet läte. Huvud brokigt. OBS det mycket ringa antalet sedda arter och individer. Turen slut 0950.

ForG.

1991-01-10 forts.

Omkring kl 1200 klarnade det, sikten blev ^(mycket) bättre, det kom senare på dagen bara en kort regnskur. Vind fortfarande frisk men knappast hindersam. - Jag gick ~~■~~ även idag österut längs stranden, start 1250, gick sakta ända till Ängsnäset, vistades därute 1410-1415, gick tillbaka i många ~~■~~ krokar över Ljungen och genom slyskogen öster om militärområdet, vidare genom militärområdet (där det idag inte pågick skjutningar) - den gamla "dansbaneskogen" - Kyrkan - åter till fågelstationen kl 1520. Mycket artfattigt men visst inte ointressant.

På utvägen hände följande: ytterst få trutar i luften, några få kom mot vinden lågt över vattnet, bland dem var en nästan säker ung silltrut. Annars bara gråtrutar. Långt österut stod liksom igår en tät samling av c 200 gråtrutar, varav bara 4 eller 5 icke utfärgade. Ännu längre bort mot öster stod på den bara sandytan allra minst 500 andra gråtrutar. Folk kom förbi denna flock, fåglarna lyfte motvilligt och fällde snart igen.

Över vattnet utanför flocken på 200 gråtrutar fladdrade c 30-32 skrattmåsar ad, hela tiden över samma begränsade vattenområde. Grunt vatten där,, skattat omkring en halv meter, kanske mindre. Här sågs också 3 + 1 mörka ejdrar och 2 kråkor, därutöver intet.

Ängsnäset: en del av gråtrutflocken på 200 ex kom dit, kanske kom trutar även från andra håll, så att siffran blev 200 - 300 ex. Vidare en familj knölsvan på 2 ad och 3 juv och längre bort, glest fördelade i vattnet c 56 knölsvanar till, varav 12 ej utfärgade. I vattnet också c 20 gräsänder, och en flock på 6 gräsänder flög förbi. Över havet flög en ensam alfågel mot SV, trevligt, brukar inte ses i dessa vatten utom enstaka ex eller helt emå flockar på vintern.

Hemvägen~~■~~: ytterst fattigt. Trutar, en flock hastigt förbiillande siskor, praktiskt taget säkra gråsiskor, de hade intet gult eller grönt i dräkten och lät tyvärr inte höra något läte. Ensam ringduva. En ensam sångsvan ad flög över mot NO. Väder nu bra, men fågelliv synnerligen fattigt. Ej en rovfågel, ej en skarv, ej en småfågel utöver siskeflocken.

Kvällen: Göran Walinder bjöd på middag, en mäktig gryta med falukorv, därtill potatismos och färsk grönsallad. Och ett stadigt block glass till efterrätt, precis som fallet varit föregående dagar. Och efter glassen kaffe, också som förut.

1991-01-11, fredag.

Grå morgon, men milt och behagligt och rätt bra sikt. Svag eller (med tvekan) måttlig vind. Jag startade fotvandring mot Måkläppen 0815. På utvägen, ungefär vid sjömärket, mörknade det ett slag och blev finfördelat regn, men en stund senare lättade det starkt, Sjölland syntes, det blev sol och fint.

Jag gick långt ut, väl en kilometer bortom sjömärket men inte till de östligaste revlarna. Återkom till Nabben 1130, till fågelstationen 1155. Lågt vattenstånd, mycket stora ytor ungefär i havsnivå eller täckta av centimeterdjupt vatten. Stora ytor också, naturligtvis, något högre, och långt ute finns ett par områden med vegetation av Rumex och/eller Atriplex m m. Men markerade sandkullar som når 1-2 meter över normalvattenytan finns inte alls numera.

Fågelutbyte:

- 1 storskarv: c 200 ex i tät flock på revel, därtill ofta enstaka ex förbiflygande
- 2 kanadagås: några små flockar mest stående bland gräsänder, inalles c 35 ex
- 3 knölsvan: dels en familj på 2 ad 3 juv, dels c 50 ex rätt väl samlade, därav c 5-6 juv.

- 4 sångsvan: 3 ad i vattnet, rätt nära knölsvanarna
- 5 gräsand: starkt dominerande, jag räknade dem både när de var lugna och uppskrämda, och jag fick en totalsiffra på minst 1000 och högst 1200 ex
- 6 kricka bara en flock på 5 ex
- 7 ejder: simmande och flygande i små flockar, summa 50 - 75 ex, ej flera.

Forts.

1991-01-11 forts.

4

- 8 bergand: flock på 4 ex lyfte nära gräsänder m m. Sågs bra. Ingen allmän art här, långt-ifrån. Därmed ej sagt att obsen var förvånande. Men förvånande var istället att inte en enda vigg kunde upp-täckas
- 9 alfågel: på återvägen kom 3 ex, varav 2 fina långstjärtade hannar och en hona, flygande alldeles lågt utanför sjömärket.
- 10 knipa: dels en ensam hanne ad, dels en flock på 12 ex i vilken inget ex var hanne ad.
- 11 storskrake: ensam jättegripen hanne ad förbiflygande. (Underligt att ingen småskrak sågs).
- 12 strandskata: på återvägen hade jag glädjen att se 3 ex i flock flyga söderut
- 13 kustpipare: någon minut före strandskatorna kom, till min belåtenhet, en flock på fem vadare förbi mot söder. Det var 3 kustpipare, alla med svart i armhålan men helt utan svart på undersidan, och två små vadare, rimligen kärrsnäppor men ej kritiskt bestämda.
- 14 kärrsnäppa: ungefär samtidigt visade sig även den tredje bestämda vadaren: en ensam kärrsnäppa lyfte från en liten tånghög på sanden. En ensam individ mitt i vintern tyder ju på att den inte var helt "fullvärdig". Men den lockade "byrr" och flög obehindrat.
- 15 skrattnäs: spridda ex ofta sedda, inalles säkert över 15
- 16 fisknäs: summa 3 ex, varav ett ex icke utfärgat
- 17 gråtrut: hundratals, och c 90 procent ~~var~~ var ad.
- 18 havstrut: några ad sedda
- 19 sidensvans: en gång, när jag med kikare spanade mot NO över revlar och fågelflockar, kom en ensam småfågel in i synfältet. Den flög rakt emot mig på c 10 meters höjd och var först svår eller omöjlig att bestämma. Men den kom nästan rakt över, i bra ljus, och lät höra sig. Det var en ensam sidensvans. Med fortsatt rak kurs försvann den över havet i sydväst!!

- 20 kråka: 2 eller 3 ex på Måkläppen.
- - - -
De följande arterna sågs i Falsterbo, men inte på Kläppen:
- 21 ringduva: ett ensamt ex överflygande
- 22 koltrast: några sedda
- 23 talgoxe
- 24 blåmes
- 25 grönfink: flock 4 ex
- 26 skata: flera ex.
- - - -

Det var en mäktig skön vandring. Antalet vadare, som normalt flyttar ur landet för vintern men som i ringa antal kan ses vintertid vid Skånes kuster, är nu avsevärt. Jag minns att Gunnar Roos har obsar av c 15 sådana arter från denna trakt i januari månad; men detta naturligtvis efter många års obsar.

- - - -
Eftermiddagen blev mycket fin, med sol och en stämning av tidig vår. Jag vilade en stund, packade sedan ihop mina ägodelar, betalade för tre natters logi, städade mitt rum, tackade och tog farväl av Sophie Ehnbohm, som bor och arbetar på fågelstationen.

For från Falsterbo med buss omkring kl 1515. Eftermiddagssol över Ljungen, men inte en rovfågel att se.

Kort därefter, där vägen passerar nära sydänden av Foteviken, såg jag en ryttlande fjällvråk alldeles nära. På avstånd mycket stora fågelflockar i skymningen. Nära Tygelsjö kom en stenfalk förbi mot aftonhimlen, en stor flock kanadagäss gick öster om vägen, och en osedvanligt stor flock fasaner, c 35-40 stycken, gick vid en gård. Kanske nyss utplanterade?? Numera ser man nästan aldrig så stora flockar av "vilda" fasaner, d v s sådana som är m l m överlämnade åt sig själva.

Tillägg: Göran Walinder, som ofta färdas med bil mellan Malmö och Falsterbo, sade mig att han nu i januari sett stora flockar av både vipa och ljungpipare på markerna nära Fotevik-Kungstorp upp mot Vellinge.

Sådana obsar görs regelbundet fram till november, men under själva vintermånaderna brukar de vara borta.

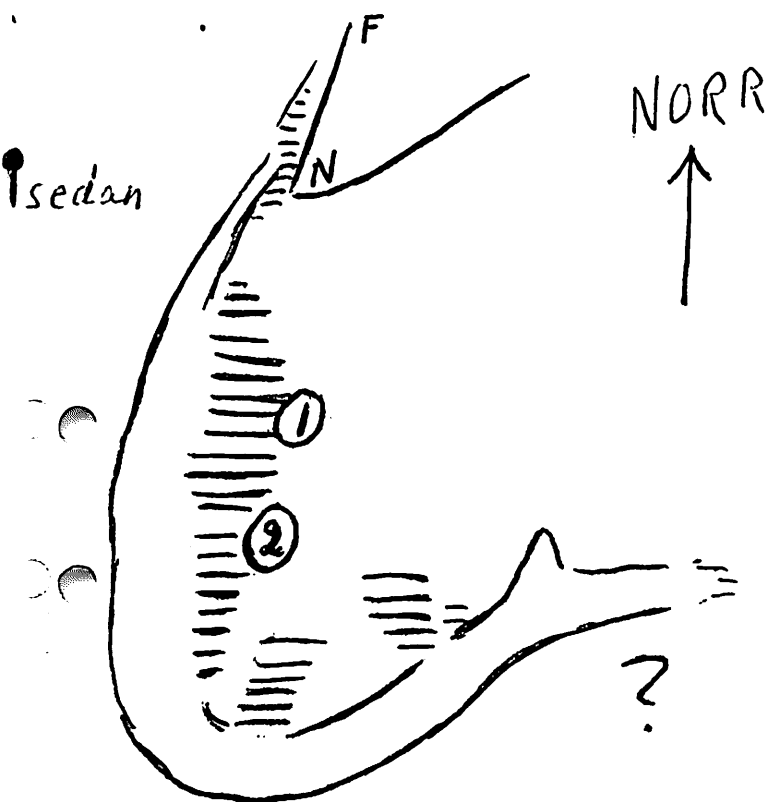
Fort.

1991-01-11 forts.

(5)

Det återstår att redogöra för mina iakttagelser på sälar denna dag. Från Nabben såg jag två flockar sälar liggande neråt Måkläppen. Den närmaste, som på skissen markerats med siffran 1, bestod av c 25 ex. Exakt siffra kan ej anges, ty flocken var delvis mycket tät. Och avståndet långt, säkert en kilometer. Ännu längre ute sågs ytterligare en flock, betecknad med siffran 2 på skissen. På utvägen i gråvädret studerade jag inte flockarna närmare, såg dock att de låg kvar relativt länge innan de gick i vattnet. På återvägen, i bra väder, blev det alldeles ovanligt givande obsar på flock nr 2. Den bestod av minst 26 vuxna sälar, i norra delen av flocken knubbsälar av olika storlek men ingen liten unge. Resten utgjordes av gråsäl, flera märkliga exemplar, några mindre, men även de såg fullvuxna ut. Men dessutom låg där två fritt synliga små ungar, vita eller gråvita till färgen, tjocka och trinda. Högst sannolikt fanns en tredje unge av ungefär samma storlek och färg, men den bara skymtade mellan några stora, tätt liggande exemplar. Alla sälarna i denna flock låg kvar ovanligt länge, de gick i vattnet först när jag var på c 150 meters avstånd. De låg (som sälarna brukar göra här) på alldeles plan sand praktiskt taget i vattnets nivå. Men omedelbart öster om dem måste vattnet ha varit minst halvmeterdjupt, troligen djupare, ty kropparna försvann kvickt i vattnet, bara huvudena stack sedan upp (ibland). Jag såg både färg och fläckighet och huvudform på många ex av vardera arten. - Flock nr 1 låg inte kvar när jag vandrade tillbaka.

Att se sälflockar ligga neråt Måkläppen, det har varit vardagsmat för skådare på Nabben sedan många år, antagligen oavbrutet sedan 40-talet. Även innan Måkläppen blev landfast låg de alltid så att de gick i vattnet österut från sin viloplats. Detta har jag sett jag började härnere. Men - med mycket sällsynta undantag - ligger de så långt bort att det är svårt eller omöjligt att bestämma arten. Även med tub är det ofta kinkigt. Att både knubbsäl och gråsäl ligger här regelbundet, det har dock varit känt mycket länge.

Skissen härovan är mycket ungefärlig.

F = Fyren

N = Nabben

① och ② = sälflockarnas plats

horisontell streckning markerar plana sandytor belägna praktiskt taget i havsytans nivå. Vattendjup där högst ett par centimeter.

1991-01-26, lördag.

Jag tog buss från Lund C 1217, ankomst Bjärred (hållplatsen närmast Löddeåns mynning) 1242. Villasamhället sträcker sig numera långt ut i den riktningen; det är bara några hundra meters promenad ner till naturreservatets gräns. I busstidtabellen kallas den slinga, där bussarna vänder, för Löddesnäs.

Det var mulet och grått, och sikten på långa avstånd var inte god, men på måttliga avstånd var den acceptabel. Ett par plusgrader, intet spår av snö eller is. Fuktig luft, som kändes rätt kall.

Jag gick ner till fågeltornet. Mycket få människor att se. Ett par småpojkar lekte i tornet men störde inte, försvann snart.

Obsade från tornet 1255-1350. Såg:

- 1 storskarv: på stengrundet ett stycke utanför åmynningen (grundet lär kallas "Lödde Kar") stod c 35 skarvar, och på höga fiskepålar i en mycket lång rad satt skarvar, inalles drygt 20 ex (vilket innebar ungefär 1 ex på var tredje påle). Enstaka ex även flygande, dels lågt över havet, dels kommande in över land och flygande m 1 m motströms utefter ån. Ett ex låg och dök just i åmynningen. Summa sedda ex minst c 65.
- 2 häger: på öppna ången norr om ån stod 6 ex, alla ad. Därtill enstaka flygande ex längs stranden etc.
- 3 knölsvan: i havet i närheten av Lödde Kar låg 14 ex glest fördelade. Alla föreföll rent vita. Ett par ex (de bortersta) ej bergsäkert bestämda, men nästan säkert var de också knölsvan.
- 4 kanadagås. Intressant observation. På långt håll uppemot Vikhögs samhälle fann jag en mycket stor flock betande gäss. Det var omöjligt att bestämma varje ex, men från många fåglar lyste det vitt trots avståndet. Bland storvuxna gäss är det bara kanadagåsen som har så vit undersida. - Flocken stod kvar hela tiden. Men en gång, när jag på nytt beskådade den, hade alla fåglarna vänt sig åt samma håll, nämligen med undersidan mot öster, d v s mot mig. Hela den stora och täta flocken tedde sig då som en vit strimma, i kikare dock givetvis med inslag av svart. Flocken bestod av minst 900 ex, sannolikt 1000. Jag räknade den tre ggr, den var delvis mycket tät.
- En gång hördes gäss kackla, och c 70-80 ex flög över havet mot Vikhög. De flesta var kanadagäss, och c 20 av dessa fällde i vattnet utanför åmynningen. De övriga bland vilka jag hann se c 25 sädgäss, fällde invid den stora flocken..
- 5 sädgås: se föregående.
- 6 gräsand: förvånande fåtalig. På sandrevel utanför mynningen och på vattnet därtill c 25-28 ex. Inte flera!!
- 7 knipa: en gammal fin hanne flög utifrån havet in över ån, mycket lågt. Och på håll i havet fann jag en flock på c 8 ex. Inte fler!
- 8 ormråk: ett mörkt ex satt länge på staketstolpe norr om ån.
- 9 skrattnås: just vid mynningen flög resp. låg en flock på 15 ex, varav alla utom ett var ad i vinterdräkt. Enstaka ex längre bort.
- 10 gråtrut: på Lödde Kar bland skarvarna ett osäkert antal, dock högst c 20-30 ex. På nyssnämnda sandrevel också c 25 ex varav mer än hälften var i ungdräkt. Flygande över havet enstaka ex hela tiden, bland dem mest ungfåglar. Jämför siffrorna med mina obsar i Falsterbo 8-11 jan.!
- 11 havstrut: några få gamla ex sedda.
- 12 fasan: flera tuppar gick på ängs- och våtmarkerna vid tornet och längre inåt.
- 13 skärpiplärka: ett ex flög förbi tornet. Lätet hördes flera ggr. Länge sedan sist.
- 14 grönfink hörd överflygande.
- 15 kaja } Ofta sedda, snarast allmänna. Men på ången och vid stranden bara kråkor och i ringa antal.
- 16 råka }
- 17 kråka }

En hare sprang på fältet alldeles nedanför den stolpe där ormråken satt

Jag tog bussen tillbaka redan kl 1407. - På hemvägen en tornfalk vid Fjellie. Skön tur. Men förvånande litet antal änder, möjligen delvis p g av att fiskare stod upp till bröstet i vatten vid udden närmast på norra stranden, mellan åmynningen och Vikhög. Dock tveksamt om detta spelade stor roll. Även antalet sedda gråtrutar oväntat ringa!

1991-01-27, söndag.

Biltur med Anders och Karin Dahm. Start 1015, återkomst 1345. Tätt dimma hela tiden fram till c kl 1315. På sista halvtimmen, då vi på återvägen tillryggalade sträckan Vombs Ängar - Lund, lättade det avsevärt. - Vi for Lund - S Sandby - Stensoffa - Krankesjön vid Silvåkratornet men gick inte ens upp i tornet eftersom sikten bara var 100-200 m. Fågelutbyte därför noll här. Annat utbyte: se nedan. For vidare via Vombs ängar - Vombs by - Vombsjöns västra sida. Dimman lika tät, man såg med möda att sjön här på västkanten delvis hade tunn is. Fortsatte på väg 104 förbi Svansjö till den plats, helt nära Färs Härads hembygdsgård, där man snabbt kommer ner till sjön och lämpligen kan vandra på den gamla järnvägsbanken, en rest av bansträckan Harlösa - Sjöbo, som alltid var mycket trafiksvag och lades ned för (uppskattningsvis) 30-35 år sedan. Gick en fin runda här. Sjön var isfri, vinden svag. Återgick till bilen via en stor krok i ovanligt grov lövskog med många döda och döende träd och liggande döda stammar. Se nedan. For sedan samma väg tillbaka mot Lund. Caféet på Sjögården, som var stängt när vi tidigare passerat förbi där, hade nu öppnat. Vi gick in, och jag bjöd på kaffe resp. the, med tilltugg. En glädje att göra detta, med stort tack för alla goda middagar hos Anders och Karin på sista åren. Vi for samma väg tillbaka till Lund, alltså via Vombs ängar (fortfarande dimma!) - Silvåkra by (lättnad dimma) - S Sandby - Lund.

På grund av vädret blev förstås fågelutbytet minimalt:

- 1 sädgås: flock c 10 ex på betesmark nära Vikens gård
- 2 gräsand: högst ett tiotal sedda i sjön på rundvandringen. Icke en enda fågel att se vid sjöns västra sida i dimman.
- 3 ormvråk: 1 ex sittande lågt i träd nära Svansjö. Satt nära vägen men lyfte ej.
- 4 blåhök, hona eller juv. 1 ex sakta flygande, och alldeles lågt, över markerna vid åns utlopp ur Vombsjön
- 5 talgoxe: flock på minst 10 ex i skogen nära Hembygdsgården
- 6 domherre: vid Stensoffa på utvägen lyfte en flock på 6-8 ex från landsvägen
- 7 pilfink sedd vid Sjögården
- 8 kaja } sedda i ringa antal i dimman. På Vombs ängar glest med
- 9 råka } kråkor; på återvägen större antal, bl a flock på c 15 ex.
- 10 kråka } På färden från ängarna till Lund, när sikten blev mycket bättre, sågs svartfågelflockar.

Övrigt:

Vid Silvåkratornet, alltså just där Inga och jag hade stugan åren 1973-82, hade mycket stark avverkning skett, dels av de höga björkarna (och andra träd) på det som förr var vår tomt och därifrån ner till kanalen, dels norrut från tornet. Det allra mesta av de gamla, delvis brutna och fallna björkarna hade försvunnit eller, rättare sagt, låg nu i travar vid vägkanten. Mycket stark negativ biotopförändring. Orsak oklar, men jag förmodar att militären behöver pengar. Även andra skäl förstås.

Vandringen i skogen vid Hembygdsgården/Vombsjöns strand blev intressant. Lokalen har varit bekant för mig i flera decennier. Men idag kom vi att göra en sväng längre inåt skogen, mellan landsvägen och sjön. Här var ett stort bestånd av mycket grova lövträd, mest bok, däribland många döda eller döende träd, ofta med talrika tickor på stammarna. Dessutom helt förvånande många liggande stammar, döda sedan länge. Bör vara en utmärkt lokal för insekter som kräver sådana biotoper. Jag skall snarast tala med Berith Cavallin om denna lokal.

- jan. 7: gick mycket sakta sträckan från Konsumbutiken till bostaden på Tenorgränd, en sträcka på c 800 meter. Tid: 1310-1330. Fint och soligt väder. Längs gångvägen huvudsakligen stora och täta hagtorsbuskar, vanligen c 4 meter höga (se uppgifter från dec. 1990). De flesta buskar nu utan bär, somliga med svartnade och m 1 m intorkade bär; enstaka buskar har fortfarande röda bär i måttlig mängd. Ingen koltrast i dessa buskar eller på marken därunder. På denna sträcka vistades förut 40-50 koltrastar. En koltrast sågs på gräsmatta på villatomt, dessutom sågs en skata, en gråsparv, en talgoxe och en rödhake.
- jan. 8-11: Falsterbo, se särskild redogörelse.
- jan. 14: gick samma sträcka som 7 jan. Strålande dag, utpräglat högtrycksläge, frost, utmärkt sikt. Tid c 1330. Såg: ringduva 1 ex i träd (men inte i hagtorn), större hackspett 1 ex överflygande, koltrast 4 ex, delvis ätande Crataegus-bär, skata 4 ex, gråsparv minst 10 ex och pilfink 4 ex, de två sistnämnda arterna i m 1 m tydlig flock tillsammans. Siffran för gråsparv är ovanligt hög, vilket kanske förvånar många, men man ser gråsparv här oftast bara i enstaka ex, eller inte alls. Den har avtagit mycket starkt jämfört med gamla tider.
Tidigare denna dag, omkring kl 1030, kom 10 sädgäss rätt högt mot SV, och en rödhake knäppte i närheten av Zootis.
- jan. 15: på vanliga vandringsvägen mot Zootis såg jag 2 steglitsor i träden nära Tekniska högskolans byggnader. Alls ingen vanlig syn inne i staden.
- jan. 20: 7 mindre korsnäckor fällde i grantopparna på granntomten, satt länge, enstaka ex flyttade sig korta bitar några ggr. Av de 7 var tre fina röda hannar ad. I trädgården sågs samtidigt: grönfink 1 hane, koltrast 2-3-4 ex, snöskata ett ex (ej sedd på länge), blåmes 2, talgoxe 1.
- jan. 21: flock på 7 domherrar, varav 3 eller 4 hannar, i samma träd där steglitsorna satt den 15 jan.
- jan. 25: 8 sidensvansar i de höga träden där motorvägen korsar Tunavägen. Arten ej sedd av mig i Lund på ett par tre veckor. En stund senare en ensam mindre korsnäck i högsta grantoppen på granntomten. Grön dräkt, satt länge.
- jan. 26, lördag: jag tog buss till Bjärred. Kortvarig tur, men mycket skön. Se särskild redogörelse.
- jan. 28, måndag: vid middagstiden c 50 sidensvansar i högsta trädet i utkanten av Östra Torns by, närmast motorvägen. De lyfte och flög ungefär västerut, kanske som följd av att en mindre flock sidensvans på c 15-18 ex kom över. Flockarna slöt sig samman och försvann, totala antalet blev 70 ex.
- 29 jan. ■: grått och dimmigt och frost fram till efter kl 12, därefter snabbt uppklärnande, sol, utmärkt sikt, alldeles vindstilla och alldeles molnfritt. Vid kort ärende till affären såg jag en flock på 17-18 sidensvansar överflygande mot NO. Gjorde sedan, kl 1505-1555, vandring till Tusenårslunden och åter i härligt väder. Men fågelutbyte minimalt: några enstaka flygande kråkor, några få skator, även 2 vid bo, en liten flock blåmes, två talgoxar, en grann grönfink, tre gråsparvar (men inte flera), och i trädgården ett par tre koltrastar. Intet annat! Inte en skrattmå, ingen överflygande flock av gäss, icke en rovfågel!

1991-02-01, fredag.

Exkursion med Lena. Vi hade i god tid fått veta att ett nytt storkhågn skulle invigas vid Flyinge klockan 1000. Vi for dit. Några tiotal personer hade samlats, med landshövdingarna Göransson (Malmöhus län) och Bråkenhielm (Kristianstads län) i spetsen. Därtill diverse befattningshavare på länsstyrelsen i Malmö; dock slapp vi se länsrådet Linder-Aronson, en obehaglig typ och svår miljöfiende. Bland folk jag kände var - förutom Berith Cavallin, som skötte det hela med fast hand - Arne Schmitz, Johnny Karlsson, Paul-Eric Jönsson, och fru Areskough, som sköter storkhågnen vid Karup.

Efter invigningen var det samling till lätta förfriskningar i den s.k. Ehrengranat-våningen på Flyinge. Roligt att se och deltaga. Trots att jag otaliga gånger under de ~~sista~~ sista 59 åren passerat Flyinge, har jag aldrig sett byggnaderna inifrån.

Eftersom vädret var vackert och vägbanorna helt torra beslöt Lena och jag att göra en runda österut efter invigningen. Dagsprogrammet i sin helhet kom därför att se ut såhär:

Från Lund 0915, ankomst Flyinge 0935, från Flyinge 1100, for förbi Holmby-Hammarlunda till Harlösa, därifrån till Veberöd (utan stopp vid Krankesjön) i förhoppning att finna ett kafe. Något sådant fanns ej där varför vi satte fart till Kulturens Östarp, som dock hade stängt för säsongen. Nästa anhalt Sjöbo, men på vägen dit beslöt vi att äta lunch på Gästgivargården. Den var god och oväntat prisbillig. Från Sjöbo 1305, for via Spjälla - Tågra - ~~väg~~ 13 tillbaka ~~till~~ till Spjälla - Ilstorpsgården - längs Sövde flygfält - enskilda vägen via Saxeröd - Kvarnruinen S Sövdesjön, ~~stopp~~ stopp här 1330-1345, sedan till Sövdesjöns SV vik, stopp här c 1350-1400, därefter vidare på den enskilda vägen ner till Hylla på den allmänna vägen Blentarp - Ystad. Fortsatte mot ~~Blentarp~~ Blentarp, fick fina obsar på denna sträcka. 1415 via Everlöv - Kumlatofta - Ilstorp - korsade väg 12 - Björka 1428 - Vombsjöns östra sida - Övedskloster - Vombsjöns NV hörn - dess V sida - Vombs by - Vombs ängar - Silvåkra 1445 - Tvedöra - S Sandby - ankomst Lund 1510.

Hela dagen rådde det härligaste väder, intensiv sol, blå himmel, så småningom en del lätta moln, god sikt men på stora avstånd var det soldis; från Spjälla exempelvis sågs Romeleåsen blek och disig. ~~På förmiddagen~~ På förmiddagen vid Flyinge och senare var det praktiskt taget vindstilla, senare en svag vind omkring syd eller sydost. Ovanligt kallt. På morgonen i Lund stod vår termometer på minus 8° C, säkert en av de kallaste morgnarna hitills i vinter; och skuggtemperaturen stannade under noll hela dagen. På sådana lugna vinterdagar är rovfåglarnas aktivitet ofta ringa. Så var fallet idag. Även i övrigt föreföll mig fågellivet föga livligt. Dessutom tillkommer en viktig sak beträffande utbytet. Frampå dagen, alltifrån kl. 1400, när vi lämnade Sövdesjöns SV vik (utsiktsplatsen från vägen), ville Lena komma hem så fort som möjligt. Av hälsoskäl har hon inte på mycket länge kört bil utanför Lunds stad. Som framgår av ~~tidsangivelserna~~ tidsangivelserna ovan, blev hemfärden därför avgjort snabb, och uppehållen nära nog obefintliga.

Fågel:

- 1 häger: 2 ex lyfte från diket, som mynnar i Sövdesjöns SV vik. Även 1 ex nära Silvåkra by.
- 2 stork: vid Flyinge vistades en vild, fritt flygande stork, som hade kommit dit i oktober och sedan hållit till där utan avbrott. Den satt eller stod på byggnader och träd och växlade plats flera gånger när invigningen ägde rum. - Inuti hägnet fanns dessutom 7 eller 8 andra storkar. Vi fick höra en hel del

om deras ursprung. De hade kommit från uppfödningssanstalten i Aneboda i Småland, som varit verksam i flera år. Dit hade de kommit från en uppfödningssanläggning i Schweiz, som i sin tur fått sitt avelsmaterial från Tunisien. (Jag kände till att storkar i vilt tillstånd sedan länge saknas i Schweiz, åtminstone som häckande). I invigningsanförandet av Berith fick vi noggranna uppgifter även om antalet "fasta par" m.m.m.m.

Fortf.

- 3 grågås: på betesmarken strax söder om Silvåkra by, väster om landsvägen, gick en gås-flock rätt nära; summa c 85 ex. Naturligtvis stannade vi för att granska dem. Och ganska naturligt var också att jag främst tänkte på sädgäss. Men det var det inte. Varenda ex var grågås, med ljus näbbnagel, helt orangefärgad näbb och rätt ljust köttfärgade ben! Intressant med en så stor flock nu på högvintern. - Obsen gjordes kl c 1120 på utvägen. På återvägen var flocken kvar på samma mark men närmare kärret. - Vidare såg jag ett grågåspar flyga nära Holmabacken vid Sövdesjön.
- obestämda gäss:
När vi omring kl 1105 passerade Holmby, såg jag en mycket stor och tät gås-flock på ett fält långt upp ~~mot norr~~ mot norr. Säkert 700-800 ex, kanske fler. Av trafikskäl omöjligt att stanna.
Vid Tågra och Sövde flygfält och på långt håll bortåt Blentarp såg jag ett fåtal flygande gäss, bara 3 + 5 ex och i ett fall c 15 ex i flock.
Underligt att göra en exkursion vid denna tid på året och se en stor flock grågäss men inte en enda säkert bestämd sädgås!
- 4 gräsand: i vak i stora dammen vid Flyinge låg gräsänder tätt, summa c 100 ex (approx). Därutöver inte sedd. Sövdesjön föreföll helt islagd, Vombsjön hade en del öppna fält långt ute.
- 5 storskrak: i mindre vatten vid Flyinge summa 3 ex varav en gammal hanne.
6 ormvråk	summa minst 10	} <u>se</u>
<u>tabell</u>
7 sparvhök	1	
8 kungsörn	1 juv	
9 havsörn	1 juv	
10 blåhök	1 hanne ad	
11 glada	2	
- ~~12 tornfalk 1~~
- 13 fasan: flera ~~ett~~ tuppar nära Flyinge, enstaka även på andra platser.

- 14 koltrast sedd Silvåkra by etc
- 15 snöskata: liten flock på c 7-8 ex överflygande vid Flyinge, där-
efter icke sedd
- 16 talgoxe: vid den stängda och folk-
tomma restauranten i Östarp var
en matplats som besöktes av
flera talgoxar
- 17 gråsparv: flera ex i buskar och
häckar vid Flyinge, dock ej mer
än c 10 ex sedda inalles.
- obestämda småfåglar: några smärre
flockar sedda på hemvägen, bl.a.
en nästan säker flock domherre,
men mycket litet sågs idag av
småfågel, även under tiden före
kl. 1400, när vi gjorde många
uppehåll.
- 18 skata: sedd bl.a. i Björka by.
- 19 kaja: många flockar, bl.a. c 200
nära Flyinge och flera flockar
därefter före Harlösa, vid Öved
etc etc. Delvis uppblandade med
råkor.
- 20 råka: också allmän. Nära S Sandby
ren flock på drygt 50 ex; senare
många flockar sedda, delvis upp-
blandade med kajor.
- 21 kråka: enstaka ex mångenstädes
på fälten, som vanligt. Dessutom
ett par tre rena flockar, t ex
vid Sövdesjöns V sida säkert 30
ex och nära Svansjö 50 ex i gles
flock på odlad mark. Inblandning
i flockar av kaja och/eller råka
förekommer, men i sådana fall är
kråkorna allra oftast fåtaliga,
exempelvis 3-4-5 ex i en flock
på 100.

Blandade kommentarer:

- a) ormvråk minimisiffra, jag såg trol.
ett par ex därtill, varibland en
extremljus. Kungsörnen juv flög
raskt och lågt över öppen mark,
havsörnen flög rätt högt mot S,
blåhöken en härlig gammal hanne
flög meterhögt och my. långsamt,
nästan ryttlande, över åkermark.
Gladorna kretsade rätt lågt.
- b) OBS att flera rätt långa sträckor
ej är upptagna i tabellen; här
sågs alltså inga rovfåglar.
- c) Jag fäste mig vid att landshövding
Göransson höll en påfallande natur-
vänlig ton, även att han framhöll
hur viktigt det är att vi får be-
hålla kronhjorten som vild i Skåne.

Tillägg: de vuxna granarna på markerna S om Sövdesjön (och här finns stora områden med sådana bestånd) bar mycket rikligt med kottar. Vissa granar, dock mest yngre, med föga kottar, var missfärgade, m l m starkt "röda", delvis nästan barrlösa och klart döende. Kanske mest sådana som stod i bryn mot V?

(11)

1993-01-17, söndag i med Lena.

vägsträcka eller lokal	tid	ornvråk	glada	havsörn	duvhök	tornfalk	summa
Lund - S Sandby	0955-1005						1
S.S. - Silvåkra	1005-1020		3				3
Silvåkra- tornet	1020-1050						1
tornet-Harlösa- Vombsjöns väst- sida	1055-1125	3					3
norr om Vomb- sjön till Öved	1125-1135		2			1	3
obs. plats Vomb- sjöns SO hörn	1140-1210				1		1
Vombs fure & Vombs ångar	1210-1245						1
Silvåkra by & allén	1245-1255	1		2			3
dänifrån-Lund	1255-1320						1
summa		4	5	2	1	1	13

Kommentarer:

- a) de 3 glädorna före Silvåkra höll nära ihop.
b) båda havsörnarna var gamla, vittstjartade.

1993-01-23.

(12)

Fin morgon.

- 0850 stor flock snöskator snabbt och glest mot SV, mycket glest fördelade, jag såg säkerligen inte hela flocken, men antalet bör ha varit 60 - 80 ex.
- 0915 massor av snöskator har fällt i rönnen (på granntomten), det är c 100 ex. Plötsligt kommer c 120 till, fäller där och i päronträdet, ytterligare flockar kommer, men de hinna knappt fälla förrän alla flyger bort; totalantal c 250 - 300.
Lena tog foto.

- 0945 vi startar biltur österut. Snöskateflock ~~flyger~~ flyger norrut; strax därpå ~~flyger~~ flyger minst 60 andra västerut, kort därpå en flock på minst 200 västerut; detta är nära Kungsmarkens golfbana. På golfbanan vid den f d dammen sitter c 75 ex. Fö bara några få råkor och kajor.
- H plus My. fint och klart väder, molnfritt; ett par ~~pl~~grader.
- 0955 S Sandby. Tar bensin; därvid 1 ormvråk sakta överflygande, c 50 svartfåglar lyfter då men fäller strax åter. - Flock c 30 snöskator flyger mot V - SV
- 1004 22 snöskator också ungefär mot SV
- 1005 start
- 1009 Abusa: 1 glada lågt och sakta. Strax därefter 1 fjällvråk, ovanligt mörk, tedde sig något oroväckande, men jag hann ut ur bilen och såg den bergsäkert. - ~~flyger~~ Kråkflock c 20 ex. Kreatur på bete
- 1012 100 - tals kossor. Flock minst 20 ringduvor. I närheten c 150 - 200 kråkfåglar. - Vi tar av mot Torna Hällestad, ser några kajor. Många kullblåsta träd. 15 snöskator överflygande. Väster om Tvet: ej mindre än c 130 fiskmåsar stående och/eller flygande över svag sänka på öppen mark. Underligt beteende. Både ad och juv. Oklart varför de samlats här. Devistas över en yta på c 100 x 400 m. De nalkas sakta. 1 ormvråk mycket lågt, fäller på sork-hög. - 2 ryttare på ängen; måsarna flyttar sig mot Tvet.
- 1025 måsarna sätter sig, ~~flyger~~ tar något från marken, lyfter på nytt. Bergfinkflock c 50 ex. 150 snöskator flyger mot V. På ängsmark (rättare väl: betesmark) c 200 kråkfåglar, de plockar något, men ovisst vad.
- 1031 stort uppflog, orsak oklar
- 1033 Tvets vägsäl
- 1041 Veberöd. Vi tar mot Skurup. Kajor helt få ex. Lång sträcka utan liv. Dörröd några kråkor, och 1 ormvråk nära.
- 1048 stopp Stenbergets P-plats. Fin vy. 2 ormvråkar lågt. 30 snöskator oregelbundet rundflygande, och annan flock ses på långt håll över granskogen
- 1055 vägskalet mot Gyllebo. Bokdunge (avverkad? Text oklar). Först intet att se, men vi stannar och spanar norrut i utmärkt ljus. Ser 1 tornfalk, den flyger my. lågt, börjar ryttla. Strax därpå 1 + 1 + 1 = 3 ormvråkar, alla lågt, normalfärgade. Därefter 1 blåhök ♂ ad my. lågt, och 1 blåhök ♀ eller juv jättefint sedd, flyger my. sakta. letar efter byte längs vägkanten, flyger c 1 meter över marken. Kort därpå en tredje blåhök, ♀ eller juv.
- Små vita moln bildas på himlen. 1 gråtrut juv flyger mot V. Enstaka kråkor. 2 + c 10 + c 17 snöskator också mot V, och 1 ormvråk likaså.
- före 1120 ytterl. 1 + 1 ormvråkar, den ena kretsar rätt högt, den andra flyger västerut, sakta och lågt
- 1120-1130 ännu 1 ormvråk. 1 glada lågt mot vinden. 2 eller 3 snöskateflockar, vardera på c 30 ex.

årtalet
osäkert

- En duvhök dyker upp över skogen, slår efter kråka
- 1130 vi fortsätter
- 1133 passerar den gamla kejsarörnslokalen (där vägen från Gyllebo ansluter till vägen Häckeberga - Rockarp - Eksmeden; jag tror det var 1963 när en kejsarörn vistades här många månader; jag arbetade på Riksmuseet ~~1963~~ då men var nere i Lund och såg den minst en gång, i sällskap med andra skåne-ornitologer. Möjligen upptäcktes den, eller bestämdes första gången korrekt, av någon dansk ornitolog).
- Ännu en glada ses, kan möjligen ha varit samma ex som ovan.
- Vidare 1 blåhök, troligen inte samma ex som nyss; ~~1963~~ därtill 1 ormvråk samt en ung kungsörn, denna passerade mot S. Snöskateflockar, 20 - 40 ex/flock. 1 dubbeltrast.
- 1140 vi står strax norr om Kullaröd, ser minst 3 nya ormvråkar
- 1150 varav en är "gulröd", mycket ovanlig färg. Trastar på nytt, delvis högflygande, summa 30, dubbeltrast hörs däri.
- 1155 stopp för kaffe. Fri sikt norrut. 1 korp kretsar fint, 1 ormvråk kretsar lågt, stiger.
- 1210 Kall vind, men fint f.ö.. ~~1963~~ Enstaka kråkor. Några snöskator flyger över ungefär mot S. Magert utbyte här. Vi fortsätter till Häckebergasjön, gör en kort vandring S om sjön i samma fina väder. Några bergfinkar flyger västerut. Glesa snöskator, bara c 10 ex sedda, däri troligen ännu en dubbeltrast. 1 häger. I sjön litet gräsand och 15 storskrakar. 2 korpar flyger över, och 1 + 1 ormvråkar, inte mera trots noggrann spaning. - Oerhört med fallna träd, grova träd, vid sjön.
- Vi far förbi Häckebergakärret (= Skoggårds ängar, väster om sjön), stannar före Bökesåkra, ser bara spridda snöskator
- 1220 samt 1 ormvråk som flyger mot S. 2 dubbeltrastar kommer förbi. Några kråkor. 1 ormvråk tämligen högt, kretsar.
- 1245 1300 Fortsätter. Ännu 1 ormvråk. Stor svartfågelflock, c 150 ex, på betesmark, det är åtminstone mest kaja och råka.
- Nattsvart granbestånd.
- 1315 Hässleberga vägsäl, vi tar mot Klågerup och Kongsmarken på en liten väg. Stor flock snöskator har fällt på betesmark. Därtill flock 25 flygande snöskator. 1 ungtrut. Enstaka kråkor
- 1325 mot Kyrkheddinge. En fasan nära Esarp.
- 1328 i Kyrkheddinge
- 1330 mot Bjällerup. Vid Råby lyfter 1 ormvråk.
- 1345 hem via Östra Torn. Vimmel av hundratals snöskator över villakvarteren vid hemkomsten.
- De tre rönarna, som omnämndes i en notis från gårdagen, är nu, kl 1400, helt länsade på bär i topparna, d v s på de översta grenarna från toppen och 2-3 meter nedåt. Längre ner sitter en del bär kvar. Den mellersta rönnen, som är lägre än de andra, har rikligt med bär kvar utom i den "översta metern".

	före Gyllebo	nära Gyllebo	Kullaröd	kaffe- rasten	vid Häcke- bergasjön	sista biten	summa
ormvråk	5	7	3	1	2	4	22
fjällvråk	1						1
glada	1	1					2
duvhök		1					1
blåhök		3 (1 ♂ ad)					3
kungsörn		1 juv					1
tornfalk		1					1
summa	7	14	3	1	2	4	31

Kanske borde ett ex läggas till för glada och blåhök, se texten. Därtill sågs 1 korp på kafferasten och 2 vid Häckeberga. GRck.

Tillägg: gulspurv hörd vid Gyllebo.

(14)

1993-01-25, måndag.

Mulet och mörkt på morgonen, flera plusgrader. Ljusare framåt förmiddagen, men inte blå himmel. Mycket snöskator i rörelse, men närmare obsar gjordes först från kl 1030.

- 1030 minst 140-150 snöskator sitter i trädtoppar utanför huset. I dessa träd inga bär alls.
- 1031 på andra sidan huset, bara c 75 meter från de träd, där trasarna sitter, står de förut omtalade tre rönnarna, som visserligen är m 1 m utan bär i topparna, men längre ner finns rikligt med bär på alla tre. Summa 2 snöskator sitter här bland bären.
- 1034 Ungefär 30-40 ~~snöskator~~ snöskator faller i rönnarna. Flocken på
-1035 c 140-150 ex sitter stilla.
- 1037 minst 300 snöskator, troligen flera, kommer m 1 m norrifrån och faller delvis i rönnarna, delvis i andra träd. ~~snöskator faller i andra träd. Antalet ex i rönnarna blir c 60 eller 70 ex. De äter bär. Inga träd eller buskar utöver rönnarna har bär.~~
- 1040 stort uppbrott, minst 300 ex till väders. Men en del ex i rönnarna lyfter inte, sitter stilla och spanar. Det gäller c 30 ex. Några av dessa sitter i topparna, där inga bär finnas,
- 1045 men de flesta sitter längre nere och äter. Långt nere, d v s uppskattningsvis 1½ meter över marken eller lägre, sitter inga trastar alls.
- 1055 efter kort uppehåll i obsarna finner jag att nästan ~~alla~~ alla trastar flugit bort. I det högsta trädet, d v s päronträdet bara några meter grån rönnarna, sitter c 15 ex. I rönnarna inte en enda snöskata men istället två rödvingetrastar! Två snöskator upptäcka i trädtopp på litet avstånd.
- 1100 Minst 200 ex kommer lågt och (som vanligt) rätt glest ungefär norrifrån, flyger rakt över hus och bärbuskar men faller inte.
- 1103 jätteflock på c 500 ex (synliga, det kan ha ~~varit~~ varit betydligt flera) flyger runt, tycks komma mest norrifrån, försvinner snabbt. Även de sistnämnda kvarvarande har försvunnit.
- - - - -
- 1400 jag går runda ~~utåt~~ utåt öster som vanligt. Himlen klarnade
-1440 delvis redan före kl. 1100, det blev sol, kallare, än en gång ökande vind. - Nu ses snöskator ideligen, flockar på 25, 50, ~~100~~ 100 eller mera, men som vanligt omöjligt att veta i vad mån det gäller "nya" flockar. Rundflygningar ideligen. Dock ser jag ute vid bebyggelsens gräns i öster att ett par smärre flockar kommer österifrån.

OBS bland annat att mängder av snöskator kl 1037-1040 satt ett par hundra meter från rönnarna, men i rönnarna bara några tiotal ex. Vidare att stora flockar flyger (flög) lågt över rönnarna utan att attraheras av dem. Man fick inte intrycket att snöskatorna var ivriga att leta föda.

Tillägg: på vandringen 1400-1440 såg jag också c 14 koltrastar, på marken eller lågt i buskage eller i något fall kvickt flygande över gångar eller gräsmattor. - Därutöver bara enstaka talgoxar och blåmesar och någon grönfink. Och skata.

1993-01-26, tisdag. Flera cm snö kom på natten, blev liggande. Frostgrader. Skottade trottoaren utanför huset för första gången denna vinter. - Snöskator sedda i stort antal flera ggr, ofta även sittande i trädgården eller därintill. Bären på de tre rönnarna i Oxelius' trädgård helt borta på e.m., utom några få (som sitter mycket lågt nere
klasar)

1993-01-29.

(15)

- 0815- mycket snöskator sågs i Lund denna morgontimme; men iakttagelserna
0930 var inte på långt när oavbrutna.
- 0930 exkursion, start med kurs mot Dalby. Högtrycksläge, frost, stilla; jättefint väder. Några snöskator. På ett fält ses skator och kajor ligga rätt nära varandra, en underlig syn.
1 tornfalk ryttlar över vägen ~~fram~~ (Dalby strax öster om). En ormvråk sitter i litet träd nära vägen. - Vi tar vägen ner mot
- 0950 Björnstorps by. Hög allé av almar, synbarligen inte almsjuka. Vi passerar slottet, kör in på enskild väg mot Romeleklint, färdas länge genom skog. Mycket ungbok, även stora ytor med ogallrad gran-skog. Rikligt med stormfällad gran. Ser ingen fågel utom koltrast.
- 1005 passerar nära den stora masten
- 1008 ut på vägen som från Veberöd går söderut mot Dörröd., svänger in vid vägvisaren Genarp 8, en my. trivsamt väg, men inga fåglar sågs i luften. Koltrast, Kråka. ~~Den~~ Den täta raden av stora popplar nära vägskalet vid Stora Perstorp har fällts; ett av träden hade blåst omkull. - Vi mot Håckeberga. Ser ånyo koltrast, ser också liten flock på c 10 bergfinkar.
- Håckebergasjön har nyis. Stopp, vi letar efter strömstare men misslyckas. En ormvråk, typ börringevråk med massor av vitt på över-sidan. Den lyfte från marken i skog. 5 dovhjortar betar.
- 1030 Besöker Håckebergakärret (=Skoggårds ängar). Litet fink, c 25-30
-1040 ex, överflygande, bofink hörs. Blåmes och talgoxe ses, nötväcka hörs 1 häger ad står vid litet öppet vatten. Vi far mot S. 3 dovhjortar. Degebergahus c 10 kråkor och 2 kajor. Vi far vidare mot Rockarp: 1 korp och 1 kråka
- Norr om Björkesåkrasjön intet utom en koltrast, men kort därpå ses 1 lågflygande ormvråk i skogen. Bestånd av mycket tät granskog. Ännu 1 lågflygande korp. 1 ormvråk, normalfärgad, sitter nära. Våldiga trädor på båda sidor om vägen. 2 koltrastar flyger högt mot SO.
- 1058 Rockarp: några skator, 2 korpar, 1 glada my. lågt över gård, och 1 lågflygande ormvråk. 1 flygande nötskrika.
- 1105 vi korsar E 14. Flock 15 dovhjortar betar norr om vägen. - Kort därefter passeras f d Näsbyholms station. Många stormfällda träd. 1 ormvråk + 1 till, båda flygande. 1 sparvhök lågt. 1 + 1 + 1 + 1 (=4) ormvråkar och 1 fjällvråk, kort därpå ännu 1 ormvråk sittande. 1 kungsörn juv på håll över skogen, därefter 1 fjällvråk och minst 5 ormvråkar. En blåhök, icke hanne ad. 1 + 1 havsörnar juv. Ännu 1 sparvhök, 1 tornfalk, 3 glador och (grov skattning) 50 kråkor, samt minst 4 korpar. Denna ~~rikedom~~ rikedom på rovfågel förklaras åtminstone delvis: vi ser att en åtel är utlagd.
- På långt håll 2 rovfåglar som jag inte lyckades bestämma, trodde först på örn, men detta helt osäkert. En sittande ormvråk.
- 1200 Vi hann inte undersöka allt på denna plats. Startade kl 1200 mot Skurup, ~~så~~ såg då 5 rådjur. Många mycket grova träd hade fallit (i sista stormen, rimligen) (löv--)
- 1205 Skurup. Vi tankar,
- 1215 startar söderut.
- 1219 14 sädgäss flyger österut i solskenet nära Svenstorps kyrka. Kort därefter ses 1 blåhök, dräkt ~~mörk~~ mörk, säkert juv. 4 svanar, varav 1 juv, flyger västerut, lågt. Arten klarade jag inte.

X/ I fältanteckningarna, efter Skurup, finns också följande uppgifter om dessa rovfåglar:

1. ena havsörnen flygande på långt håll, den andra satt i träd, lyfte, mobbades av två vråkar, högst sannolikt ormvråkar.
2. antalet ormvråkar var säkert större än vad som antecknats
3. tornfalken satt på närhåll på en stubbad pil.

- 1 ormvråk till, den sitter på tråd över vägen
Östra Vemmenhög; vi far mot Beddinge. Flock c 35 svartfåglar, det är råka och kaja.
- 1230 Dybäcks park, den är risig och djävlig och hårt huggen
- 1240 rast på P-plats vid havet; här ses gräsand c 100 ex, några
- 1255 knipor också. Kort därefter Hörde hamn: gråtrutar, havstrut. Fortsätter till
- c 1300 Abbekås hamn: 2 koltrastar, 150-200 gråtrutar: av 50 ex var
- 1312 36 ad och 14 juv. Havstrut 3-4 ad. Skrattmåsar 15 + 5 ad, fiskmåsar bara en ad! Ensam mörk ejder. Små flockar av alfågel, summa 10 - 15 ex sedda. Knipa sedd. Småskrak 1 flygande. Kråkor. Nu svag vind omkring § eller SO.
- 1315 Mossby. Havet bara krusat. - Lång sträcka i havet intet att se. Svarte. Vi tar in till vänster. Liten flock c 15 kajor. Mycket fin damm vid Skönadal, den har nyis (delvis, troligen). I damm ligger c 150 viggas. Provräkning av en del av flocken ger 20 ♂♂ och 30 ♀♀. 2 par knipa. Ej mindre än 17 hägrar här; jag hann se att minst 11 ex vad ad. 11 grågäss. Brunand två par, gräsandpar, 2 sothöns, storskrake ♂♀. 1 ormvråk. Ruuthsbo kul damm i park, här sågs 10 gräsänder. Alla var ♀♀ (månne lapsus??)
- Här lätt snötäcke. Massor av vindfällan. - Balkåkra en börringevråk sittande.
- Marsvinsholm vid kyrkan: 80 ringduvor i parken. En sparvhök slår elegant, men byte osynligt, resultat okänt.
- 1350 Marsvinsholms slott. Nu ånyo massor av trasiga träd. Skårby 1 ormvråk. 30 dovhjortar, men dessa är i hägn. Ytterligare 2 ormvråkar lågflygande, den ena är "halvljus" (vilket ofta gör sådana ex felbestämda). - 1 ormvråk och ett par tre kråkor sitter på död kanin på vägen, vråken lyfte inte. 1 sittande och 1 hökretsande ormvråk, den sista kanske inte alldeles bergsäkert bestämd.
- Utsiktsplatsen vid vägen väster om Ellestasjön: 1 havsörn juv flyger österut, ~~mmmmmm~~ 1 ormvråk sitter högt i träd. 11 sångsvanar flyger österut, 2 ex i flocken är juv. 1 rådjur. Nyis på sjön. Svanarna fällde på isen, därvid ändrades deras läte. Flock c 20 gräsänder flyger över isen. Ännu 1 ormvråk i trädtopp.
- Snogeholmssjön har spegel-is. 2 hägrar stående. 1 ormvråk kommer, jagar bort en korp från ett träd. Vi viker in på den enskilda vägen N om Snogeholmssjön, förbi stugan som ligger ~~mmmm~~ c 300 m från allmänna vägen. 1 häger överflygande. 10 gräsänder på isen. Härligt ställe. Vi far genom den skog där jag relativt nyligen var ute med Rune Gerell m fl och såg ekoxe.
- 1445 Sövdeborgs slott. Massor av grov bok avverkad. Ingen fågel sedd i skogen. - Kommer fram till ~~mmmm~~ Fyledalens västra mynning vid Sövdeborgs f d station. Vi viker in på den enskilda vägen som går mot OSO in i dalen. Landskapet är snötäckt. 1 ormvråk sitter i högt träd.
- 1500 Eriksdal: 1 korp. 2 snöskator. Röddinge: vi far ner i dalen. Ser 1 kråka. Inget annat nu, men det är en ljuvlig eftermiddag.
- x) Dubbelgrevinnan: 1 havsörn juv sittande. 1 sparvhök flyger norr-ut. 1 + 1 ormvråkar flyger mot V, annan ormvråk sittande. 1 häger. ~~mmmm~~ Nötväcka. 30 gräsänder och storskrak ♂♀ i ån.
- 1530 vi fortsätter nära Lyckås. 3 ringduvor. 1 rättljus ormvråk sitter, lyfter. Annan ormvråk sitter. 1 glada kommer från SO.
- 1540 1 obestämbar vråk på kraftledningsstolpe långt borta.

x) förklaring, se efter texten.

- nära Benestads kyrka: 1 glada. På snöigt fält c 19 sångsvanar, varav c 7 är juv; detta nära Ödemarksgården.
- 1547 det s k Svampakorset strax väster om Tomelilla. Vi ser en del kråkfågel, bl a små kajflockar. Vi svänger västerut här. 1 sittande ormvråk.
- 1553 Röddinge kyrka. På telefontråd 1 ormvråk. I träd i kanten av Oran (=Sjöbo Ora) 1 obestämbar vråk. folk åker skidor i Orebacken. Flock c 50 kajor på ledningstråd.
- 1559 1 glada vid vägkorset V om Sjöbo, ~~1 ormvråk~~ och strax därefter 1 sittande ormvråk. Vi tar norrut här, avser att fara hem via Övedskloster. Nu solsken! 1 obestämbar vråk, ~~1 ormvråk~~ dock troligen ormvråk. Nära Torps gård 1 + 1 sittande ormvråkar.
- 1608 Övedskloster. Vombsjön har nyis, vi stannar inte. Vid ~~Övedskloster~~ Svansjö går 12 gäss på snön, art dessvärre inte klar. 2 + 1 rådjur. Vid Vombsjöns V sida 1 ormvråk sittande i al, kort därefter ännu 1 vråk sittande. - Jättehögt vattenstånd i sjön; även i Kävlingeån massor av vatten. 1 häger stående, en annan häger ses fälla.
- Utomordentligt stora mängder änder i Vombsjön, granskades bara helt flyktigt, men säkert låg där 3000 - 4000 ex (underförstått: med gräsand som starkt dominerande eller nästan allenahärskande); litet storkrak sågs också. 18 + 8 sädgäss passerade mot V. 1 ormvråk.
- Vi far inte över Vombs ängar. Ser ännu 1 häger.
- 1626 kommer ner till stora vägen, här nyligen omlagd; den hette förut väg 12 men har antagligen bytt ~~nummer~~ nummer. Vi far snabbt hemåt. Norra utkanten av Veberöd: mycket rikligt med kråkfågel, de flyger ungefär mot NV, uppenbart på väg mot nattkvisten. Massor är det.
- 1635 nära Dalby 1 ormvråk, Mer kråkfågel; här tycks de röra sig mot OSO. (flygande.)
- 1650 hemma igen.

Ordförklaring: "Dubbelgrevinnan" (egentligen: "Dubbelgrevinnans hus") syftar på villan vid Lyckås med närmaste omgivning. I villan bodde nämligen grevinnan Marianne Piper-Hamilton. Hon var dotter till dåvarande chefen för Sydkraft, den store naturvandalen Jonte Hultcrantz. Hon gifte sig med en greve Piper och fick en son; men maken avled efter bara något år. Hon gifte om sig med en greve Hamilton, jag tror det var ägaren till Barsebäck. På senare år, när hon blivit ensam på nytt, har hon visat intresse för naturvård och bl.a. sålt miljövänliga produkter m m i en långa alldeles vid Lyckås gård.

Tabell över rovfågel se nästa sida. Ovanligt hög siffra för ormvråk idag. Mina anteckningar visserligen i stort sett noggranna, men det är långtifrån säkert att jag hunnit ~~skriva ner alla sedda vråkar~~ skriva ner alla sedda vråkar.

1993-01-29	Lund-Häckeberga	Häckeberga-Näsbyholm	vid Näsbyholm	Näsbyholm - Skurup - Hörte	Hörte - Abbekås - Skärby	Skärby-Ellestasjön - Eriksdal	Eriksdal - Lyckås (Fyledalen)	Lyckås - Sjöbo	Sjöbo - Lund	Summa
ormvråk	1	4	> 13	3	2	10	4	4	7	48
fjällvråk			2							2
obest. vråk						1		2	1	4
sparvhök			2		1		1			4
glada		1	3			3		2	1	10
kungsörn			1							1
havsörn			2			1	1			4
blåhök			1	1						2
tornfalk	1		1							2
summa	2	5	> 25	4	3	15	6	8	9	77

Kommentarer :

1. kungsörnen : juv.
2. alla havsörnarna : juv.
3. blåhök : ingen ♂ ad.

4. de två i Texten (strax före kl. 1200)
anförda rovfåglarna är inte medtagna
i Tabellen. Kunde naturligtvis ha
anförts som obestämda rovfåglar.

- Jan. 16: på eftermiddagen, när det börjat skymma, flög en flock på c 25 stora trastar lågt över huset. Nästan säkert snöskator.
- " 21: på morgonen, när det blivit ljus, kom en mycket gles och ojämn flock på minst 40-45 snöskator utanför huset. Det rådde just den stunden mycket hård vind, och trastarna for åt olika håll. Några timmar senare sågs ett par tiotal snöskator lågt över husen rätt nära. En råka kom just då mycket lågt över samma område; då formligen yrde det upp mer trastar, säkert 50 snöskator, antagligen ett eller två ex av en mindre art, taltrast eller rödvinge.
- " 22: mycket hård vind omkring väst; en rapport vid 13-tiden angav 18 meter/sek. vid Oscarsgrundet. Byar med stormstyrka förekom säkert många ggr. Detta är fjärde gången på ungefär tio dagar som vi haft vind av stormstyrka. - På eftermiddagen klockan ~~1445~~ 1445 fann jag att en tät flock snöskator fällt just i tre rönнар på granntomten, som trots alla stormar ~~de~~ fortfarande har rikligt med bär. De satt nära varandra och åt. Plötsligt for en god del av flocken upp, greps av vinden och kastades något hundratal meter österut men kämpade sig tillbaka. Därefter snart ny oro och det egendomliga, glesa, irrande flockbeteendet, där somliga individer for iväg åt helt andra håll. Antal ex i flocken minst 50. Jag tror att dessa tre rönнар är nordamerikanska. De liknar vår *Sorbus aucuparia* i hög grad, men bärklasarna är nog mera rundade, inte m 1 m platta som hos vår art.

En timme senare, när vinden var lika hård, kom en gles flock på väl 70 snöskator i motvind, delvis precis över de nyssnämnda rönнарna, men alla fortsatte västerut. Naturligtvis omöjligt att veta om detta var en ny flock.

I TV-nyheterna kl. ~~1930~~ 1930-2000 meddelades, att stormen över S Sverige varit mycket kraftig, med byar på över 30 meter/sekund. Stora skador, långtradare som vält och blåst av vägen etc.

23: se särskilt protokoll!

- 24: på morgonen kl 0650: blötsnö hade fallit, rätt mycket. Hård vind på nytt. Plusgrader. - Satt mest inne och skrev. Vid tillfälliga utblickar sågs på morgonen snöskateflockar, först en på c ~~30~~ 30 - 35 ex som kom med väldig fart i medvinden, senare väl 75 - 100 ex flygande ungefär åt motsatt håll, d v s ungefär mot VSV. Båda flockarna som vanligt glesa, kom rätt lågt. - I trädgården på morgonen en rödhake. - Redan omkring kl 1230 var all snö borta. Samtidigt sågs antydningar till luckor i det grå molntäcket, som tydligen låg på ringa höjd.

En gång idag såg jag 2-3 mindre trastar flyga över; säkerligen taltrast eller rödvinge, men närmare kom jag inte.

- 1993-01-26: en rödhake i trädgården. Snöskator sedda i stort antal.
1993-01-27: massor av snöskator.
1993-01-28: en domherre, hanne, i trädgården. Massor av snöskator, hela dagen. Ofta satt 50-100 ex i träden i trädgården och i angränsande trädgårdar, och glesa flockar på 20 till c 100 eller 150 ex flög ideligen åt olika håll. Många hundra ex måste ha vistats i Östra-Torn-området idag liksom föregående dagar.

1993-01-29: lång och synnerligen givande rundtur med Bertil Nosslin. Se särskilt protokoll.

1993-01-30: ännu en strålande vinterdag, nästan molnfritt, svag vind, men köldgrader även på middagen. Sammanhängande snötäcke, men ingen nysnö kommen. På morgonen bara några få snöskator sedda c kl 0900, men framåt kl 1100 satt en flock på c 40 ex i träden utanför huset.

Lena och jag gick en runda kl 1340-1425. Fint, men kallt. Först bara råka (och någon annan kråkfågel i få ex) SAMT ÅTSKILLIGA koltrastar, men slutligen fick vi en överflygande flock snöskator på högst 25 ex. Någon enstaka gammal fiskmåsar strykande över villakvarteren.

Sent på eftermiddagen satt c 35 snöskator i träden invid vår tomt.

1993-01-31, söndag: på morgonen och förmiddagen stundvis en gles flock på högst 10 snöskator i trädgården och/eller i träden på granntomterna. Flera koltrastar samtidigt i trädgården. Två gråsparvhannar vid fågelbordet (som nu erbjuder fågelmat, alltsedan snön föll för några få dagar sedan). Gråsparv ses numera inte alls ofta i trädgården, och sällan mer än 2 ex.

På middagen, c kl 1300 och senare, satt c 40 snöskator länge i trädgården med närmaste omgivningar. Satt i träd, inget ex på marken. På marken satt däremot 3 - 4 koltrastar; de var dock rörliga och flög ofta kortare sträckor. - Det mulnade starkt dessa timmar, blev grått och tydligt mildare, sämre sikt.

Denna dag såg jag i trädgården även talgoxe, blåmes, grömfink, skata, alla i 1-2- (högst) 3 ex, samt en rödhake. Därtill överflygande enstaka kajor och råkor samt vid ett tillfälle 3 fiskmåsar varav 2 ad.

1991-02-27.

(21)

Ny bilexkursion med Bertil Nosslin. Från Lund 1005 i strålände väder, högtryck, molnfritt så när som på lätta slöjor i SO; och långt borta i öster var det grått (som förutskickats i gårdagens väderprognos). Vi hade bestämt oss för att fara till Sandhammaren ganska fort och att sedan följa kusten norrut. Det var stilla och fint, men redan 1025, när vi passerade Veberöd, skyade det starkt från öster. Ytterst litet att se. Ej en rovfågel. Passerar Sjöbo (söder om samhället) 1034. Kråkfågel hittills fåtaliga. Fortsatte genom Oran. Vid Anklams vägskalet en ormvråk sittande i träd. Fortfarande ytterst litet i luften, men vi färdas snabbt. I Röddinge by 2 kajor. Vi tar den enskilda vägen som går brant ner i Fyledalen från byn. Ännu en ormvråk lågt flygande, troligen uppskrämd. Stark avverkning i skogen på en del ställen. 1 glada kretsar. ~~Det~~ Det är nu skuggigt sedan en stund, men god sikt. En gredje ormvråk. Stopp 1050-1055 vid vägskalet där vägen går upp genom skogen mot Allskog. På avstånd kretsar minst 2 glador och 3 mycket högflygande ormvråkar. Enstaka flygande kråkor, och en lågflygande ormvråk. Flock 10 pilfinkar. Avverkning av grova bokar på den mot norr vettande sluttningen.

1100-1111 stopp på den sedvanliga "örnplatsen" i backen nära Lyckås. På måttligt håll över norra sluttningen ingen fågel alls, men på större avstånd ~~minst~~ kretsar 2 + 2 + 1 glador och samtidigt 2 + 2 + 1 ormvråkar, de flesta av dessa rovfåglar mycket högt uppe. 2 korpar ses och hörs. En ung kungsörn rätt lågt, stiger mot N-NO under kretsande. Flock 42 obestämbara gäss flyger österut på långt håll; samtidigt kom 4 andra obestämda gäss med kurs norrut.

Vi fortsätter, korsar vattendraget i länsgränsen; vattenstånd här mycket högt. Fortsätter mot Örup, ser c 20 flygande kråkfåglar och c 5 + 8 sittande.

/ till 1124 kör upp / Örups almskog, går en runda. En glada kretsar lågt. Döda skogen ter sig fantastisk. Många döda träd nu fällda (alltså efter det att de stått döda länge). Men i regel är de inte uppsågade (ännu?). Vi vänder vid gården. Ser 1 + 1 sittande ormvråkar, den ena är avgjort mörk. Ensam kråka sitter i den döda skogen. En glada faller där (men inte vid kråkan), tre andra glador ses i närheten, men ej eller knappt i sällskap. Större hackspett hörd. En ekorre springer över vägen i den döda skogen. Vi fortsätter mot Övraby, ser 2 glador kretsande dessförinnan. Flock c 25 råkor i trädtopp.

1136 på landsvägen nära Svenstorp minst 100 råkor och 15 kajor, kort därefter i Svenstorp c 8-10 pilfinkar i vägkanten, några kajor, 10 råkor, och sedan på vägen minst 30 råkor och 20 kajor. Oklart vad som attraherar dem så starkt just på vägen. Enstaka kråkor och råkor även spridda ~~minst~~ på fälten etc.

Kabusa kort efter vägkorset: 5 + 1 vipor, mina första för året. Ytterl. c 10 svartfåglar. Liten flock på 6 betande sädgäss. På fuktig gräsmark minst 4 vipor till, 4 fiskmåsar och 10 råkor. OBS att flockarna av svartfågel är små, med något ~~undantag~~ undantag. Kort härefter rikligare med svartfågel, c 50 råkor och 40 kajor, men dessa är glest spridda. Ensam fiskmåsjuv. Vid Hammar 1 glada och några skator, 3 gråtrutar, 4 + 1 + 6 + 10 råkor. Betande sädgäss c 60 + 40, därtill på ~~minst~~ längre håll flock på c 30 lyftande.

1200 ankomst Kåseberga. Skator och kråkor. Inalles vid hamnen, till stor del sittande, ses c 200 gråtrutar, varav c hälften juv. Jag gjorde en räkning i ett avsnitt av flocken, fann 21 ad och 22 juv. Därtill c 25 skratmåsar varav flera håller på att få den mörka färgen på huvudet. Några få ejdergudingar. Flock 42 gräsänder flygande. Havstrut minst 3 gamla utfärgade och en bergsäker juv. Trutarna var påfallande orädda, stod kvar tills vi var ett par tre meter borta. Spridda kajor, mest parvis; 3-4 kråkor ~~också~~ också vid ~~hamnen~~ hamnen, eller flygande längs sluttningen.

Vi fortsätter mot Sandhammaren. På en del björkar mycket häxkvastar på några ställen alldeles oerhört tätt med sådana. Nosslin berättar

FORTS

1991-02-27 forts.

att häckvastsvampen, Taphrina, enbart accepterar glasbjörk, Betula pubescens, aldrig B. verrucosa. Hybrider, som är vanliga, blir inte angripna, ren pubescens skall det vara.

Sandhammaren bara kort besök. Ett par tre småskrakar, det var 2 + 3, vidare ett par tre kråkor och dito fiskmåsar ad samt längre ute 2 obestämbara lommar som flög förbi mot SV - VSV. Ensam knipa, enstaka trutar, 2 skratmåsar ad. Fasan sedd vid nedfarten.

Från Sandhammaren 1235. Mälarhusen vid stranden 1240-1245, vi ser 2 alfågelhannar flyga förbi rätt nära mot NO. Helt enstaka måsar. Borrbystrand kort därefter bara blixervisit, ser 1 kråka och någon gråtrut. Kyl: två flockar ringduva, c 20 resp 45 ex. Helt få svartfåglar, 1 fiskmås ad. Skillinge: hundratals gråtrutar i luften, även här hälften ungfåglar, jag gjorde ny ~~räkning~~ räkning och fick 21 ad och 20 juv. I vattnet låg 3 sothöns, en viggflock på 17 ex varav 7 hannar ad, ~~utan~~ liten viggflock på 5 ex och ~~utan~~ bredvid dem en gammal fin ~~bergandhanne~~ bergandhanne, hela ryggen fint gråvattrad. En skäggdopping i vattnet. Alla dessa vattenfåglar på kort håll. Måsarna: vid hamnen eller där-
intill c 200 gråtrutar enligt ovan, därtill oväntat mycket skratmåsar: stående flock på 220 ex, där i närheten drygt 100 andra, därtill en del flygande. Nästan bara utfärgade ex, d v s gamla fåglar, däremot inte många med m l m mörka huvuden. Summa en fiskmås ad sedd efter letande!

Forts. norrut. På fält på avstånd en mycket tätt stående flock gråtrut på c 500 ex, kanske flera. Betande flock på 54 kanadagäss. På avstånd inåt land 6 rådjur. Fasaner sedda några ex.

1315 Giskövshammar: några blåmesar i träden, 1 + 1 + 2 kråkor, ett fåtal skator. Bara någon minuts uppehåll. Därefter Brantevik: 50 gråtrutar i luften, ett gräsandpar i hamnen, 2 + 2 + 3 kajor. Matpaus här till kl 1350, ser därvid storskrak ♂♀ och sedan ♂ med 3 ♀♀, knipa 1 + 1 samt gräsand 3 ex, alla dessa andfåglar flög förbi ungefär norrut utanför hamnen. Bland trutar några få havstrutar. Skratmåsar sedd, antal ej angivet, fiskmåsar summa 1 ad och 1 juv. En icke utfärgad skratmåsar sedd. Några få kråkor. Norr om Brantevik trutar på stranden, enstaka skratmåsar, enstaka fiskmåsar ad, några kråkor, skata.

1400 Simrishamns hamn: massor av trut flygande, och sittande på taken, och sittande på vågbrytarna, och en del stående precis bredvid bilarna när de körde förbi på kajen. Ytterst orädda. En icke utfärgad havstrut hade fått tag på en död ~~flundra~~ flundra, väl 20-25 cm lång, släppte den motvilligt när vi kom på 2 m avstånd men återvände till bytet så fort vi ~~passerat~~ passerat. Antalet trutar, som jag först uppskattade till c 1000, befanns vara mycket högre: jätteflock lyfte från vågbrytaren, och nya massor kom från olika håll, säkert var totalsiffran mellan 2000 och 3000. Mycket juv. Havstrut ad minst 18 eller 20 sedda. I hamnen alfågel ♂♀, några gräsänder, varav en hanne hade stor vit fläck på bröstet, vidare en ejderguding, flera viggflockar (dock knappt mer än summa 40 ex sedda), och en flock på c 10 storskrakar varav flera hannar ad. Sothöns ett par tiotal. 2 knölsvanor låg utanför hamnen (liksom en del ~~av~~ sothönsen). Kråka ~~10~~ c 10 ex, ett par av dem försökte ta flundran från havstruten men lyckades inte. Råkor sedda. Havstrut: även många icke utfärgade ex sågs. Orsak till ansamlingen av trut: fisk lossades i hamnen. - Vi for vidare via Tobisvik, men här sågs intet, och platsen föreföll tråkig.

Baskemölla: 1 tornfalk på tråd. Vid hamnen 10 viggar och högst 100 trutar. Vik: ankomst 1435. Av trutar räknades ett "prov", jag fick 21 ad 22 juv, flocken var totalt på c 100 ex varav några havs. Några skratmåsar, enstaka kråkor. Blåmesar sedda ånyo.

Rörum: skator, 15 kajor. Södra Mellby: 1 ormråk flygande och en dito sittande, denna är en klar börringevråk. Mulet hela tiden, men sikten mycket god, man ser Blekingekusten och Hanö. (Och från Sandhammaren sågs Bornholm).

Kiviks hamn 1450: 20 kajor, 30 andra svartfåglar, en ensam stare på nätpåle vid hamnen. Ensam storskrak. Gräsandpar in copula i hamnen.

1991-02-27 forts.

(23)

Antalet trutar här mycket måttligt. 2 sothöns, 1 alfågel ♂, en ensam ungsvan. Högst 30 svartfåglar till. OBS de små siffrorna för änder och sothöns i hamnarna. Vi far längs stranden till Vitemölla: trutar i måttligt antal, flock 25 gräsänder i havet. Fortsätter 1505 mot Vitaby, besöker kyrkogården, finner en man som arbetar där. Han vet en hel del om trakten och folket. Vi trodde att Pritiof Nilsson Piraten hade sitt sista vilorum på denna kyrkogård men fick veta att han vilade i Mellby.

Nu bär det hemåt, men vi far ner till Hallamölla och färdas en lång bit på en mycket smal och trevlig väg, vänder dock samma väg tillbaka. Gulsparv. Stor brådska nu, därför intet annat utbyte. ~~Christinehof~~ Christinehof, gjorde sväng förbi slottet. Andrarum: stopp vid kyrkan, eftersom en kollega till Nosselin hade köpt prästgården! Beskådade den, såg trevlig ut. Här en ormvråk, satt stilla, var också en börrringevråk! På avstånd 3 + 3 + 1 rådjur. Klockan nu 1600.

→ Vid Christinehof mängder av dovhjortar inom hägn.

Brandstad: 50 svartfåglar. Några små gåsflockar flög mot N eller NO. En ormvråk sittande. Övedskloster 1622: 1 + 1 ormvråkar, ~~den ena~~ den ena sittande inne i skogen. Ännu 1 ormvråk lyfter vid hembygds-~~gården~~ gården. 3 rådjur på fältet nära Svansjö. Far ner längs Vombsjöns västra sida. Sjön isbelagd, men mycket långt ute ses ett smalt svart band, det är en andflock som kanske står i en öppen råk. 20 kråkor. Vombs by 1633: intet. Vombs ängar: på håll c 110 gäss, sädgås hörs. 2 rådjur. Vi fortsätter hemåt via ~~Sandby mosse~~ Tvet, här lyfter en ormvråk, vi far inom Silvåkraskogen - Stensoffa 1645 - Sandby mosse (där jag inte kommit på länge), och ~~Sandby mosse~~ här lyfter en fjällvråk på närhåll och sedan ännu en fjällvråk på nära håll före Södra Sandby. Flock c 12 gäss ses på håll, art oklar. I S Sandby är klockan 1700 och vid ankomsten till Lund 1715.

Rolig tur, längesedan jag såg Österlens kust. Och Bertil N hade enligt egen uppgift aldrig tidigare besökt sträckan mellan Sandhamaren och Simrishamn.

Artlista:

- obestämd lom 2	glada	koltrast
skäggdopping 1	ormvråk	blåmes
kanadagås	fjällvråk	talgoxe
sädgås	kungsörn	gulsparv
- obestämd gås	tornfalk	- obestämd siska
knölsvan	fasan	pilfink
gräsand	sothöna	stare 1 ex
vigg	vipa	skata
bergand /	skrattnås	kaja
ejder	fiskmås	råka
alfågel	gråtrut	kråka
knipa	havstrut	corp 2
storskrak	ringduva	
småskrak	större hacksp.	

Summa 37 säkert bestämda arter.

Rovfåglarna finns i särskild tabell.

Här några smärre tillägg: koltrast sedd några ggr. Den obestämda siskeflocken var på c 75 ex och sågs hastigt flyga förbi nära Veberöd. Av knölsvan sågs c 10 ex även utanför Käseberga, och vid något tillfälle såg vi en flock alfågel på 5 ex vid ostkusten. OBS de genomgående mycket små siffrorna för andfågel och sothöns. Trutarna fanns i stort antal där det lossades fisk. Skrattnås avsevärt antal, men fiskmås överallt förvånande sparsam. Blåmes ser jag numera betydligt oftare än talgoxe, underligt nog. Antalet individer av svartfågel (=kråka + råka + kaja) säkerligen bara en tiondel av vad vi såg på förra turen, 19 febr.

vägsträcka	tid	ormvråk	fjällvråk	kungsörn	glada	tornfalk	Σ
Lund-Sjöbo	1005-1035	-	-	-	-	-	-
Sjöbo-Röddinge	1035-1042	1	-	-	-	-	1
Fyledalen före rastpl. Lyckås	1042-1100	6	-	-	3	-	9
rastplatser	1100-1111	5	-	1	5	-	11
Örup - Övraby	c 1125	2	-	-	7	-	9
Övraby - Kabusa	c 1135	-	-	-	-	-	-
Kabusa - Kåreberg	1140-1200	-	-	-	1	-	1
Kåreb. - Sandhamn	1205-1235	-	-	-	-	-	-
Sandh. - Simrishamn	1235-1400	-	-	-	-	-	-
Simrishamn - Kivik	1400-1450	2	-	-	-	1	3
Kivik - Vittemölla - Vitaby	1450-1515	-	-	-	-	-	-
vid Andrarum	1555	1	-	-	-	-	1
Brandstad - Öved	1605-1625	4	-	-	-	-	4
Vomb - Tvedöra	1630-1647	1	-	-	-	-	1
Tvedöra - Sandby marre - S. Sandby	1647-1700	5	2	-	-	-	2
S. Sandby - Lund	1700-1715	-	-	-	-	-	-
Σ		22	2	1	16	1	42

Av ormvråkarna var två ex extremt ljusa, eller kanske rättare:
mycket ljusa. Kungsörnen var juv med stora vita vingfläckar etc.

1991-03-09, lördag.

(25)

Kl 1030 hördes gåskackel, och två flockar sädgäss. på c 30 och 40 ex passerade ungefär österut på ovanligt låg höjd, bara c 50 m. Väder: grått, måttlig sikt, torrväder, tämligen frisk vind omkring OSO. - Kl 1120 - 1230 gick jag österut på Hardebergaspåret och tillbaka samma väg med en sväng via Konsumbutiken för inköp av matvaror. Utbyte:

art	utvägen 1120-1150	hemvägen 1150-1230	anm.
obest. gäss	c 45	c 15 mot Ö	lågt, och långt avstånd
fiskmåsar	enstaka överflygande, bara 3-4 ex	-	
sånglärka	1-2 sjung.	-	
koltrast	-	1	
talgoxe	c 3 sedda	1 sedd	
grönfink	sedd och hörd	hörd	
gråsparv	-	hanne sedd, några ex även hörda	
skata	c 5-6 sedda	minst 14	c 8 ex därav på gräsmark bland kajor och råkor
kaja	någon sedd	12+10+6	} bildade tre blandflockar på resp 12+30, 10+15 och 6+12. Siffror i underkant, och approx. Vistades dels på gräsmark, dels på bar åkerjord.
råka	någon sedd	30+15+12	

Mycket artfattigt, endast 10 arter sedda (varav en obestämd). Även individantalet ringa, åtminstone av småfågel.

På eftermiddagen en gärdsmyg i trädgården.

1991-03-10, söndag.

Enligt en överenskommelse, träffad för flera månader sedan, ledde jag idag en rundtur i södra Skåne med ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ Nordöstra Skånes Fågelklubb. Den som från Kristianstad skött ärendet heter Gunnar Göthner. Han hämtade mig i bostaden kl 0730. Vi for till Ystad, ankomst dit punktligt 0830, där övriga deltagare precis ~~XXXXXX~~ anlant till mötesplatsen vid järnvägsstationen. Det var c 15 personer, i fyra bilar. Vi gick först en runda vid hamnen, den stora spannmålssilon och skådade ut över vattnet väster om hamnbassängen. Måttligt utbyte. Därefter en lång och synnerligen krokig runda enligt nedan. Men jag anger först färdvägen från Lund: den gick via S Sandby - Harlösa - Övedskloster - Björka - Ilstorps-
(gården -

Från Ystad blev det såhär: E 14 till Marsvinsholm - sedan S om Skårby - Krageholmssjön, men den var till min förvåning helt frusen och ingen fågel att se, därför forts. via Årsjö - Eneborg - Baldringe - Högestad - ner i Fyledalen - Lyckås, där vi tog matrast på vanliga platsen. Sedan norrut i dalen - upp genom skogen förbi Allskog - Eneborg - Assmåsa - enskilda vägen till en P-plats, från vilken vi gick ner till grannskapet av Ellestad gård, där man har bra utsikt över Elletssjöns norra och västra delar. Sedan vidare förbi Snogeholm - Sövdeborgs slott - väg 13 mot Ystad - Vasen - Eriksdal - väg 12 genom Oran - Spjällakorset - Ilstorpsgården - Ilstorps kyrka - Björka - den s.k. Norra Vombvägen genom furet men stopp vid utsiktsplatsen vid Vombsjöns SO hörn. Slutligen via Vombs ängar till Krankesjön vid Silvåkratornet. Här upplöstes turen; jag fick ett påskägg med godsaker och en flaska vin och två stora fina cigarrer, och mycket vänliga ord till tack. De flesta for direkt till Kristianstad härifrån, men Gunnar Göthner körde mig till Lund enligt överenskommelse. Han satt en kort stund hemma hos oss innan han for vidare. Det var en mycket trevlig och vänlig man, och både han och flera andra deltagare var särdeles säkra och erfarna fält-ornitologer.

Turen blev lyckad trots att vädret var långtifrån idealiskt. ~~Det~~ [rädde hela dagen] mulet och disigt väder, rätt mörkt. Svag vind, delvis nästan omärklig, ett par tre plusgrader, och intet regn. Tätt dimma blev det aldrig, ~~men~~ men det klarnade heller aldrig upp. Sikten var acceptabel upp till ett par tre hundra meter, mot eftermiddagen till c 500 meter, därbortom allt sämre. Från Vombsjöns SO hörn kunde man endast ana sjöns norra sida, och från Silvåkratornet var sjöns motsatta ände också nära nog osynlig. Diset var avgjort generande och försämrade säkerligen utbytet kraftigt. Men ibland, särskilt på morgonen, sågs solen som ~~ett~~ matt vitaktig skiva, skarpt avgränsad. Då kunde man studera den i kikare och se en hopar solfläckar i syd-västkvadranten.

Utbytet blev tillfredsställande ehuru ojämnt. Flera platser gav magert resultat, exempelvis Krageholmssjön som ännu var helt frusen, Vombsjön som (såvitt man kunde se) var helt öppen, och Vombs ängar som var avgjort fågelfattiga. Detta medförde att turen gick något snabbare än jag planerat, vilket i sin tur gav oss tid att besöka Krankesjön. Den var i huvudsak öppen och faktiskt full av fågel, och timmen här ungefär kl 1500-1610 ~~blev~~ blev därför avgjort händelserik, särskilt som sikten hade bättrat sig något (men inte mycket). Och en mörk ~~en~~ eftermiddag var det.

Tidtabell för dagen samt utbytet av rovfågel ges ^{på} särskilt blad. Mina anteckningar blev förhoppningsvis någorlunda fullständiga, och eftersom jag hela tiden åkte med Göthner i främsta bilen hade vi väl något bättre obs-möjligheter än de andra. Men vi stannade mycket ofta, demonstrerade fågel, diskuterade trakten undan för undan; och jag är helt klar över att anteckningarna från ett par rastplatser kan vara bristfälliga. Någon noggrann räkning från Silvåkratornet hann jag inte med, och jag hörde att andra deltagare sett bläsand och någon annan art som undgick mig.

Artlista med kommentarer; först förkortningar:

Ass = Assmåsa, nära gården
 Ell = Ellestasjön, sedd från norr,
 och skogen och marken norr
 om sjön
 Kr = Krankesjön, SO delen, incl.
 obsar från Silvåkratornet
 LF = vanliga rastplatsen nära
 Lyckås i Fyledalen
 VSSO = Vombsjöns sydöstra hörn,
 utsiktsplatsen vid branten
 VÄ = Vombs ängar, från vägen
 västerut från Södergården
 Y = Ystad, hamnen. I hamnbas-
 sängen nästan intet. I vatt-
 net väster om hamnen litet
 andfågel, m.m.

Även obsarna på sträckan Lund-
 Ystad är införda här.

häger: Ell 2 + 1 flygande,
 Snogeholm sedd, och vid
 Kr 1 + 1 flygande

kanadagås: i stora sänkan norr
 om Övedskloster och väster
 om vägen till Tulesbo
 gick en flock på 17 sång-
 svanar ad och 13 kanada-
 gäss. - Y: flock 18 kana-
 dagäss kom över i diset,
 tycktes komma från V,
 svängde norrut. Över
 Fyledalen kom någon min-
 dre flock ungefär norrut.
 Och en ensam kanadagås
 fällde brant i Kr. utan-
 för tornet. Se även obe-
 stämde gäss. ~~samt slutkom-~~
~~mentarer.~~

grågås: vid Vikens gård öster om
 Harlösa gick 35 ex på
 sluttningen, flög ut till
 Vombsjön. - Vid Sjögården
 ytterl. minst 6 (2+2+2)
 betande ex.

Ass: flock c 170 gäss,
 bara grågäss, betade S om
 gården. 2 av dem var hals-
 märkta, vilket nu och i
 fortsättningen väckte
 stort intresse bland del-
 tagarna, som ägnade sig
 flitigt åt att avläsa
 nummer etc. - En annan
 flock strax väster om
 gården bestod inalles av
 c 265 ex varav ungefär
 200 grågäss; även här ett
 par halsmärkta.

Ell: minst 30-40 grågäss
 betade, flög ut i sjön.
 Kr: många sedda, oftast
 parvis flygande över sjön

sädgås: märkvärdigt få! I den ovan-
 nämnda flocken vid Assmåsa var
 c 50-60 sädgäss. Annars inte
 sedd! Se dock obest.gäss. ~~och~~
~~slutkommentarer.~~

bläsgås: i sistnämnda flock vid
 Ass fann vi 4 + 2 bläsgäss ad,
 mycket granna. Kanske fanns
 några till.

obestämda gäss: på sträckan Öved-
 - Skårby sågs flera små gäs-
 flockar flyga ungefär österut,
 antal ex c 5-12 per flock.
 Vid LF kom minst tre flockar
 på resp. 4 + 5 + c 20 ex med
 kurs snarast mot norr i diset.
 Vid Ell likaså ett par små
 flockar, 5 + c 10, nu med kurs
 ungefär mot O-ONO. Nästan sä-
 kert såg jag (och andra delta-
 gare) flera passerande gäs-
 flockar under dagen. Helt tyd-
 ligt att sträck förekom i det
 disiga vädret. ~~Se även slut-~~
~~kommentarer.~~

sångsvan: nära Öved flock 17, se
 kanadagås. I Björkaåns utlopp
 i Vombsjön 10 ex ad sedda från
 landsvägsbron. - Från tornet
 vid Kr. såg jag 3 ex (2 ad och
 1 juv) komma från S eller SV,
 de passerade rakt över talrika
 knölsvanar. Fällde antagligen
 långt ute i sjön.

knölsvan: 2 ad flög med ■ vinande
 vingslag ■ över Fyledalen,
 kurs omkring NV (ej antecknat).
 - I Kr mycket rik förekomst, jag
 räknade minst 91 vita ex från
 tornet, men detta var hastverk,
 och fåglarna långt ute (inalles
 c 30-35 ex) kunde inte bestämmas
 kritiskt.

obestämd svan: se knölsvan.

gravand: ensamt ex flög förbi utanför hamnen, Y.

gräsand: några tiotal i Vombsjöns NV hörn på morgonen (bara flyktig obs!). Några ex lyfte ur Björkaån när vi for förbi. I Ystads hamnbassäng inga änder, men väster om hamnen c 20 sedda. Dammen vid Ållskogs gård hyste fortfarande ett par tiotal. - Ell: smärre flockar i NV änden, kanske 25-30 ex sedda, men när några människor och en hund gick förbi längs stranden flög mycket mer fågel upp än vi tidigare sett. Jag har ingen god siffra, och från obsplatsen kunde vi ~~se~~ (my. approx.) se bara västra delen av sjön. Men troligen fanns hundratal gräsänder. - Snogeholmsjön bara beskådad i förbifarten, endast några få ex sedda. - VSSO: sjön var isfri så långt man kunde se (men diset besvärande på längre håll). Här låg gräsänder i glesa skaror, i stort sett samlade i ett "band" ute i sjön. En räkning gav c 250 ex, men säkert fanns fler långt i V och NV.

Kr: massor, dels i vattnet utanför tornet, dels på iskanter längre ut (här mycket tätt!), dels i öppet vatten mycket långt ute, där sikten hindrades m 1 m av diset. Uppenbart över 1000 ex här!

vigg: flock på c 8 ex Y. Troligen c 50 sedda Ell. Och allmän i Kr., särskilt längre ute. Men någon god siffra kan jag inte ge.

brunand: av mig idag bara sedd i Krankesjön, i ringa antal, och långt ute. Bara hannar sedda av mig.

rödhuvad dykand: se särskild redogörelse efter artlistan.

alfågel: utanför hamnen i Y låg hanne och hona. Ej fler!

knipa: ensamt hanne Y. - Ovanligt stort antal i Ell: säkert c 50 sedda. - VSSO: bland gräsänderna summa ett par obsat efter långt letande. - Kr: många sedda, troligen allmän.

storskrak: något par sett Vombsjöns NV hörn. Ell: några sedda.

Snogeholmssjön: hitom ön (mitt emot slottet; ön, eller ruinen på ön, kallas "Hejreholm") låg en flock med minst 12 granna hannar, antalet andra ex oklart.

VSSO: ett par och en ensam fågel nära gräsänderna, därtill ett förbiflygande par. - Krankesjön: många sedda, men totalsiffra kan ej anges.

småskrak: 2 ex förbiflygande Y.

salskrak sedd på flera lokaler:

Ell: 2 par och några ex därtill, men när de skrämdes upp såg jag en samlad flock på 12 ex, och antagligen fanns flera. - I Snogeholmssjön i viken vid slottet låg en hanne, och i Kr. sågs flera stycken trots rätt dåliga obs-möjligheter.

ormvråk
fjällvråk
obest. vråk
havsörn
kungsörn
glada

se tabell. Några ormvråkar sittande, t ex inne i skog, men några i Fyledalen kretsade på medelhöjd i diset, delvis rätt svagt synliga. - OBS att fjäll-

Havsörnen i Fyledalen hade vit stjärt.

vråken i Sjöbo Ora lyfte från öppen mark nära Anklam. Båda örnnarna i Fyledalen var ad (eller subad, men den förkortningen använder inte jag). Havsörnen vid Krankesjön en klar juv. - Gladorna allra mest kretsande, oftast lågt; bara ett par tre ex i Fyledalen satte sig, eller sågs sitta, i döda almar ungefär mitt emot vår rastplats. Kungsörnen fällde också i en av dessa almar och satt länge.

fasan: på färden Lund - Ystad kl 0730-0830 såg jag fasaner, nästan alltid ensamma tuppar, på minst 8-10 platser, vilket är mycket mera än vanligt; och åtminstone lika många obsar blev det senare på färden, allra mest ensamma tuppar, ingen nämnvärd flock. Bör noteras noga; antalet obsar och antalet fåglar per obs antyder väl snarast att de sedda fåglarna inte är resultatet av nyligen gjorda inplanteringar eller "bloduppfriskningar", som jägarna fortfarande talar om.

sothöna: c 5 ex Y utanför hamnbassängen. Därefter ej med säkerhet konstaterad förrän i Kr, där den hördes och sågs och antagligen var allmän.

FORTS

vipa: flock c 40 ex vid Högestad, därefter sedd i ringa antal ett par tre ggr, bl a på VÄ. I dessa fall mest enstaka ex, eller högst 4-5 tillsammans.

storspov: ett ex, årets första, kom flygande över VÄ, flög länge omkring, flöjtande men inte spelande. Deltagarna gav besked att de inte sett arten i år i Kristianstadstrakten. På VÄ f.ö. nästan ingenting utom ett par vipor och en del svartfågel, mest kråkor, som flög över i samlad flock på c 35 ex.

skrattnås sedd flerstädes men i ringa antal; mina anteckningar bristfälliga

fiskmås sedd i ringa antal vid Ystad hamn, senare ej antecknad.

gråtrut: mycket stort antal vid Ystad hamn, en del flygande men majoriteten stående på vågbrytarna utanför hamnen, säkert 300-350 ex sedda, men studerades ej närmare. Mycket juv. - Över rastplatsen vid Lyckås kom 2 ex med kurs söderut, en ad och en juv.

havstrut: flera ex sedda Ystad.
ringduva: till min förvåning bara ett par tre ex sedda. Inga flockar!

turkduva: bara Y. Ett ex satt på järnvägsstationen där vi möttes, andra flög över vid hamnen, enstaka eller parvis, men inalles bara 10 ex, om ens det.

större hackspett: i toppen på en grov bok vid Ell ett ex, som lät höra sig i ett kör. Annat ex helt nära, och ett tredje kom flygande dit, vilket utlöste högljudda protester och, om jag såg rätt, även förföljelse. - Senare hörd vid VSSO.

gröngöling hördes vid ankomsten till Krankesjön: det ljudliga men rätt mjuka "klyklyklykly....".

sånglärka: hade anlänt i avsevärt antal och sjöng på många ställen under färden. Men inga flockar sedda. Över Y kom dock fåglar

troligen in söderifrån.

varfågel: ett ex nära Snogeholms slott, satt på telefontråd. Och ett ex i trädtopp vid Kr., just där kanalen från Silvåkrakärret mynnar i sjön. Satt länge stilla. koltrast sedd ett par tre ggr stjärtmes vid Kr, hörd av mig, sedd av flera deltagare. talgoxe sedd flera ggr, lät också höra sin vårvisa

~~mmmmmm~~

entita sjöng vid Lyckås

svartmes sjöng och lät höra sin lockton ~~mm~~ i Vombs fure vid VSSO.

nötväcka hördes vid rastplatsen vid Lyckås

gulsparrv: några få ex på taket på en låg byggnad vid silon i Ystad.

~~Därefter ej sedd~~

bofink: ett ex sjöng vid Lyckås. Knappast sedd av mig på dagen.

? grönsiska: flock på c 35 ex flög hastigt förbi vid Ell, i öppen (starkt avverkad) skogsmark. Ivrig kör av läten. Jag och övriga ~~mmmm~~ deltagare, som såg och hörde flocken, var eniga om bestämmningen men i efterhand har jag blivit en aning tveksam, kanske dock bara därför att lätena kom i så "tät" kör att de enskilda lätena inte kunde urskiljas resp. inte lät typiska. Jfr följande art.

gråsiska: stor och orädd och intressant flock strax före ankomsten till VSSO. Flocken vistades bland unga björkar som bildade en ridå mot bakomvarande tallplantering. Men de flesta fåglarna vistades bland rätt yvigt gräs på marken mellan björkarna. Vi förmodade att de letade björkfrö. De var livliga, de enskilda fåglarna flög korta sträckor (5-10-15 m) och fällde ånyo. Vissa ex fällde även i björkarna. Flocken rörde sig på detta sätt västerut. Jag hörde deltagare som skattade antalet till c 30 ex, men det blev snart klart att de var många fler. Jag tippade 75, men när flocken slutligen blev skrämmd och for iväg, såg vi att antalet var ungefär 100. Många ex sågs utmärkt, och nästan alla ex kunde granskas någorlunda. Ingen kunde se något särskilt ljus ex. - En kort stund senare, när vi spanade ut över

X) svartmes hörd även vid rastplatsen Lyckås.

gulsparrvar även

sedda i Fyledalen. FORTS.

(XX)

Vombsjön, kom en stor gråsiskeflock hastigt förbi ungefär mot V. Det är högst sannolikt att detta var samma flock. - När flocken studerades, hördes läten hela tiden, ofta m l m "i kör". Men de var helt typiska, och fåglarna sågs ju på närhåll hela tiden.

steglits: ensamt exemplar flög runt om oss när vi stannat på Vombs ängar.

mindre korsnäbb: flera ex hördes locka vid rasten vid Lyckås. Delvis överflygande, men några vistades inne i tätt bestånd av halvvuxna granar, och härifrån hörde vi även sången några ggr. För mig var detta första gången på länge, men några deltagare kände den tydliga väl och hade hört den ofta, föreföll det.

stare: några mycket små flockar - ej över 15-20 ex - sågs idag på några platser, liksom också fåglar som flög förbi ensamma eller parvis.

nötskrika: enstaka ex flög över vägen dels vid Ell, dels vid Snogeholm.

skata sedd flerstädes, men ej antecknad varje gång

kaja } mycket ofta sedda, som
råka } alltid, men hela dagen
kråka } bara i små flockar eller ofta i par eller enstaka. Anteckningar

my. ofullständiga, men flera ggr står det: "kråkfågel ej mycket". En ganska stor och tillsynes ren kråkflock kom över VÅ, summa c 35 ex.

korp: över norra sluttningen av Fyledalen, precis där Nosslin och jag såg så mycket örn och korp den 19 februari, vistades idag c 8-10 korpar. De var livliga och flög ofta m l m tydligt parvis, lät flitigt höra sig etc. Men den enda kungsörn där fanns blev lämnad i fred, och havsörnen drog rakt förbi på avstånd. - Senare på dagen något ex sett och hört, men jag glömde att anteckna platsen.

Denna dag såg vi också ovanligt mycket rådjur, t ex vid Årsjö nära Krageholm 7 ex, nära Högestad 3 ex, i Fyledalen flera ex, vid Snogeholm likaså, och på Vombs ängar ej mindre än 18 ex tillsammans, alla betande i gles flock. En av de största flockar jag sett här. Även sedd annorstädes, men ej antecknad.

I Fyledalen stannade vi bl.a. nära vägskalet vid Fylan och beskådade beståndet av Petasites albus. Stjälkarna hade kommit upp, men de flesta var bara c 5-10 cm ovan markytan. Några var dock längre komna och hade redan börjat blomma fast de var bara c 15 cm höga, eller knappt det.

Stora avverkningar hade, som jag redan tidigare noterat, ägt rum på den mot norr vettande sluttningen. Bestånd av mycket högvuxen bok var delvis starkt utglesade, för att nu använda försiktiga ordval.

Rödhuvad dykand, Netta rufina.

En kort stund efter ankomsten till Krankesjön gick 3-4 av deltagarna upp i tornet. De mötte tre personer på nerväg och fick veta, att dessa hade sett en gammal hanne av rödhuvad dykand i sjön! Detta fick jag veta när jag själv en liten stund senare gick upp i tornet. Då hade åtminstone två man av "de våra" (jag kan tyvärr ej deras namn) funnit fågeln. Den låg långt ute bland mängder av andra änder, mest vigg och knipa, även gräsand m.m. Jag har aldrig sett arten i Sverige men väl utomlands, bl.a. i Danmark. Högst sannolikt fann även jag dagens exemplar med hjälp av tub; i kikare var det helt otänkbart. Men obsen förblev dålig, och jag kände mig inte fullt säker. - Väl nere på marken gav jag naturligtvis rapport till de andra, och flera av dem skyndade upp i tornet, men om de fick se fågeln med absolut säkerhet vet jag ej.

Den 14 mars fick jag av Nils Kjellén utförligt besked: ett ex hade vistats i sjön hela sistlidna vinter, och under 1990 hade tidvis två ex varit att se.

I det längsta har jag försökt att nödtorftigt följa vad som händer i Krankesjön, men på sista halvåret (ungefär) har detta inte lyckats; mina besök där har varit mycket fåtaliga.

vägsträcka eller obsplats	tid	ormvråk	fjällvråk	obest. vråk	havsörn	kungsörn	glada	Σ
Lund-Harlösa	0730-0750							-
Harlösa-Övedskl.	c 0755						2	2
Övedskl.-Snogeholm	c 0800							-
vid Bellinga	c 0810	1						1
Bellinga-Ystad	0810-0830							-
Ystad-Skärby	0905-0920						2	2
Krageholm-Eneborg	c 0930	1	1	1			3	6
vid Högestad	c 0945						1	1
före Lyckås	c 0955	3	2				1	6
rastpl. Lyckås	c 1005-1030	≥2			1	1	10	14
Fylan, vågrskälet	c 1045	3					2	5
därifr. - Eneborg	c 1110	3					1	4
Ellestasjön N	1210-1235	1					4	5
Snogeholm-Sönderborg - Eriksdal	1250-1320							-
Sjöbo Ora	1330		1					1
Jlstop - Björka	1340-1430							-
- Vombsjön SO								-
Vombs ångar	c 1450						3	3
Krankesjön	1500-1610			1	1			2
Kr. - Lund	1615-1645							-
Σ		14	4	2	2	1	29	52

båda
örnar
ad.örnen
juv.

ingen särskilt ljus ormvråk sedd av mig idag.
OBS att rovfåglar uteblev helt från flera rätt
långa sträckor även i de bästa områdena.

1991-03-15, fredag.

Bussexkursion med c 15 pensionärer från Lund. Överenskommet ända sedan i höstas, eftersom jag då ledde en tur med liknande klientel (se 1990-10-04, sidan 136). Idag gjorde vi, efter mitt förslag, en runda via Yddingen - Fjällfotasjön - Klosterviken av Börringesjön - Havgårdssjön (vandring ut på halvön med borgruinen) - Häckebergasjön (matrast) - tillbaka till Lund. Start 0835, återkomst 1520.

På morgonen råde, ungefär enligt prognosen, tät dimma, och jag var sannerligen inte optimistisk. Vi stannade vid Holmeja med utsikt över Yddingen - men vi såg inte sjön! Vi stannade där vägen svänger alldeles vid Fjällfotasjön (och där det nu ligger en massiv sophög i vattenkanten). Men av sjön sågs absolut ingenting. Därefter stopp vid Klosterviken - samma historia. Att stanna på vägen öster om Börringesjön och gå ner till vattnet kom inte i fråga; jag hade uttryckligen lovat ~~organisatören~~ Eva Lönne att fotvandringar skulle bli mycket korta. När vi kom till Havgårdssjön låg vi alltså långt före i tidtabellen; vi hade ju knappast sett en fågel! Då frågade ~~men jag~~ jag deltagarna om de kunde tänka sig en liten rundvandring. Och alla svarade ja. Det blev lyckat. Sikten bättrade sig från 50 till c 250 meter. Vi gick sakta och såg och hörde faktiskt något mer än jag vågat hoppas. Sedan tätnade dimman, och vi for utan nämnvärda uppehåll till Häckebergasjön via Lemmeströ - E 14 - Havberg. Gick med vår matsäck ner till sjöstranden. Sikten ånyo något bättrad, c 250-300 m. God stämning när vi satt vid stranden. Hyggligt med fågel. Därefter hemfärd via Genarp - Dalby. Busschauffören, som var mycket trevlig och intresserad, ville fara på gamla vägen inom Dalby samhälle, ty dimman var så tät att infarten på den nya väg 12 utanför samhället bedömdes som riskabel! Dimman var jättetjock nu. Trevligt med omtänksamt folk.

I nedanstående artlista är HV = Havgårdssjön + närmaste omgivn.

HC = Häckebergasjön + " "

x = sedd eller hörd av mig men omöjlig att demonstrera för övriga deltagare.

häger: 1 ex överflygande i tät dimma nära Börringe (x), därefter minst 2 sedda HV och 4 flygande över HC
grågås: livlig kör av låten hördes vid Klosterviken, ofta hörd även HV och HC; enstaka flygande par sedda på sistn. platser och vid Fjällfotasjön etc

obestämda gäss: flock 11 ex flög över HV, tysta, inga färger kunde ses, men det var stora Anser-gäss

knölsvan ♂♀ HV, och vingsus av överflygande fåglar hört vid HC

obestämd svan: 2 sedda i HC, troligen sångsvan

gräsand hörd Klosterviken; och sedd i mycket ringa antal, mest parvis, HV och HC. Flock på c 22 ex lyfte HC för havsörnen

vigg: flock HV på 11 ♂♂ och 7 ♀♀, därtill annan flock på 8 ex.

knipa: vinglätet hört HV, och i HC sågs dels 3 ♀♀, dels enstaka ♂♂

storskrak: i HV 2 par sedda, och i HC minst ett par

ormvråk: 1 sittande rätt lågt i träd vid Klosterviken (x), 1 sittande nära Olstorp strax söder om Häckebergasjön; därtill 1 ex flygande över den sjön

havsörn: 1 vitstjärtad ad flög lågt över HC, skrämde upp gräsänder, sågs av de flesta. Tur!

tornfalk: 1 sittande Staffanstorp, på stolpe vid vägen (x)

(fasan: ej sedd, men fjädrar av tupp funna och demonstrerade HV.)

sothöna: några få ex sedda och hörda HV

vipa: helt enstaka ex, högst 5 inalles, sedda från bussen. Något ex kunde demonstreras

ringduva: flock c 20 ex HV

större hackspett hörd HC (x)

gröngöling hörd rätt nära HC (x)

spillkråka hörd länge HV: det långa lätet "kliääää".

sånglärka: ett ex sågs från bussen, helt hastigt (x)

gårdsmyg sjöng HC

järnsparv: 2 ex i busktopp resp. på marken därtill HV. Det fritt sittande exemplaret sågs mycket bra av många deltagare (och få, om någon, av dessa hade tidigare sett arten)

FORTS

20

koltrast sedd några ggr
rödvingetrast: flock på 15-20
ex, kanske fler, vistades i
tät grandunge vid HV. Några
ex på ängen därinvid. Sågs,
men inte särskilt bra, av
deltagarna. Däremot hörde vi
~~deras kör av läten. Jag~~
tyckte den hördes mycket tyd-
ligt, men många deltagare
hade uppenbarligen svårig-
het att uppfatta den.

talgoxe sedd och hörd på flera
platser

entita sjöng både vid HV och
HC

svartmes: ett ex satt länge
fritt och mycket nära i
grenverket på en åldrig al
vid borgruinen HV. Letade
tydligt föda bland hängena.
Otypisk ekologisk lokal för
denna art. Men alla fick se
den, och bra.

blåmes: sedd och hörd på flera
platser. Jag såg fler blå-
mesar än talgoxar.

nötväcka ropade högljutt HV
trädkrypare sedd nära HV

gulspurv: flock, dock knappt
mer än 8-10 ex, sedd HC

sävspurv: under det korta uppe-
hållet vid Fjällfotasjön,
där bara jag steg av bussen,
hörde jag 1 ex sjunga. Där-
till troligen hörd HV (x)

30

bofink sjöng vid Klosterviken,
och en liten flock sågs där.
Senare några få smärre
flockar uppskrämda eller
lyftande.

domherre: i buske vid Kloster-
viken satt 3 eller 4 honor

stare: flock c 30 ex nära Hav-
berg, därutöver någon liten
flock och några enstaka ex
sedda.

nötskrika: i Bökeberg före
Fjällfotasjön lyfte 1 ex
från vägen (x)

skata sedd flerstädes.

kaja " " . I träden vid
Klosterviken (där har huggits hårt
i ett par omgångar) var kajorna
livliga.

råka } naturligtvis sedda, men bara
kråka } i ringa antal i dimman

korp: hördes länge vid HV men tyvärr
inte sedd med säkerhet.

- - - - -

dovhjort: på öppen mark före ankom-
sten till Härkebergssjön sågs på
ganska nära håll dels en flock
på 32 ex, varav en vit eller grå-
vit, dels (rätt nära denna flock)
en annan flock på 11 ex, alla
normalfärgade. Det var oväntat
att se dem så pass nära och så
fritt. - Spår av rådjur och dov-
hjort sågs vid sjön, där vi höll
matrast.

- - - - -

Det var nödvändigt att i detta
väder, när man kunde se så litet,
tala en hel del om arternas vanor,
om vinterfaunan, flyttningen etc
etc. I realiteten hade vi ungefär
sex timmars tät dimma och två
halvtimmar (vid HV resp HC) med
något mindre usel sikt. Självt
såg jag 38 säkert bestämda arter,
eller hörde, men av uppenbara
skäl var det många som inte kunde
demonstreras, särskilt som del-
tagarna inte alls är vana vid ex-
kursioner av detta slag. Inte
desto mindre föreföll de belåtna.
Och stämningen var god både när vi
vandrade vid Havgårdssjön och när
vi åt vår matsäck vid Härkeberga-
sjön.

Sammanfattning av rovfåglarna:

ormvråk	3
havsörn	1 ad
tornfalk	1
summa	5 ex

1991-03-16, lördag.

(34)

Jag ledde en fågelexkursion med c 22 deltagare från Staffanstorps Naturvårdsförening. Detta var överenskommet sedan flera månader, alls inte idealiskt för min egen del, eftersom jag helst undviker att leda turer två dagar i sträck. Men denna gången var det oundvikligt. Initiativtagare var Anders Wester, lärare i biologi (eller kanske det numera heter naturkunskap); jag tror han undervisar i Malmö, men jag vet att han bor i Staffanstorp. Han hämtade mig i bostaden klockan 0630, och vi for ner till Staffanstorp för att träffa övriga deltagare.

Väderleksprognosen föregående kväll, både i Sydnytt ~~mm~~ och i Rapport, var avgjort dyster: det skulle bli fortsatt dis eller dimma, och om den lättade så ~~ökade~~ ökade risken för regn västerifrån! Men prognosen slog fel. Dimman var borta, det var gråväder och svag vind men snarast god sikt, däremot kändes det något kallare än på fredagsmorgonen. Och detta grå men gynnsamma väder fortsatte hela dagen, ja frampå middagen lättade det något och blev en del solglimtar. Och intet regn på hela dagen, ej ens sent på kvällen.

Vi stod på P-platsen utanför en central byggnad i Staffanstorp och tog emot övriga deltagare. Detta skedde c 0645-0710. Därefter start österut, passerade Vallby mosse vid Kyrkheddinge men gjorde bara ett minutlångt uppehåll, for sedan vidare på väg 12, vek söderut förbi Ilstorps by - Ilstorpsgården - längs Sövde flygfält och sedan ner till P-platsen söder om Saxeröd. Här ligger två hus; de kallas på kartan i skala 1:50 000 för Tockarp och Bare. Härifrån fotvandring c 0810-1035 förbi kvarnruinen och nerom sjöstranden till Navröd vid Sövdesjöns sydspets, där man har bra utsikt över en god del av sjön och över de öppna markerna på andra sidan, incl. Holmabacken. Här blev det matrast; jag hade sedan EN GOD STUND förnummit mummel i leden på grund av hungerkänslor och kaffetörst. Vi satt kvar till 1115, gick sedan tillbaka på skogsvägen till bilarna, ankomst dit 1230. Avgjort gott utbyte fick vi på denna vandring. Eftersom jag fått veta, att folket (eller dess majoritet) vill stanna ute till c kl 1500, föreslog jag en färd söderut förbi Ellestasjön (men ingen vandring ner till den sjön) och sedan vidare till Krageholmssjön, där isen nu måste ha brutit upp. Så blev det. Vid Ellestasjön bara obsar från landsvägen, men vid Krageholmssjön parkerade vi på anvisad P-plats NV om Jägarehuset och gick sedan ner till stranden. Bra här också. Därefter färd via Krageholm - Årsjö - Eneborg - Assmåsa - Tågra - Spjälla - Ilstorps gård - Sövde by - Blentarp - Everlöv - Kumlatofta - bron över Klingavälsån med helt korta stopp ett par ggr utom på sistnämnda plats där vi stannade längre. Start härifrån c 1425, for via Björka - Övedskloster - norr om Vombsjön - ner längs V sidan - Vombs by - Vombs ängar (fattigt!) - Silvåkra - Tvedöra - S Sandby - och (utan att jag bad om det) via Rögle dammar - Hardeberga by - till Lund, där jag avlämnades kl 1615. Jag trodde att dagen skulle bli tröttsam för mig, men det gick bra hela tiden. Lena var denna dag i Trelleborg och kom hem först c kl 2100.

(hos släktingar)

Jag gjorde korta anteckningar under dagen. Listan över av mig sedda arter är fullständig, och praktiskt taget alla sedda arter ~~var~~ sågs även av andra deltagare, dock naturligtvis inte av alla andra deltagare. På rundvandringen antecknade jag inte varje sedd ormråk eller glada. Det var tydligt att vissa individer, exempelvis en börringevråk, sågs flera gånger, och även andra dubbelräkningar hade säkert lätt kunnat ske. Siffrorna på dessa arter där och på vissa andra ställen därför approximativa men försiktiga.

Mycket litet fågelsång hördes idag. Nästan bara talgoxe var igång. Detta till skillnad mot gårdagen, när fågelsången på förmiddagen visserligen inte var riklig men dock ~~hörbar~~ hörbar från många håll i dimman. Skillnaden rimligen betingad av att gårdagen var ett par tre grader mildare.

1991-03-16 forts.

Nedanstående artlista omfattar alla av mig sedda eller hörda arter, från Lund via Staffanstorp och hela vägen tillbaka till Lund.

Redan vid uppehållet i Staffanstorp 0645-0710 kom dagens första ornitologiska överraskning, åtminstone för mig. Rakt över oss där vi stod i centrum, på måttlig höjd drog turkduvor ungefär söderut, oftast i småflockar på 4 - 8 ex. Ett par enstaka ex passerade också. Trots föga noggrann bevakning såg jag minst 30 ex, alla med påfallande likartat beteende och samma kurs. Detta är en hög siffra, eftersom arten allmänt anses ha minskat på senare år. Man fick intrycket att de var på väg från ett nattkvarter och/eller till ett gemensamt mål, kanske en spannmålssilo någonstans i Malmö utkanter. - Medan vi väntade kom också måsar över mot öster, däribland en gles skara fiskmåsar på c 75 ex! Även några skrattmåsar. En flock på 6 sångsvanar flög också lågt mot O-ONO, det var antingen 3 ad 3 juv eller 2 ad 4 juv. Sånglärkor i ringa antal ett par små starflockar och några kajor sågs också.

Kort efter starten passerade vi Vallby invid Kyrkheddinge. Denna lokal har jag mycket sällan besökt. Den består av en långsträckt vattensamling alldeles längs väg 12. Skrattmåsar var det gott om, jag skattade antalet till c 200; dessutom sågs några sothöns och en brunandhona, ett par tre vingar och c 2 gräsandpar. Vi saktade in men stannade inte. Anders W sade att detta var det enda naturreservatet som hittills avsatts i Staffanstorps kommun.

Kort därefter kom plötsligt en hel flock fasanhonor över vägen alldeles framför bilen, det var c 10 ex och de fällde huvudstupa m l m nära vägkanten; föreföll vara häftigt skrämde. Därefter lång sträcka ända till ~~Ilstorp~~ Ilstorp by utan att jag noterade något. Kråkfågel och m l m obestämda småfåglar dock ej antecknade, varken nu eller senare.

Ilstorp: en ormvråk, extremt ljus börringevråk, satt i talldunge och lyste vit på långt håll. Därintill tornfalk, som lyfte från stolpe vid vägen. Vid sydändan av Sövde flygfält kom en duvhök mycket fint förbi, flög ett slag ungefär parallellt med bilen. I profil tydligt "fullbarmad", men särskilt stor var den inte. Säkert en hanne, vilket även vår passagerare, en ung pojke i baksätet, tydligt tillkännagav. 2 nötskrikor nära vägkanten.

Stopp S om Saxeröd, som sagt. Vandrigen gav följande:

skäggdopping 1 ex i sjöns sydligaste vik. Min första för året i sörvatten
storskarv: på måttligt håll i sjön en väl samlad flock på 11-12 ex. Låg mest tätt, rörde sig delvis livligt.
häger: minst 3-4 ex sedda, 2 av dem stod på betesmarken vid S änden, nära gässen. Minst en av dessa hägrar var ad
grågås: dels flera par sedda simmande och/eller flygande, dels i sjön flock c 12 ex och på nyssn. betesmark c 8 ex. Riklig förekomst, det var huvudintrycket
sädgås: på samma betesmark gick c 25 betande ex tillsammans med bläsgäss; och grågäss fanns i närheten.
bläsgås: betande med föreg. c 20 ex. Alla som jag kunde bestämma var ad med vita bläsar.

kanadagås: flock c 18 ex kom från SV när vi höll matrast; lätena hördes lång väg. Flocken stör-tade brant just när den nälkades (och ovannämnda gäss betade ju just här), men kanadensarna "rätade upp sig" och fortsatte mot NO

sångsvan: fin plog på 12 ex kom rakt över vid sjöns S strand. Kurs ungefär ONO, höjd c 150 m. Oklart om ~~någon~~ någon ungfågel fanns; jag såg ingen med säkerhet.

knölsvan: par låg i sjöns S vik gravand: flock 6 ex vilade på stranden nedanför Holmabacken
gräsand: par och små flockar sedda, totalantal nog högst 30 ex

bläsand: ~~precis~~ precis vid gravänderna en liten tät flock på gräset, c 7-8 ex, betande och vilande. Uppskrämdes av båt, då såg jag att flera hannar ad fanns där.

vigg: ett par tre små flockar, summa högst c 15 ex sedda i sjön. Därtill några få överflygande.

FORTS

knipa också sparsam, ej över 10 ex sedda, de flesta parvis. storskrak: smärre flockar och ett och annat par lyfte ur sjön, flög runt, de flesta fällde på nytt. Summa 25-30 sedda varav c 50 procent granna hannar

ormvråk: vid ankomsten en utpräglad börringevråk i träd vid stranden. Därefter mycket ofta sedda, blev ormvråkar ensamma eller parvis eller vid ett tillfälle 5 ex samtidigt i krets. Börringevråken (rimligen samma) sedd flera ggr tills.m.andra ex. Jag bedömer att vi såg minst 10 ex under vandringen.

sparvhök: 1 ex kretsande över Holmabacken

duvhök: 1 ex kom påfallande snabbt och lågt från S över markerna söder om sjön. Följdes länge. Mycket sällan jag ser duvhök i mer än ett ex på exkursioner av detta slag (och överhuvudtaget i Skåne)!

havsörn: kort efter ankomsten två ungfåglar lekande lågt över sjön. Senare satt en havsörn länge i höga träd på udden utanför kyrkogården, sågs av alla i tub, men ålder omöjlig att avgöra, och jag anser det sannolikt att var en av tidigare sedda ungfåg-larna.

glada: hela dagen fr.o.m. Sövde t.o.m. Ilstorp på återvägen sågs glador över snart sagt varända skogsområde av någon storlek, därtill ofta förstås över öppen mark också. Ibland ~~en~~ ensamma, oftare parvis. Säkert 6-7-8 på vandringen vid Sövdesjön.

För alla rovfåglar under dagen se särskild tabell!

strandskata: 2 ex på stranden hitom Holmabacken. Stod kvar my. länge.

vipa: ofta sedd idag, även före ankomsten till Sövdesjön. På vandringen sågs den från rastplatsen, flera ex uppe och "svängde" över ängen där gässen gick och längre bort. Kanske c 10 ex sedda av mig d

där. På återvägen, vid en sista blick över markerna neråt Navröd, fann vi en flock på c 60 vipor och c 220 starar rastande på kortvuxen gräsmark. Även sedd f.ö. överflygande etc., men inga flera stora flockar.

storspov: ett ex nära strandskatorna, sågs länge, stod stilla, men ~~ingen~~ efter en stund hördes en storspov spela.

(morkulla: ett par unga deltagare fann en fjäder och frågade mig om det var morkulla. Det var det, en armpenna närmare bestämt.)

gråtrut: c 5 ex ad och kanske någon juv över sjön

havstrut: en magnifik ad över sjön, ofredade skrakar, flög över skarvflocken etc, ofta ihop med gråtrutarna.

obest.mås: på håll 5-6-7 ex över ~~stranden~~ stranden uppåt kyrkogårdsudden; det var nästan säkra fiskmåsar.

ringduva: två flockar sedda, en på c 40 och en på c 70 ex. ~~Detta~~ Dessa föreföll nykomna. Därtill några enstaka ex.

sånglärka överflygande flera ggr, enstaka eller i smärre, glesa sällskap.

rödvingetrast: flock i strandskogen ungefär nedanför kvarnruinen. Antal ex oklart, men säkert 20, kanske dubbelt.

talgoxe ofta sedd och några ggr hörd sjunga, två- och tre-tonigt. blåmes sedd och hörd

stjärtmes: bland högvuxna enbuskar vid strandskogen, nära flocken av rödvingar. Jag såg 1 ex helt nära och hörde någon mer, men tydligen fanns där flera ex därtill.

nötväcka hörd ropande från P-platsen

gulsparv flög över vid kvarnruinen.

bofink: flera smärre flockar sågs, hade tydligen kommit i antal.

Men den sjöng inte.

korsnäbb, säkert mindre dito: hörd av mig tydligt, sedd av några ~~deltagare~~ deltagare.

stare: enstaka småflockar, några enstaka ex, därtill den stora flocken nära matplatsen, se vipa. kaja sedd i ringa antal kråka " " " "

corp hördes flera ggr men sågs inte av mig på denna plats.

~~Detta var utbyt vid Sövdesjön från till augusti 1990.~~

Detta var utbytet av fågel vid Sövdesjön. Men vi fick ett par tre däggdjur också:

hare sedd 3-4 ggr

rådjur: flock 3 rätt nära

älg: spillning av älg fanns rätt rikligt i sluttningen från kvarnruinen mot sjön, mest nära sjön i mark som tydligen rätt sällan besöks av folk. Ett tu tre kom vi på pinfärs spillning, och strax därpå sprang fyra älgar upp och försvann, dock med rätt måttlig fart, bakom en tätning av vuxna granar. Jag såg själv bara tre av dem, de verkade vuxna, men ev. hornkronor sågs ej. Mycket trevligt i alla fall. Eftersom jag numera allra mest exkurrerar på dagtid, ser jag sällan älg i dessa marker (men redan på 60-talet lärde jag mig att älg fanns i fast bestånd så långt söder ut som vid Krageholm).

Från färden ner till Ellesta-sjön, där vi obsade från vägen väster om sjön, har jag bristfälliga obsar, men ormråk och glada sågs. Uppehållet gav följande:

storskarv: ensam fågel satt med högre ställning på den enda sten som var synlig ovan vattenytan.

häger: 1 ex flög på håll

grågås: flera par flygande.

obestämda gäss: på långt håll i riktning mot Ellestad gård och bortåt Åssmåsa kom flera flygande gåsflockar tillsynes. Först c 50-75 ex, delvis flygande ungefär västerut, men minuten efteråt steg flera hundra ex till väders och flög bort mot Ö. Hållet var mycket långt, men väl 15-20 flockar, delvis dock m 1 m sammanhängande, sågs samtidigt, och räkning resp. skattning gjorda av flera deltagare gav minst 500 ex. Art omöjlig, men det förefaller mig osannolikt att grågåsen skulle förekomma i så stor mängd.

obestämd svan: flock på c 12 ex på långt håll i sjön, vid östra stranden

gräsand: sedd. Se obest. änder

storskrak: sedd på långt håll, men ej i stort antal

obestämda änder: mycket stora flockar låg i sjön, en del i norr, men de mesta nära östra stranden. Säkert såg jag c 600 ex, tyvärr obestämda.

(ormvråk sågs inte här)

glada: 1 + 1 + 1 ex över skogen och sjön.

havsörn: en gammal vitstjärtad fågel flög över sjön och öarna, fällde i trädtopp, lyfte åter men sågs inte jaga effektivt. Änderna åt det hållet flög inte upp. Sakerligen var örnen ~~intet~~ inte så nära dem, fast perspektivet gav det intrycket.

vipa sedd

gråtrut: några ex över sjön

havstrut: en ad sedd även här

ringduva: flock c 45 ex sedd sånglärka överflygande

rödvingetrast: flock i väggkanten, flög upp i träd mellan Snogeholm och Bellinga

bofink sedd

skata "

kaja "

råka "

kråka "

Vi fortsatte till Krageholmssjön, men ej till sydligaste viken utan till P-platsen nära Jägarhuset; därifrån gick vi ner till stranden. Dessförinnan ormråk och glada sedda från bilen. Sjön gav trevligt utbyte:

storskarv här också: c 5 ex flög lågt över skräpflocken, och åtminstone 1 ex fällde inne bland skrakarna, som låg tätt. Men jag kunde inte se om skarven försökte röva byte från skrakarna

häger: minst 3 ex flygande över sjön

grågås: flög parvis över sjön, högst c 10 ex sedda.

gräsand sedd ~~minst~~ i ringa antal

vigg: några få sedda, därtill ett par smärre flockar överflygande, incl en flock på 8 ex.

knipa: i sjöns södra del den vanligaste anden, summa c 15-18 ex, parvis, enstaka, och i småsällskap. obestämda änder vid östra stranden, men högst c 50 sedda bland ~~storskrakarna~~ storskrakarna eller nära den flocken.

1991-03-16 forts.

storskrak: nära motsatta (d v s östra) stranden en tät men rätt smal flock på c 130 ex, varav säkert hälften gamla hannar. Flocken föreföll oroad av skarvarna som flög lågt över och delvis fällde (se storskarv); och inom kort lyfte flocken helt och hållet för en gammal vitstjärtad havssörn som kom med god fart norrifrån, mycket lågt. Örnen tog dock intet byte utan fällde i högt träd på en av öarna. - Enstaka par etc av storskrak sågs ofta flyga över sjön.

salskrak: hane + hona lyfte på nära håll när vi kom ner till vattnet.

ormvråk: minst 2 sedda

glada: sedd, ensam eller i par, över skogarna både norr och väster om sjön.

sothöna: ej i sjön (sedd), men 3-4 ex i liten damm vid Årsjö.

vipa sedd över fälten mellan Skårby och Krageholmssjön, men bara några ex

gråtrut: några ex över sjön

havstrut: 1 ex ad " "

koltrast sedd

talgoxe "

blåmes "

bofink flera sedda, även någon liten flock, men ingen sång

domherre: hona vid P-platsen

pilfink flera ex i samma buskar som domherren

råka sedd

kråka "

korp: 2 ex tätt intill varandra, överflygande.

Sträckan härifrån - sjöns sydspets (ej stopp; här låg ännu is minst 100 meter ut) - Årsjö - Eneborg - Assmåsa:

ormvråk 1 flygande och 1 som satt i buske alldeles vid vägen; en knapp meter ovanför vråken satt en skata.

glada 2

bofinkflock c 30 ex.

Sträckan Assmåsa-Tågra-Spjälla:

ormvråk 1 + 2

glada sedd

ringduva: två flockar på c 60 och 100 ex

vipa i ringa antal

Sträckan Spjälla - Ilstorps gård - Sövde by:

ormvråk 5

glada 4

nästan ingen fågel i Sövdesjöns norra del.

Sövde by - Blentarp - Everlöv - Kumlatofta by: för relativt snabbt, jag såg bara 1 ormvråk.

Bron över Klingavälsån på vägen Kumlatofta - Ilstorp. Här stannade vi en stund. Letade förgäves efter gäss på markerna längs ån, såg inte en enda gås. Men en hel del annat:

gräsand några par

glada 2 + 2, ena paret kretsade rätt högt, de 2 andra kom my.

långt över fälten

fjällvråk 1 ex i litet träd nära ån; det blev dagens enda

vipor i ringa antal

skrattnäs c 50 ex på vått område vid ån

storspov ett enda ex

Ån hade högt vattenstånd, och åtminstone väster om bron fanns smärre ytor översvämmad mark, men det var inte tillnärmelsevis så högt vatten som jag ~~upplevde~~ upplevde på 30-talet.

stundom

Fortsatta färden till Lund så som angivits tidigare:

ormvråk 2 nära Ilstorp, minst

1 vid Vombsjön, och dagens

sista nära Rögge dammar

glada 3 ex före Vombs ängar,

därefter 1 ex över Hardeberga

by. Anteckningar bristfälliga.

tornfalk 1 ex nära ~~Ilstorps by~~

Ilstorps by och 1 ex nära Svan-sjö vid Vombsjön.

Kortfattad artlista över hela dagen samt tabell över sedda rovfåglar på ~~Ilstorp~~

följande sidor.

Även idag kl 1230, när vi just avslutat rundvandringen vid Sövdesjön, sågs solen ett slag som en blek men skarpt avsatt skiva bakom de grå skyarna. Då kunde jag demonstrera en mycket stor solfläck belägen ungefär (för våra ögon mycket nära) solytans mittpunkt.

FORTS

färdväg eller plats	tid	ormvråk	fjällvråk	sparvhök	duvhök	havsörn	glada	tornfalk	Σ
Lund - Staffansörp	0630-0645	-	-	-	-	-	-	-	0
Staff.-Jlstopps by	0710-0750	-	-	-	-	-	-	-	0
vidare till P-platsen, Tockarp	0750-0810	1	-	-	1	-	-	1	3
vandring S Sönderj.	0815-1230	10	-	1	1	2	7	-	21
färd till Elleskrasj.	c 1245	1	-	-	-	-	1	-	2
vid Elleskrasjön	c 1250-1310	-	-	-	-	1	3	-	4
färd till Kragesh.sj	c 1315	1	-	-	-	-	2	-	3
vid Kragholmssjön	1320-1350	2	-	-	-	1	4	-	7
därifr. Till Arsmåsa	c 1400	2	-	-	-	-	2	-	4
Arsm.-Tågra-Spjälla	c 1415	3	-	-	-	-	1	-	4
Spjälla-Sövde by	c 1425	5	-	-	-	-	4	-	9
Sövde-Blenårp-	c 1440	1	-	-	-	-	-	-	1
-Kumlatofte by									
bron ö. Klingavälsån	1450-1510	-	1	-	-	-	4	-	5
Jlstop-Björka-Vomb	1510-1535	3	-	-	-	-	3	2	8
Vombs ängar-Lund	1535-1615	1	-	1	-	-	1	-	3
Σ		30	1	2	2	4	32	3	74

Artlista med smärre kommentarer och tillägg:

- skäggdopping
storskarv
x) häger
xx) grågås
sädgås
bläsgås
kanadagås: ett par stod vid stranden av Sövdesjön, badstranden vid byn
knölsvan: par sett i Rögledammar nära Lund
gravand
xx) gräsand
bläsand
brunand bara Vallby mosse nära Kyrkheddinge
x) vigg
x) knipa
x) storskrak
salskrak: ♂ i Krageholmsjön, därutöver intet!
y) ormråk
fjällvråk bara ett ex idag!
y) glada
sparvhök: OBS: ett ex kom över Tunaparken i Lund kl 1610. Det är tillagt i tabellen.
duvhök: mycket ovanligt att se 2 ex på en exkursion!
havsörn: Sövdesjön 2 juv och 1 av oklar ålder men ej bedömd som ett tredje ex.-Ellestasjön 1 ad, och Krageholmssjön 1 ad.
tornfalk
fasan: underligt att den inte noterades av mig efter obsen nära Vallby på morgonen!
sothöna mycket få sedda

- strandskata
xx) vipa
storspov bara 1 ex Sövdesjön och 1 ex bron över ån N Kumlatofta
xx) skrattnås: flocken vid Klingavälsån bestod allra mest av mörkhuvade ex, men detta gäller ej för övrigt
fiskmås: bergsäker flock bara Staffanstorp
gråtrut
havstrut
ringduva: alltså flera flockar idag på exk. Därtill kl 1735 över Lund en flock 30 ex mot NO.
turkduva
xx) sånglärka. Sång hördes, men sparsamt.
koltrast sedd några ggr
rödvingetrast
talgoxe
blåmes
stjärtmes
nöttvacka: hörd ett par ggr på rundvandringen
gulsparv
bofink: flockar (visserligen ej alltid bergsäkra) sedda utan att antecknas. Max c 50 ex/fl. mindre korsnäbb hörd av mig, sedd av andra
domherre
pilfink
x) stare
nötskrika
skata
kaja
råka
kråka
ej noga anteckn. idag.
korp: hörd någon gång utan att antecknas.

Tillägg:

sångsvan: flock Staffanstorp på morgonen!

- x) enstaka ex (häger) eller småflockar/par (andfågel) sedda flygande några ggr utan att antecknas
xx) dessa arter sågs många (eller rätt många) gånger utan att antecknas, dock aldrig i stora flockar utan i par (grågås, gräsand) eller i helt små förband eller enstaka ex
y) ormråk och glada: anteckningar delvis mindre noggranna eftersom det ofta fanns mycket att demonstrera men också på grund av att resorna mellan olika platser gick rätt fort. Jag fick veta att deltagare i efterföljande bilar ibland sett fler vråkar och glador än jag själv. Vid bron över Klingavälsån frågade jag (utan att ha räknat samman siffrorna själv) vad de övriga trodde om antalet sedda ormråkar och glador, Svar från flera man: omkring 20 ormråkar och minst c 25 glador.

Summa 54 säkert bestämda arter sedda av mig. SLUT

1991-03-23, lördag.

Gick på Hardebergaspåret som vanligt, dock bara till korsningen med allmänna vägen strax öster om Tusenårslunden. Tillbaka precis samma väg. Ut 1415, tillbaka till Tenorgränden 1500. Artlista:

art	utvägen	vändpunkten	hemvägen	kommentarer
vipa	-	2	-	
fiskmå	1 juv	-	2 ad	
ringduva	1 kuttr.+ 2 sedda	-	minst 3 <u>par</u> + <u>enst.</u>	
(turkduva)	-	-	-	lateral stjärt- penna funnen på vägen
sånglärka	minst 1 sj.	1 sjung.	minst 1 sj.	
<u>sidensvans</u>	flock 18	-	-	rastande i litet träd, my. orädda
koltrast	16	-	5	av de 16 sågs 10 på
<u>taltrast</u>	-	-	2	rätt liten yta, c 100 x 250 m
talgoxe	sedd och hörd sj.	-	några sedda och hörda	
blåmes	c 2 sedda	-	ett <u>par</u>	
bofink	flock c 10	-	flock 25	alla rastande. Stora fl. innehöll många honor
grönfink	hörd	-	1 sedd	
domherre	-	-	hona sedd	
gråsparv	hörd	-	några få sedda	
skata	2 + 3 + 4	-	1 + 2 + 1	
kaja	2 + 5	-	-	alla förbiflygande
råka	-	-	1 flygande	
kråka	-	2	-	

summa sedda arter: 17

" " individer: omkring 115

Denna dag, på morgonen, flög en hämpling lockande över trädgården. Första för året för mig. Övervintrande hämplingar, som man såg på 30-talet och kanske senare, har jag knappast sett överhuvudtaget på sista kvartssekklet, om mitt minne fungerar rätt.

Taltrasten var också ny för året för mig.

1991-03-24, söndag.

Härligaste väder. Lena och jag for till Krankesjön (Silvåkra-
tornet) via S Sandby - Kvinnevad. Start 1330, jag stod i tornet
1400-1425. Därefter gick vi en liten runda uppom Ivans backe och
åter. Rätt mycket folk i trakten, men underligt nog blev jag ensam
i tornet mesta tiden. Hemfärd via Silvåkra by - Stensoffakorset -
S Sandby, start 1515, hemkomst 1545.

En liten motorbåt färdades just på närmsta klarvatten, varför
praktiskt taget all fågel hade flyttat sig långt ut på sjön. Detta
hade naturligtvis till följd att artbestämningarna av andfågel del-
vis blev sämre eller helt osäkra. Icke desto mindre blev turen
synnerligen skön, och fågellivet var rikt i sjön. Artlista:

skäggdopping: enstaka ex samt
ett par som låg "bröst mot bröst"

rördrom: bland det första vi
hörde efter ankomsten. Mäktig
stämma, senare hörd i flera
serier på (vanligen) fyra
"stötar". Men särskilt flitig
var den inte.

grågås: ett fåtal ex resp. par
flygande, och mycket långt ute
låg en mindre samling gäss,
sannolikt denna art

knölsvan: jag räknade 90 på sjön,
säkert i underkant, ty några
låg trol. m.l.m. dolda. Delvis
låg de i par, men långt ute
sågs två glesa sällskap på
inalles 25-28 ex, och även i
övrigt fanns glest fördelade
ex

gräsand: bara enstaka ex eller
par inom bestämningshåll

vigg: mycket allmän ute på sjön,
kanske flera hundra ex (men
andflockarna längst bort i V
och NV helt obestämbara)

knipa: många hannar låg spridda
bland m l m obestämda änder
långt ute. Arten troligen ock-
så allmän

storskrak: mycket långt ute låg
en flock. Raden av gamla
uppgick till c 20 ex, övriga
ex kunde ej urskiljas

ormvråk: 1 ljust ex gled på stor
höjd österut. Annat ex lyfte
för oss vid Ivans backe

glada: 2 ex lågt över stora
heden, nära varandra; och på
hemvägen 1 ex nära Eliselund,
långt över betesmarken med kre-
atur.

tornfalk: 1 ex ryttlade vid
Kvinnevad på utvägen

trana: kl 1440 fann jag 2 ex
kretsande oerhört högt, långt
bort i VNV. Här nu ett stort
och mörknande molnkomplex av
cumulustyp. Tranorna kretsade

~~under~~ under molnet och försvann
in i det, återsågs ej. Skattad
flyghöjd när de försvann c 1000
meter, men detta my. osäkert.-
Senare, kl 1455, kom 7+8+11 =
summa 26 tranor på stor höjd
mot N eller kanske rentav NNV,
upptäcktes p g av lätena
sothöna allmän, hördes ideligen
vipa: ~~bara~~ bara 1 + 2 + 5 sedda
storspov: ett ljudande spel hört
från Silvåkrakärret
skrattmås: liggande flock c 20
ex, därtill några mycket hög-
flygande ex sedda
fiskmås: summa 2 högflygande
ringduva sedd
större hackspett hörd
sånglärka: flera ex sjungande
(sädesärta: tyckte mig höra den en
gång, men blev tyvärr ej säker)
talgoxe sedd och hörd
blåmes " " "
sävspurv: en liten flock på c 6-7
ex, kanske flera, kom österifrån
och fällde i sjön, läten hördes
och fåglarna sågs fint i sol-
skenet. Ses sällan flockvis!
bofink hördes sjunga
grönfink hörd
stare: flock på c 10 ex, ej fler!
skata sedd
kaja sedd; och på hemvägen en tät
flock c 40-45 ex Östra Torn
öster om
råka sedd i ringa antal
kråka sedd i ett par ex vid sjön.

- - - - -

Efter middagen hemma, kl 1755,
kom en flock på 14 knölsvanor på
nära håll och ovanligt lågt över
Tenorgränden. Upptäcktes på långt
håll i SV, passerade i utmärkt be-
lysning med rak kurs mot NO eller
kanske ONO. 2 ex i flocken var
"brunvita". Vington hördes länge.

April 1: Lena kallade mig till fönstret på e.m.: då stod en igelkott och drack ur fågelbadet. Den drack länge, man såg hur tungan rördes upp och ner. Jag tog tiden: den höll på i $1\frac{1}{2}$ minut (men hade alltså börjat innan jag kom till fönstret). Därefter slutade den och gick påfallande långsamt iväg mellan buskarna. Men den såg välnärd ut, inte med "hängande" kroppssidor som jag sett vissa tidigare vårar.

4: Lena och jag besökte Louisiana, konstmuseet mellan Helsingør och Köpenhamn. För dit via Helsingborg (med tåg). Vistades där c 1200-1430, avnjöt Wien-utställningen, som gällde tiden omkring år 1900 och var mycket lärorik och sevärd. Gick sedan igenom även den moderna grafikavdelningen, som är mycket stor och inhytt i ~~ett~~ alldeles nya, underjordiska lokaler. Visst fanns där saker som vi uppskattade, men det allra mesta var gräsligt fult, därtill ofta ~~ett~~ mastodontiskt till formatet. Vi styrktes i vår uppfattning att många konstnärer, som producerar sådant, måste driva med sin publik. - På färjan Helsingborg - Helsingør och åter var det massor av folk, trots s.k. vanlig arbetsdag och vanlig arbetstid.

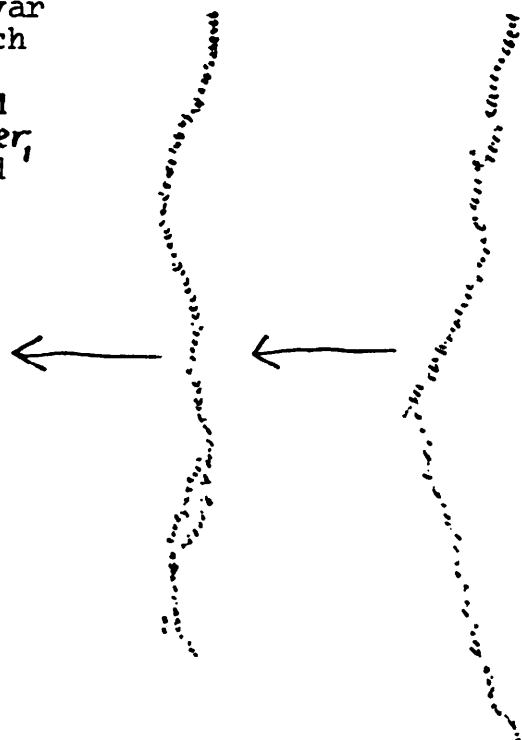
Vi återkom till Lund C klockan 1840. Ett par tre minuter senare, när vi var på väg till busshållplatsen vid Klemens-torget, hördes underliga, rätt melodiska men korta och "ojämna" fågelläten, ingen mäktig kör men så att varje normal människa måste höra dem. Jag såg att folk reagerade. Och på mycket måttlig höjd, kanske c 100-120 meter, kom en flock på 80 (åttio) svanar med kurs österut. Absolut den största samlade svanflock jag någonsin sett över staden.

De flög "på linje", alltså bredvid varandra. Linjen var dock inte alldeles rät, och en gång bröts den i ena flanken så att det blev ~~ett~~ "två led linje". Se skisser, som ~~visar~~ visar flocken sedd rakt underifrån.

Jag blev från början praktiskt taget säker på att flocken bestod av mindre sångsvan, Cygnus bewicki (eller C. columbianus, som den numera oftast kallas). Lätna skilde sig mycket tydligt från den vanliga sångsvanens. -

När flocken passerade, rådde disigt väder men inte dimma. Tidigare hade det mestadels varit dimma, ofta tät.

Se nästa sida för ytterligare uppgifter om denna flock!

April 4 forts: Följande dag, alltså april 5, berättade jag för
" 5: Anders Dahm om denna flock. Det befanns, att han
också observerat den från sin egen trädgård, på
Soprangränden 25 i Östra Torn, helt nära Lenas
och min bostad på Tenorgränden 8. Jag kontrollerade
förstås också hans tidsuppgift; den stämde utmärkt.
Eftersom jag visste (på några få meter när), var
jag stod när flocken passerade över Klemenstorget,
fick jag möjlighet att avgöra flockens flygriktning,
under den rimliga förutsättningen att den hållit
rätlinjig kurs över staden. Med hjälp av en detal-
jerad Lundakarta och min kompass fick jag fram att
flocken hållit ungefär ostlig kurs, närmare
bestämt

Nord 85° ost

Jag gjorde mätningen flera gånger så noggrant som
möjligt och tror inte att felmarginalen är större
än en eller högst två grader.

1991-05-12, söndag.

Lena och jag var vid Måryd 1350-1530 i fint vårväder. Rätt bra fågelkonsert. Artlista:

- 1 sångsvan: överflygande flock hördes starkt men sågs ej; den kom just när vi gick inne i tät och hög granskog
- 2 tornfalk: 2 ex vid stora stenbrottet
- 3 fasan bara hörd
- 4 ringduva ofta sedd och hörd
- 5 skogsduva: ett ex flög över stenbrottet, runt runt, mycket länge, kom flera ggr nära mig. Föreföll avgjort orolig. Studerades många minuter i följd. Männe häckning i stenbrottet??
- 6 sånglärka sjöng
- 7 svala ett ex över brottet, var nästan säkert hussvala
- 8 sädesärla sedd och hörd
- 9 järnsparv sjöng
- 10 svarthätta: flera sjungande ex
- 11 lövsångare sjöng täml. allmänt
- 12 rödhake sjöng
- 13 taltrast sedd och hörd
- 14 talgoxe hörd
- 15 gulsparrv sjöng på 3 eller 4 olika platser
- 16 bofink sjöng täml. allmänt
- 17 grönsiska: 3 ex i sällskap flög snabbt förbi
- 18 grönfink sedd och hörd
- 19 hämpling " " "
- 20 pilfink " " "
- 21 stare: två flockar sedda, på resp 45 och c 150 ex
- 22 kaja: först en flock på 30 ex, senare en på drygt 50 ex
- 23 råka sedd
- 24 kråka sedd, men bara ett fåtal exemplar.

Därtill ett par växtfynd, visserligen inga märkligheter men bör kanske nämnas:

Pedicularis palustris rätt riklig, i blom, på fuktig mark nära ett nästan igenvuxet litet vattenhål med Typha. Av mig inte tidigare sedd på denna plats, och jag har alls inte sett den ofta i Skåne.

Carlina vulgaris (spåtistel) växte rikligt på den torra och branta, starkt sol-exponerade sluttningen i kanten av stenbrottet.

46 Denna dagboksanteckning insändes även till Svenska
Dagbladet. Hela landets befolkning ombads att skriva
dagbok för denna dag. 46
1991-05-14, tisdag. Gek

Vaknade 0705. Läste två artiklar i tidskriften TIME, nr 18, daterad 6 maj 1991. Först "A Kiss Before Dying?" av Lisa Beyer. Den behandlar kurdernas situation och deras förhandlingar med Saddam Hussein. Därefter "A Revolution Loses Its Zeal" av Edward W. Desmond. Den redogör för läget i Iran och president Rafsanjanis försiktiga strävan efter bättre kontakter med Västerlandet. Jag prenumererar på TIME sedan många år och finner den mycket välunderrättad och objektiv.

Steg upp 0735, hämtade Sydsvenskan och Svenska Dagbladet i brevlådan, snabbläste dem, fröjdades åt att polisen fått upp nya spår efter de förrymda skurkarna Ursut och Imandi. Medan jag läste, kom min sambo upp. Hennes namn är Lena Wennhagen-Tihkan. Hon är biolog liksom jag. Vi fortsatte tidningsläsandet tillsammans, dock inte lång stund idag.

Vi äter inte samma mat på morgonen. Min frukost består av en tallrik filmjolk med russin och flingor (eller pepparkakor, eller grovt hårt bröd), och därefter en stor kopp varmt kaffe, en smörgås med ost och en med honung samt en eller två skorpor.

- - - - -

I Lund har nyligen utkommit ett bokverk benämnt "Under Lundagårds Kronor", femte samlingen. Det innehåller bidrag från 37 personer med mycket olika yrken och tänkesätt, men alla har studerat i Lund, och alla skildrar sina minnen från studietiden eller sin verksamhet i staden fram till nuläget. Själv har jag medverkat med en uppsats med titeln "Biologistuderande och e o amanuens på 30-talet". Jag tog nämligen studentexamen i Helsingborg år 1931 och började gå kurserna i zoologi i Lund samma höst.

Genom åren har jag fått en ganska stor bekantskapskrets. Har därför beställt och fått en ordentlig laddning särtryck av min uppsats, att sändas till vänner och bekanta. Timmen närmast efter frukost idag skrev jag dedikationer på ett dussin sådana separat, huvudsakligen avsedda för vänner som bor på andra orter. Skrev naturligtvis också adresserna på kuverten och frankerade dem med de vackra femkronors-frimärkena i serien Svenska Kartor, utgiven 30 januari 1991.

Klockan 1020 startade jag min vandring till Ekologihuset på Helgonavägen 5. Går jag utan uppehåll brukar det ta mig 18 minuter och 40 sekunder. Men idag blev det ett kort stopp på postkontoret Lund 9 där hela bunten kuvert avlämnades. Funktionärerna där är alltid

vänliga och rara (OBS: därmed intet ont sagt om servicen på andra postkontor!).

På Ekologihuset har jag mitt arbetsrum. Idag, liksom många gånger tidigare, gick jag igenom kapslar med särtryck som under åren influerats från andra biologer. Jag sorterade ut sådana som kan tänkas bli till nytta för yngre kolleger eller eventuellt vara av intresse för Zoologiska Institutionens bibliotek. Och så blir ju utrymmet bättre i arbetsrummet!

Men idag blev det bara en kort stund med sådant arbete. Sedan någon vecka hade jag nämligen avtalat ett möte med fil.lic. Ingegerd Norelius, biolog, lundensare och tidigare lärare i Eslöv. Hon skall övergå till en tjänst som miljö-informatör i kommunen, med uppgift bl.a. att arrangera utställningar som behandlar biologiska ämnen och miljöfrågor.

Ingegerd kom klockan 1130. Vi for till Gästgivaregården i Hurva, intog där en högeligen välsmakande lunch och diskuterade ämnesvalet utförligt. Det kunde tydligen bli fråga om många roliga arbetsområden: djurs och växters anpassning till klimatet och till biotopen, skyddsfärger, varningsfärger, selektion, utrotningshotade arter, påfallande ändringar i vissa arters levnadssätt, etc. etc. Både lokala och globala naturvårdsfrågor borde behandlas. Till detta kom några ämnen, varom kommunen framställt särskilda önskemål. Vi talade också om lämpliga utställningslokaler, eventuella lån av material från museer eller privatpersoner, och naturligtvis om ekonomiska resurser m.m.

Färden till och från Hurva skedde i soligt väder med utmärkt sikt, men det blåste hård nordväst på baksidan av ett lågtryck, och det var mycket kyligt. Av fågel sågs bara triviala arter såsom kråka, råka, kaja, ringduva, några fiskmåsar och en ensam obestämbar svala på avstånd i blåsten. Jag gjorde inga anteckningar om fågellivet, noterade dock med beklagande att inte en enda vipa sågs över fälten.

Klockan 15 var vi åter vid Ekologihuset och tackade varandra för trevligt sällskap. Jag fortsatte genomgången av särtryck på arbetsrummet en timmes tid, gick sedan hem, läste dagstidningarna noggrannare och samtalade med min Lena om läget i världen: de arma kurderna, USA:s egendomliga politik efter Gulfkriget, Kuwaits framtid, och naturligtvis den högst säregna politiska situationen i vårt eget land. Därtill miljöfrågorna, både de internationella och de svenska. Jag förstår att fotbollsexperten och bankchefen Cavalli-Björkman och framtidsforskaren Åke Andersson för fram sina synpunkter, men det är ofattbart för mig att de visar sådant förakt för sakkunskapen på andra områden.

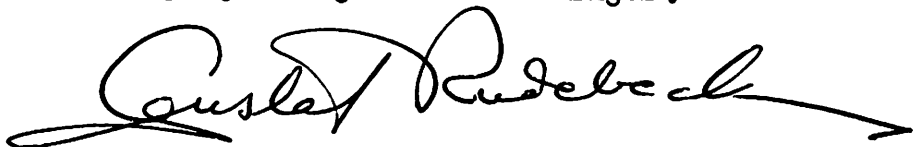
Sommaren 1944, under värsta kriget, när jag vikarierade på Malmö Museum, hörde jag en dag på lunchrasten följande ord från den fine humanisten, intendenten Sten Kalling: "Avvägning är en god definition på kultur". På de sista hundrafemtio åren har jordens tillgångar exploaterats i alltmer rasande takt, utan avvägning mot andra intressen, av tanklöshet eller med den helt felaktiga föreställningen att tillgångarna är outtömliga, men ibland naturligtvis också mot bättre vetande. Nu ser vi resultatet. Nu måste avvägning ske, och det borde vara uppenbart för envar vilken vågskål som ~~■~~ väger tyngst.

- - - - -

Min Lena skulle bort på kvällen. Tillsammans med ett femtiotal lärarkolleger skulle hon festa av fyra andra, som just uppnått pensionsåldern. Eftersom hon har en klar uppfattning om mina kunskaper i matlagning hade hon köpt hem en pizza, bara att värma. Jag värmden, åt den och drack därtill två glas rödvin. Lyssnade sedan ensam på TV-nyheterna 1930: skurkarna fast, tack och lov. Men redan i nästa nyhetssändning 2100 kom förstås interner till tals och "bevisade" att de har alltför litet frihet!

- - - - -

Jag är 77 år gammal och har fört dagbok sedan 15-årsåldern, om ock med vissa luckor. Men den dagboken är av biologisk karaktär. Mest handlar den om utbytet på mina exkursioner, i Skåne, i övriga Sverige, i Sydafrika och på andra ställen. Studier på fågel tar upp största utrymmet, men där finns åtskilligt annat: insekter, växter, geologi, väderlek m.m. Färdväg eller vandringsväg har jag alltid antecknat, liksom också namnen på övriga deltagare. Inte mycket därutöver. Dessa anteckningar från tisdagen den 14 maj 1991 bär alltså en helt annan prägel än mina gängse dagboksanteckningar.

Gustaf Rudebeck

1991-05-16 och -17.

Lena och jag var bjudna upp till Gun Böök-Hederströms villa på Bjärehalvön. Platsen heter Påarp och ligger ungefär 2 km NV om Västra Karup. Hon hade också bjudit Carin Ehrenberg. Vi möttes vid Grevie kyrka omkring kl 13.

Den 16 maj startade vi vandringen från Grevie samhälle och gick i krokig kurs på södra sidan om järnvägen i riktning mot Båstad. Mycket trevlig terräng i SinArpsdalen. Vi svängde söderut förbi Axelstorps gamla gård och kom bl.a. längs en bäck som rann i branta raviner i reslig bokskog. Korsade så småningom järnvägen och hamnade SV om Båstad på en plats benämnd Dala, där vi hade ställt en bil i förväg.

På kvällen hemma hos Gun fick vi en utsökt middag och ett långt och intressant samtal. Guns son Esbjörn deltog också.

Den 17 maj for vi till Dagshög, beläget vid havsstranden drygt 2 km S om Torekov. Här vistades vi länge, vandrade sakta omkring och njöt av solsken, blomsterprakt och fågelliv.

Jag gjorde rätt noggranna anteckningar om fågellivet båda dagarna. Resultatet finns härnedan, på sidorna 50-54. Kanske antecknade jag också vandringsvägarna, men i så fall förlorade jag tidigt det avsnittet. Det är också tänkbart att jag aldrig skrev upp hur vi gick. Alltnog, jag renskrev fågelobsarna i vanlig ordning, men vägarna och lokalerna har jag i efterhand vänligen fått besked om från Gun. Detta skedde 1995-01-17.

OBS: Ringtrasten studerades länge på gräsmattan vid huset. Höll sig dock (nästan) hela tiden alldeles nära ett tät buskage.

art	16 maj	17 maj	ytterligare kommentarer
knölsvan	-	♂♀ vid stranden samt flock 7 ex flygande söderut	ja
gravand	-	rätt många par, dels vid stranden, dels på harvade åkrar	
gräsand	ensam ♂ lyfte ur bäck i skogen	enstaka par vid stranden	
ejder	-	allmän	ja
småskrake	-	ensam ♂ i havet	
ormvråk	2 ex sedda	minst 4 ex sedda	ja
sparvhök	-	1 ex mot N, måttlig höjd	
brun kärrhök	-	♀ över stranden	ja
fiskgjuse	1 ex	-	ja
fasan	sedd och hörd	sedd och hörd	
strandskata	-	enstaka ex flera ggr	
rödbena	-	några ex, även spelande	
X) vipa	-	flera ex	ja
skrattnås	något enstaka ex	fåtaligt sedd	} ja
fiskmås	" " "	ganska få sedda	
silltrut	" " "	bara några få	
gråtrut	allmän	allmän	ja
havstrut	enstaka överflygande	my. ofta sedd, men mest ensamma ex	ja
fisktärna	-	bara 1 ex, fiskande vid stranden	
tobisgrissla	-	1 flygande lågt över havet	
ringduva	mycket ofta sedd och hörd	mycket ofta sedd och hörd	
skogsduva	1 lyftande ur stort träd vid Axelstorp	-	
gök	-	1 ex hördes vid vandringens början	ja
tornsvala	1 flög norrut vid Grevie kyrka kl 1340	-	ja
X) tillägg här: större strand- pipare	-	några ex vid stranden, även spelande	

art	16 maj	17 maj	ytterligare kommentarer
spillkråka	-	1 ex sedd och hörd länge vid vandringens början	
sånglärka	sjöng allmänt över öppna marker	sjöng allmänt över lämpliga biotoper	
ladusvala	högst 5 sedda	högst 10 sedda	
hussvala	flock c 6 ex där vandringen avslutades	c 12 ex lågt över dammen på strandängen	ja
ängspiplärka	-	minst 3-4 sjöng flitigt över stranden	
trädpiplärka	sång och spelflykt på många platser	också snarast allmän i skogsmark och kratt	
sädesärla	ofta sedd och hörd	likaså, både på fält och strandängar	
forsärla	hörd bra (och sedd dåligt) i stora ravinen	-	ja
gårdsmyg	flera hördes sjunga i tät vegetation	minst 3-4 hördes sjunga	
järnsparv	(nästan säkert hörd sjunga)	sjöng flerstädes, särskilt i enbuskmarkerna	
rödhake	sedd och hörd	sedd både på tomten och på vandringen	
stenskvätta	-	2 eller 3 granna hannar på strandängarna	
koltrast	sedd och hörd sj.	sedd och hörd sj.	
ringtrast	-	♀ noga studerad	ja
taltrast	hörd sjunga	hörd sjunga	
dubbeltrast	-	1 + 1 ex sedda och hörda	ja
snöskata (=björktrast)	sedd bl.a. vid Grevie kyrka och på tomten	sedd och hörd på tomten och en gång på vandringen	
ärtsångare	hörd sjunga ett par ggr	hörd sjunga många ggr och platser	
törnsångare	-	hörd sjunga flera ggr	
trädgårds-sångare	(sannolikt hörd)	hörd sjunga, dock bara 2-3-4 ggr med säkerhet	
svarthätta	hörd sjunga många ggr	också hörd rätt många ggr	
lövsångare	sjöng allmänt	sjöng allmänt	ja
grönsångare	sjöng på tre platser	-	
gransångare	-	ett ex hördes sjunga	

art	16 maj	17 maj	ytterligare kommentarer
talgoxe	sedd och hörd	sedd och hörd	
blåmes	sedd	sedd och hörd	
skata	sedd flerstädes	sedd flerstädes	
kaja	rätt allmän	sedd många ggr	
råka	ofta sedd, men inte i skogsbygden	ofta sedd i odlad bygd	
kråka	rätt allmän	rätt allmän; vid stranden ofta mobbad av måsar, vipor etc.	
corp	rätt ofta sedd och hörd	rätt ofta sedd och hörd	
stare	ofta sedd; även ett par mindre flockar på högst c 20 ex	ofta sedd; incl. någon mindre flock	
gråsparv	sedd på tomten; f.ö. bara i ringa antal	sedd i ringa antal	
pilfink	sedd på tomten, f.ö. i ringa antal sedda och hörda	sedd i ringa antal	
bofink	sjöng allmänt, och mycket ofta sedd, även en flock på 11 ex	sedd och hörd; allmän i lämpliga biotoper	ja
grönfink	sedd bl.a. på tomten	sedd och hörd några gånger	
hämpling	ofta sedd och hörd	mycket ofta sedd och hörd. Avgjort allmän, tyckte jag	
gulsparv	mycket ofta sedd och hörd. Riklig förekomst	också riklig förekomst både i busk-skog och på strandängarna i enbusk-terräng	
antal säkert sedda arter	41	58	

summa summarum: 63 säkert konstaterade arter

För kommentarer rörande vissa arter se följande sidor

Kommentarer rörande vissa arter:

knölsvan: flocken på 7 ex innehöll 6 tillsynes helvita fåglar och en yngre fågel, dräkt m l m smutsvit, delvis med dragning åt blekbrunt,

ejder: riklig förekomst! Nära stranden många ådor med små mörka dunungar, deras ålder skattad till c 10 dagar. Ungar av tydligt olika ålder sågs icke. - Som vanligt sluter sig två eller flera ådor med ungar tillsammans. Jag såg bl.a. 2 ådor med 11 ungar och på annat ställe 2 ådor med 26 eller 27 ungar(!) alla simmande i mycket tät rad. Siffrorna ger solklart bevis för att minst 5-6 kullar slutit sig samman, sannolikt flera, eftersom ungdödligheten (bland späda ungar) troligen är hög som en följd av den rikliga förekomsten av trutar. - Gudingarna åtföljer aldrig kullarna, men flerstädes låg ejdrar parvis, och likaså sågs flera smärre och m l m tydliga förband av gudingar, antal c 5 - 12 ex per sällskap. Det synes troligt att dessa gudingar hörde till traktens häckfåglar, vilket i sin tur skulle innebära att gudingarna ännu var kvar och icke bildat större flockar, som beger sig långt bort till goda närings- och ruggningsplatser, ofta hundratals kilometer från häckplatserna. Den vanan är nämligen välkänd hos ejdrar och några andra dykänder.

ormvråk: 16 maj vid Hålehall, alltså före Greve, såg jag en alldeles ovanligt ljus ormvråk. Gångse benämning på sådana ormvråkar är sedan ett par decennier "börtingevråkar". Undersidan tillsynes rent vit eller gräddvit, vingarnas övre täckare ungefär likadant färgade, och stjärtens bashalva lyste vit på långt håll. Sistnämnda karaktär är sällsynt även hos utpräglade börtingevråkar och medför ofta att de av uppsvenska ornitologer utnämns till fjällvråkar. Gränsen mellan vit bas och mörk ytterdel är dock alltid skarp hos fjällvråk men "mjukare" hos börtingevråk. Därtill kommer skillnader i vinghållning, övre vingtäckarnas färg etc etc.

17 maj sågs bl a 2 ormvråkar i sällskap nära stranden; ena ex bar på en kvist, och båda ex blev svårt mobbade av kråkor. - Även ett ex nära tomten, skrämades upp men fällde påfallande nära: kanske nära boplats?

brun kärrhök: en grann hona med gräddvit eller "rostvit" hjässa flög låg över stranden 17 maj. Steg sedan i kretsar i solskenet. Kanske en sen flyttare? Ingen lämplig häckningsterräng känd i närheten.

fiskgjuse: 16 maj ett ex rätt högt i det mulna vädret just när vi kom ner till de båda bilarna. Säkert en sen flyttare. Fåglar som skall häcka i Lappland ses regelbundet (men naturligtvis inte allmänt) långt in i maj i Skåne.

vipa: alla sedda ex vistades på strandängarna, där de säkerligen häckade. Intet ex sett av mig på betesmark på avstånd från havet, eller på odlad mark.

måsar, allmänt: obs den sparsamma förekomsten av skrattnås och fiskmås. Gråtrut naturligtvis den individrikaste måsen, sedd snart sagt oavbrutet, men häckar närmast på Väderön och omgivande skär.

gök: ny för året. Har inte hört om tidigare obsar i år

tornsvala (=tornseglare): också ny för året. Alltid lika efterlängtat. För mitt sätt att se utgör tornsvalan ett bevis på vilka otroligt eleganta produkter som selektionen åstadkommit (men lika fantastiska anpassningar till jordelivet finns förstås inom snart sagt alla systematiska grupper av djur och växter).

hussvala: utöver de nämnda sågs några enstaka ex på m 1 m tydlig flykt mot norr. - Ännu har bara en ringa del av hela häckningsbeståndet kommit. Sträcket fortsätter åtminstone till sista dagarna i maj. - OBS ansamlingen av hussvalor över den trevliga vattensamlingen på strandängen. Säkerligen kläcktes här någon insekt, troligen någon chironomid (fjärder-mygga), alldeles nykommen ur puppan, lättsmält och närande föda för svalorna som just fullbordat resan från Syd- eller Ostafrika!

forsärla (i äldre litteratur kallad gråärla): jag hörde den skarpa locktonen två gånger och såg (också två gånger) skymten av en ärla flygande lågt över bäcken i den djupa ravinen. Låtet räcker fullt ut som artbestämning, och den ekologiska lokalen är ju perfekt för forsärlan.

ringtrast: en avgjord raritet som genomflyttare i Skåne. Hoppade ut från skuggan under en enbuske. Det (oskarpt) ljusa på handpennorna var visserligen synbart, men högst sannolikt skulle jag trott att det var en effekt av solskenet, om jag inte samtidigt tyckt mig se en aning av ljus färg under hakan, trots att fågeln stod i profil. Fortsatt observation gav riklig lön: fågeln vände hela framsidan mot mig, varvid en bred månformig bröstfläck, brunaktigt vit mot mörk bakgrund, framträdde tydligt. Egentligen riktigare att tala om ett brett bröstband. Säkert femton år sedan jag såg arten i Skåne. Mycket roligt att den lät se sig så länge och så bra. Den har typiskt trastbeteende men är mycket skyggare än koltrasten.

dubbeltrast: inte svår att bestämma på färg m m när den syns bra. Men i dåligt ljus blir ofta låtet bästa karaktären: ett djupt, rullande "rrrrrr" (med tungrots-R). Förr i världen nästan knuten till större skogsområden, numera i ökande omfattning invandrad till skogsdungar, större och uppväxta trädgårdar etc.

lövsångare: avgjort allmänt kommen, men nordligare populationer passerar förbi hela maj månad.

bofink: huvudmassan anländ redan före 1 maj. Men en flock på 11 ex på öppen och naken åkerjord kan ha varit en sen flyttflock. Av de 11 ex. var 8 hannar och 3 honor.

Generella anmärkningar: jag gjorde inte noggranna anteckningar, och eftersom vi till stor del vandrade framåt under livligt samtal har jag säkert missat någon art. Men jag vet sedan gammalt, att en artlista uppgjord genast efter en exkursion brukar omfatta alla de arter som jag faktiskt konstaterat med synens eller hörselns hjälp. Därför betraktar jag artlistorna från båda dagarna som rättvisande. Att antalet sedda arter blev så mycket större den 17 maj beror till en del på lättare och bättre obs-möjligheter vid stranden etc., men till en del säkert på att sångfrekvensen var bättre den dagen, vilket i sin tur berodde på det bättre vädret.

Och till sist: det går aldrig att demonstrera allt man ser och hör för alla deltagare. Somliga fåglar tystnar just när de borde ha fortsatt att sjunga eller locka eller varna; andra flyger på långt håll med ett lugnt hav eller en klar himmel utan hållpunkter som bakgrund.

(55)

/e

55

2038 en " " " " "

Jag letade efter passerande prutgåsfloccar men ~~men~~ fann inga. Vädret ingalunda idealiskt för sådant sträck; det var kyligt, och kanske var vinden olämplig (men tyvärr ingen anteckning härom)

2110 obsar slut. Utöver det nämnda sågs endast ringduvor, flera par, dels överflygande, dels något par m l m stadigt på tomten och i angränsande träd. Vidare blåmes, som häckar i holken på husväggen, hörnet vid växthuset. Flyger med mat ideligen. Hämp-
ling i ena krusbärsbusken. Enstaka trutar flygande på håll.

1991-05-25, lördag.

Lena och jag var, jämte många många andra, bjudna till Löderup för att fira Bengt-Olof Landins inträde i emeritus-åldern. Han fyllde 65 år i april men håller avskedsfest först nu. Egentligen blir han inte emeritus ens vid halvårsskiftet. Han skall nämligen ha halv tjänstgöring även kommande läsår, enligt uppgift för att sätta in sin efterträdare, Sven-Axel Bengtson, i ämbetet. Sven-Axel blev min efterträdare, när jag pensionerades, och samtidigt därmed utnämndes Sven-Axel till professor och chef för museet. Om ämnesområdet för övrigt hade någon speciell benämning vet jag inte. Däremot har jag vetat i flera år att Sven-Axel skulle efterträda Bengt-Olof och att ingen professor skulle efterträda Sven-Axel. Med andra ord: en professur skulle indragas.

Lena och jag for till Löderup tillsammans med Anders och Karin Dahm. Precis kl 1315, när vi alla fyra stod utanför vårt hus, kom en flock prutgäss på c 190-200 ex på tämligen stor höjd med ovanlig kurs, mot NO och inte m l m rakt mot öster som de brukar. Vädret hade just klarnat upp rätt starkt, och det var solsken. En kretsande bivråk upptäcktes också, till min belåtenhet.

Start mot Löderup 1320. Ingen noggrann bokföring. Vi for Lund - Veheröd - Blentarp - Knickarp - E 14 - Ystad (uppehåll, se nedan) - Kabusakorset Löderup. På sträckan Everlöv - Knickarp flera kretsande vråkar, ormvråk men nästan säkert någon bivråk också, därtill en stor ryttlande rovfågel med mörkt bröst, kan ha varit en raritet! Före Skårby 1 glada, vid Bjäresjön 1 obest. vråk och ytterligare 2 sådana före Ystad, dit vi kom kl 1402.

I Ystad skulle det bli "tio minuters uppehåll" hos en silversmed vid namn Migård, han hade vackra varor och intressanta saker att be-
rätta och bodde i ett särdeles charmigt gammalt hus med liten men
dock innehållsrik trädgård på den sida som inte vette mot gatan.
Uppehållet blev i själva verket 40 minuter långt. Sedan vidare!
Efter Ystad såg jag bl.a. en obestämd vråk och en bergsäker bivråk,
båda lågflygande, ~~innan~~ därtill några hussvalor.

Festen avhölls i familjen Andrén's hus i Löderup. Bengt-Olofs fru, Silluf, är dotter till Andrén, en numera bortgången affärsman och stor pamp i Tomelilla. (Jag minns dessvärre inte hans förnamn). Festen var högeligen lyckad, och den stördes inte av att vi måste vistas mest inomhus p.g. av ett ordentligt åskväder. Maten var icke blott riklig och god utan ymnig och läcker, ~~men~~ dryckerna likaså, sällskapet trevligt och umgängestonen behaglig. Lena och jag bodde i ett gästrum över natten. - Mycket vore att säga om gästerna, men det skulle föra för långt här. En som dock icke kan förbigås är Sillufs syster, döpt till Jutta, ett stort och frodigt original, mycket underhållande och övermåttan välinformerad om mat och matställen i hela Österlen.

1991-05-26, söndag.

Morgonen började med fint väder, även om vinden var ganska kylig. Frukosten ~~lansade~~ sades vara lätt men var i själva verket mycket gedigen. När den var slut blev det utfärd i bilar till Hagestads naturreservat, ett synnerligen fint område, som jag aldrig tidigare besökt. Vi for dit m 1 m i sällskap, men sedan blev det vandring i smågrupper. Lena och jag och Anders och Karin Dahm och någon därtill gjorde en rätt lång rundgång kl c 1030 - 1230, nästan enbart väster om Tygeån. Här-
lig lövskog av växlande ålder och sammansättning, mycket björk etc, även tall, m 1 m öppen sandmark etc etc. Massor av liljekonvalje, den täckte marken på stora ytor, men ännu var bara helt få ex i blom. Fågellivet var rikt, och det syntes tydligt att en del nykomlingar. Se artlistan härnedan, den är fullständig men kortfattad och gäller bara vad som sågs i reservatet:

bivråk 1 ex rätt lågt
fiskgjuse 1 kretsande
ormvråk 1 dansande
skrattnås sedd
gråtrutar överflygande
ringduva flera ex
skogsduva 1 ex
gök: flera ex, tysta,
trol. nyankomna
tornsvåla några ex
ladusvala i antal
hussvala " "
trädpiplärka sjöng flerstädes
sadesärila sedd
törnskata hanne sedd finfint
lövsångare allmän
grönsångare minst 2 hördes
svarthätta sjöng
trädgårdssångare sjöng
ärtsångare sjöng
törnsångare bara 1 ex sjöng

svartvit flugsnapp sedd + sjöng
grå flugsnapp många ex sedda
koltrast sedd och hörd
taltrast sjöng
dubbeltrast 1 ex sågs fint
näktergal sedd + sjöng
talgoxe sedd + sjöng
gulsparv flera ex, ofta sedd + hörd
bofink allmän
korsnäbb, säkerligen mindre k.:
flock på c 10 ex flög snabbt
förbi, lågt, trädtoppshöjd..
stare ofta sedd
kråka
råka
Fågellivet dessa timmar föreföll
mig ovanligt rikt. Antalet grå
flugsnappare påfallande stort.
Även gökar i flera ex.
Vädret soligt och skönt, vinden
märktes knappast alls i skogen.

Vid huset i Löderup även råka och kaja, båda allmänna; därtill kråka och skata och sånglärkor och grönfink och 2 rapphöns på tomten, sprang bland rätt högt gräs och buskar, sågs länge, väckte intresse hos många.

Efter en överdådig lunch blev det hemfärd med Anders och Karin Dahm, och de bestämde vilken väg de ville fara. Det blev via Kabusa - öster om Köpingsbro samhälle - Övraby - Örups almskog (på vägen genom skogen, men vi gjorde inte uppehåll) - Benestad - mot söder - mot väster in i dalen - förbi Lyckås - vidare i Fyledalen - upp genom Nyvångsskogen - Eneborg - Krageholms slott - Krageholmssjön, stopp vid vanliga rastplatsen vid sydligaste viken - sedan via Skårby - Ellestasjön, där vi stannade nära backkrönet vid Bellinga, skådade ut över sjön och såg den skarvkoloni som etablerat sig på en av öarna (och som jag för en kort tid sedan fått besked om). Där-
efter via Bellinga lagård - Knickarp - Blentarp - Veberöd - ankomst Lund c 1600. - Trots fint väder såg jag rätt få glador på hela sträckan Kabusa - Veberöd, och bara ett par ormvråkar på denna långa vägsträcka. Krageholmssjön fattig, en skarv flög över, en häger stod i kronan på fallet träd, en del skrattnås lågt över vattnet, fångade nog mygg eller andra småinsekter. Tornsvalor sedda i ringa antal. Mycket fin tur. Oklart varför så få rovfåglar var uppe.

Lena och jag blev bjudna på middag hos Dahms kl 1730; jag tog med mig en flaska rödvin.

1991-05-24, fredag.

Exkursion med Lena och med Ulla och Jan samt min bror Johan, som f.n. gästar Ulla och Jan i deras bostad i Åkarp. Lena och jag hämtades kl 1100. For via S Sandby - Tvedöra - Silvåkra - Vombs ängar - genom Furet på Norra Vombvägen fram till vanliga rastplatsen vid sjöns SO hörn, där stranden är brant och man har mycket fin utsikt mot NV-N-NO. Här rastade vi 1135-1245 och drack vårt kaffe.

Väder: morgonen solig och molnfri men kylig. Utmärkt sikt, men redan c kl 1100 blev det ökad molnighet och skurar på avstånd, dock intet regn på oss. Senare blev det rik och vacker cumulus-himmel med cumulonimbus på håll, och därovan sakta tätande molnslöjor, som troligen indikerade att ett nytt molnsystem höll på att segla upp från V eller SV.

Vi hade en synnerligen trivsamt rast, var ensamma på platsen ända till 1240 då en buss och c 6-8 motorcyklar och minst 10 bilar anlände: det var en årskurs på jägmästarlinjen på skogshögskolan i Umeå, enligt besked av deltagarna. De skulle vara ute på studier ända till midsommar!

Vi fortsatte till den berömda "Stannys affär" vid Björka. Träffade Stanny själv, hon är 87 år, och hon hade brutit lårbenshalsen; ~~men~~ och hon kunde gå endast med svårighet och med stöd. Men på något sätt är det som om tiden och åren inte rör på henne. Det blev naturligtvis långt snack med henne. Mycket kul att övriga deltagare fick möta henne och se affären. ~~Ulla och Jan~~ Ulla och Jan köpte en del grejor, bl a dockservis till barnbarnsbarnen. Även Lena köpte något; ~~men~~ har hon vägen förbi Stannys affär (vilket hon och jag rätt ofta har), så vill hon alltid stanna till.

Från Stanny kom vi dock lös så småningom och tog vägen hemåt via Öved - Svansjö på väg 104 - Vombsjöns V strand - Vombs by - ånyo över Vombs ängar - Silvåkra - Kvinnevad (eftersom militärmanöver pågick och vägen mot Tvedöra var avstängd) - Revinge - S Sandby - Lund, ankomst 1520.

På hemvägen ett långt uppehåll: vi vandrade på den gamla banvallen vid Vombsjöns NO strand kl c 1345 - 1440.

Hemma i Lund fick Jan och Ulla (1) och Johan (1) vardera ett ex av verket "Under Lundagårds Kronor", femte samlingen, del 1 och del 2. Jag har medverkat där med en uppsats i del 1; den heter "Biologistuderande och amanuens på 30-talet" och behandlar mina år i Lund från 1931 till 1939. - Efter en stunds samtal fortsatte Ulla och Jan och Johan till Åkarp. Det var jätteroligt att träffa dem. Johan, som nu är 85 år gammal och bor i Örnsköldsvik, träffar jag endast sällan. Och mötena med Ulla och Jan blir inte heller vidare många, trots att de bor i Åkarp, bara c en svensk mil från vårt hem i Lund.

Fågel: se nästa sida!

Fågel:

häger: på fältet mellan Stannys affär och Vombsjön stod minst 4 ex. Där står mycket ofta hägrar. Vidare 1 ex ad på fiskepåle i Vombsjön nära NV hörnet

(OBS att skarv inte sågs idag!)

sångsvan: ett ex ad på gräsmark väster om Revingeby. Nästan säkert låg ännu ett ex därbredvid i gräset

gräsand: ensamt ex flygande över Vombs ängar. Därutöver ej sedd, vilket är tankvärt. Är arten så långt nere i antal, att många goda biotoper står m 1 m outnyttjade?

ormvråk: sedd flera ggr, bl a en över Öved, flera kretsande nära Stensoffa, sedd vid rastplatsen vid Vombsjön SO, även sedd nära S Sandby etc. Se även obestämd rovfågel

bivråk: ett ex kom lågt över trädtopparna när vi rastade vid Vombsjön SO. Av färgen att döma en klar hanne ad. En annan vråk på avstånd här kan ha varit bivråk.

glada: ganska många ex sedda, vid Vombsjön SO, sjöns Ö sida, dess N sida etc.

tornfalk: 1 ryttl. ex Nära Silvåkra by

obestämd rovfågel: kretsande ex, rimligen vråkar och/eller glador, sedda flera ggr på mycket långa håll. Tydligt stimulerande läge för kretsflykt. Det var kyligt och skurar på avstånd men mest solsken

fasan: hanne sedd Revingeby

vipa: flera ex över fältet mellan Stannys affär och Vombsjön. Även sedd över betesmarkerna V om Revingeby

storspov: 3 ex nära varandra på Vombs ängar. Nära håll!

skrattnås: helt enstaka ad sedda några ggr under färden

fiskmås: summa 3 ex, icke utfärgade, följde efter harv vid Vombs Södergård.

gråtrut: på nyssnämnda fält nära Stannys affär stod c 20 ex rätt tätt tillsammans. Därtill sedd på långt håll över Vombsjön.

havstrut: 1 ad över Vombsjön när vi höll matrast

ringduva sedd flera ggr

tornsvala: några ex över Vombsjön vid rastplatsen; senare enstaka ex sedda över sjön på andra ställen

sånglärka sjöng vid Stannys

hussvala: några ex vid rastplatsen vid sjön

??ladusvala troligen också sedd där, men ej bergsäker

trädpiplärka sjöng över Furet vid rastplatsen

sädesärta sedd på gamla järnvägsbanken vid sjöns NO del

lövsångare sjöng flerstädes

??svartvit flugsnapp nästan säkert hörd vid rastplatsen

koltrast på järnvägsbanken som ovan

näktergal sjöng i den täta vegetationen på samma ställe

bofink hördes sjunga flerstädes

stare sedd flera ggr men alltid enstaka ex, inga flockar

skata sedd

kaja allmän, bl.a. vid Öved och Övedskloster

råka ofta sedd

kråka " "

Summa bara 29 bergsäkert bestämda fågelarter.

Harar sedda flera ggr.

Senare på e m i Lund såg jag ett par tornsvalor komma snabbt och lågt mot N eller NNO.

På kvällen letade jag efter prutgäss, helt förgäves dock.

1991-05-30, torsdag.

59

Inventering av Vombs ängar tillsammans med Berith Cavallin. Hon hämtade mig hemma kl 0640. Vi for genaste vägen till ängarna, ställde bilen vid "Skudes hus", vilket är ~~huset~~ huset beläget alldeles vid det fridlysta områdets södra spets. Här bodde ängavattnaren på 30-talet, och därefter har det bl.a. bebotts av en man vid namn Skude, som var uppsyningsman (eller kanske bara sommargäst?) när Malmö stad hade köpt området för att förverkliga sina planer på att ta vatten från Vombsjön.

Vi gick i sällskap ut över ängarna härifrån kl 0710. Väder grått och dimmigt, men det bättrade sig efterhand och blev soligt och bra. Vid starten hade vi kärrsångare, lövsångare, trädgårdssångare, törnsångare och bofink sjungande i buskarna och träden vid Klingavälsån. Vi gick först ungefär ~~parallellt~~ parallellt med ån och sedan i stora ~~kanadagässen~~ krokar över ängarna och så småningom tillbaka, hela tiden söder om vägen. Berith gjorde noggrannare anteckningar än jag beträffande exakta lokaler etc., eftersom hon åtagit sig att inventera ängarna denna säsong. Jag gjorde kortfattade anteckningar men skrev upp samtliga sedda arter. Nu sågs och/eller hördes: sånglärka, skrattnås, kråka, stor-spov hanne och hona, gravand, buskskvätta, enkelbeckasin, fler sånglärkor. Även 1 + 2 harar. En gräsandhona flög upp alldeles framför mig från bo med 10 ägg. Skrattnåsflock stod på begränsad yta, det var först c 30-40 ex men ökade till c 70. Ängspioplärka. Fler enkelbeckasiner. Grågås 6 ex. Kanadagås 2 ex! Gräsand ~~♂~~ ♀, kort därefter flock 6 gräsänder och 1 skedand, därefter 3 gräsänder lyftande. Enkelbeckasin, gulärta, buskskvätta.

Ett avsevärt område mycket vattendränkt. Här 2 rödbenor. Här lyfte också ~~två~~ två små änder, tyvärr blev jag inte klar över arten, årtä eller kricka. Sånglärka m l m hela tiden. Näktergal hörd på håll.

Ensam tornsvala överflygande, ensam ladusvala likaså. Minst 3 enkelbeckasiner sedda samtidigt.

0820 det klarnar bra, sikten blir mycket bättre. Grå flugsnapp i träd vid åkanten, en sävsparvhanne, törnsångare, trädpioplärka sjunger (men bara i kanten, förstås). Enstaka vipor sedda.

0840 dimman har lyft helt och hållet, väder nu strålande. En strandskata flyger över, och 2 sångsvanar flyger lågt över oss. De två kanadagässen, nämnda härovan, är avgjort orädda. Storleksskillnad avsevärd, det är tydligen ~~♂~~ ♀. Ensam hussvala, två ladusvalor. Näktergal hörd igen på håll, likaså trädgårdssångare och kärrsångare. Två medelstora vadare flyger bort, det är ~~högt~~ sannolikt grönbenor. Törnsångare sjunger.

0925 vi är tillbaka vid utgångspunkten, tar kafferast i härligt väder fram till 0945. Då går Berith ut på ny runda, startar med kurs mot norr ungefär längs det stora diket. Jag stannar kvar. En häger upptäcks, flyger högt, kretsar. En tornfalk kretsar rätt lågt.

Insekter på vattnet vid rastplatsen: några gyrynider, några skraddare, en ephemerid flyger, tipulider flyger också. En insekt svärmar i antal (15-20 ex) hela tiden precis lågt över vattnet, som strömmar snabbt här. Lyckas inte fånga något ex. Kanske en plecopter?? Bibionider flyger, mjukbaggar av släktet Cantharis likaså.

Svarthätta sjunger. Gravand: ett par flyger förbi. Råka. Glada, sädesärta. Fjäril av släktet Pieris, en stor trollslända, en aurorafjäril hanne, ett påfågelöga (Vanessa io). Svartvit flugsnappare hona. Häger 1 + 1 ex högt uppe. Ringduva 2 ex, stare enstaka sedda. Gräsand flyger parvis. 5 korpar flyger över, de ruggar delvis i armpennorna.

1047 på jättehöjd upptäcks 4 kretsande ormvråkar, rätt glest. Brun kärrhök 2 olika hannar ses, varav en ovanligt grant utfärgad.

1105 Berith kommer tillbaka. - Vi räknar inalles c 130 betesdjur på ängarna.

1135 Öbacken: snöskata, trädgårdssångare, bofink, lövsångare, kärrsångare, fasan, gök, 2 ormvråk krets. my. lågt, 1 ex fäller. Törnsångare. 2 glador. Däggdjur: hare, rådjur. Härmsångare, kaja och rödbena också. Mycket insekter flyger i skuggan över ån, under trädriddån.

FORTS

1991-05-30 forts.

(60)

Därmed är mina anteckningar slut. Men jag vet att Berith fick ett par tre andra arter på sin senare runda, bl.a. gräshoppsångare (nära bron vid Öbacken, tror jag) och sommargylling (hörd från trädbevuxna området nära Vattenverket?).

Min artlista kommer här i gängse ordning:

häger några flyg. kanadagås ♂♀ grågås 6 ex sångsvan 2 flyg. gravand bl.a. ♂♀ gräsand småflockar, och en ♀ från bo med 10 ägg skedand bara 1 ex obestämd liten and: 2 ex ärta/kricka! ormvråk flera ex glada några ex brun kärrhök 2 olika ♂♂ varav en mycket grant utfärgad tornfalk 1 ex fasan bara hörd av mig strandskata 1 överflyg. vipa avgjort fåtalig rödbena 2 ex ?grönbena 2 ex, dock knappt bergsäkra	storspov ♂♀, antagl. flera ehuru ej anteckn. av mig enkelbeckasin ofta sedd, c 10 ex väl skrattnås flock c 70 ringduva flera ggr gök hörd tornsvala bara 1 ex sånglärka sj. allmänt ladusvala c 3 ex hussvala bara 1 ex sådesärila sedd gulärila fåtaligt sedd ängspiplärka sedd och hörd trädpiplärka dito kärrsångare sjöng på 2-3-4 platser härmsångare (=gul- sångare) bara 1 hörd trädgårdssångare ofta! svarthätta flera sj törnsångare hörd sj	lövsångare sj flera svartvit flugsnapp s grå flugsnapp s buskskvätta ett par ex näktergal hörd, men utanför ängarna snöskata Öbacken . gulsparv: tycks saknas i mina anteckn., men jag har minne av att den sågs säv sparv ♂ sedd bofink stare ringa antal kaja råka kråka korp flock 5 ex Summa c 49 arter konstaterade incl. något enda osäkert fall. Men alla arterna tillhör förstås inte ängarnas fauna.
--	---	---

Däggdjur: bara hare och rådjur.

Insekter: ganska rikt liv, men alls inte mer än man kan vänta en vacker dag i slutet av maj. Inga djurgeografiskt eller ekologiskt oväntade arter såvitt jag vet.

10

- 1991-05-01: flock 16 pilfinkar satt i ung bok på villatomt nära Zootis. Boken ej utslagen. Fåglarna satt nästan som en siskeflock och plockade tillsynes på knopparna, som inte var vidare långt komna på grund av det ovanligt kalla vädret på sistone. (I nästan 14 dagar har det var avgjort kallt och solfattigt, och regnigt). Det är sällan man ser pilfink och gråsparv uppträda på detta sätt.
- 05-03: klockan 1703 kom en ladusvala rakt över huset, med kurs mot norr. Kyligt väder, men denna kväll något lättande molntäcke.
- 05-06: äntligen väderförändring: utmärkt klart och fint, jättefin sikt. Men avgjort kyligt, låg skuggtemperatur. Prognosen angav vackert väder även följande dagar, men
- 05-07 var det grant och soligt bara på morgonen, sedan kom ett molnsystem in österifrån, det blev helt mulet och grått och en kort stund lätt regn.
- 05-08: mulen morgon, men det lättade sakta norrifrån, och eftermiddagen blev inte bara solig utan också tämligen varm. Ganska mycket smådiptera flög. Jag såg Coccinella septempunctata in copula, och i maskrosorna på tomten fanns det gott om Meligethes (art ej klar, men aeneus anses vara den allmännaste). Jag undersökte 116 blommande maskroskorgar och fann att antalet Meligethes växlade från noll till c 20; vanligen var det 4 - 6 ex/blomkorg. - På maskrosorna på trottoaren utanför huset (alltså bara ett par tiotal meter från de ovanstående) letade jag också Meligethes men till min stora förvåning med negativt resultat. (OBS att trottoaren är bred och har en ungefär 2½ meter bred gräsrand med mycket maskrosor). Här undersöktes 200 blomkorgar; resultat: ett ex Meligethes i en blomkorg!! Svårt att finna någon god förklaring till denna oerhört klara skillnad. Trädgården är avsevärt mera vindskyddad än gatan och kanske även varmare. Men vinden idag inte stark. Oväntat fall. -
- Kl 1810 såg jag på mycket långt håll ett par tre stora fåglar nalkas, mycket högt. De kom snart i medljus, det var tre vita svanar, granna i solskenet, som flög ungefär mot ~~ONO~~ ONO i den lugna kvällen. Mycket högt.
- 05-09: strålande väder, varmt i solen. Jag gick kl ~~1325~~ 1325-1435 på Hardebergaspåret österut och tillbaka. Ungefär 2 km hemifrån, alltså österut, studerade jag maskrosor på c 100 meters sträcka längs den gamla banvallen. 100 blomkorgar gav ingen enda Meligethes! Därefter, på en ungefär lika lång sträcka med 150 blomkorgar, på samma banvall men i soligare läge gott om Meligethes, från noll till c 30 ex per blomkorg, medeltal c 10 eller snarast något mera, eftersom rätt många ex satt inkrupna mycket långt nere. Blomkorgarna inbördes rätt olika, stora, små, "mjuka", mindre mjuka etc. - En knapp kilometer därifrån ny undersökning på flera hundra blomkorgar utefter den väg, som avgränsar bebyggelsen österut. Här praktiskt taget inga Meligethes, bara enstaka ex sedda i ett par tre korgar. Oväntat stora skillnader över dessa helt korta avstånd. Måne olika genetisk konstitution hos maskrosorna gör dem olika attraktiva?
- Före vandringen sågs hemifrån en ormvråk, den gled mot SV, steg, blev mobbad av tornfalk som dock slutligen tröttnade "efter välförrättat värv". Ormvråken kretsade åter, fortsatte sedan mot SV. Därutöver inga högflygare sedda, men ärtsångare hördes sjunga, och lärkorna sjöng bra.

Notiser maj 1991 forts.

- 1991-05-17: på kvällen, efter hemkomsten från Bjärehalvön (se särskilda anteckningar), spanade jag flitigt efter passerande prutgåsfloccar men såg intet.
- 05-18: fortsatt spaning efter prutgåsfloccar, inte i timmar utan avbrott men säkert c 1½ timme på kvällen. Intet resultat. Orsak sannolikt det dåliga vädret, liksom igår.
- 05-19: gick på det s k Hardebergaspåret österut och tillbaka, samma ~~sträcka~~ sträcka som jag brukar gå. Tid 1355-1510. En sjungande näktergal, men f ö mycket klen utbyte. Vacker dag, mera högtryckspräglad än föregående dagar. Sol och grant. Mot kvällen blev det dock slöjigt västerifrån, men fortfarande vackert. Vinden dog alldeles ut på kvällen.
Obsade hemifrån 2058 - 2130. Resultat:
- 2100 c 65 prutgäss kom på helt jättestor höjd, säkert omkring 1000 meter, kurs ~~möt~~ 0 eller ONO. Alldeles lugnt väder rådde.
- 2102 längre nere i söder, men inte på större höjd än föregående flocc, kom en ny flocc prutgäss på c 37 ex, beteende och flygriktning som föregående, naturligtvis approximativt eftersom ingen exakt flygriktning kan tagas på floccar som inte passerar rakt över.
- 2130 oavbruten vakt till 2130, men inga fler floccar sågs. Och inga tornsvalor sågs denna kväll. Men mycket roligt att se prutgässen.

Efter 19 maj fortsatte jag observationerna flera kvällar, ibland rätt långvariga obsar, ibland kortare. Fick inte en enda prutgåsflocc på kvällstid. Däremot sågs en fin flocc vid middags-tiden lördagen den 25 maj, se särskild dagbok.

Även efter 25 maj letade jag prutgåsfloccar, men alltid utan resultat.

1991-06-02, söndag.

(63)

Rundtur till Yddingen och Bökeberg med Lena och de båda flickorna från S Sandby, Camilla Brandt och Marie Mårtensson. Lena och jag for från Lund 0905, träffade flickorna samt Camillas föräldrar, och efter kort samtal startade vi söderut, for via Dalby - Alberta - Esarp - delvis små vägar Hässleberga - Vismarlöv - Hyby - Bökeberg - vägen mot Roslätt men stannade vid skogsbrynet söder om Yddingen och gick sedan upp till sjön nära den enda villa som ligger där (mycket nära den plats där förr i världen Waldemar Bülow's "Murvelro" var beläget). Vistades rätt länge här, mest med utsikt över sjön, såg många trevliga fåglar och fann rikligt med insekter, gick tillbaka till allmänna vägen, satte oss i solskenet i dikeskanten och åt vår matsäck, fortsatte en kort sträcka västerut, stannade vid damm och hagmark med grova ekar och andra lövträd, fann även här mycket insekter. Studerade förstås också växter, främst de typiska lövskogarterna såsom ramlök, Mercurialis, gulplister, Petasites albus etc. Vände därefter österut genom Bökeberg ner till E 14, men från Börringekloster tog vi norrut till Ebbesjö, där det blev en god stunds promenad i skog och på föga trafikerad väg nära sjön (Fjällfotasjön alltså). Sedan hemåt, till stor del på smärre vägar där jag inte färdats på många år. Via bl.a. Assartorp och Toppeladugård och Dalby kom vi till S Sandby 1630, och 1650 var Lena och jag åter i Lund.

Utmärkt väder, utmärkt sikt, måttlig vind omkring V. Från c kl 1400 slöjig himmel. Halofenomen synliga redan före kl 1230, om ock svaga. Cumulusbildning på middagen svag eller måttlig. Slöjorna tätade alltmera, och från c kl 1530 var det bara matt sol eller tedde sig rentav m l m mulet. Men torrt och fint hela tiden.

Mina anteckningar under dagen blev kortfattade, men artlistan över fågel är fullständig, och lokalangivelserna bör observeras, ty en del fågelfynd var rätt överraskande.

I nedanstående lista står "Ydd" för Yddingen, södra sidan. Även den trevliga skogsmarken mellan sjön och Roslättsvägen ingår under den förkortningen. - Fågelarter:

skäggdopping: 1 ad Ydd
häger: 1 + 1 Ydd, därtill senare
en kretsande oerhört högt
grågås: Ydd fyra kullar sedda:
1 ad + 4 stora ungar
1 ad + 2 " "
2 ad + 4 el. 5 stora ungar
2 ad + 2 stora ungar.
Senare sågs 1 ad + en mycket
stor unge. Därtill fann vi
fjädrar, och på gräsmattan vid
villan hade gäss betat kraftigt,
så att gräset trampats ner och
spillning låg mycket tät, del-
vis också nertrampad.
knölsvan: 2 ad sågs i Yddingen,
långt norrut
gravand: ♂♀ med 4 dunungar sågs
i liten damm nära Hässleberga.
Högst oväntad häcklokal: dammen
hade delvis stensatta kanter
och låg helt nära en gård. Rik-
ligt med betande får på marken
därintill. På c 150 m avstånd
låg en större damm, men den
hade hög och rik sumpvegetation
vid stränderna.

gräsand: enstaka flygande ex Ydd
ormvråk: rätt ofta sedd från Hyby
och över Bökeberg etc., ensamma
ex alltifrån lågt till mycket
högt. Totalsiffra kan bara bli
approx. p g av ev dubbelräkningar,
men nog såg jag 12 - 14 ex.
glada: ofta sedd, en gång 2 i säll-
skap, annars ensamma, lågt till
täml. högt. Summa c 10 - 12 eller
flera. Många sedda ex ruggade
klart i vingarna.
brun kärrhök: vid Ydd en ♀, söder
om sjön vid dammarna ♂ och ♀ och
något annat ex på håll. Någon
dubbelräkning tänkbar här. Men
senare såg vi minst 2 ♂♂ och 1 ♀
och ytterl. ngt ex vid Fjäll-
fotasjön, och, underligast av
allt, 2 ♂♂ och 1 ♀, en och en
flygande lågt över fälten på
sträckan från Eksholm till Hyby
och slutligen ännu en ♂ nära
Lunnarp! Minimisiffran sedda
blir 12 ex, en ytterst ovanlig
siffra snarast sagt överallt i
Skåne, ej minst i detta område
som endast delvis passar arten.

OBS: förkortningen "ad." betyder
gammal fågel, fortplantnings duglig
fågel. (av latinets adultus)

FORTS.

tornfalk: en ryttlande nära Hyby på utvägen och en likaledes ryttlande vid Ebbesjö. Detta ex hade stjärten i ruggning

lärkfalk: ♂♀ tillsammans nära Ebbesjö, flög alldeles fritt och nära intill varandra, dock rätt högt, och jag vet inte om alla fick syn på dem

fasan: både tupp och höna sedda, därtill hörd några gånger

sothöna: 2 ad med 4 dunungar i damm nära Assartorp

vipa: på hemvägen c 3-4 ex över hårt betad mark. Flera ex än dessa sågs inte!

skrattmå: enstaka ex sedda på flera ställen, bl.a. på grav- andplatsen. Enbart gamla fåglar sedda

gråtrut: några ex rastade på fält nära Hyby. Därtill enstaka flygande ex, bl.a. en icke utfärgad ungfågel kretsande ihop med en ormvråk

fisktärna: sedd Ydd över vattnet, delvis nära, ibland ett par tre ex tillsammans; totalsiffran blev minst 7 ex

ringduva rätt ofta sedd. I regel ej flockvis, men öster om Lund såg vi en flock på c 20 ex

turkduva: på hemvägen sågs 1 ex inne i Dalby (där vi ofta ser den när vi passerar igenom)

tornsvala (=tornseglare): rätt allmän idag; mycket ofta sedd snart sagt hela dagen. Det är första gången i år då sådant kan sägas. På grund av det kalla majvädret kom antagligen huvudmassan till Sverige senare än vanligt. Men omkring 1 juni måste väl dock de flesta ha anlänt

sånglärka sedd och hörd någorlunda ofta

ladusvala tämligen allmänt sedd hussvala: jag såg några enstaka ex nära Roslätt, men jag hann inte demonstrera dem

trädpiplärka sjöng vid Roslätt. Kanske på flera ställen, men i så fall inte antecknad av mig. gårdsmyg sjöng Ydd, nära rastplatsen

sådesärila ofta sedd, delvis ex med mat i näbben

trädgårdssångare: ofta hörd sjunga

svarthätta rätt ofta hörd sjunga törnsångare i sång hörd några ggr lövsångare sjöng allmänt

härmsångare (=gulsångare) hördes sjunga vid Ebbesjö, mycket nära och omväxlande

rörsångare: 1 ex sjöng vid damm söder om Yddingen, men ej nära, och troligen hördes den inte av de övriga

näktergal sjöng flera platser vid Ydd, även Ebbesjö etc

gulspurv sjöng när vi höll matrast

bofink allmän eller mycket allmän, sjöng flitigt

pilfink sedd

stare ofta sedd, flög ofta med mat

kaja rätt allmän, sedd flockvis vid Toppeladugård m.fl. platser.

råka allmän, även flockvis

kråka ofta sedd, men allra mest enstaka. En utflugnen ungfågel sågs på närhåll i Bökeberg

Däggdjur:

hare (fälthare) allmän, antalet sedda ex betydligt större än vanligt, rimligen p.g. av att räven reducerats så starkt i antal av rävsrabben

dovhjort: 2 ungdjur sedda mycket fint på stort fält omkransat av skog nära Ebbesjö. Gick ett par hundra meter i rak kurs mot oss, sedan vi upptäckt dem på långt håll och stod alldeles stilla, fritt synliga. Djuren fick vind av oss mycket sent.

Insekter:

av skalbaggar bl.a. Cantharis-arter (kallas mjukbaggar eller flugbaggar), vidare knäppare, åtskilliga vivlar, skogstordyveln Geotrupes stercorarius. Även en mjukbagge med djupröda, nätådriga täckvingar tillhörande släktet Dictyopterus m m.

Andra insekter: bl.a. Sialis lutaria, på svenska kallad sjöslända, har rikt nät av ribbor i vingarna och tillhör just ordningen nätvingar (Neuroptera). Vidare bäckslända (ordningen heter Plecoptera, men släktet heter inte Perla, som jag trodde. Även äkta trollsländor av släktet Aeshna (storvuxna) och släktet Agria eller Calopteryx (latinskt namn nyligen under diskussion. Kallas flicksländor).

1991-06-27, torsdag.

(65)

Lena och jag gjorde bilfärd. Från Lund c 1045, for via S Sandby - Revingehed ner till Ivans Backe, stannade där en kort sund och spanade ut över Krankesjön, den lilla bit av sjön som syns från backen. 2 bruna kärrhökhonor flög nära varandra in över marken längs kanalen från Silvåkrakärret; den ena fortsatte över sandmarken bara meterhögt över blommande blåeld m m, och kom nära. En ormvråk i mycket trevlig dräkt sågs också här: undersidan var snarast vit men med små fläckar, ryggen knappast påfallande ljus men stjärtröten direkt vitlysande, även från sidan, låt vara att färggränsen mellan den vita innerdelen och den mörka ytterdelen inte var alldeles skarp. Ovanlig dräkt! Det var mest molnigt men ljust och behagligt väder, små blå luckor mellan molnen som var av cumulus-typ delvis tenderande mot cumulonimbus. Glest med tornsvalor mot himlen, inga flockar men säkert 20-30 ex sedda, vilket är en särdeles hög siffra för mig i år. Törnsångare och trädpiplärka sjöng. I vattnet på håll syntes sothöns och flera vigghannar, men räkning meningslös eftersom bara liten yta kunde ses. (Se vidare nedan).

Vi fortsatte ut på Vombs ängar. Här var mycket högt gräs söder om "oljevägen", och där sågs inga betesdjur ens på avstånd. Norr om vägen också högt gräs, men på avstånd i norr flera tiotal betesdjur och naturligtvis kort vegetation. Gulärta och någon enstaka vipa sedd, f ö bara några kråkor, samt sånglärka.

x) På den s.k. Norra Vombvägen genom Vombs Fure for vi vidare till Björka. Tidningarna hade givit besked att Björka lilla kyrka var s.k. vägkyrka och öppen för visning dagligen 26 juni - c 19 juli. Vi gick runt på kyrkogården och såg oss omkring i det vackra landskapet. Alla grova almar som avgränsat kyrkogården hade avverkats (inte helt nyligen, men uppskattningsvis för 1-2 år sedan), och små spåda lindar hade planterats istället, men de allra flesta av dessa hade dött. På kyrkogården livliga sädesärlor, som plötsligt blev högeligen upprörda: en sparvhök kom sakta rakt över, höjd c 50 m, ärlorna förföljde sparvhöken men återkom rätt snart. Ladusvala, hussvala och tornsvala sedda i ringa antal, svartvif flugsnappare tog föda vid församlingshuset vid kyrkan. Kyrkan är från 1200-talet och hyser bl.a. medeltida träskulpturer som sakkunnigt demonstrerades för oss av en vänlig och kunnig dam. Glada kretsade utanför, sågs genom fönstret.

Efter kaffe med gott bröd i församlingshuset och inköp av några småsaker for vi tillbaka, nu norr om Vombsjön. Stannade vid sjöns NV hörn (Hjälmaröd). Mycket högt vattenstånd. I vattnet inna för "reveln" låg summa 16 skäggdoppingar ad, incl. 2 + 1 som sågs diskret avlägsna sig från sina bon. 3 gräsänder lyfte i kanten, och strax därpå simmade minst 6 stora gräsandungar ut och försvann i tät vass. En rörsångare sjöng här, och en kärrsångare i de höga örterna (Anthriscus m m) längre upp på sluttningen mot sjön. Lövsångare sjöng, fasan hördes många ggr. Det var stilla väder, stundvis rätt mörkt p g av tunga moln, men torrt och rätt behagligt, något svalare än en vanlig junidag. En tornfalk stod och ryttlade nära "Fiskar Bergströms" (=gården vid Kävlingeåns avflöde).

På närmaste raden fiskepålar ute i sjön satt inga fåglar, men långt borta på annan pålrad sågs 3 ~~storskarvar~~ storskarvar. Längre ned längs strandens V sida låg ytterl. 2 + 4 + 5 skäggdoppingar ad. samt en gravand med sju dunungar i rad, ungarna var betydligt mindre än ~~krickor~~ krickor. En gammal havstrut flög över sjön, en kniphona flög nära förbi längs stranden (alls ingen vanlig syn här på sommaren). Enstaka skratmåsar och på håll m 1 m obestämda måsar, däribland en stor strut

x) på långt håll i söder sågs från Björka en fågelflock på c 22 ex flyga västerut, mycket måttlig höjd. Med nästan hundra procentig säkerhet kan jag säga, att det var spovar, rimligen storspovar.

De flög i rätt tät enkelrad efter varandra, med ett par ex "utanför raden".

FORTS

(66)

1991-06-27 forts.

med ovanligt klar kontrast mellan stjärtspetsens svarta band och den tillsynes rent vita färgen därinnanför. Allmänintrycket stämde bra med gråtrut. Se Enkel skiss här:

En fisktärna också sedd, och på långt håll flög en häger. En ensam storspov kom med hög fart västerut över sjön. På påle rätt nära sjöns SV hörn ("Furets hörna") satt en fiskgjuse länge stilla, satt kvar ännu när vi fortsatte. Uppehållet vid Vombsjön varade från 1315 till 1340.

Stannade sedan vid vägen ett par hundra meter norr om Vombs by. Lena ville leta efter larver av påfågelögat (Vanessa io = Inachis io); hon hoppas på en kultur av sådana larver på hemmaträdgårdens nässelbestånd. Vi fann den rikliga förekomsten av nässlor här, men den var delvis nertrampad av en fårscock, och inga säkra io-larver anträffades (men ett fåtal osäkra, små, som Lena tog hem trots tvivel på artbestämningen). Jag gick också så sakta omkring i nässlorna och letade, fann spindlar och Cantharis spp och steklar och flugor och annat. Men ett tu tre stod jag inför Insekten med stort I, en insekt som jag tänkt på många många gånger på de sista femtiofem åren (ungefär): en smäcker, grågrönt melerad Cerambycid med långa, gråringlade antenner och ljust längsstreck på hals-skölden. Jag rannsade mitt minne efter eventuella felkällor. Kunde det vara någon Saperda-art? Nej, det fanns bara en art med detta utseendet: Agapanthia villosoviridescens, en stor raritet, bara funnen i Skåne och - mig veterligen - knappast funnen alls på senare decennier! Fortfarande lätt tvivlande på mina ögons vittnesbörd tog jag exemplaret i en liten prydlig ask, som jag just köpt i Björka församlingshem.

Trevlig lokal var det, sandig mark med tallskog och gläntor men gränsande till en liten våt yta ett par hundra meter från Bysjön. Vi gick mest var och en för sig och tittade, såg flera Phyllopertha horticola, delvis flygande, flera på marken vandrande Hylobius abietis, rovkastor, småfjärilar (men dessvärre knappt en enda storfjäril), m.m. Och bofinkar sjöng, och trädpiplärkor och svarthätta. Och i en tall 15 meter bort satt en större hackspett helt utan rött på hjässan, alltså gammal hona. Minuten därefter hördes hackspettlåten åt annat håll, och två ex flög förbi och fällde ovanligt öppet: en gammal hanne med röd nacke och en ungfågel med röd hjässa! Ytterst sällan jag sett alla tre dräkterna intill varandra. Ringduva, kråka, kaja.

Vi for tillbaka över Vombs ängar c 1440. Öväntad observation: på staketpåle bara 75 meter från vägens att en fiskgjuse stilla och fint, lyfte inte när vi stannade. Lyfte inte heller när först en, sedan ännu en kråka fällde på staketet precis bredvid den. Satt kvar även när den ena kråkan flugit bort och när vi startade och fortsatte!!! Sånglärka sjöng, gulärla sågs och hördes, spov hördes varna.

På sandbackarna vid f d Öbackens gård blommade blåelden, och två korpar lyfte nästan i vägkanten och fällde snart igen! Ett fåtal kråkor sågs över ängarna och angränsande marker.

Redan på morgonen hade vi bestämt oss för att göra ett längre uppehåll vid Krankesjön, Silvåkratornet, på hemvägen. Vi kom till tornet precis kl 1500. Genast upp. Mycket stark avverkning av björk har skett här, bl.a. har nästan alla grova björkar närmast tornet kapats. Med andra ord: alla de granna björkarna närmast den stuga som Inga och jag hade här åren 1973-82. Stammarna har kapats i längder på c 2 meter eller mer och ligger fortfarande kvar där vägen från Silvåkra by slutar, vid gamla järnvägsbanken, i stora travar.

Väder nu förbättrat: det är mest blå himmel, sol och fint och måttlig vind. Behaglig temp. Lätta moln, men i norr på håll en mycket mörk, gråblå - nästan gråsvart molnbank.

FORTS

1991-06-27 forts.

(67)

Vi stod i tornet precis en timme, 1500-1600. Nötväcka hördes, brukade nästan aldrig höras här de åren då jag bodde här. Vidare hördes gulspurv ideligen, den har hörts även tidigare idag, t ex vid Vomb. Gök gol, lövsångare sjöng, en rörsångare sjöng (men ingen sävsångare), koltrast sedd förbiflygande, en sävsparv hanne likaså.

Jag spanade ut över sjön, först högt upp, och hade den stora turen att se en lärkfalk snabbt svänga omkring, ilsket attackerad av en skrattnås. Falken ökade dock farten och försvann snart.

På närmsta klarvatten (förkortat NK): c 150 vattenfåglar inalles, huvudsakligen sothöns, men oväntat mycket vigg, över 25 ex, vidare några brunänder och 1 + 1 skäggdoppingar. Letade efter andra änder men såg inga sådana på NK. En gammal knölsvan med 7 dunungar, stora som gräsänder, simmade in på NK. Kort därefter sågs 2 gräsänder.

På den bank av dy med m 1 m gräs (kort gräs) som finns i utkan- ten av en vassrugga vid NK, räknades minst 220 skrattnåsar, men en mindre del av flocken är bevisligen dolt, varför verkliga antalet måste ligga mellan 250 och 275. Härintill några få krickor, några få fisktärnor, dito gräsänder och en ensam knölsvan. OBS: skrattnåsarna låter höra en kör av läten, c 10-20 ex är i luften. Men alls ingen evidens för att de häckar på denna dybank.

Kort utanför de vassruggar, som avgränsar närmsta klarvatten, ses 2 knölsvanar ad med minst 4 dunungar och därtill c 60 andra vatten- fåglar, mest sothöns, spridda. Längre ute på öppna sjön nästan tomt på fågel, bara några spridda skäggdoppingar. Utanför vassen vid norra stranden (denna vass är smal) ligger 24 knölsvanar i glest förband, alla ser vita ut.

I sjöns västra ände ses några få svanar och en del prickar på vattnet, men ljuset är dåligt, och även vid bättre ljus är det tydligt att mycket av vad som finns där ligger dolt bakom vegetationen.

Helt nära, nästan "under" den stora busken ses först en gammal knölsvan och minst två rätt stora dunungar, men inom kort simmar fem stora dunungar fram, de är större än gräsänder.

Över den s.k. "Tarmen" ses en ensam svarttärna, och i vattnet minst 15 änder, de ligger just i vasskanten. Totala antalet kan vara mångdubbelt högre. Enstaka flygande skrattnåsar och tärnor (fisk- tärnor) ses.

Plötsligt kommer en liten flock på sex vipor österifrån och fort- sätter ut över sjön mot V eller rättare VNV, höjd högst 20 m. En icke utfärgad fiskmåsk kommer över de rastande ~~skrattnåsar~~ skrattnåsarna, en av dessa mobbar fiskmåsen häftigt men kortvarigt. - Ensam kaja flyger rätt lågt över sjön.

En fiskgjuse upptäcks, flyger rätt långt borta i NV, sakta, blir mobbad av 1-2 skrattnåsar och en fisktärna, dock föga intensivt. Backsvala och hussvala ses i ringa antal. Däremot finner jag torn- svalor i betydande antal antagligen mycket betydande. De flyger ute över sjön, ingen dock så nära som över NK; alla mycket lågt över vatt- net, ~~c 1~~ c $\frac{1}{2}$ - 1 meter bara. Jag ser bara några tiotal ex, men jag tycker mig ana att det finns flera mycket långt ute, lika lågt.

Gjusen kommer närmare men flyger åter utåt, störtdyker 2 ggr i tät följd men kommer upp utan byte. Se nedan.

Fjolårsvassen står kvar tätt eller tämligen tätt, likformigt. Denna vass bär vippor bara precis i kanten mot NK och i ett begränsat bestånd med kanske 30-40 m diameter ett stycke i norr. Årets vass kommer upp tillsynes likformigt men är ännu approx. 1 meter lägre än fjolårets.

Nu ses 2 gjusar samtidigt, c 400-500 m inbördes avstånd; de reage- rar inte synbart för varandra. Men rätt kort därefter, kl 1542, ses de kretsa nära varandra, och den ena fågeln bär ett medelstort byte. Brun kärrhök en hona rätt nära, faller ett par ggr på samma ställe, det är nära (kanske mycket nära) den plats där den markerade boplatz förra året eller kanske något år tidigare. - På långt håll i NV annan brun kärrhök.

FORTS

kl. är
1542

1991-06-27 forts.

(68)

Väder: det klärnar alltmer. Nu mest blå himmel, sol och mild vind, men i NV-N-NO mörkt molntäcke från horisonten och c 20 grader upp. Moln där ser ut som cumulus eller snarare cumulonimbus.

Kl 1550 räknar jag fortfarande 23-24 knölsvanar ad utanför norra stranden, dessutom 7 mycket glest liggande svanar på öppna sjön. Även ett par som höll tätt ihop men nästan säkert var utan ungar.

Kl 1600: vi ner från tornet. Har varit ensamma däruppe hela timmen utom de sista fem minuterna, då en äldre dam med dotter kom upp. Trevliga människor, frågade hur de lättast skulle få se rördrommen. Diskussion härom, jag sade att under gångna år vissa exemplar gärna flugit på dagen men att chanserna vid ett kort besök inte var stora.

Kl 1605: en fisktärna kommer över strandskogen, mycket ilsket mobbande en glada, helt lågt, mycket grant. Tärnan hade ett läte, ett kort, aggressivt tjä' tjä' tjä' . . . upprepat med någon sekunds mellanrum.

Vi for hem genom f d Silvåkra allé - Tvedöra - S Sandby. Såg på första sträckan (fram t.o.m. Tvedöra vägska) minst 2 normalfärgade ormvråkar och en brun kärrhök, därtill ett par obestämbara rovfåglar kretsande på långt håll. Sådana ex har jag sett även tidigare idag, några stycken. Dagen förefaller ha stimulerat rovfåglar till att röra sig, föga underligt kanske eftersom detta var första fina dagen på länge.

Hemma: jag hade bara den svenska upplagan av Michael Chinery: Nordeuropas insekter (Bonniers förlag, 1976) tillgänglig. Den nämner naturligtvis bara få arter, men till (omedelbart) min stora förvåning var just Agapanthia villosoviridescens både omnämnd och avbildad (tämligen bra) på plansch 54, låt vara att han stavar släktnamnet Agapanthea.

Nästa dag gick jag till Zootis, se dagbok, nästa sida.

Total artlista för fågel idag:

skäggdopping	havstrut	nötväcka
storskarv	fisktärna	gulspurv
häger	svarttärna	sävspurv
knölsvan	ringduva	bofink
gravand	skogsduva	hämpling
gräsand	gök	pilfink
kricka	tornsvala	stare
brunand	st.hackspett	skata
vigg	sånglärka	kaja
knipa	ladusvala	råka
fiskgjuse	hussvala	kråka
glada	backsvala	korp
sparvhök	trädpiplärka	
ormvråk	sädesärta	
lärkfalk	gulärta	
tornfalk	kärrsångare	
brun kärrhök	rörsångare	
fasan	svarthätta	
sothöna	törnsångare	
vipa	lövsångare	
storspov	svartvit flugsn.	
skrattnås	buskskvätta	
fiskmås	koltrast	
gråtrut	snöskata	

Däggdjur:

kanin sedd många ggr Vombs Fure-Björka - Krankesjön
hare: åtskilliga ex sedda, bl.a. på heden nära Silvåkra by etc.

Tillägg: hemvägen från tornet togs i en stor sväng via "stora heden" och tallskogen mellan Silvåkra by och Klingavälsån. Här bl.a. harar och rätt många kaniner och 2 + 1 förbiflygande skogsduvor, en buskskvätta, ormvråk etc. Min artlista över fågel är kanske inte alldeles fullständig; det verkar t.ex. egenomligt att ingen mes är antecknad. Gulspurv hörd flerstädes idag.

Efter hemkomsten hade jag på kvällen över bostaden 2 strandskator överflygande i sällskap, högljutt ropande. - Mycket fin och givande dag.

Vid Revingeby på utvägen en mycket stor flock råka + kaja + litet kråka, säkert inalles c 250 ex. Mindre sådana flockar bl.a. på hemvägen nära Tvedöra etc.

1991-06-28, fredag.

Gick till Zootis på f.m. med min fina skalbagge. Rätt folktomt på Systematiska Avdelningen, men Gunvor lånade mig nyckeln till Entomologiska Museet. I svenska skalbaggsamlingen fanns av Agapanthia villosoviridescens dels en serie från Bökeberg omkring år 1930, dels en serie från Skärälid utan datum men tydligen av gammalt datum, dels slutligen ett exemplar från Skärälid, taget år 1975. Inga andra lokaler. Jag återgick till Syst.Avd. och berättade resultatet för Gunvor och för Ragnar Hall. Just då kom Berit Olsson förbi; hennes arbete består bl.a. i att montera insekter. Hon erbjöd sig att genast ta hand om mitt ex (som självklart skall hamna på Ent. Mus. liksom alla andra insekter jag samlat).

Jag avser att ta reda på eventuellt befintliga andra lokaler i Sverige för denna art. Sedan tidiga år har jag trott mig veta att den i vårt land aldrig tagits utanför Skåne.

1991-06-30, söndag.

For till Falsterbo för att sätta upp Fysiografiska Sällskapet's besked om Berggrenska fonden på Fågelstationen och för att tala med Klaus Malling-Olsen (som är t.f. stationschef) om sättet att redovisa erhållna anslag, även för att få adresserna till ett par tre personer som kan vara intresserade av att söka medel.

Det var grått och kyligt när jag reste ner, från Lund 0949, till Malmö 1010, sedan buss från Malmö 1025, till Falsterbo 1130. En egendomlig slump fogade det så, att från Malmö kom Lennart Karlsson och hans fru Karin Persson och deras två små barn med samma buss; de hade varit i Jämtland c tio dagar där Karin ~~undervisat~~ undervisat i ringmärkningsfrågor för en kurs bestående ~~av~~ av enbart kvinnliga fågelintresserade från Sverige och Norge! (Antagligen den första kursen som någonsin hållits med ett så utvalt klientel). Jag framförde mina ärenden till dem och sökte sedan upp Klaus på Fågelstationen. Han var i god form, han bjöd på kaffe medan vi samtalande. Ärendena var snabbt avklarade, och jag tog bussen tillbaka ~~redan~~ redan 1245, till Malmö 1350, han med tåget 1355, till Lund 1406.

Medan Klaus och jag satt inomhus, klarnade det upp snabbt och blev sol och grant. Mycket fågelskådande i Falsterbo blev det inte tid till, men på färden fram och åter sågs en del, och Klaus hade ett par intressanta saker att förmäla.

På nerresan obsade jag bara från Malmö söderut, såg högst 8-10 tornsvalor strax söder om Malmö och sedan en avsevärd mängd över Höllvikens samhälle fram till kanalen men inte längre västerut. Delvis rätt tät svärm, lågt över talltoppar och villor, delvis glesare och högre upp; totalantal sedda säkert c 100 men verkliga antalet säkert mera, rimligen 250 som grov skattning. På nervägen också en flock starar, c 25-28 ex, alla tycktes vara ungfåglar.

I Falsterbo ett fåtal tornsvalor. Därtill bara en nämnvärd obs: kl 1245, någon minut innan bussen gick tillbaka, hördes ivrig kör av korsnäbbar, och c 21 ex kom lågt och snabbt mot SV, alldeles över hållplatsen vid hörnet av Östergatan. Sakerligen mindre korsnäbb. - På återvägen till Malmö en stor starflock öster om tätbebyggelsen i Skanör, det var c 300 ex helt nära bussen, och jag såg bara juv. Ytterligare ~~någon~~ någon starflock nära Vellinge, också (bara?) juv.

En tornfalk nära f d Foteviks station och en över Vellinge samhälle.

Klaus berättade att han hade haft biätare för ett par dagar sedan och att starkt utgående sträck av tornsvalor förekommit flera gånger i det dåliga ~~vädret~~ vädret, med dagssiffror på upp till c 5000 ex.

Ljungen var formligen vattendränkt över stora ytor, ej minst i östra hälften: vatten stod mellan tuvor och porsbuskar! Även annorstädes på Ljungen och på åkerfälten rikligt med vattensamlingar, säkerligen mera än jag någonsin sett förut i detta område (ätminstone på sommaren).

Hela månaden rådde ovanligt kallt och regnigt väder, i Skåne ungefär 3 grader C under medeltemperatur. En tidningsartikel vid månadens slut angav att ej mindre än sju lågtryck passerat Sydsverige i juni, alla medförande regn och kyla och ofta hårda vindar också. Jag gjorde inte några nämnvärda exkursioner utom de som bokförts. Var allra mest i Lund och arbetade omväxlande hemma och på Zootis. När jag gick denna sträcka, den tar 18 - 20 minuter med normal fart, obsade jag dagligen vad som hände. Det blev i regel intet märkligt alls. Det underligaste var kanske ett negativt konstaterande: icke en enda sådan dag såg jag mer än 4 tornsvalor, och siffran 4 nåddes bara en eller kanske två dagar, annars blev maximum 3 eller mindre.

Som synes av anteckningarna för dagarna 2, 27 och 30 juni, när jag gjorde exkursioner i vackert eller åtminstone hyggligt väder, visade sig tornsvalor i mycket större antal. Föga förvånande naturligtvis. Men man kan fråga sig hur de levde - och var de levde - de långa perioderna med dåligt väder. Måne en del lämnade landet för att sedan återkomma? Kanske häckningen började ovanligt sent? Fler frågor kan ställas. Svar, åtminstone på någon fråga, kan vi förhoppningsvis få på sensommaren, när flyttningen sätter igång.

-01- måndag.

1991-07-

(71)

I mycket varmt väder for Lena och jag ut till den plats nära Vombs by, där jag häromdagen fann ett ex av cerambyciden Agapanthia villosoviridescens. På utvägen vid Revingeby en brun kärrhök my. lågt över betesmarken, och över Vombs ängar 2 glador. Höskörd hade just börjat norr om vägen. På långt håll både mot norr och söder sågs kreatur på bete, men nära vägen inga alls.

Vi kom fram till lokalen. Den var delvis förändrad sedan sist: betande får hade trampat ner vegetationen starkt. Jag fann snart den plats där man borde leta: ett bestånd av Cirsium. Det var först svårt att avgöra arten, ty beståndet, som tillika med brännässlor dominerade vegetationen på en yta av c 11 x 20 meter, var utomordentligt starkt nedtrampat. Jag skattade antalet Cirsium-stjälkar till drygt 1000 (ettusen), varav väl 200 trampats ner helt så att de låg platt på marken, medan de återstående stod upprätt men utan undantag - och jag menar: utan ett enda undantag - hade blivit avbitna på en höjd av c 4 till 8 decimeter över marken. Inte en enda blomställning kunde uppletas, och inte ett enda blad på stammarna längre än c 5 - 6 centimeter. Men det räckte för att avgöra arten.

Naturligtvis kändes det dystert att leta efter Agapanthia när värdväxten (den enda som kunde anträffas inom synhåll) var ~~en~~ så illa behandlad. Men jag gick mycket långsamt inne i beståndet av nässlor och Cirsium-stjälkar och fann att Agapanthia åtminstone hade klarat sig någorlunda, fast det måste ju erkännas att jag inte vet hur mycket där skulle ha funnits om tistlarna varit oskadade. Jag gick och letade c 1515 - 1600, tog summa 5 ex och såg därutöver minst 12 ex till. Nästan alla satt på Cirsium-stänglar, flög ofta korta bitar och fällde på nytt på samma ~~en~~ art. Ett ex sågs sitta på nässlor, det flög mycket korta bitar flera gånger, fällde varje gång på grova nässlestjälkar men lyfte genast igen och flög.

Jag förmodar att Agapanthias larver lever, åtminstone delvis, i de nedre, grövre tistelstjälkarna.

Jag tog också några andra insekter, bl.a. en stekelfluga (Conopidae sp.). Lena och jag gick en runda i värmen. I skogen intill hördes plötsligt underliga läten och prasslande: det befanns vara en råbock som förföljde ett rå mycket ivrigt, precis vid landsvägen, delvis i täta snår. Mycket fin eftermiddag. Men jag gjorde inga dagboksanteckningar utöver dessa.

1991-07-06, lördag.

Molnfri dag, mycket varm eller snarare het. Vindstill. Lena och jag for från Lund 1230 via Revinge - Harlösa till Övedskloster, där vi beställde kaffe och goda kakor. Satt naturligtvis ute hela tiden, gladdes åt det stora antalet tornsvalor som svärmade runt över oss och byggnaderna, ofta bara ett par meter över våra huvuden. Totala antalet måste varit c 25 ex, och de var påfallande livliga; ibland följdes några åt under livligt "sirrande". Några hussvalor, någon enstaka ladusvala och många och högljudda och till stor del ruggande kajor sågs också. I parken, där vi sakta vandrade en lång stund, sjöng trädgårdssångare och svarthätta snarast allmänt; även andra vanliga arter sedda och hörda. Beskådade växter och åldriga träd, bl a en oerhört stor platan och en hästkastanje av helt exceptionell form: extremt rikgrenad ända från basen, grenarna långa och oftast krokiga men ofta m 1 m horisontella. Trädet var stort och grovt, och omkretsen runt kronan på någon meters höjd måste varit rekordartad; däremot var trädets höjd inte stor. Se enkel skiss härinvid.

Efter kafferasten och vandringen i parken tog vi oss på många krokvägar upp till Frualid, där vi rätt ofta gjorde besök för några år sedan. Genaste vägen upp förbi Öveds kyrka ville Lena inte fara, det blev istället en milslång omväg österut förbi (närheten av) Öveds

stenbrott. Vi ställde bilen i skugga i mycket grann bokskog och gick sista biten upp i kanten av ett stort fält där höet skördats och låg nästan torrt på marken. I kanten växte bl.a. rätt mycket fläder, som just kommit i blom. Vi samlade ett hundratal klasar - många av dem dock tämligen små -, och avsåg att göra en sats fläderblomsaft. For hem via Vombsjöns östsida - sydöstra hörnet, där vi stannade och spanade ut över den spegelblanka vattenytan. Jag såg på långt håll en sittande storskarv och en sittande häger, båda på fiskepålar, därtill summa en gammal skrattnås och fem spridda trutar, varav minst en gammal och två icke utfärgade gråtrutar (i parken var säkert allihopa gråtrut).

Fortsatte hem via Vombs ängar, där en glada kretsade rätt högt och en gammal brun kärrhökhanne avspanade odlade fält helt lågt.

Det skall tilläggas att vid Frualid även 2 korpar visade sig, de var rätt högljudda och ägnade förströdd uppmärksamhet åt en glada som fällde ett par ggr på det slagna gräsområdet.

Enstaka glador sedda även annorstädes. - I skogen vid Frualid bl.a. ett ex av cerambyciden Rhagium mordax, den fällde på vindrutan just när vi stannade.

I konsumbutiken i Lund köpte vi socker och citroner och citronsyra m m för att göra fläderblomsaft. Kom hem c 1740, det var fortfarande hett och stilla. Åtskilliga tornsvalor även idag över det till park avsedda området omedelbart öster om motorvägen.

På färden tornsvalor flerstädes om ock i måttligt antal. Jag har befarat att de i år skulle bli mycket fåtaliga på grund av det kalla och regniga vädret hela juni. Tänkte också på möjligheten att de skulle börja häcka sent och lyckas dåligt med häckningen p g av vädret, och att antalet bortflyttare i år alltså kunde väntas bli litet och kanske att bortflyttningen skulle ske senare än vanligt. Skall bli intressant att se om något av detta slår in.

Tillägg: det höga gräset på Vombs ängar hade nu skördats både norr och söder om vägen. Norr om vägen var det även bärgat på ett stort område, så att grässtubben låg "naken" och gulvit. På det området en mycket stor men också mycket gles samling råkor, säkert c 170-180 ex, kanske flera. Antalet ungfåglar för året hann jag inte se ordentligt.

Forts.

1991-07-06 forts.

Kvällen mycket varm. Lena och jag vistades delvis ute i trädgården och gladdes åt den rikliga blomningen och frodiga gränskan. Omkring kl 2000 (sommartid, som alltid under den period det gäller) flög tornsvalor mycket ivrigt omkring, liksom f.ö. tidigare på kvällen; jag såg som mest 11-12 ex samtidigt, men vissa ex gick högt, och det totala antalet i rörelse över Tenorgränd måste varit större.

Precis kl 2200 när vi ånyo var ute ett slag, sågs inte en tornsvala, men istället hördes hussvalor som flög mycket högt. Efter letande fann jag 2 ex men antalet hörda var större, skattningsvis 6-8 ex. Efter 3-4-5 minuter hördes hussvalor ånyo men kunde inte upptäckas trots att kvällen var mycket ljus. Nu kom 2 tornsvalor förbi med full fart mot väster, annars ej sedd nu. Även förra sommaren fann jag att hussvalor visade sig (eller rättare sagt lät höra sig och ibland kunde ses) vissa klara kvällar, sent på kvällen och alltid högt eller mycket högt. Måne de finner något särskilt byte så högt uppe? Eller flyger de där för att undvika konkurrens med tornsvalor??

1991-07-07, söndag.

På Ovedsklosters café hade vi fått höra att slottet skulle visas denna söndag. Jag har sett det inomhus en gång tidigare, det var omkring ~~maj 1970~~ 1970-72, när Museimannaföreningen gjorde ett besök där. Vi ~~tyckte~~ (alltså Lena och jag) tyckte det skulle vara roligt att nyttja tillfället.. For i bil ditut, det var hett och molnfritt och riktig, intensiv svensk högsommar. Kom dit 1140; och visning skulle börja kl 1200.

Det blev verkligen lyckat. Säkert c 35 personer. Under ledning av friherrinnan Madeleine Ramel besåg och beundrade vi bottenvåningen. Dess inredning är helt fantastisk. Vi fick också en mycket fin redogörelse för slottet och dess förhistoria, och porträttsamlingen, som är mycket stor, diskuterades också. Vi blev rekommenderade att även besöka slottskyrkan, som förra året hade genomgått renovering. Det rådet följde vi, och däruppe mötte godsägaren Hans Ramel i sin egen skap av kyrkvärd. Innehållsrik och trivsamt visning.

Jag frågade (på slottet) efter eventuell förekomst av gamla naturalier, varom något i förbifarten yttrades vid visningen på 70-talet. Det framkom att ena flygeln hyste några udda föremål: "torkade reptiler", en giraffsvans, en valkorta, och några andra föremål, bland annat ~~ett~~ ett litet stycke av den blodfläckade skjorta som Gustaf II Adolf bar vid Lützen 1632. Intresset för dessa saker tycktes dock vara ringa hos ägarfamiljen, och det verkade klart att något nämnvärt "naturaliekabinett" ej fanns att se.

Lena och jag gick en sväng i parken. Jag stegade omkretsen av den igår nämnda hästkastanjen och fann att den var 76 meter. Grenarna når marken praktiskt taget längs hela omkretsen. Ett ytterst egendomligt vuxet träd. På samma gräsplan stod bl.a. också en mycket stor bok (*Fagus silvatica*) med liknande växtsätt, grenar oerhört långa och visserligen krokiga men i stort sett utbredda parallellt med marken. Omkretsen var häpnadsväckande 91 meter!! Dessutom sågs det att bladformen var något smalare än hos en normal bok.

Några roliga fågelobsär:

Vid ankomsten kl 1140 kretsade två bivråkar rakt över slottet, höjd högst 60-70 meter. Glada sågs några gånger, ormvråk en gång, och på hemvägen som togs via Vombs ängar kom en gammal brun kärrhök - hanne rätt nära. Efter passagen genom Silvåkra by blev det tvärstopp: en stork kretsade rätt lågt över Silvåkrakärret, steg i stora svängar allt högre, följdes länge, slutade med att i rak kurs sänka sig ner mot kärrets västra delar. När jag följde den högt uppe, kom en glada in i synfältet, mycket högt, hade varit svår att finna. - Tornsvalor sågs i antal både på utresan, t ex över Harlösa samhälle, och på hemvägen på flera platser.

Det var en mäkta skön dag, men värmen var påfrestande, säkert nådde skuggtemperaturen idag upp till 30° C, kanske mer.

(74)

1991-07-10, onsdag.

Lena och jag gjorde biltur. Lena hade föreslagit att vi skulle besöka Krutmöllan, en f d vattenkvarn vid Kävlingeån, ungefär 10 km norr om Lund. Det gjorde vi, men på vägen dit blev det stopp på flera trevliga ställen. Först vid Håstadmölla invid Örtofta. På huvudbyggnaden vid ån fanns fortfarande ett stort emblem över dörren, det var två hoppande laxar och något därtill, uppenbart det märke som Laxforskningsinstitutet använde i gamla dagar, när en entusiastisk herre vid namn Wolf ville förvandla den nyligen reglerade Kävlingeån till ett prima laxvatten. Jag minns från 40- och 50-talen att Wolf ofta besökte Zootis och talade lax med sötvattensbiologerna. Nu är, såvitt jag vet, laxforskningsinstitutet försvunnet sedan länge.

Nu fanns där fortfarande fin och lummig miljö vid ån, turkduvor vid husen, ladusvalor lågt över markerna i vinden, samt fullkomligt gigantiska exemplar av Heracleum mantegazzianum blommande vid ladugården. De var 3 - 4 meter höga, stammarna var ~~stora~~ armstjocka, och blomställningarna halvmeterbreda, om ens det räckte.

Vi for västerut längs allmänna vägen men vek snart ner till nästa mölla: Vadmöllan. Också avgjort trivsamt plats, fin vegetation och bl.a. rester av en bro över ån, med en synnerligen bastant stenfot mitt ute i vattnet. Men ingen bro, icke ens för fotgängare. Svalor, gulärta, tornsvalor. - Vi vidare till nästa mölla: Bösmöllan! Mäktigt trivsamt. Över dämmet nedanför vattenkvarnen rann vattnet brett. Här lyfte en drillsnäppa och flög bort, vi hörde kärrsångare och såg snöskator m m. Och ett tu tre flög en kungsfiskare snabbt förbi över vasstopparna och i kanten på ett valv av stora lövträd. Mycket länge sedan jag såg den arten. - Även här rester av gammal bro. Här kunde fotgängare passera över; vi gick upp på norra sidan ett slag.

Därefter sista biten fram till Krutmöllan, jättefin plats. Den gamla möllan med närliggande byggnader var under restaurering, men denna var inte klar på långt när, och intet folk fanns i arbete. Vi gick länge här, c kl 1115-1210. Vattenföringen i ån ~~mycket rik~~ mycket rik, tyckte jag. Rörsångare sjöng (men bara ett ex), rörhönans läte "pjorrrr!" hördes, och ett tjuv simmade en gammal fågel fram. Sadesärnor, även utflugna och fullväxta ungfåglar. En backsvala väckte intresse, den flög vid gamla brons stenfot, försvann plötsligt, och när jag såg efter flög den ut från stenfoten, som bestod av stora block med bara smala springor på ett par ställen. Absolut häckning på platsen, vilket är intressant (och jag vet inte hur ofta det konstaterats). Vinbergssnäckor här. Mycket rik och trevlig ~~vegetation~~ vegetation, örter, grova träd, etc.

Nu kände vi att det dags för en kopp kaffe. Därför for vi upp till väg 104 och följde den till Flyinge, där vi fick icke blott kaffe ~~utan~~ utan också kakor och var sin varm vetebulle på matstället vid Stuteriet. Satt och tittade ut över stora arenan där ett par flickor red runt på hästar.

Därefter hemfärd. Nära Flyinge by gick en strandskata helt nära vägkanten, på en mark där gräset just skördats. Vi tog vägen förbi Linnebjär till Lund men gick inte inne i skogen. Mycket innehållsrik tur i fint sommarväder.

1991-07-11, torsdag.

Också en mycket fin sommardag. Tornsvalor livliga och tillsynes inte i mindre antal än andra år, detta över bostaden. - På e.m. omkring kl 1600 fann jag av en slump en mycket högt kretsande rovfågel, den kom närmare, var en normalfärgad ormvärk. Men över den, faktiskt omöjliga att se utan kikare, kretsade c 25-35 måsar. Med möda fann jag att både skratt- och fiskmåsar ingick, men majoriteten oklar. - På kvällen hade vi Anders och Karin Dahm på middag; vi satt ute hela tiden. Tornsvalor livliga. Paret Dahm hade idag på middagen återkommit från Jylland, där deras dotter Gabriella numera bor med sin make, som är präst i Danska kyrkan. Härlig sommardag.

1991-07-13, lördag.

Jag gick på "Hardebergaspåret" österut till stadsbebyggelsens gräns och inspekterade det mycket stora område som nu bearbetas för bebyggelse. Massor av stora bulldozers och lastbilar och allsköns maskiner. Men intet folk förstås, det var ju lördag och därtill semestertid. Jag letade i uppkastade jordmassor men fann intet av nämnvärt intresse. Fågelliv: gjorde en enda observation som för-tjänar nämnas. På ett fullkomligt naket och utplanat jordstykke låg c 65-70 måsar, varav c 15 fiskmåsar och resten skrattnåsar. Bland fiskmåsarerna sågs ett par tre icke utfärgade fåglar, kanske flera. Skrattnåsarerna var däremot gamla och utfärgade, med brunsvarta huvuden, dock med ett undantag: en årsung fågel, flög och fällde men hade bevisligen inte varit flygg länge. Min första för året. De flesta måsarerna låg på marken, i regel helt nära varandra; några ex var uppe och flög.

1991-07-16, tisdag.

På kvällen kom Anders och Karin Dahm. Ärende: de ville ha oss med och se på förekomsten av landsnigeln ~~snigel~~ Arion lusitanicus, som kommit med grönsaker till landet för ett par år sedan och (på grund av de milda vintrarna) etablerat sig flerstädes i Lund med omgivningar, bland annat just på en sträcka av "Hardebergaspåret". När jag gick förbi där den 13 juli (se ovan) såg jag på en kort sträcka c 20-25 ihjältrampade exemplar men inte ett enda oskadat.

Men ikväll blev det annat av. Anders hade med sig en stor glasburk för att samla in en serie. Och det var lätt gjort. Den ~~stora~~ stora, i regel kraftigt bruna snigeln hade nära nog en massförekomst längs vägen ("spåret"). I skymningen var de aktiva, ofta låg 3-4-5 ex alldeles intill varandra, och på 10 meters sträcka kunde man räkna 30-40 ex! Nästan alla vistades i det korta gräset vid vägkanten. Några ute på vägen, där inte alls mycket folk rörde sig men där dock många hade blivit trampade till döds. Förekomsten var just där jag sett djuren den 13 juli. Det skall understrykas att de bara fanns ~~längs~~ längs c 150 meter väg, åtminstone blev förekomsten på ömse sidor därom mycket sparsam, eller noll. Vi fann också ett stort och grant ex av den inhemska Limax cinereoniger, som enligt Anders Dahm är ganska sällsynt.

Tidningarna har flera gånger, senast häromdagen, ägnat mycken uppmärksamhet åt Arion lusitanicus, som döpts till mördarsnigel och sågs göra stor skada i trädgårdar. Lokalen ~~snigel~~ där vi tog den idag ligger bara c 300-500 meter från vår bostad och ungefär lika långt från Dahms. Man kan undra när de första når våra trädgårdar. - Arten lär vara inhemsk i Spanien och Portugal.

1991-07-17, onsdag.

(76)

Jag ville återse Agapanthia-lokalen, av skäl som anges nedan. Lena och jag for från Lund 1320, ankom via S Sandby - Harlösa till Vombsjöns NV hörn 1350. Kort stopp, jag räknade i vattnet innanför reveln summa 26 skäggdoppingar, alla gamla fåglar. Ingen enda unge var att se. Här låg också 2 gräsänder och, på gränsen till det öppna vattnet, 2 knölsvanor ad. Vidare söderut längs stranden som vanligt nästan ingen fågel. Stopp strax före "Furets hörna". På en rad fiskepålar långt ute satt först 7, sedan 8, därefter 9 storskarvar. På en annan rad fiskepålar satt bara en fågel, nämligen en fiskgjuse. På mycket långt håll kretsade en stor rovfågel, den var svårbestämd i början, men den blev lätt: det var en annan gjuse, som kom nära och länge kretsade över västra sjöstranden. En gammal havstrut fällde ett stycke ut; några få andra trutar, delvis ruggande i vingarna, flög långt bort, rimligen gråtrut. En fisktärna nära, och över vattnet just där skogen börjar flög 10-15 svalor alldeles lågt; alla jag kunde bestämma var backsvalor.

Det skall också sägas, att ett stort fält invid Kävlingeåns utlopp ur sjön, norr om ån, var fullständigt vitt av blommande Matricaria. Uppenbart ett fält som lagts i träda.

Vi fortsatte till lokalen för Agapanthia, ankomst dit 1410. Jag gick länge bland de stående men tophuggna stammarna av åker-tistel men fann ingen enda Agapanthia. Jag har inte tagit reda på ~~den~~ artens fortplantningsbiologi men förmodar att äggen läggs på relativt späda och friska delar av tisteln. I så fall blir förstås dessa hårt betade, ~~men~~ nästan bladlösa och helt "topplösa" exemplar föga lämpade för äggläggning. Några stjätkar hade, ungefär som jag hoppats, skjutit små nya skott med späda blad, men detta gällde kanske var femtonde stjätk. Jag skar av ett antal stjätkar nära ~~basen~~ basen och klöv dem på längs, somliga var friska, andra m l m bruna och ~~kan~~ kanske insektätta mot basen, men inga spår av larver eller puppor eller döda imagines av någon art anträffades.

Däremot gjorde jag ett mycket oväntat fynd: på en stam kröp ett ex av en mycket smäckt byggd cerambycid av underfamiljen Lamiinae. Arten oklar ännu när detta skrives 1991-07-18, men om en stund skall jag ta exet med mig till Zootis och hoppas att Ulf Gärdenfors kan bestämma det. Det brukar han klara kvickt.

Lena fann på ett icke nedtrampat nässelbestånd just det som hon drömt om länge: en stor, samlad koloni av unga larver av Vanessa io (syn. Inachis io), påfågelögat. Hontog hem hela kolonin. Vi hade då vistats på platsen c 50 minuter, men då blev det hemfärd i rask fart, via Vombs ängar, där dock intet sågs utom en häger, och sedan via Silvåkra by - Kvinnevad - Revinge till Lund, hela vägen på asfaltväg för att larvkolonin, som jag höll i en stor plastpåse med nässlor, skulle färdas så mjukt som möjligt.

Vi var hemma igen 1530. Vädret till stor del soligt och behagligt, men vinden var rätt frisk, och en gång därute blåste det upp mycket plötsligt, det mörknade och blev ett par minuters regn, varefter det klarnade snabbt igen.

Tillägg: vid Vombsjöns NV hörn kom några skratmåsar förbi på låg höjd mot väster, därav var 2 ex årsungar. Även sågs ett par tre fiskmåsar här, det var gamla fåglar. - Vid io-platsen fann Lena törnsångare mycket nära, och det befanns att flygga ungar blev matade! - Även en kärnsångare noterades vid Vombsjöns NV hörn, den sjöng särdeles omväxlande men hördes inte långt i den friska vinden.

Tillägg 2: Ulf Gärdenfors hade semester; väntas återkomma c 24 juli.

1991-07-18.

(77)

En exkursion av ovanligt slag. Efter telefonsamtal från Boris Berglund blev jag inbjuden av honom att besöka Snogeholmstrakten för att leta efter ekoxar. Berglund visste att arten förekommer där, men han ville veta mera om beståndets storlek m.m. Han hämtade mig med bil på kvällen c kl 1930, och vi for snabbt till Sövdeborgs slott där Rune Gerell mötte upp. Även Sigvard Nilsson, framstående kännare av trakten (och, tror jag, innehavare av firman Söwe-konst i Sövestad), deltog i färden. Vi var ute 2015-2355, for på många trevliga småvägar, som i vanliga fall är stängda för bilar. Men Boris Berglund hade tillstånd. Han talade mycket om Ingemar Ahlén som är professor vid Lantbruksuniversitetet i Uppsala. Det föreföll som om Berglund var ute på uppdrag av Ahlén. Se även nedan.

Vi besökte många gamla ekar, somliga stående i m l m öppen bokskog, andra hade fått granplantering precis ända in till stammen, vilket nog innebär att ekoxarna finner sådana träd mindre begärliga, eftersom de inte obehindrat kan flyga omkring dem eller landa på stammarna. Inalles såg vi fyra levande ekoxar, därav ett kopulerande par; de två andra var ensamma, stora hannar. Bålgetingar ofta sedda; tydligen besökte bålgetingar och ekoxar gärna de ställen där sav sipprar ut på grova ekstammar.

Det var torrväder och svag vind, men mulet och svalt. Inga ekoxar sågs flyga. Det kopulerande paret satt många meter upp på grov ek, ena ensamma hannen på annan ek, andra ensamma hannen på grov bokstam. Bålgetingar sågs ofta, gärna flygande och/eller sittande vid utsippande sav.

Fågelliv i skogen: det var mycket tyst, ja faktiskt ljudlöst mesta tiden. En taltrast sjöng klart och fint en stund, och morkullor drog över flera gånger. Men inget annat.

Jag blev hemkörd till Tenorgränden, ankomst dit en stund efter midnatt.

Berglund och de andra var mycket väl hemma i markerna, och vi rörde oss till fots nästan obehindrat även i mörker. Berglund, som jag haft mycket litet att göra med tidigare, är stor expert på groddjur och deras förekomst i Skåne, speciellt södra Skåne. Han angav i detalj hur många lokaler han funnit för snart sagt varje art, åtminstone varje sällsynt art. Bland annat 250 lokaler för lövgroda! Under samtalets gång framgick det klart att han inventerade groddjuren för Ahléns räkning och att han nu fått samma uppdrag även beträffande ekoxen. Han refererade till en uppsats, skriven redan 1947 av Gunnar Nordqvist och mig, där jag meddelar fynd av ekoxe just från Snogeholm. Och nu angav han i detalj varenda plats han granskat i området Sövdeborg - Snogeholm - Bellinga - Krageholm, vidare Bökeberg m.m. Även många lokaler för bålgeting, mest i samma områden. Han var uttröttlig i sina redogörelser och föreföll att vara utomordentligt väl hemma på ~~sin egen~~ sina specialgrupper och deras detaljutbredning.

Men i andra hänseenden var han mindre sympatisk och inte lika trovärdig och självkritisk. Han talade mycket om ekoxarnas maxistorlek: han hade sett på avstånd ekoxar som varit "absolut 9 centimeter långa", och han hade sett ett ex som helt klart var fyra gånger så lång som en samtidigt synlig bålgeting och därför varit minst 11 centimeter lång. Antydde att max-längden kanske kunde vara uppåt 12 cm i Sverige!!! När jag uttryckte tvivel, tillade han: "... åtminstone förr när de var allmänna". Överhuvudtaget många jämförelser med bålgetingar och andra arter varav han drog ytterst bestämda slutsatser om ekoxarnas längd både i cm och mm!!! Jag tror absolut ~~inte~~ inte på sådana resonemang. På hemfärden pratade han som en kvarn utan en sekunds uppehåll, så att jag blev nära nog uttröttad. Men jag behöll mitt lugn. Det var ju ~~ju~~ onekligen en stor vänlighet att invitera mig till denna intressanta tur!

X) Gunnar Nordqvist och Gustaf Rudebeck: I Lärskogsområdet runt de sydskånska sjöarna. - Natur i Skåne (redaktörer Bertil Hanström och Kai Curry-Lindahl). Göteborg 1947, sidan 178.

1991-07-27, lördag.

(78)

En härlig, lagom varm högsommardag, klar, lugn, molnfri på morgonen, men framåt dagen bildades cumuli långt i öster och norr, däremot inte i nämnvärd omfattning över de trakter där vi färdades.

Lena och jag startade från Lund 1010 och for via S Sandby - Revingeby - nära Förbi Idala och Lilleröd - Rolsberga (1055) - Snogeröd - Bosjökloster (ank. 1105). Gick en dryg timme, först förbi den tusenåriga eken och många andra grova ekar där i närheten, sedan in i trädgården, beskådade blomprakten och utsikten. Ringsjön låg som en spegel. Beställde kaffe och tårta i serveringen, satt naturligtvis ute men i skugga, gick ner till stranden, besökte konstutställningarna, besökte ruinen av det kapell där nunnorna i gamla dagar bekände sina synder, besökte även den lokal där nunnor (idag dock blott i form av tidstroget klädda dockor) åt sin mat, samtidigt som vemodigt klingande, tidig medeltida musik fyllde lokalen.

Hade en del intressanta och oväntade upplevelser både utomhus och inomhus: se nedan.

Efter några paradisiskt sköna timmar lämnade vi Bosjökloster 1415 och for mot Lund, dock inte genaste vägen utan via Ormanäs och (det förbannade) Blommeröd fram till helt nära f d Sjöholmens station, där vi gjorde uppehåll 1430-1450, en mycket fin stund även det. Fortsatte hemåt via Stehags kyrka ~~och därefter~~ ~~svenskanviken~~ söderut till Kungshult. Så tog vi en liten och krokig, men asfalterad väg via Strö (rätt många små gårdar) till Östra Strö; den sträckan hade vi med säkerhet aldrig färdats tidigare. Förbi Skarhult (där vi inte stannade) kom vi på den långa raka sträckan ner till E 66, följde denna några få hundra meter österut och vek sedan ner via Flyinge och S Sandby till Lund, ankomst dit 1542. Trots rätt rask färd åtskilligt att se även här; se härnedan efter fågellistan.

art	uppvägen	Bosjökloster	återvägen
skäggdopping	-	2 ex, 1 ad och 1 ungfågel	-
storskarv	-	2 ex flyg. i sällskap över sjön, senare 1 ex sett	-
häger	-	-	1 juv flyg. lågt vid Sjöholmen
ormvråk	-	-	2 ex Sjöholmen, ej i sällskap. Ungefär normalfärg, men ena ex hade täml. markerad ljus stjärtbas.
sparvhök	1 ex sakta över öppen terräng vid Bröåkra; ladusvalor varnade	-	-
glada	1 rugg. ex krets vid Klinta	-	1 rugg. ex lågt vid Sjöholmen, kort därefter (1 +) 1 ex nära Stehag och 1 ex krets strax öster om Ö Torn!
brun kärrhök	hanne ad lågt över gräsmark före Revingeby	-	-
fiskgjuse	-	-	1 länge krets. vid Sjöholmen, gled sedan bort ungefär mot N

art	uppvägen	Bosjökloster	återvägen
tornfalk	-	1 ryttl. över golfbanan	2 olika ex, det ena rugg. i vingarna, vid Sjöholmen
obest. rov-fågel	-	-	1 vid Strö, trol. vråk
vipa	-	-	1 ex mobbade glada vid Sjöholmen. <u>Fler ex ej sedda!</u>
drillsnäppa	-	först 1, sedan 2 i sällskap vid stranden nedanför slottet	-
skrattnås	se efter artlistan	något enda överflyg. ex	se efter artlistan
fiskmås	se efter artlistan	-	se efter artlistan. Även ett ex ad vid Sjöholmen
trut, näst. säker grå	-	1 över sjön	-
ringduva	sedd	ofta sedd	ofta sedd, bl a flock 8 ex ex Sjöholmen
tornsvala	Ö Torn 10-15, och flerstädes på vägen; Snogeröd 8-10 lågt, etc	rätt riklig vid slottet, beteen- de se efter artlistan	flerstädes t.många, t.ex. Sjöholmen, Stehags kyrka, Skarhult m fl ställen. Även hemma på e m och kvällen
ladusvala	sedd fåtaligt	några vid slottet	flerstädes, men fåtaligt
hussvala	1 Klinta	några över ladugården, bara få!	någon sedd
sädesärta	sedd	<u>påfallande allmän</u> , på gräsmattor, grusplaner etc, ad och juv, sjöstranden också.	sedd rätt ofta
gulärta	-	-	hörd upprepade ggr vid Sjöholmen, på rasten
rörsångare	-	1 ex sjöng i vassen	-
nötväcka	-	sedd och hörd i grov skog/park vid slottet	-
kaja	se efter artlistan	-	se efter artlistan
råka	se efter artlistan	fåtaligt sedd	se efter artlistan
kråka	fåtaligt sedd	sedd	fåtaligt sedd
gråsparv	-	se efter artlistan	-
pilfink	-	-	-
bofink	-	en hanne sedd	-
grönfink	-	sedd och hörd flera ggr	-

Forts.

Några fågelarter kräver särskild behandling:

skrattmåsar
fiskmåsar
kaja
råka

strax öster om Östra Torn pågick skörd av oljeväxter och ärter. På utvägen kunde vi på grund av trafik bara stanna kort. På de alldeles nyskördade fälten stod massor av måsar och svartfågel. En snabb uppskattning gav: c 400-500 måsar, allra mest skrattmåsar och bland dem bara få årsungar. Fiskmåsar troligen fåtaliga. Av svartfågel c 300-400 ex, mest kaja, därtill råka i osäkert antal men relativt få. - När vi passerade på ~~den~~ hemvägen hade skörden avslutats för dagen, men fem jättestora skördemaskiner stod i kanten av fältet, åtminstone några av dem bar namnet FINDUS med stora bokstäver. (FINDUS har stora kontraktsodlingar av bl.a. ärter i Skåne). Antalet fåglar hade vuxit, och vi kunde studera dem noggrannare, även om inga detaljer kunde ses på dem som stod (eller låg) längst bort. Nu var det minst c 750 måsar, allra mest skrattmåsar, och antalet årsunga skrattmåsar var sannolikt högst 15 procent. Fiskmåsar få, tror jag, men en stor del av måsarna låg på fältet tätt ihopa, och siffrorna är därför approximativa. Svartfågel: nu minst **650** synliga, kajans dominerade, råkor sågs.

Alla fåglarna stod eller låg, delvis tätt, på en yta av c 400 x 400 m, men marken var ej alldeles flat, och fler fåglar kan ha funnits bakom ett svagt markerat backkrön.

tornssvala:

sedd i betydande antal under dagen. Säkerligen mycket aktiva på grund av det fina vädret. Vid Bosjöklosters slott flög c 20-30 ex helt nära, ofta lågt, och jag såg flera ggr att de flög upp mot håll i slottsmuren etc. De ~~svärmarde~~ om varandra, tysta. Men ett par ggr, första gången kl 1245, bildade de plötsligt täta svärmar på c ~~10-18~~ 10-18 ex och for förbi under högljudda läten, precis som man brukar se på sen sommaren. Samtidigt som en sådan svärm var i farten, sågs andra exemplar flyga högre uppe, vartoch ett för sig. - Efter c 15-20 minuter blev det ånyo massflykt i tät svärm och med rasande fart, delvis bara ett par meter över huvudet på folk som satt ute vid serveringen.

övrigt:

OBS att oväntat många rovfågelarter sågs. Förmodligen stimulerade till kretsande av vädret. OBS också att jag relativt sällan ser sparvhök på högsommaren. Arten beter sig nog rätt diskret under häckningstiden. OBS sädesärlans rika förekomst vid Bosjökloster. OBS också vad som saknades idag. Bara en vipa sedd på hela dagen! Bara en enda sångare kons~~tr~~erad, en sjungande rörsångare! Inga trastar. Inte en stare! Inte heller en enda flugsnappare. Och inte en enda and i sjön!

Tillägg om
gråsparv
och pilfink

båda arterna fanns vid serveringen. Gråsparvarna var synnerligen orädda, satte sig på stolsryggarna några decimeter bort, tog brödsmulor alldeles vid kaffekoppen etc. Honor övervägde därvid. Pilfinkar fanns på marken ett par meter bort men kom inte lika nära, och inte upp på borden. Antal: jag såg väl 10-15 gråsparvar och högst 5-8 pilfinkar.

FORTS

1991-07-27 forts.

På slottet pågick ett par konstatställningar. Med intresse beskådade jag produktionen av en konstnär vid namn van Ommen. Han presenterade ett tjugotal fågelbilder i färg, naturalistiska, i lugnt manér, storlek ungefär 0,5 meter i kantlinje. Många var trevliga och välträffade, men inte mera; och när det gällde fåglar i anspråkslös dräkt tyckte jag inte, eller i varje fall inte alltid, att han fått fram arternas särprägel särskilt bra. Jag stannade bl. a. inför en tavla, föreställande fyra ■vadare i sådan dräkt, alla av samma art. De stod två och två intill varandra, alla sedda (ungefär) från sidan. Jag tyckte inte att bestämningen var lätt, prövade inte heller saken noga utan tittade på förteckningen på väggen. Där stod något fullkomligt otroligt. Där stod: "Två gärsar, fortfarande i sommar-dräkt". Observera: TVÅ GÄRSAR, FORTFARANDE I SOMMARDRÄKT. Jag föll inte avsmimad till golvet utan tog mig fram till den förteckning på engelska språket, som låg på ett bord. Där stod: "Four ruffs, still in winter plumage". Alltså: FOUR RUFFS, STILL IN WINTER PLUMAGE.

Att "ruff" betyder brushane (egentligen: hanne av brushane), det hade jag känt till i sextio år. Den engelska glosan för gärs, *Acerina cernua*, kände jag däremot inte till. Väl hemma i Lund slog jag upp mitt engelsk-svenska lexikon, beredd på det värsta (eller skall jag säga: det bästa?). Jo, min själ, substantivet ruff har enligt denna källa fem betydelser:

- 1 krås, pipkrage
- 2 (zoologi) halskrage på fågel
- 3 (zoologi) brushane
- 4 (zoologi) gärs
- 5 (kortspel) trumfning, trumfspel.

Att förvandla fyra brushanar i vinterdräkt till två gärsar i sommar-dräkt, det är ett svårslaget rekord. Kanske värt en notis i Vår Fågelvärld? Eller i ANSER?

FORTS

1991-07-27 forts.

(82)

Vi gick mycket sakta genom området vid den tusenåriga eken och ett litet stycke därbortom. Jag granskade 12-15 grova ekar noga men såg ingen ekoxe, fann heller inga rester av döda exemplar; däremot såg jag på en ek, några meter upp på en mycket grov stam, två hål som möjligen var flyghål, i så fall mycket stora. Men detta osäkert, jag kunde inte komma närmare än 4-5-6 meter snett nedanför hålen. Inga stora insekter här överhuvudtaget, dock med undantag av en stor bålgeting, som länge flög längs en 3-4 meter lång vertikal spricka i en ekstam. I trädgården, som blommade ljuvligt av rosor och mycket annat, sågs bara ett fåtal nässel-fjärilar och en gräs-fjäril, mycket enfärgad, arten kan jag inte, men Lena sade "skogs-gräsfjäril" (vilket skulle betyda *Erebia ligea*).

När vi satt i bilen och just skulle starta hemfärden, fällde en geting på vindrutan. Den hade byte: en opilionid (läckespindel) med jättelånga ben. Getingen bearbetade bytet ivrigt,, det såg ut som den bet häftigt. Och efter några sekunder lossnade ett ben och blev kvar på vindrutan, det rörde sig några ögonblick. Omedelbart där-efter flög getingen sin kos med bytet. Getingen var snarast liten till växten, gul och svart, alltså inte *Vespa rufa* och naturligtvis inte bålgeting.

Vi gick ner till stranden. Här fann jag ett litet bestånd av *Petasites spurius* och ett ex av *Cicuta virosa*; ett blad av vardera togs med. Men spurius känner jag väl till från Falsterbo och vet också att den har en inlandslokal just här vid Ringsjön.

Ringsjön uppvisade "vattenblomning". Vattnet från stranden och 5 - 10 meter ut var tjockt som nässel-soppa och grönt. Det gröna hade fastnat och torkat på strandstenar, då var det kallt blågrönt, ärg-grönt. Männe en blågrön alg?

På hemvägen fäste jag mig vid att Kävlingeån vid Flyinge föreföll oväntat vattenrik, och faktiskt var markerna närmast ån snarast av typen våtängar, trots den reglering som drabbade ån omkring 1939-42 och som förstörde fina och rika marker och åtminstone ~~traktvis~~ traktvis gjorde att all mark ända fram till åbrädden (eller kanalen!) blev odlad.

En del obsar hemma i trädgården också, både före och efter exkursionen. Såg bl.a. sju nässel-fjärilar samtidigt, de satt särskilt gärna på Origanum som blommar som bäst. Humlor har blivit avgjort rikliga på sista dagarna: på c 8 meter Lavendelrabatt c 20 ex, och därtill många honungsbin. Allt detta i kontrast mot läget tidigare, men då har det ju också varit avgjort mulet och regnigt väder. Inga exemplar av *Vanessa io*. Men Lenas kultur av larver på ett nässelbestånd under tunt vitt tyg frodas, där ses många tiotal larver som växer hastigt i storlek.

Tornsvalor livliga på kvällen hemmavid, men ingen massförekomst.

1991-07-28, söndag.

Nässel-fjärilar

Varm eller mycket varm högsommardag. I trädgården upp till sex ~~växter~~ samtidigt. Humlor synnerligen rikliga, flera arter, de flesta ex småvuxna. Honungsbin också mycket rikliga.

Jag gick till Ekologihuset 1040-1100, tillbaka c 1145-1205. Över ~~Ekologihuset~~ Ekologihuset och Zootis livliga tornsvalor, fler än jag tidigare sett i år, säkert 20-25 ex, även om sällan mer än 10-12 sågs samtidigt. ~~En~~ (vi åt middag ute i trädgården c 1700-1740.)

På hemvägen drygt 35 ex samtidigt, delvis ~~högt~~ högt. Och när, flög tornsvalor oerhört livligt och lågt över oss och granntomterna, det måste varit 30-40, kanske flera. De flög "individuellt" och tog sannolikt små flygande insekter (*Meligethes*??, som bevisligen var vanlig på diskblommorna av prästkragar). En syrphid, tvärrandig i blekgult och svart, men ingen *Eristalis* ännu. - Kvällen molnfri,

stilla. Jag lyssnade efter hussvalor flera ggr efter kl 2100. Kl 2125 hördes lätena, jag fann i kikaren 6 ex högt uppe, de flög delvis m l m tätt ihopa; studerades c 5 minuter. Lyssnade sedan kl 2145 utan resultat. (Efter kl 2100 bara 1 + 1 tornsvalor sedda, c kl 2115.) Dessa sena och höga hussvalor är

(gätfulla!)

1991-07-29, måndag.

Lena och jag hade bestämt oss för att tillbringa några dagar i Falsterbo. Jag hade beställt rum på Pensionat Olympia, eftersom vi tycker att det blir alltför trångt i sovhytterna på Fågelstationen. Därtill kommer, att ringmärkarna, som naturligtvis har börjat sin höstsång redan nu, stiger upp oerhört tidigt för att ha allting i ordning med nätfångst etc. när det börjar ljusna.

Dagen var mycket varm och solig, delvis med värmedis. Lena och jag for från Lund 1430, körde via Staffanstorps - Klågerup - genom Bökeberg - Alstad, därefter på m l m små vägar Klörup - Slågarp - Värlinge - Skegrie - Kämpinge - Höllviken - Falsterbo. Lena körde ovanligt fort på stora vägen så långt som till Alstad, därefter saktare. Ankomst Falsterbo 1535. På färden sågs:

glada 1 kretsade nära Hyby

brun kärrhök en ruggande hona mycket lågt nära Klörup, skrämde upp en flock på c 35-40 ringduvor från ett fält

sothöna: 2 ad och 3 eller 4 rätt stora dungsungar i liten fin damm strax väster om Slågarps f d station

tornsvala sedd i måttligt antal

ladusvala fåtaligt sedd

hussvala " "

Vi installerade oss på pensionat Olympia, fick ett mycket rymligt och bra dubbelrum. Gick sedan en långsam runda, bl a via Falsterbo kyrkogård, där vi såg 2 turkduvor. Hamnade på en trevlig pizzeria, belägen i det hus som i gamla dagar innehöll Karin Månssons livsmedelsaffär, mitt emot gamla järnvägsstationen. (Nyssnämnda affär kallades på 40-talet alltid "Karin Månsdotter"). Pizzerian hade en rymlig trädgårdsservering, där vi intog en välsmakande kvällsmåltid, allt medan hussvalor i rätt betydande antal svärnade över oss. Under denna tid, kl 1710-1820, sågs bara en tornsvala över samhället. Vi gick sedan ner till sydkusten nedanför Fågelstationen, gick där sakta en stund från kl 1900. Det var mycket varmt och mycket klart men nästan ingen fågel att se förutom gråtrutar i rätt ringa antal, samt naturligtvis skator i samhället.

KL 2130-2200 (sommartid, OBS!) fortsatta obsar. En ljuvlig, klar och fin kväll. Tornsvalor i glesa höga svärmar, flög om varandra, läten hördes, ibland följde de efter varandra m l m tätt, och därefter "exploderade" flocken, fåglarna for jättesnabbt åt olika håll, etc.

1991-07-30, tisdag.

Sov tyvärr dåligt på natten. Hade ställt väckarklockan redan på 0300. Åt ett par mackor, körde ner till vägens slut vid Kolabacken, ankom dit 0325, stod där en stund i mörkret, men till att börja med hördes intet fågelläte. Det var fint och klart och måttlig vind omkring ost. 0350-0415 gick vi över golfbanan ner till Nabben. Snöskata flög förbi, tjattrade, f ö var det mycket tomt och tyst. Några måsar flyger förbi.

Jag tog kompasskursen från Nabben till Stevns fyr: 254° och till den fasta fyren ute i havet längre söderut; denna fyr lyser med intermittent grönt sken; kurs: 240°

Synnerligen fågelåftigt:

0452 1 tornsvala kommer utifrån, snabbt

0508 3 + 1 + ytterl. någon tornsvala in på samma sätt

De kom rätt högt och my. glest, den första upptäcktes av en slump; flera kan ha förbisetts.

Kentska tärnor hörs, flera ex men ej mäktig kör; jag ser dock att rätt många står på sandbank i söder. Några änder flyger västerut, trol. ejdrar. Skarvar ses; havstrut ad, gråtrut ar ad, några skratmåsar juv (årets ungar) också.

2 grönbenor hörs, upptäcks, flyger i sväng över golfb.:

1991-07-30 forts.

(84)

0515 solen går upp, eller rättare sagt, blir synlig lågt över horisonten

0519 ytterligare (minst) 3 tornsvalor kommer in, mycket snabbt, mot vinden som de föregående:

0527 minst 4 tornsvalor in på samma sätt, mycket glest

12) En flock gravänder c 9 ex ses, en ensam stjärtandehona flyger förbi, några ejdrar ses. Storskarvar passerar åt olika håll, oftast 2 eller 3-4-5-6 i flock. Mycket kentska tärnor flygande och/eller sittande söder om Nabben, på flat yta som ligger nästan exakt i vattenlinjen. Långt söderut ses på Måkläppen massor av trut, gråtrut, både på den långa revel som förbinder f.d. ön med fastlandet och på stort avstånd nere på Kläppen och, ej minst, på den väl ett par kilometer långa sandtunga, delvis med vegetation, som sträcker sig österut långt därnere i söder. Där står även skarvar i stort antal, och där och på flera andra ställen ses andfågelflockar, art i regel oklar, men säkerligen finns där både ejder och grågås och åtminstone en mindre flock gräsand. Artbestämningar till stordel omöjliga. Jag medför inte tub. Grågäss kanske ännu fåtaliga. Vadare kan ses på stort avstånd, hörs en och annan gång.

ytterl. minst 2 + 2 tornsvalor in som ovan

0535 småspov har fällt på golfbanan, ses och hörs

0539 18 starar flyger i synnerligen krokig och slingrande kurs, men de fortsätter dock faktiskt utåt och stiger efterhand, se skissen; utgående kursen blir 260°

0555 40 starar ut, kurs 244°

0601 150 starar ut, kurs också 244°.

De stiger starkt och i många krokar, men kursen "stabiliseras", som det brukar heta.

Rosenfink sjunger helt nära, hörs 2 ggr; ett par nyanlända observatörer hör det också och bestämmer lätet omédelbart.

1 häger ses. ~~Flora~~ Flock på 12 skärfläckor flyger söderut över golfbanan men faller troligen c 500 meter söderut, på sandbank.

1 ruggande kråka sedd. Småtärna sedd, dock bara 1 ex.

0630 Några få gräsänder, en ensam ladusvala, en ensam hussvala. skogssnäppa hörs, upptäcks, flyger mot S eller SSV, rätt lågt. En kustpipare upptäcks på sandrevel, den är rätt kritisk i dräkten. Andra närvarande anser att det måste vara en ungfågel, men med hjälp av deras tub ser jag att den har flera svarta fläckar långt nere på buken, alltså en fågel som är minst ett år gammal. Omöjligt att veta om den redan hunnit rugga så långt eller om den aldrig (i år) anlagt klar gammalfågelsdräkt.

1 tornfalk ryttlar lågt vid västra stranden. 1 ängspioplärka ses nära. 1 ljungpipare reser ut mot SSV, mycket lågt. Hade intet svart på undersidan.

0705 jag känner mig obegripligt trött. Lena och jag lämnar Nabben, 0915 går till bilen, kommer hem, sover fram till c 0915 då vi går ner till frukost. Vilar därefter ånyo, jag sover delvis.

1305 vi går en långsam runda på kyrkogården, ser gräsfjärilar men inga ex av släktet Vanessa (i gammal bemärkelse). Besöker sedan Falsterbo Museum, my. längesedan för mig. Intressant. -1400 Ensam nässeljäril ses där.

FORTS

- 1410 vi äter lunch på pizza-restauranten. Går sedan till Andreas-Lundbergagården och ser på konst, just nu en glaskonstnärinna med delvis synnerligen granna, tunga pjäser. Köper litet kvällsmat i affären (Torgboden heter den; förr hette den "Kullbergs", uttalades Koullbaarjs), därefter hem till rummet. Jag var fortfarande egendomligt trött, kanske akut på grund av den dåliga nattsömnen och den tidiga uppstigningen? Blev något bättre på kvällen men kände med största tydlighet att det inte skulle bli någon uppstigning i ottan i morgon.
- 2030 underbar, ljus, klar och varm kväll, stilla. Massor av tornsvalor hördes högt uppe, jag fann flockar på 10-15 ex flera ggr, men det hördes att totalantalet var mycket större. De sågs inte, trots den ljusa kvällen.
- 2145 2152 av en slump ser jag två tornsvalor rasa precis förbi fönstret, de far runt ett par tre varv i ögonhöjd och med vansinnig fart, speciellt imponerande eftersom de svänger i mycket trånga kurvor. En gång såg jag ena exemplaret göra ett helt blixtsnabbt kast i sidled för att undvika en grenspets. Detta ex dök de sista metrarna brant nedåt - och försvann under en tegelpanna på grannhuset, som var ett envåningshus med snedtak. Jag kom helt automatiskt att tänka på en uppsats, skriven på tyska av en finländare för mycket längesedan, där han anger, att tornsvalornas aktivitet på kvällarna "hört schlagartig auf". Det stämde förvisso bra!

1991-07-31.

Fortfarande högtrycksläge, varmt och klart, svag eller måttlig vind omkring SO. Dis på stora avstånd; Trelleborgs stad syns bara svagt. - Lena och jag gick 0930 ner till stranden nedanför Fågelsstationen, satte oss där på dynen med fri sikt. Jag tyckte mig se att insekter, ██████████ rätt stora, som getingar eller humlor, flög längs stranden, allra mest österut. Startade därför räkning och fick följande resultat:

tid	<u>insekter flygande</u> <u>mot öster</u>	<u>övriga</u> <u>insekter</u>
0945 - 1000	11	-
1000 - 1015	8	1 m 1 m rundflyg., 1 mot söder
1015 - 1030	9	-
1030 - 1100	ja, fortsätter, men ej räknade	-
1100 - 1115	6	1 mot SV; ett par humlor rundflygande; 1 mot väster
1115 - 1130	12	1 mot V, 1 humla mot NO-NNO,

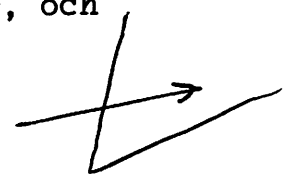
Kommentarer: en gräsfjäril, en Pieris sp., och enstaka humlor m 1 m rundflygande är inte räknade, ej heller några syrphider som satte sig på gräs etc. och strax försvann åt osäkert ██████████ håll. Bland insekter flygande österut, d v s ungefär parallellt med stranden, kunde endast rätt få bestämmas säkert till gruppen: en liten trollslända, några getingar och/eller bin, säkerligen några humlor. Kanske några stora flugor som Eristalis etc, men osäkert!

Flyghöjd rätt konstant, ungefär en meter över dynen, så att jag ofta fick dem m 1 m i ögonhöjd. De flesta kom på högst 2 meters avstånd från mig, några på kanske 3 meter.

Eftersom endast ██████ få exemplar kunde bestämmas någorlunda säkert (av dem som flög österut), bedömer jag obsarna som föga värdefulla. FORTS

1991-07-31 forts.

Fågellivet under dessa förmiddagstimmar var mycket fattigt. Precis när vi kom ner till stranden, flög 4 grågäss österut, inte längs vattnet utan rätt högt uppe, säkert 150 meter, och in över land ungefär enligt skissen här:
Detta skedde kl 0941. - Under en stor del av tiden sågs hussvalor, ofta 4-5-6 samtidigt; de "stod" mot vinden, alltså österut. Någon enda ladusvala och några tornsvalor också sedda.

Vädret förblev härligt. Ett slag tycktes vinden öka, men det var bara tillfälligt. - Jag badade flera ggr.

Omkring kl 1200 lämnade vi stranden, gick på markerna nära Fågelstationen och på kyrkogården, såg sandgräsfjärilar och åtminstone någon annan art gräsfjäril, såg enstaka trollsländor. Däremot ingen enda näselfjäril eller närsläktade arter. Ett par gånger hördes korsnäbb, och en flock på c 10 ex kom nästan rakt över, flög mot ONO eller NO.

På eftermiddagen vilade vi länge. Sedan - efter telefonsamtal tidigare dagar - blev det middag hos Folke Köhler och hans trolovade, Ann Marie Gellstrup. De bor i en villa vid Västergatan 15 i Skanör, (helt nära Studentgården, där jag bl.a. bodde hösten 1942, min första noggrant genomförda ~~undersökning~~ sträcksäsong i Falsterbo).

Folke Köhler och jag umgicks mycket på slutet av 30-talet och på 40-talet. Han blev affärsman till yrket men har ända från sin tidiga ungdom behållit ett starkt fågelintresse och ägnar sig nu, efter pensioneringen, mycket åt fältstudier på fågel, även i exotiska miljöer, exempelvis på Falklandsöarna, där han enligt egen uppgift blev uppmärksammasad som den första turisten överhuvudtaget! Folkes pappa var tandläkare i Malmö och hade en villa i Falsterbo (helt nära borgruinen) redan på 30-talet, kanske ännu tidigare.

Kvällen hos Folke och hans Ann Marie var utomordentligt trivsamt. Hon är engagerad i administrationen av ett nytt stort hotell, som skall byggas i Lund. Om jag fattade rätt, var hon dotter till en hotellchef eller liknande.

Efter den läckra måltiden vistades vi i trädgården med fri sikt över Flommen, lyssnade på vadarläten (de flesta arterna storsnäppor bl.a.), och talade om både gamla tider och nyare. Över Skanör rikligt med tornsvalor, flera tiotal sedda samtidigt, delvis högljudda.

Notiser juli 1991

- juli 2: tornfalk sedd över Lund. (även sedd enstaka ggr i juni utan att noteras i anteckningarna). Mycket varm dag.
- " 3: också mycket varm dag. Tornsvalor mycket livliga och sedda i betydande antal, när jag gick till Ekologihuset på förmiddagen. På e.m. omkring kl 1600 svärmade c 10 ex lågt och snabbt över det område vid motorvägen, som skall bli park. Antalet ex växte, strax var det c 15 och kort därefter c 30 eller troligare 35, for runt i högsta fart. Antagligen fångade de svärmande myror (om myrorna, efter denna hittills kalla försommar, hunnit så långt att de börjat svärma. Men vädret tedde sig förstås högeligen lämpligt för myrsvärming).
- " 22 } högtrycksväder, men helt molntäcke låg kvar båda dagarna.
" 23 } Orsakerna diskuterades i väderleksrapporterna.
- " 24 eftermiddagen klar och solig. Obsade ute i trädgården 1545-1620. Enstaka tornsvalor kom snabbt förbi, lågt eller på medelhöjd, glest spridda, stundom sågs 6-7 samtidigt men ej flera, och aldrig tendenser till tät flock. Summa sedda c 15-16-17 ex denna period.
- " 25 Regnigt väder delvis. Lena och jag hade fått bjudningskort från Elin Cavallin, som idag fyller 14 år. Hon bor tillsammans med sin mamma Berith i Furulund vid Kävlunge, Triangelgatan 8, närmare bestämt. Vi och några andra inbjudna hade ett par mycket trivsamma timmar därute, såg hur Berith planerade trädgården (som är mycket rik på växter men hittills inte särskilt välarrangerad), lekte med ungdomarna, etc. Elin är uppenbart utrustad med ett synnerligen skarpt intellekt, och hennes resonemang i olika frågor är originella och givande.
- " 26 på e.m. klarnade det, blev sol och rätt varmt. Mörka moln i väster drev norrut, och solen kom fram på nytt. Tornsvalor relativt allmänna över Tenorgränden c kl 1600 och c kl 1710-1745. De flög på växlande höjd, från mycket lågt till högt, max c 10 samtidigt sedda, men totala antalet sedda var mycket högre, nog 30-35 ex incl fåglar på längre avstånd

1991-08-01, torsdag.

Inga tidiga morgonobsar. Efter frukost gick vi ut 0915, vandrade förbi posten (där jag förstärkte min kassa) och vidare ner till stranden ungefär i höjd med Golfklubbens hus, och därifrån längs stranden ut till Nabben. Det var varmt och fint, himlen tedde sig snarast mulen på morgonen, men senare blev det till stor del solsken, om ock besljät.

På vandringen längs stranden ut till Nabben gick vi mycket sakta och fann en oerhörd rikedom speciellt på syrphider på blommande Cakile. Jag tog en lång serie, av många olika arter. För närmare uppgifter om individ-antal, övriga insekter, vegetation etc se nedan.

Fågellivet var rikt i den meningen att massor av fågel sågs på Måkläppen och det stora flata området söder om Nabben, där det finns ett antal mycket flacka sandrevlar men där sandytan mestadels ligger nästan precis i vattenytan, så att vattnet blir högst ett par cm djupt. På hela detta område incl. Måkläppen dominerade måsarna. En gång blev det massuppflog, då räknade jag (grovt) 1000 - 1200 måsar, allra mest gråtrut förstås, därtill havstrut fåtalig och skrattnås likaså fåtalig. Kentska tärnor några tiotal. Skarvar omöjliga att räkna, stod mestadels mycket långt ut. Änder (ejder, gravand, några få krickor, några gräsänder) sedda i rätt ringa antal. Sannolikt någon flock grågäss långt ute. Storsnäppor, storspov, småspov hörda, delvis sedda.

Mycket långt ute låg sälar, dels en ~~mycket~~ tät rad på minst 25-30, därtill några små grupper. Totalsiffra kan ha varit c 50-60. (En äldre man, som tydligen var väl förtrogen med både trakten och sälarna, sade sig ha räknat 65-67 sälar idag. Detta hände när vi kom i samtal på Nabben).

Vi återgick sakta till Falsterbo Golfklubbs hus, där man numera välkomnar spisande gäster även om de inte har anknytning till klubben. Vi åt lunch här, rödspätta, mycket bra. Hussvalor ganska många här, häckar på byggnaderna. Enstaka ladusvalor.

Över samhället var tornsvalorna livliga.

Även på återvägen från Nabben studerade vi insektlivet, dels längs stranden, dels i samhället. Såg enstaka Vanessa urticae och många gräsfjärilar. I strandvegetationen (där syrphider var så talrika) sågs nu ett nattfly, högst sannolikt det som i gamla dagar hette Plusia gamma.

Närmare om insekter och vegetation på denna sträcka se dagboken för följande dag, 1991-08-02.

Eftermiddagen: det blev vila på nytt, sedan for vi upp till Skanörs borggruin, som Lena aldrig tidigare ~~besökt~~ besökt. Fin vegetation, många vadarläten, etc etc. Vi körde också ut till Höllviksstranden, alltså rakt österut från Skanörs norra del. Småbåtar låg här i det grunda vattnet, här stod en del bilar, var litet ~~folk~~ folk. Fågel: på stenarna på långt håll bortåt kanalen sågs skarvar. Annars föga.

På återvägen for vi ut till Skanörs hamn, ankom dit precis klockan 2000. Härlig sommarkväll, varm, mycket folk. I det ögonblick vi kom fram och fick sikt över havet, flög fyra flockar storskarv förbi över havet, norrut flög de och i långa rader, mest enkla rader, höjd över vattnet bara 1-2-3 meter. Jag hann räkna dem bara delvis men skattade antalet sedda till c 700. Sedan blev det tvärstopp, inga flera kom. Verkade värt att undersöka närmare. Se nästa dag!

Tillägg: praktiskt taget intet sträck av fågel observerat klockan 0915 - 1330 (och inte heller senare på dagen!). Vi åt lunch 1330 - 1400.

1991-08-01, forts.

89

Förteckning över flugor från Falsterbo, samlade 1.8.91 av GRck och bestämda av Hugo Andersson, Zool. Inst., Lund:

<u>Familj</u>	<u>Art</u>	<u>Antal ex</u>
Calliphoridae	Cynomya mortuorum L.	1
Anthomyiidae	sp.	1 hona
Stratiomyidae	Chloromyia formosa Scop.	3
Syrphidae	Epistrophe balteatus DeGeer	12
	Eristalis sepulchralis L.	2
	Eristalis tenax L.	2
	Eoseristalis intricarius L.	1
	Helophilus parallelus Harr.	3
	Sphaerophoria scripta L.	1
	Syrphus vitripennis Meig.	1
	Scaeva pyrastris L.	8
	" " melanistisk ♀	1
	Metasyrphus corollae F.	15
	Dasysyrphus tricinctus Fall.	1

1991-08-02.

Lena och jag gick ut kl 0900, efter frukost på Olympia. Vi gick ner till stranden söder om fågelstationen och sedan sakta ut mot Nabben. På första biten, en sträcka på c 250-300 meter, fanns ingen nämnvärd vegetation på sanden mellan vattenlinjen och dynen, alltså ingen vegetation på våt sand eller tångbank eller dylikt. Den vegetationslösa zonen var c 20-30 meter bred. Längre ut mot Nabben, på en sträcka som jag stegade upp till 330 meter, var det ett mycket frodigt och tjockt bälte av Cakile, Atriplex spp och med inslag av Matricaria inodora m m. Över stora delar dominerade Cakile starkt, så att ett bälte av c 1,5 - 2,5 meters bredd bestod av rikblommande Cakile. Det var här jag samlade gårdagens serie av Syrphider. Sista (ungefär) 200-250 metrarna före Nabben, fram till golfspelarnas utslags-plats, var det fortfarande rik vegetation helt nära vattenlinjen med bl.a. bestånd av strandaster, men Cakile mycket sparsammare.

Idag samlade jag inte mycket insekter. Bedömde antalet syrphider på Cakile till c 50 - 60 ex per kvadratmeter. Fann en levande Criocephalus (Cerambycid!!!) på sanden, den låg passiv men föreföll helt oskadad. Såg också flera gammaflyn samt minst 3 Vanessa urticae på ~~den första biten och därefter, före Nabben,~~ ytterligare 12 gammaflyn, en nässelfjäril, c 25-30 obestämda småfjärilar, ett fåtal obestämda fjärilar. Fann också en knäppare (Elateridae) som jag inte kunde bestämma. Det var helt tydligt att c 99 procent av totala antalet syrphider satt eller flög på Cakile. På ett mycket frodigt och rikblommande bestånd av Matricaria inodora med minst 600 blomkorgar på en yta av c ~~1,5 x 1,5 meter~~ 1,5 x 1,5 meter räknade jag drygt 70 syrphider. Humlor och bin sågs "som igår", vilket tyvärr inte innebär någon närmare uppgift om antalet, men de var rätt rikliga. Några smäckt byggda Asilider, en gråfärgad art, sågs också. Skalbaggarna i blommorna saknades nästan helt, enda undantaget var Meligethes på Matricaria-korgarna i ringa antal.

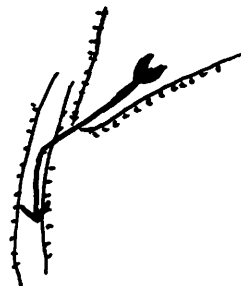
Vi kom till Nabben 1050. Ytterst litet rörelse i fågelvärlden. Kl 1105 kom 8 - 9 ladusvalor och fortsatte ut över vattnet mot SV, de kvittrade rätt livligt men sänkte sig till helt låg höjd och svängde söderut, följde helt enkelt den sandrevel, som nu förbinder Måkläppen med fastlandet. Se enkel skiss här:
Det var nu varmt, svag vind omkring SSO, och matt sol. - 3 storspövar sågs rastande, vidare flera tiotal kentska tärnor (kanske mycket flera längre ute), massor av mås och en hel del obestämbar fågel längst bort. Jag medförde ingen tub.

Vädret ändrade sig sakta; det blev snarast skugga, diset övergick till molntäcke. Jag letade efter flygande insekter och såg bl.a. ett gammafly och en del humlor m m medelstora insekter, men de rörde sig åt olika håll. Någon riktad rörelse kunde inte spåras.

På en yta nära Nabbspetsen finns i år ett mycket rikt blommande bestånd av Cirsium arvense och C. vulgare (tidigare kallad C. lanceolatum). Beståndet av arvense är ovanligt frodigt och storblommigt, med finflikade blad, de ser inte ut som åkertistlarna i Lund. Jag granskade beståndet men fann bara ett ex av Vanessa io och inga andra fjärilar.

Vi gick tillbaka 1200-1300, precis samma väg längs stranden. Jag tog några få flugor, som såg intressanta ut. Men intressantare var,

- x) fel! I ett tillägg till anteckningarna står: "humlor och bin ofta (underförstått: sedda), rimligen någon eller några procent av antalet syrphider".

1991-08-02 forts.

(91)

att vi på denna sträcka, fram till Golfklubbens hus, alltså c 800 meter, räknade 108 (ettthundraåtta) exemplar av Plusia gamma. Koncentrationen var mycket tydligt störst till den bit där Cakile dominerade, men även sågs många ex helt lågt inne bland tjock vegetation av Atriplex. Överhuvudtaget flög de lågt, nästan alltid lägre än örternas toppar. Vi gick långsamt och spanade noga, men vi gick försiktigt och nästan hela tiden i utkanten av vegetationsbältet. - Syrphider var fortfl. mycket rikliga, och jag såg några Pieris sp och rätt många gräsfjärilar, av minst två arter, inte enbart sandgräsfjäril.

Jag badade i havet, det var härligt. - Vi åt lunch på Falsterbo Golfklubbs hus. Där får även vanliga dödliga numera intaga sin måltid: man behöver inga referenser, inga feta bankkonton, inte ens vara golfspelare. Därefter gick vi till Falsterbo borggruin, där Lena ~~var~~ aldrig varit tidigare. Vi satt länge i kanten i skugga (ty nu ~~var~~ var det klar sol igen, och mycket varmt). På själva borgområdet, där kort vegetation med bl.a. harklöver dominerade, flög rikligt med fjärilar, bl a blåvingar och gräsfjärilar, men ingen enda Vanessa.

En anmärkningsvärd fågel lät höra sig här: nötväcka ropade flera gånger från träden helt nära. Jag minns att nötväckan åtminstone i gamla dagar ansågs vara en sällsynthet här. Den häckade inte, och eftersom den visade (och fortfarande visar) mycket litet av sträckbeteende, kom den nästan aldrig hit på flyttningarna heller. - Vi gick hem till Olympia via kyrkogården, satt där länge, det var skönt och vilsamt, men varmt.

Eftermiddagen tillbragtes också i stillhet. När det blev tid för kvällsmålet, for vi upp till Hamnkaféet (eller heter det Hamnrestauranten?) i Skanör; där såg trevligt ut igårkväll, och vi ville gärna sitta med utsikt över havet. Men därav blev ~~intet~~ intet. I den minut vi stannade på P-platsen vid hamnen, drog ~~en~~ musikkapell in på platsen och påbörjade ett oljud så fruktansvärt att vi sällan hört dess make. Det lät som om en större elefanthjord fått ont i magen, men värre. Vi förfogade oss in i staden och fann ~~ett~~ inom kort näringsstället Gässlingen, ett uppenbarligen nytt ställe, rätt påkostat men trivsamt, och med god mat. Vi satt ute i trädgården, och över oss svärmade rikligt med hussvalor hela tiden. Enstaka ladusvalor och tornsvalor också sedda.

Efter maten for vi skyndsamt ner till hamnen igen för att se om skarvarna kom förbi så som föregående kväll. Vi kom fram prick kl 2000. Det var varmt och stilla. Fullt med fritidsbåtar i hamnen, och en del folk tillredde sina aftonmåltider på piren. Fin stämning, och avståndet till musikkapellet var tillräckligt långt. Jag spanade efter skarvar. Först intet resultat. Men om en liten stund hände detta:

tid	antal skarvar	beteende
2019	18	} alla kom förbi med precis samma kurs och beteende: de flög i enkla rader efter varandra, flyghöjd omkring 100 meter. Flög ett par hundra meter utanför hamnen, alla norrut, jag följde dem i kikare och fann att de flög långt; de försvann, fortfarande flygande, i riktning Malmö. Efter 2022 ej en fågel. Absolut stiltje rådde. Totalsiffra blir 693 ex. Nästan säkert flykt till nattplats. Men var kan de vara belägen?
2020	80	
2021	19 + 120 + 45 + 105 + 90 + 3 + 30 + 45 + 55 + 65	
2022	18	

Över Skanörs hamn var hussvalor avgjort rikliga, många tiotal sågs. Ett dussintal ex (minst) fällde bl.a. på riggen på en segelbåt med hög mast. Sädesärlor var också rätt talrika: på själva P-platsen vistades c 22-25 ex.

1991-08-03, lördag.

(99)

Vi klev upp 0530, ankom golfbanan 0600. Det var oväntat varmt, blick stilla, havet som en spegel. Stark dagg, svag morgondimma, sikt bara 500 - 1000 m, men solen lyser igenom. I öster klart, f ö mest höga moln av altocumulustyp, tyckes det. Myggen rätt svåra, vilket i Falsterbo bara är fallet när vinden är mycket svag. Vi går längs Cakile-bältet, där ses inga syrphider, ej ens om man rörde om i blommorna.

0620 8 + 4 grågäss flyger ungefär så:

0639 c 8 skratmåsar ut, kurs 227°.

Enstaka tornsvalor in, jag ser 2 + 3 ex som flyger inåt: De flyger högt. - Småspov hörd, svartnäppa hh, skogssnäppa hh, storspov s, 2 krickor s, kentska tärnor sh, 2 kråkor flyger utåt, troligen till Måkläppen. Trutar förstås som vanligt; mycket mås rastande, mest trut. korsnäbbflock troligen hörd ehuru svagt, flög. my. högt.

25 starar rundflygande enligt skiss, reser ej ut:

På Rosa rugosa sitter en liten mygga i tusental, den ses även flygande däröver i stort antal.

0700 flock 35 starar ses försvinna i dimman, reser ej ut (så länge de kan följas)

2 skärfläckor kommer förbi så:

Långt nere i söder ses en andflock på c 45-50 ex flyga enligt skiss, alldeles lågt; nästan säkert är det ejder

Mycket mygg!

Ej en sträckare utöver det nämnda.

0705 diset lättar ej, fyren syns matt, men solen skiner. Det är absolut lugnt.

2 grönbenor kommer rakt över oss:

Hussvala hörs men syns ej.

30 starar rundflygande lågt, går ej ut.

0713 rödbenaa hörs flera ggr, även spelet hörs. Strandskator s h

0716 2 brushanar kommer enligt skiss, men

det ser ut som om de "tvekade", och jag tror de faller. Säkra hannar!

Ett par obekanta personer kommer ner.

0723 flock exakt 13 enkelbeckasiner sträcker ut kurs otagbar eftersom de inte flyger rakt över mig.

0725 alla tretton kommer tillbaka och flyger sedan runt över golfbanan

0735 flock på drygt 120 ejdrar kommer som vanligt i söder, men svänger, fortsatt beteende ovisst. Alla är mörka, ser ut som honor. Skiss:

0755-0810 vi går tillbaka längs stranden.

Det är varmt. Diset kvarstår,

men det är nu svagt solsken. Diset blir också svagare;

c 0830 Omkring 0830 är det nästan helt borta. ■

Nu ses spridda syrphider på Cakile-blomstren, kanske

2 - 3 ex på ett blombestånd som igår middag hyste 50 -70 ex. Inga noctuider, och bara en enda gräsfjäril.

Vid stranden mellan Nabben och ~~klubbhuset~~ Klubbhuset lyfter 5 drillsnäppor, kort därefter ännu en.

FORTS

1991-08-03 forts.

(93)

Ungefär ~~0800~~ 0800 kom Nils Kjellén, rustad med kikare (förstås) och tub av bästa sort; han har länge arbetat med att bestämma alla passerande rovfåglar på denna lokal till art, ålder, kön, ruggningsstadium och, om möjligt, även andra karakteristika. Han sade att, enligt hans åsikt, rovfågelsträcket börjar ungefär nu; och om man är noga med att få med även de allra tidigaste exemplaren, så har han rätt. Även några få andra personer kom, dock okända för mig. De hade sett spridda rovfåglar, bland annat hade en stäppörn varit synlig över Ljungen igår; och rapporter om större skrikörn från inre Skåne, jag tror det var från Ellestasjön, fick vi också. Kjellén berättade också att två par kungsörn häckat i Fyledalen i år och att åtminstone ena kullen kommit upp lyckligt.

Lena och jag gick tillbaka c 0820, satt en kort stund på Kola-backen i härligt och varmt väder. Jag såg ■ (liksom häromdagen) ett ex av den guldgröna Cryptocephalus i en korg av Hieracium umbellatum ■.

Även sedda: gråtrut, skrattnäs, havstrut, gräsänder, krickor, ejdrar, en ensam småskrak, tornsvalor, hussvala; grönfinkar i ett par smärre grupper vid stranden i strandrågen. Vid klubbhuset en rödstjärt juv samt ett par pilfinkar.

Vi åt frukost på Olympia c 0910-0930, därefter kortvarig vila, och packning, och hemfärd, se närmare nedan.

Olympia, pensionatet där jag bodde en säsong på 40-talet (1944, tror jag), var på den tiden tråkigt och ruffigt. Men mycket har hänt sedan dess, det är starkt moderniserat, folket är vänligt, och priset (175 per enkelrum och 375 per dubbelrum, incl. frukost) är i dagens läge avgjort billigt. Vi trivdes bra där.

Hemfärden, i fint sommarväder, skedde inte genaste vägen. Vi följde kustvägen österut. Jag gjorde inga anteckningar, men jag observerade den stora rikedom på fågel utanför stranden: mängder avtrut och skarv, en hel del änder, flera flockar knölsvan (även om varje sådan flock bara var på c 15-30 ex), vidare strandskator m m m. OBS att stranden inte är sandig utan stenig: måsar och skarv stod på stenarna. Det måste varit femsiffriga tal inalles på sträckan Kämpinge - Trelleborg - Smygehuk. Vi stannade vid Smygehuk, besåg kalkugnen och konstupställningar i det närbelägna stora huset: dels svenskt hantverk, dels måleri m m, bland annat av en ukrainsk konstnär. Från Sveriges sydligaste udde for vi på småvägar via Beddinge - Önnarp - Näsbyholm - Skurup till Svaneholm, där vi drack kaffe på slottet. Mycket trevligt ställe. Och ännu trevligare var det utomhus: vi fröjdade oss åt den rika förekomsten av trollsländor över sjön, både stora Aeshna spp och fina smäckra flicksländor. Mycket fågel sågs ej på vattnet, förmodligen höll de sig dolda eftersom roddbåtar med folk var ute.

Vi körde sedan via Slimminge - Rydsgårds slott - Beden, där det blev en stunds uppehåll vid en mäktig stapel av grovt lövträdstimmer, mest bok men även ek och alm. Tyvärr mycket litet utbyte av insekter (som dessvärre numera oftast är fallet!). Vi for ner till Bellinga lagård vid västra sidan av Ellestasjön och hade just tänkt att stanna ett slag eller gå ner till stranden, då det plötsligt blev regn. Det gick snart över, men vi fann tiden vara inne för hemresa till Lund. Vände därför norrut och tog vägen via Blentarp - Björka - norr om Vombsjön - Harlösa - Revingeby - Lund, dit vi kom omkring kl. 1830.

Vi tyckte båda att vistelsen i Falsterbo varit högst angenäm. Jag ~~blev~~ blev visserligen oväntat trött efter den första dagen, då vi steg upp så tidigt; och jag frågade mig ~~hur~~ hur det skulle gå med många sådana tidiga morgnar i sträck senare i höst. Men tröttheten gick över följande dag. Och Lena var i alldeles ovanligt god form och fröjdade sig storligen däröver; ~~hon~~ hon har inte känt sig så frisk på årtal!

1991-08-07.

På e.m. studerade jag insektlivet i trädgården. Fann, liksom fallet varit många ggr ~~mm~~ på sista tiden, att humlor var ovanligt rikliga. De flög framför allt på Origanum och lavendel, trots att lavendelns blomning snart var slut. De flög även på Malva och Althaea och på det enda ståndet av Eryngium planum, som är reslig och starkt violett-tonad och just nu blommar rikligt, säkert c 80-90 blomställningar, varav visserligen inte alla är i blom. I ringa utsträckning flög humlor även på prästkragar, rosor, ~~mm~~ vitklöver etc. Några huvuden av Echinops blev rikt besökta. Jag hade länge känt det som en brist att jag inte kände till humlorna noggrannare, kunde bara ett par arter och visste faktiskt att även dessa hade nära släktingar, svårskilda för de flesta utom för experterna. Jag beslöt att samla en serie humlor. Tog en burk med ättiketer och sågspån och med lättpå-satt skruvlock och började ta humlor på blommorna kl 1620, i vackert väder och varmt. Klockan 1645 hade jag praktiskt taget fyllt burken, inte räknat antalet fångade exemplar men förstod att det måste vara över 100. Räknades, med resultat: 145 ex. Alla tagna så snabbt som möjligt, i regel slumpvis, men några ggr tog jag ex som såg m 1 m avvikande ut. - Under denna stund endast en överflygande tornsvala sedd. Se även 1991-08-09!

På kvällen var det flera grader svalare men fortfarande fint väder och mest klart. Klockan 2100 och kort därefter sågs och hördes några högflygande hussvalor, och under samma tid kom en tornsvala förbi.

1991-08-08, torsdag.

Gjorde en del räkningar av fjärilar m m i trädgården:

Tid	V. is	V. urticae	Pieris sp.	gammafly	humlor	bin	syrphider	väder	tornsvalor
1420	2	8	2	-	aa	a	a	sol, varmt	0
1500	1	7	1	1	aa	a	aa	" "	1
1530	2	8	2	-	a	ta	a	matt solsken, varmt	2
1600	2	4	1	-	a	ta	ta	skugga, svalare	0
1640	-	2	2	-	ta	ng	fa	nästan jämnmulet	0
X) 1715	-	1	-	-	ta	fa	my, fa	mulet, behaglig temp	0
1750	-	-	-	-	47	3	3	ngt ljusnande i V, 20° C	0
XX) 1825	-	-	-	xx)	45	5	2		0
1905	-	-	-	-	33	-	1		svagt hörd XXX)

X) anm.: kl 1715 var humlor fortfarande tämligen allmänna, men ganska många satt stilla på (eller i) blommor

XX) två noctuider sedda, varav troligen 1 ex var gamma

XXX) tornsvalor kl 1905: efter letande sågs 3 ex, ett kom lågt förbi, ett flög högt uppe, och ett flög jättehögt, med möda synligt för obe-väpnat öga.

Dessutom sågs kl 1420 nästan säkert en fjäril av annan grupp, sannolikt en gräsfjäril.

Vid sista undersökningen, kl 1905, var 22 av humlorna stillasittande.

Tillägg, gällande 1991-08-07.

Förteckning över humlor, samlade 7.8.91 i trädgården Tenorgränden 8 av GRck och bestämda av Hugo Andersson, Zool. Inst., Lund:

<u>Art</u>	<u>Antal m m</u>	
Bombus terrestris L. s.lat.	104 ♂♂ och 8 ♀	
Psithyrus vestalis Geoff.	10 ♂♂	"invandraren"
Bombus lapidarius L.	7 ♂♂ och 11 ♀	
Psithyrus rupestris Fabr.	1 ♂	
Bombus hypnorum L.	2 ♂♂ och 1 ♀	
<u>Psithyrus sylvestris-grp.</u>	<u>1 ♂</u>	
summa	145 exemplar	

Psithyrus vestalis är, enligt vad Hugo funnit, en invandrare som nu etablerat sig fast i västra Skåne men ännu saknas i landskapets östra del. Se brevdariet, där det under 1991-08-17 sitter en av Hugo upprättad karta.

1991-08-09, fredag.

Kl 1030-1040, när jag var på väg till Ekologihuset, sågs och hördes rundflygande, sirrande tornsvalor, först c 6 ex, senare (nära Zootis) c 10 ex. En stund senare gick jag förbi Buddleia-buskarna inne på gamla lasarettsområdet och fann:

på stor, violettblommande buske i skugga: ingen fjäril men talrika humlor och många honungsbin och syrphider
" " " " sol: 5 Vanessa io, 13 Vanessa urticae, en annan fjäril, men bara några humlor, enstaka bin och några syrphider
" " vitblommande " " sol: 1 Vanessa io, 1 Vanessa urticae samt rikligt med både humlor, bin och syrphider

På ett stort och mycket kraftigt blommande, gult och orangerött bestånd av Tagetes summa en ensam io, intet annat!

Härifrån gick jag hem via Botaniska trädgården, där massor av blommande örter fanns. Här var fjärilar förvånande fåtaliga, jag såg en enda io och ingen urticae men 4 - 5 ~~st~~ Pieris sp. samt en obestämd fjäril, högst sannolikt en gräsfjäril. Jag fortsatte sedan genom Tunaparken. På rosorna i stora rosenrabatten med många tiotal namngivna sorter sågs ingen enda fjäril men rikligt med syrphider; särskilt många sådana hade hopat sig på en laxfärgad ros som jag tror hette "JOY DOLLS".

På kvällen hemma i trädgården kl 2100-2105 sågs många humlor, som bl.a. satt orörliga på blomställningarna av Echinops. Vidare sågs under dessa minuter i trädgården åtminstone 8 - 9 noctuider, de flög lågt på örterna: Origanum, lavendel, labiater etc. Inte på mycket länge har jag sett så många på så kort stund, men å andra sidan har jag ju inte heller ägnat mycken tid åt sådant. De flesta exemplaren föreföll mig vara mindre än gamma. Väder på kvällen: mulet, men torrt; svag vind, tämligen svalt.

1991-08-10, lördag.

En högeligen omväxlande dag och en utfärd till Falsterbo, som blev långvarigare än jag tänkt. Jag hade telefonledes meddelat Fågelstationen att jag ville komma ner och sätta upp ett anslag angående redovisning, gällande dem som fått ekonomiska bidrag från Nils-Olof Berggrens fond (denna tillhör Fysiografiska Sällskapet). Christel Johnsson, en ung flicka som är utbildad konservator och vikarierar som biträde på Zoologiska Museet, hade anmält intresse att följa med, och Lena ville gärna ~~medverka~~ deltaga och alltså köra oss ner i bil, varvid Christel skulle hämtas i Malmö, där hon bor. Någon start i ottan var inte påtänkt, vi skulle lämna Lund omkring kl 0830.

Men på morgonen hade Lena ändrat sig, hon har aldrig gillat att köra i städer (utom Lund). Båda alternativen hade meddelats Christel, hon skulle infinna sig vid Malmö C senast 0915. Om inte Lena körde skulle vi ta bussen 0925. Så blev det, jag for till Malmö med pågatåg. Och vi fortsatte med buss. Vädret, som på morgonen var mulet efter svagt regn, bättrade sig alltmera. Chefen på Fågelstationen, Sophie Ehnbohm, hade lovat att någon skulle öppna för oss på stationen efter kl 1100, d v s när ringmärkarna kommit hem och äter ett mål mat, innan de lägger sig att sova.

Från bussen såg vi en brun kärrhök några km söder om Malmö stad och en ryttlande tornfalk över Ljungen. Stora flockar råka också söder om Malmö, och en ren kajflock på c 55-60 ex vid Skanörsinfart.

Ankomst Falsterbo 1030. Vi gick sakta till fågelstationen, svängde inom kyrkogården. Ingen öppnade för oss på stationen. Vi gick ner till stranden och åter, nu i solsken. Andra gången lyckades det bättre: Klaus Malling-Olsen öppnade, jag utträttade mitt ärende, och vi hade en kort och trevlig pratstund.

FORTS

9 1991-08-10 forts.

(97)

Därefter vandrade vi en sväng via markerna öster om kyrkan ner till pizzerian (som numera har en stor namnskylt: Restaurant Falsterbo!). Här blev det lunch utomhus i det fina vädret. Hussvalor i måttligt antal flög runt över staden. Vi fortsatte sedan med kurs mot Kola-backen och Nabben, men vid f.d. järnvägsstationen kom Karin Persson förbi på cykel. Hon inviterade oss till fyren, där hon och hennes familj bor i den gamla fyrmästanbostaden. Hon och hennes make Lennart Karlsson gör nämligen meteorologiska obsar för SMHI:s räkning vid fyren. Vi kom dit så småningom. Det blev kaffe och kakor i trädgården med hela familjen samt med Karin Johanson, som är Mikael KristerSSons dambo. Hon är arkitekt och arbetar i Vellinge. Hon medförde sitt lilla barn; jag vet inte om det var en pojke eller flicka.

Lennart och Christel och jag gick upp i fyren och beundrade utsikten, beskådade även golfspelarna som vimlade på banan nedanför. Tornfalk, storskarv, trutar, hussvalor, ladusvalor, gravand, småskrak, ett par knölsvanar sedda.

Nu hade det lidit rätt långt på eftermiddagen, men Christel och jag gick vidare ner till Nabben och sedan tillbaka längs sydstranden - förbi Klubbhuset och genom skogen till busshållplatsen. Vi studerade den rika vegetationen av Cakile, Aster, Atriplex etc. längs stranden med där befintliga insekter, främst syrphider. Jag antecknade utbytet som vanligt men har uppenbarligen förlorat det papperet; det innehåll dock inga märkligheter.

Efter buss till Malmö stod vi vid stationen och samtalade. Mycket folk var i rörelse på lördagskvällen. Då kom en bekant förbi, det var zoofysiologen Leif Bjellin, som vi båda var flyktigt bekanta med. Han hade två damer i sällskap, det var två ryska biologer! De talade dock rätt bra engelska, och vi fick en kort pratstund. Ja, för alla utom Christel, som stannade i Malmö, fortsatte samtalet på tåget till Lund. Jag erfor att Leif Bjellin och damerna hade besökt Köpenhamn och konstmuseet på Louisiana.

Det blev som sagt en lång dag med delvis annorlunda program än jag trott. Men detta ingalunda sagt som kritik. Dagen var jätteskön. I Falsterbo var alla kolleger lika vänliga och rara som vanligt. Och Christel Johnsson är ett mycket trevligt sällskap, livlig och allmänintresserad, högeligen fäst vid sitt yrke och mån om att se och lära känna fågel för att göra sitt jobb ännu bättre.

1991-08-11, söndag.

Eftersom jag numera har arbetsrum på Ekologihusets bottenvåning utan sikt över himlen, blir det inga möjligheter att ge siffror på antalet sedda tornsvalor från timme till rimme, eller från dag till dag. Men här kommer kvällsobsar från trädgården på Tenorgränden 8, bara som exempel på hur mycket man ser vid kortvariga iakttagelser en sommarkväll:

1925-1930: 18 + 5 + 2 tornsvalor mot V, växlande höjd, mycket glest.

Väder: orolig himmel, ökande vind omkring V, säkert c 8 m/sek. - Ren slump att jag tittade ut just kl 1925.

2000-2010: 17 + 1 + 3 tornsvalor på samma sätt mot V.

Väder: molnen i Vljusare, vind frisk till hård.

2050-2100: summa 1 tornsvala mot V.

Väder: nästan mulet, men kvällen rätt ljus.

1991-08-12.

Gick från tandläkaren till Zootis 1115-1140. Sol, men risk för regnbyar, och frisk till hård vind omkring V. Delvis avgjort hård vind. På Buddleian på gamla lasaretsområdet insekter sålunda:

<u>bestånd</u>	<u>nässel</u>	<u>io</u>	<u>humlor</u>	<u>syrrhider</u>	<u>anmärkningar</u>
stort, blå violettera	5	3	fåtaliga	fåtaliga	i solsken
mindre, blå vita	-	1	fåtaliga	täml. många	mest solsken

På det violettblommande beståndet vid Geol. Inst, som idag låg i lä för vinden, sågs 2 io och 3 nässel.

På e.m. åskby, mycket mörka moln passerade i söder, vi fick föga regn, men hård vind.

1720 när vi åt middag, nalkades en mycket mörkt moln från V; det blev en nästan storm-artad by, men bara glesa stänk

1727 jag upp för att stänga dörren till trädgården

1727-1730 på dessa tre minuter passerade 107 tornsvalor med kurs mot vinden, glest, höjd mest 20 - 100 m!

1730-1735 tornsvalor fortsätter men räknas ej

1735-1737 på dessa två minuter passerade 70 tornsvalor på sätt som ovan. Det ljusnar i väster.

1745 solsken, till stor del blå himmel. Vinden avtagit.

1745-1750 24 tornsvalor passerar på samma sätt. Flera ex kom mot vinden under kraftig höjdförlust, "stegrade sig" sedan, och fortsatte.

1820-1825 mest klar himmel, aftonsol, en del moln av cumulus-typ och långt bort i väster mörkare moln. Vind frisk men ej hård. På dessa 5 minuter kom 6 + 3 tornsvalor mot V, i regel på låg höjd.

1920-1925 sol; vind avtagit ytterligare. Nu kom på 5 minuter minst 23 tornsvalor på samma sätt, dock högre än förut och ofta rätt svåra att se. Dessutom kom minst 110 skrattmåsar i glesa flockar mot V - VSV.

2010-2015 fint väder, summa 3 tornsv. mot V, en och en. Ljus kväll
2100-2110 nästan molnfritt, vind avtagit starkt. Icke en tornsvala sedd. Högflygande ex hade kanske varit svåra att se, men mot solnedgången var himlen mycket ljus, men än tillräcklig för obsar av detta slag.

1991-08-15, torsdag.

99

1030

På morgonen kl 0800 vid Lunds järnvägsstation en liten flock på 4 tornsvalor, for runt under högljudda läten i vild fart. Enstaka ex sedda dessutom. - Omkring kl 1100 nära Åkarps station stora måsflockar på skördade fält och en flygande vipflock på c 90 ex. I Lund följande insekter på ~~ställen~~ Buddleia:

Gamla Las.-
området

	<u>nässel</u>	<u>io</u>	<u>amiral</u>	<u>Pieris</u>
violettblommande i sol	6	11	-	1
" i skugga	-	2	-	-
vitblommande i sol	-	2	-	-
" i skugga	-	1	-	-

Geol.Inst,

violettblommande i sol	4	7	1	-
------------------------	---	---	---	---

Detta var min första amiral för denna säsong; den hade mycket nötta bakvingar.

Hemma i trädgården sågs c kl 1145 1 nässelfjäril, 1 io, 1 Pieris och 1 blåvinge. Kl 1230 på samma ställe 3 nässel, 3 io, 3 Pieris men ingen blåvinge.

1991-08-16.

Obsar av fjärilar på Buddleia sålunda:

Gamla Las.-
området

	<u>nässel</u>	<u>io</u>	<u>amiral</u>
på 4 stora violettbl. buskar	1	10	1
på en " vitblommande "	-	1	-
på en stor violettbl. "	-	4	-

Vädret: molntäckt, men rätt ljust, mycket svag vind, rätt varmt.

När jag gick hem c kl 1200 mulnade det och blev lätt regn.

Vid Zootis före hemmarschen flock 12-13 tornsvalor, rundflygande, ivrigt sirrande. Vid Sparta en kvart senare en flock på c 45 ex, de lät höra sig flitigt men de flög om varandra, ej i flock ~~ställen~~ tätt ihopa åt samma håll. Samtidigt andra, glesa ex som inte deltog i flocken.

Vädret på kvällen 1820, efter åska och regn klarnade det upp, blev delvis kvällssol och svag vind. Kortvariga obsar visade att tornsvalor flög västerut, men jag gjorde ~~inga~~ inga räkningar.

1991-08-18, söndag.

Idag hände stora ting i trädgården. Den samling larver av Vanessa io (=Inachis io, påfågelläst), som Lena haft i kultur sedan 17 juli (se dagboken för denna dag), kläcktes idag. Jag tittade till burens klockan 12, och det noggrant, men såg ingen fjäril, och pupporna har hängt lågt och inte varit lättsynliga. ~~Det par timmar~~ senare hade två ex kläckts och blev utsläppta. Och mellan kl 14 och 16 hade inte mindre än 17 nya ex kläckts och blev utsläppta av Lena!!!

Detta var naturligtvis en stor triumf för Lena, som alltså sin tidiga ungdom varit mycket fin på att hålla fjärillar i kultur och fått fram fjärilarna i fint skick.

1991-08-19, måndag.

Ytterligare 3 io kläckta och utsläppta. Dessutom sågs i burens två andra färdiga exemplar, men de ville inte flyga, ~~stannade~~ och efter-som vädret var dåligt fick de stanna kvar. Släpptes antingen senare denna dag eller tidigt nästa dag; jag vet inte vilket. Därefter kläcktes inte flera ex.

Fort.

Någon
timme

U

1991-08-19 forts.

Vi undersökte naturligtvis fjärilsburen noga men fann inte en enda fjäril utöver de nämnda, ingen puppa heller förresten. Massor av friska nässlor växte fortfarande inne i buren, så någon knapphet på föda kan inte ha förekommit.

När Lena fann samlingen av små larver den 17 juli var det omöjligt att räkna antalet. Jag har ett minne av att vi ~~räkade~~ skattade antalet till c 150. I dagboken för 27 juli, sista stycket, står att vi då såg "många tiotal larver" i buren. Och summan kläckta blev alltså 24. Att dödligheten skulle bli betydande var vi förstås klara över; bland annat minns jag att ett par mycket små steklar - kanske parasiter på denna art - följde med in. Om utbytet är normalt i en välskött kultur vet jag inte, tror dock snarast att det är bra.

Denna dag hade jag ånyo mina vägar genom Gamla Lasarettssområdet och förbi Geol. Inst. Fjärilräkningar på Buddleia:

Lasarettss- området	nässel	io	amiral	anm.
violettblomm., stor	2	14	-	} väder: skugga, men tämligen varmt. OBSERVERA den mycket starka övervikten av io både denna dag och de föregående!
vitblommande	-	11	-	
annan vitblom.	-	1	-	
annan violettbl.	6	10	1	
Geol.Inst violettbl.	2	8	-	
summa	8	44	1	

1991-08-20, tisdag.

Fjärilsburen undersöktes noga men utan resultat. - Efter packning avreste jag med tåg 1330, ankomst Stockholm 1935. Ärenden: främst att bedriva släktforskning på Riddarhuset!! Förklaring se nästa dag. Dessutom ville jag träffa Björn Löwendahl; vi samarbetade nära, och mycket bra, när han gav ut den engelskspråkiga upplagan av Olof Rudbeck d.y.:s FOGELBOK, på Engelska BOOK OF BIRDS. Hann också med ett par museer och boklådor.

1991-08-21.

På förmiddagen besökte jag Riddarhusets Genealogiska Avdelning för att få reda på vilka medlemmar av släkten Rudebeck som utvandrat till Nordamerika! Orsaken kan kortast anges genom hänvisning till ett brev som på underliga krokvägar nådde mig 23 juli i år. Brevet återges i kopia på följande sida. De anställda på Genealogiska Avd. var utomordentligt trevliga och kunniga och gav mig alla upplysningar som fanns att ge.. Materialet var dock inte stort, men det hade jag inte heller väntat. Mitt besök på Riddarhuset blev därför knappt timslångt. Redan kl 1015 var det avklarat, jag steg ut i det fina solskenet, gick upp till Centralen och tog buss 47 till Djurgården.

Se även sidorna

1991-08-21 forts.

Hoppade av vid Nordiska Museet och satte mig på en bänk utanför Biologiska Museet. Det var mycket varmt och praktiskt taget vindstilla. Upplevde mass-svärming av en myra, nästan säkert *Lasius niger*. Talrika stora vingade ex sprang på marken, och sågs lyfta och stiga uppåt. Flera tiotal mäsar - skratmäs, gråtrut, några silltrutar ad, och många ungtrutar - kretsade över Nordiska Museet och fångade uppenbart de ~~myrorna~~ uppåtstigande myrorna. Måsarna flög ovanligt högt, men det var väl vad man kunde vänta i detta väder.

Jag besökte Biologiska Museet, detta egendomliga och inte minst historiskt intressanta museum. Jag har gått där många gånger sedan min ungdom och finner varje besök intressant. Men nu (och sedan lång tid) är museet väldigt dammigt och nerslitet och djuren blekta. I tidningspressen har jag någon gång sett att moderniseringar planeras, men något sådant arbete var inte igång nu. Måste också bli oerhört dyrt om det tas seriöst.

Efter lång rundgång på museet gick jag upp på Skansen, vandrade även här långsamt och länge och trivdes väl. Helt oväntat mötte jag Pelle Palm, chefen för Skansens Zoologiska Avdelning. Kände honom när jag jobbade på Riksmuseet 1959-65 men har nog inte sett honom ~~senare~~ sedan dess. Vi hade ett kort men trivsamt samtal. Gick också i ett par boklädor i staden men fann inte mycket av intresse.

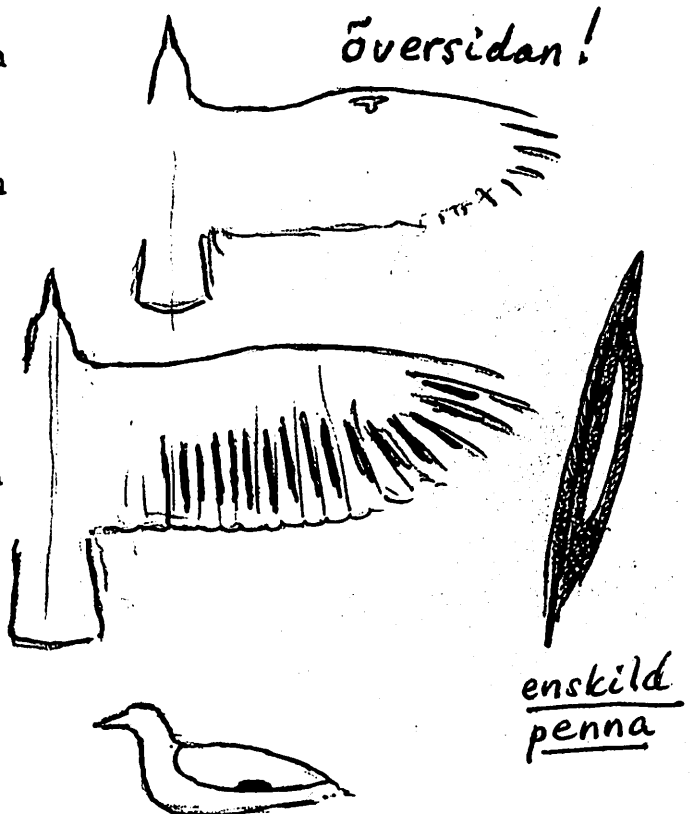
1991-08-22.

Besökte Naturhistoriska Riksmuseet för att övertyga mig om att beskedet om Nils Olof Berggrens fond kommit på plats. Allt var OK. Men när jag sänt papperen per post från Lund till professor Bo Fernholm, kom den tanken för mig att han kanske var med på Svenska Polarexpeditionen och att posten låg öppen på museet. Men allt var i ordning, jag mötte honom personligen.

Gick också upp på Zoologiska Institutionen, Svante Arrhenius väg 14-16 (nära Riksmuseet) och fick anslagen om Berggrenska fonden uppsatta där också.

Intressant fågelobs på gräsmattan utanför denna institution. Där gick en ungkråka med abnorm färg: rätt liten vit fläck vid vingknogen, se skissen för form och storlek och placering. Dessutom var innerfanen på både hand- och armpennor delvis vita eller ljusgrå; se andra skissen. Gränsen mellan det onormalt ljusa och det normalfärgade tycktes inte vara alldeles skarp, men färgskillnaden var mycket betydande, så att den utbredda vingen tedde sig "finstrimmig". Detta var synnerligen lätt att se, ty fågeln var ovanligt orädd. På helt öppen gräsmatta med kort gräs släppte den mig på 3 meters avstånd, och uppskrämd flög den bara 10-15 meter. - På den hoplagda vingen sågs bara ett litet vitt band ungefär enligt nedersta skissen. Fågelns storlek inte tydligt mindre än normalt; detta sagt eftersom jag tidigare sett en 1 m vitbrokiga kråkor som varit påfallande småväxta.

I en bokhandel vid Sergels Torg köpte jag idag en bok av David Day: Vanished Species. Stort format, verkar vederhäftig. Pris kr 179:-

1991-08-23.

(102)

Enligt telefonöverenskommelse besökte jag Björn Löwendahl på morgonen kl 10. Vi hade en mycket trivsamt pratstund. Träffade även hans maka Birgitta, alltid lika vänlig och livlig.

For från Stockholm 1212, ankomst Skövde 1508. Lena kom hit, direkt från Lund, kl 1543. Vi fick, efter förfrågning på en turistbyrå, ett alldeles utmärkt rum på "City-Rum", ett litet privatföretag helt nära järnvägsstationen. Värdfolket skulle resa bort just när vi funnit platsen, men vi bedömdes tydligen så positivt att vi fick bo där ändå, två nätter, med välförsedd kyl med mat och dryck. Och rymligt och komfortabelt. Och billigt. - På kvällen gick Lena och jag en runda i staden, och i skymningen fann vi en bra restaurang. Fin och lagom varm kväll, vi satt ute och åt.

1991-08-24, lördag.

Tåg till Töreboda, hade i förväg kommit överens med Ingegerd Rosborg om träff där kl 1103. Efter måltid hos henne blev det en härlig rundtur på Tiveden. Från Töreboda 1250, for via Halna - längs norra stranden av sjön Viken - Undenäs - Hulta Hage (fin vegetation, jag tyckte mig höra att här var kalkrik mark(??) - på krokiga småvägar till Stora Trehörningen med den fina utsiktspunkten på södra sidan, helt nära gränsen mot Nationalparken. Stod länge här och avnjöt det vackra sceneriet. Sedan genom Nationalparken och en rätt stor krok norrut och sedan ner till Vitsand vid norra stranden av Stora Trehörningen. Lång rast här, åt vår matsäck och gick en runda upp på berget bakom stranden, delvis i blockterräng och i grov och fridlyst skog med mängder av döda och fallna stammar. Fågelutbyte inte artrikt men fint: vid stranden sädesärlor och 2 unga fiskmåsar, utifrån sjön hördes storlom, under uppstigningen skrämdes vi upp en tjädertupp (mycket längesedan för min del), korp ropade på avstånd. Annars tyst, av fågelläten vill säga. Men åska på ~~håll~~ håll.

Kl 1620 lämnade vi Vitsand och for norrut till Tivedstorp. Rätt långt uppehåll här också, delvis i regn, men vi tog en fika inomhus, såg på saluhållna varor, såg på folket (förstås). Start 1720, for en lång sträcka på småvägar som jag inte ens med tillgång på en ny och fin karta ("Blå kartan", blad 93 Marnestad, skala 1:100 000) kan rekonstruera exakt, till Fagertärn med de röda näckrosorna. Det var nu en mulen och aning regntung sen eftermiddag. Vi granskade näckrosorna med kikare och fann, som väntat att de i huvudsak var utblommade. Men efter lång spaning, varvid vi gick en god sträcka på sjöns östra sida, fann vi - förutom rätt rikligt med vita näckrosor - fem röda blommor, hörande till 3 eller 4 skilda bestånd. Mycket glädjande. Jag har på sista året (?) sett tidningsartiklar om oroande minskning av bestånden. - Gula näckrosor var vanliga men nästan helt överblommade. Storlom hördes även här, men jag blev inte klar över om den låg i sjön eller flög förbi.

Kl 1825 for vi från Fagertärn norrut, samma väg på vilken vi kommit. Passerade ett vägskepp där det stod: Fagertärn 2, Aspa bruk 5. Vred där västerut och for genaste vägen tillbaka till Töreboda via Tived och vägen längs Undens Ö strand söderut,. Det var nu delvis regn. I Töreboda kvällsmat och mycken ~~tack~~ tack för denna högeligen innehållsrika och fängslande rundtur.

XX) Vandrigen längs Fagertärns strand skedde på en gammal väg, smal och omöjlig för biltrafik, men ~~det såg ut som~~ det såg ut som om den en gång i tiden byggts för smalspår, i så fall antagligen XXX) till Aspa bruk ~~för~~ för timmertransporter.

X) Edition 1, oktober 1987

XX) Vid stranden och i de små avsnörda vatten, som bildades när vägen anlades, såg jag på ett par platser oerhört med "skräddare" (släktet Gerris). Säkerligen tusental på något ställe.

XXX) Ingegerd skänkte oss ett ex av sin just utkomna bok "Värna vattnet". Se dagboken för 1990-07-03, sid. 61 och 62.

1991-08-25, söndag.

103

Efter ännu en natt på "City-Rum" i Skövde tog Lena och jag tåget kl 1108 mot Göteborg, bytte i Herrljunga och anlände till Vänersborg 1252. Mitt ärende: att besöka museet (jag hade tagit reda på att det var öppet söndagar kl 1200-1600) och att köpa ett antal exemplar av boken "Fåglar från Namibia" av Carl-Fredrik Lundevall och Wilhelm Ångermark (Älvsborgs Länsmuseum, C.W. Carlssons Eftr. Tryckeri AB, Vänersborg 1989). Dessa båda herrar har publiserat ett verk med ovan nämnda titel, dock utan att ange att jag bestämde samlingen och publicerade resultatet i Per Brinckss och min Sydafrikaserie "South African Animal Life", volym II, 1955, sid. 426 - 576. Denna uppsats citeras av Lundevall och Ångermark i litteraturförteckningen på sidan 26 utan vidare kommentarer. Men i förordet, skrivet av Länsmuseichefen Henrik Ahnlund, omnämnes mitt arbete på sidan 9 i följande ordalag: "År 1955 utkom vol. II av verket South African Animal Life, Results of the Lund University Expedition in 1950-1951. Här presenterade professor Gustaf Rudebeck, Lund, en vetenskaplig granskning av samlingen med vissa undantag bl.a. av de exemplar som saknade etiketter. Nu har emellertid fil lic Carl-Fredrik Lundevall tidigare förste intendent vid Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm, förtecknat och ånyo artbestämt hela samlingen. Vi tackar honom för hans förnämliga insatser härvidlag".

Efter ett tack även till "antikvarien fil.kand. Wilhelm Ångermark vid länsmuseet - eminent kännare av museets samlingar...." och till ett par andra personer och till Vänersborgs Sönner Gille följer sista meningen, som lyder så: "Genom dess (i.e. Gille's) framsynta insats kan vänersborgaren Axel Wilhelm Eriksson sent omsider intaga sin välförtjänta plats bland de stora Afrikaforskarna".

Och så kommer undertecknandet:

"Vänersborg i december 1987

Henrik Ahnlund

Länsmuseichef"

Observera hur omsorgsfullt Lundevall, tydligen i samförstånd med Ångermark, lyckas förtiga att jag bestämt och publiserat samlingen. Av Lundevall hade jag inte väntat annat; han har sedan c 50 år varit min fiende och - dock inte mycket sedan början på 1960-talet - ställt till ~~mycket~~ trassel för mig. Hur han fick Ångermark att medverka, vet jag inte, men Ångermark är humanist och har väl därför föga aning om hur naturvetenskaplig forskning går till och om elementära hedersbegrepp i samband därmed. Om länsmuseichefen Henrik Ahnlund och hans vetenskapliga inriktning vet jag föga men förmodar att även han är humanist (eller kanske tillsatt genom politiska kompromisser) och därför inte kan väntas veta mer om zoologi än vad normala humanister brukar veta.

Historien är inte slut härmed; se nästa sida!

Men först vill jag slutföra anteckningarna för denna dag, söndagen den 25 augusti 1991.

Lena och jag gick upp till Vänersborgs Museum. Det var öppet OK. Vi gick runt i samlingarna, inte bara i Axel W. Erikssons fågelsamling utan även i övriga avdelningar, konst, stadens och bygdens historia, etc etc. Och jag köpte tio exemplar av Lundevall-Ångermarks storverk "Fåglar från Namibia". Pris kr. 100:- per exemplar, summa kronor 1000:- En vänlig, rätt gammal dam satt vid entrén. Hon såg kanske litet förvånad ut över den stora beställningen, och det är väl rimligt. Men faktum är att jag var nervös inför möjligheten att upplagan skulle vara slutsåld. Jag hade (och har fortfarande) ingen aning om upplagens storlek. Men Vänersborg har stora ambitioner som kulturstad, och möjligheten fanns uppenbarligen att upplagan var rätt liten men köpintresset stort. Dock, så var lyckligtvis inte fallet.

FORTS

lång-
varigt

1991-08-25 forts.

104

Efter museibesöket gick vi ut på staden för att leta efter ett matställe. Fann först, i en lokal nära museet, en särskild utställning över temat: fisket i Väneren nu och i gamla dagar. Det var en rätt stor och mycket innehållsrik utställning; jag lärde mig massor av saker som jag tidigare inte haft en aning om. Uppenbart en väldigt fiskrik sjö i gamla dagar, och rik information om fångstmetoder och om hur fiskarfolket levde etc., men jag fann inga siffror på fångstens storlek ~~nu och i gamla dagar~~, åtminstone inga lätt jämförbara värden.

Vid torget, på en låg mur, satt fyra kajor. En av dem hade alldeles exceptionellt klart vita band på halssidorna! Aldrig sett så klart halsband på kaja i Sverige. Två andra hade m m klara antydningar till halsband, men sådan teckning är ju ytterst vanlig. Det fjärde exemplaret, som uppenbart var en ungfågel, visade intet spår av halsband.

Vi åt en god eftermiddagsmåltid på en restaurant benämnd "Koppargrillen". Fortsatte sakta till stationen, tog tåget 1656 mot Öxnered, kom dit på fem minuter. Fin solig dag. Över stationen en ensam tornsvala högt uppe. Fick vänta på tåget från Oslo en dryg halvtimme. Det gick 1739, till Göteborg 1845, från Göteborg 1900, gick via Helsingborgs nya bangård, som är underjordisk. Den hade jag aldrig sett förut; den har invigts nyligen. Kul att se. Vi fortsatte till Lund i direkt vagn, ankomst Lund 2224. Anders och Karin Dahm mötte vid stationen, de är verkligen rara och omtänksamma.

Redogörelsen om Lundevall-Ängermark och deras bokverk "Fåglar från Namibia" är inte slut ännu.

Någon gång, sannolikt på våren 1990, fick jag per post ett exemplar av boken. Jag en personlig tillägnan, men i boken låg ett litet kort, blankt på ena sidan, och på den andra en prydligt tryckt text "Älvsborgs länsmuseum" (plus adress och telefon etc) samt följande text i bläckskrift eller vad som ser ut som bläckskrift: "Härmed får jag översända vårt opus som jag hoppas inte skall innehålla alltför svåra misstag. Många hälsningar från en av författarna

W. Ängermark".

Eftersom jag inte hade en aning om boken i förväg blev jag förstås ordentligt konfunderad, även om författarnamnet Lundevall borgade för suspekta åtgärder av många slag. Jag vidtog inga åtgärder själv. Däremot erinrade jag mig ett litet intermezzo på Naturhistoriska Riksmuseet, omkring år 1987 skulle jag tro (det står inte i min dagbok). Jag vistades inne i stora fågelmagasinet, då helt oväntat Lundevall kom vandrande i mittgången. Han hoppade till när han såg mig, och uttrycket i hans ansikte blev (om möjligt) ännu mera disharmoniskt än vanligt. Han stannade och talade osammanhängande, dock kortvarigt, och jag uppfattade orden att han blivit behängd med en medalj, eller kanske han använde en annan glosa: metallbit eller dylikt. Sedan gick han vidare. Jag tänkte flyktigt över innebörden men fann ingen mening däri och återgick därför snabbt till fågeltaxonomin.

Men i oktober 1990 hände saker. Jag fick ett brev från Sven Lind, förste älderman i Vänersborgs Söners Gille, att dess styrelse, efter förslag från medaljkommittén, enhälligt beslutat tilldela mig Årets Axel W. Erikssonmedalj!!! Därtill inbjudan till efterföljande måltid på Kulturhuset m.m. Allt detta skulle ske fredagen den 2 november 1990 med början kl 1830.

Jag tackade ja med glädje. Många bitar i läggspelet (men inte alla) föll på plats. Jag begrep att Lundevall fått medalj av Gillet för boken. Vidare måste någon person kommit underfund med ~~eller fått~~ ~~ännu större kännedom om min uppsats i South African Animal Life och kon-~~ ~~staterat~~ att det var jag som bestämt samlingen. Ärendet måste ha tagits upp i Gillet med resultat att jag nu, 35 år efter publiceringen av mitt arbete, skulle få medalj!

FORTS

Annu när detta renskrives (1991-09-12) vet jag inte vem som upptäckt mitt arbete med fågelsamlingen. Men herrarna i Gillet begrep tydligen sammanhanget, vilket förstås också betyder att de insåg hur felaktigt det var att ge ~~Lundevall~~ Lundevall en medalj för arbete som en annan människa utfört. - På uppresan till Vänersborg var jag mycket undrande hur det hela skulle avlöpa. Kanske avsåg de - för att inte tappa ansiktet för mycket - att invitera även Lundevall till festen!? Allt gick dock väl. Lundevall var inte närvarande men väl medförfattaren Ångermärk.

Det blir för långt att redogöra för mötet och medaljutdelningen, för att inte tala om Gillets alla traditioner! Kort sagt, kvällen blev verkligen festlig. Och på måltiden var det högtidligt värre, flera tal, och väl 75 personer, kanske fler. Jag höll tacktalet. Det var rätt kort, jag talade om jobbet med samlingen och om mina Afrika-år, incl. vistelsen i de trakter där Axel W. Eriksson verkade. Jag hyllade Gillet för dess roll i kulturens tjänst. Och naturligtvis inte en stavelse ~~av~~ av ironi eller kritik. Talet togs väl upp, den saken var tydlig. Ja, det var en underlig men rolig dag.

→ Nästa dag gick Lena och jag igenom den Erikssonska samlingen på museet tillsammans med herr Ångermärk. Han hade redan på kvällen innan föreslagit detta! Han var påtagligt mjuk i ryggen, men samtalet flöt hela tiden lugnt och vänligt. Han berättade bl.a. en del om läderhandlanden Lennart Andersson, som bodde i Vänersborg när jag jobbade med samlingen. Andersson var stor samlare av fågelägg, vilket jag visste redan då. Han åkte senare fast för olaga äggplockning; då bytte han namn till Raner (vilket jag fick veta rätt snart) och flyttade till Uddevalla (vilket jag ~~intetvå~~ inte fick veta förrän vid detta samtal med Ångermärk).

När min uppsats publicerats, skänkte jag ett särtryck till Museet. Nu berättade Ångermärk att det hade stulits.

Ångermärk var (lindrigt sagt) tjänstvillig och gav Lena och mig lift till Öxnered, när vi vid middagstiden 3 nov 1990 återvände till Lund.

Man kan fråga sig varför jag köpte 10 ex av Lundevall-Ångermärkska boken. Jag avsåg först att skicka boken till ett antal bekanta, med dedikation "från den som bestämt samlingen," och därtill foga en kopia av mitt särtryck av år 1955 (eftersom alla särtryck utom mina arkiv-exemplar tagit slut för väl 20 år sedan). Men vid närmare eftertanke tvekar jag inför detta. Lundevall skulle säkerligen bli topp tunnor rasande och ställa till förfärliga obehag, kanske ännu värre saker. Vi får se.

I min dagbok för 1990 finns inga anteckningar om besöket i Vänersborg. Detta av två skäl:

- 1) hela förloppet, och ej minst förhistorien, var så invecklat och bisarrt att jag inte kände mig redo att skriva om det, och
- 2) inga naturiakttagelser gjordes på färden.

Men nu känns det rätt att ha det renskrivet.

1991-08-26, måndag.

Fint väder. På e.m. en ensam tornsvala högt över Tenorgränden. Därutöver nästan inga observationer.

1991-08-27, tisdag.

Varmt och mycket vackert sensommarväder. Efter besök hos tandläkaren på morgonen och därefter någon timmes jobb på arbetsrummet på Ekologihuset gick jag hem, men tog krokvägen förbi Buddleian vid Geologiska Inst. och - eftersom ubbytet blev så bra här - även nerom raden av Buddleior på gamla lasaretsområdet. Tid för dessa obsar: c 1120-1150. Resultat:

Geol. Inst., } tistelfjäril 1, amiral 1, näselfjäril minst 15,
2 violetta } påfågelöga minst 18, citronfjäril 1, ?nattfly 1.
buskar } Buskarna c 2 meter höga, frodiga, vissa blomställningar
m 1 m utblommade, men buskarna fortf. rikt blommande.

Gamla Lasar.-
området

	tistel	amiral	nässel	påfågelöga	anmärkningar
rad stora buskar med violetta blr	-	2	minst 26	5	i solsken
en stor buske m. vita blr	-	-	-	-	delvis i skugga
my. stor buske m. vita blr	-	-	minst 8	minst 9	i solsken
en stor buske m. violetta blr	-	-	3	2	halvskugga

På alla buskar fanns utblommade blomställningar men samtidigt oväntat många blomställningar som ännu var friska. Den vitblommiga busken som stod delvis i skugga var kanske längre gången ifråga om blomningen än de övriga; därför intet bevis på att skuggan var av utslagsgivande betydelse för besöksfrekvensen. - Alla angivna siffror, även för obsarna vid Geol. Inst, är minimisiffror. Buskarna är delvis 3-4 meter höga, och blomställningarna på "baksidan", d v s mot husväggarna, kan inte alltid överskådas effektivt. Detsamma gäller ibland blomställningarna högst uppe.

I trädgården på Tenorgränden hade den enda, lilla Buddleian flera blomställningar i bästa blomning. Den först utslagna blomställningen var dock slut nu. Här såg jag idag bara 2 påfågelögon.

1991-08-29, torsdag.

Dagen var i stort sett solig och fin, vinden svag, skuggtemperaturen dock troligen ett par grader svalare än förut. Klockan 1230 gick jag förbi alla Buddleia-buskarna, som anförts häröver för 27 aug. Just då var det skugga och allra mest molntäckt, men ljus och angenämt väder. På de två buskarna vid Geologiska Inst. sågs 3 Vanessa io, 2 näselfjärilar och 1 ex av Pieris brassicae. På hela raden buskar på Gamla Lasaretsområdet sågs inalles bara 4 io och 7 nässel! Humlor (liksom även i förrgår) fåtaliga, bara några ex sedda, detta i stark kontrast mot läget för ett par veckor sedan, då humlor överflödade i trädgården och på andra platser. På sista tiden, både strax före 20 aug, då jag for till Stockholm, och fr o m i måndags när jag återkommit, har jag sett talrika döda eller döende (26 aug.), humlor på marken vid rabatterna etc.

(107)
1991-08-30, fredag.

Jag reste till Falsterbo med tåg till Malmö, därefter buss. Ankomst Falsterbo 1605 (sommartid). Ville se sträcket några få morgnar, förväntade mig bl.a. trädpiplärka och gulärla och kanske svalor bland småfågeln, därtill naturligtvis sparvhök, bivråk, litet fiskgjuse och kärrhökar etc. Särskilt intresserad av utsträckande fåglars och fågelflockars sträckriktning. Tog in på pensionat Olympia, enligt beställning i förväg. Åt en pizza på pizzerian (som numera heter Restaurang Falsterbo). Gick sedan kl 1915 - 2105 via kyrkogården ner till sydstranden ungefär nedanför fågelstationen, sedan sakta ner mot Nabben, vände dock c 300-400 m dessförinnan och gick längs stranden tillbaka, därefter i krokar inne i samhället och hem till Olympia. Väder: lugnt, havet spegelblankt eller ibland med krusningar. Mycket fin och rätt varm afton. Mycket tyst: 2-3-4 hussvalor sedda, några därtill hörda. Ensam ladusvala sedd, ringduvor kuttrade. Vid Sydkusten oerhört stilla, några simmande änder i fjärran, en ensam kentsk tärna; en avsevärd samling trutar nära Nabben, c 200-230 ex, lyfte en gång för folk som dök upp över sanddynen. Men en trevlig obs: rätt nära stranden låg en flock på 8 lommar, sågs först på my. långt håll, utåt Nabben, c 1000 m. Men jag gick sakta utåt, och lommarna simmade inte bort från stranden. De studerades 15 minuter. Alla hade klart vitt framhals, ett ex dock med spår av mörka fläckar. Mantel hos några ex svart, hos några mattare, brunsvart. Näbbar absolut aldrig av den tunna, aningen uppåtböjda typen. De var mörka på alla åtta ex, ej tjocka men smalnande ungefär enligt denna skiss:

Hjässan var mörk, ordentligt mörk, och gränsen mot det ljusa var skarp och gick genom ögat (eller my. nära). Ett ex slog med vingarna kortvarigt en gång, då tedde sig vingarna svarta utan fläckar. På flera ex (4-5) syntes en vit fläck vid vattenlinjen långt bak på kroppssidan, se skiss här:

Fågeln var kanonsäkra storlommar. Mycket sällan jag sett dem så noga och så länge på denna plats.

I skymningen en knäppande rödhake, f.ö. inte ett fågelläte på hemvägen.

1991-08-31, lördag.

0600 ut från Olympia. Gick i måttlig takt ner mot golfbanan. Mycket tyst, alls ingen kör av överflygande småfågel.

0626 gulärkor kommer över golfbanan, kurs 229°

0640 2 sparvhökar ut, men den ena faller på revet, den andra fortsätter ut, kurs 280°

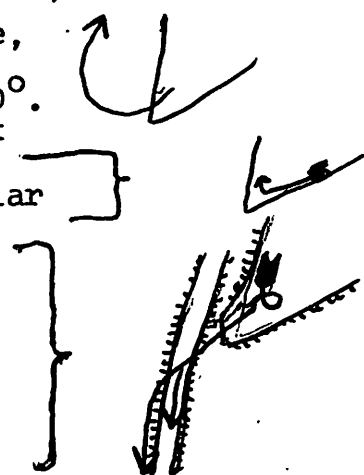
0650 c 25 gulärkor ut men svänger i vid båg mot NV-N-NO, återgår. Väder: molnfritt men "halvdisigt", Sjöland syns ej, Stenudden svagt. Vind svag eller my, svag, VNV, kanske NV

0653 1 sparvhök ut lågt ss de föregående, men den svänger i vid båge så:

0659 1 sparvhök ut lågt mycket, kurs 280°.

Nästan samtidigt kommer en tornfalk med rak kurs enligt denna skiss, men den stannar upp, svänger, ryttlar

c 30 gulärkor ut enligt skiss, men de svänger söderut längs sandreveln, kurs otäglig; och även om den kunnat tagas, hade den varit av ringa värde, eftersom flocken så tydligt reagerade på landets utseende, alltså på kustlinjens sträckning!

Jag räknar inte sträcket; den saken sköter Gunnar Roos. Sträck mycket magert. Spridda sparvhökar ses dock och reser säkert åtminstone delvis ut.

0720 8 gulärlor ut högt, kurs 195⁰, vilket är my. ovanligt.

Lång stund oerhört litet fågel

0752 c 25 gulärlor ut, kurs 237⁰.

0815 avgång efter en stunds samtal med Gunnar Roos, som denna morgon hade ovanligt litet att göra och därför inte blev störd av min närvaro. Han var ovanligt talför och berättade många saker om sträcket.

Väder: dis, praktiskt taget lugnt, my. svag vind omkring VNV. Egendomligt "död" morgon. Småfågel (gulärlo, trädpipl.) gick som väntat mycket högt, men mycket tunt sträck, långt mellan gulärloflockarna och ofta svårt att ta kursen eftersom de svängde m 1 m starkt. Några svalor. Sparvhök någorlunda allmän. Alla sparvhökar lågt, oftast 1 - 10 m, ute över vattnet vanl. 1 ~~metr~~ till 2 meter bara. Utanför Nåbben en småskrakhona med två ungar, ej större än krickor, skulle inte bli flygfärdiga på 15-20 dagar, skattade jag. - Flockar av rödbena, en flock glutt på 8 ex, storspov, obestämbar pipare, av bläsänder bl a en flock på 6 hannar ad. Mycket rastande fågel på Måkläppen, m 1 m långt bort. trutar i massor, mängder av simänder, mest gräsand men kunde ej bestämmas exemplar för exemplar. För fågel på Måkläppen se morgondagen.

1110-1300 gick sakta en runda via kyrkogården och sydstranden. Väder nu mulet men rätt ljust, stilla. Fågelliv alldeles ovanligt dött. På Elymus på sanddynen samlade jag en liten serie av en nyckelpiga, liten och relativt långsträckt, art okänd. Ute i havet låg storlomflocken, idag utökad till 11 ex, reagerade föga för folk på stranden.

flock 1220 gles ~~flock~~ på 22 bivråkar upptäcks, kretsar högt, ses bara ganska svagt mot den ljusa, disiga himlen. Kretsade ungefär över golfklubbens hus. Alla vände inåt! - Efter några minuter nalkades nya bivråkar, ungefär 10 ex, glest, men alla vände nu också.

Granskade de 2 Buddleia-buskarna vid Olympia. Vål 100 blomställningar fortfarande fina, vissa dock små. Många blomst. utblommade. Här satt inalles:

nässelfjäril 19 | En nässelfjäril flög brant uppför taket bakom påfågelöga 2. | buskarna, det var stora tegelpannor, flög rakt in i en (för mig absolut osynlig) spindeltråd, fladdrade våldsamt, jag såg spindeln komma ut, avvakta; efter ngn minut, (när den ett slag försvunnit) gick den till anfall, fjärilen lossnade men föll ner i takrännan och blev osynlig, men den klarade sig säkert inte.

1445 nya obsar på Buddleian, se nedan

1450-1550 ny runda på kyrkogården, såg sandgräsfjäril 1 ex + en okänd fjäril. Nu delvis sol, men en del mattvita altocumulus-moln. Stor gulärloflock kom över, kurs här 270⁰, kort därpå mindre flock med samma kurs. Jag såg höga kretsare av ormvråk, bivråk och sparvhök, därtill en del lägre sparvhökar. Sträcktendens mycket dålig, återgående sparvhökar ofta sedda.

1540 över Skoltorget flock 7 tornsvalor och några hussvalor.

Två undersökningar av Buddleian gav följande resultat:

	<u>nässel</u>	<u>io</u>	<u>amiral</u>	<u>Pieris sp</u>	<u>gammafly</u>	<u>humlor</u>	<u>Eristalis</u>
1445	21	2	1	2	1	ja	täml. rikligt
1550	24	1	1	1	-	täml. rikligt	täml. rikligt

De båda Buddleia-buskarna står alldeles intill varandra, mot södervägg, är my. frödiga och väl 3 meter höga.

+ forts. -

1991-08-31 forts.

Efter ny vilöstund gick jag kl 1620 ner till golfklubbens hus och åt min aftonmåltid: skinka med stekt ägg, mycket gott och så billigt (40 kronor för maträtten) att det verkar subventionerat. Starkölet däremot var mera normalt prissatt, 35 kr. för en halv liter. Jag gick krokvägar mellan villorna både dit och hem, gick också en sträcka utefter stranden. Mycket näselfjärilar och ett gammafly på de helt få exemplar av Cakile, som ännu hade blommor kvar. Det var fint solsken och varmt, himmel delvis dock slöjig av höga moln. Ytterst litet fågel! Tog ännu ett par exemplar av den lilla nyckelpigan. Kom hem 1810, lade mig mycket tidigt. Kände mig frisk men trött.

Notiser och tillägg augusti 1991

Datum

aug. 3: tillägg: en gök flög rätt lågt över Kolabacken västerut mot fyren. Detta skedde c kl 0845.

" 15: jag räknade fjärilar på Buddleja-beståndet på Gamla Lasarettssområdet och vid Geol. Inst. och fann:

Lasarettet	<u>nässel</u>	<u>io</u>	<u>amiral</u>	<u>Pieris</u>	<u>anm.</u>
bestånd 1	6	11	-----	1	violettblommande, solsken
2	----	2	-----	-----	" " , skugga
3	----	2	-----	-----	vitblommande, solsken
4	----	1	-----	-----	" " , skugga
Geol.Inst.	4	7	1	-----	amiralen mycket avnött
summa	10	23	1	1	

1991-09-01, söndag.

Sedan lång tid har Måkläppsföreningen särskilt tillstånd att besöka Måkläppen första söndagen i september. Annars gäller nämligen besöksförbud på platsen fram t.o.m. 31 oktober. Idag var det alltså tid för nytt besök. Jämför anteckningarna för exkursionen förra året, 1990-09-02, sidorna 111 - 115 i dagboken.

Årets vandring inleddes klockan 0900 med samling vid fyren. Eftersom ordföranden, Bertil Nosslin, var på kongress i Wien, leddes vi idag av Arne Schmitz. Det var strålande väder, och massor av folk mötte upp, säkert c 250 personer incl. många småbarn.

Lena och jag hade bjudit Carin Ehrenberg att övernatta i Lund och att sedan, tillsammans med Lena, komma till Falsterbo denna morgon och delta i Måkläppsvandringen. Lena hade emellertid blivit så förkyld att hon stannade hemma. Carin kom, vi träffades vid fyren före kl 0900.

Vandringen skedde 0915 - 1250 i härligaste väder. Eftersom folket alltid sprider sig ~~över~~ kilometerlångt över revlarna, blir det omöjligt att demonstrera arterna för stor publik. Jag gick delvis med Carin, delvis med m 1 m obekant folk. Träffade förstås åtskilliga bekanta, exempelvis Carl-Axel Bauer, Jan-Åke Hillarp, en och annan person som jag kände i gamla dagar men nu glömt namnet på, etc. Folket på fågelstationen incl. ringmärkarna deltog inte. Gunnar Roos brukar veterligen aldrig delta. Idag söndag var han inte heller observatör; det jobbet skötes de flesta söndagar av Håkan Lindskog, som också är ~~en~~ mäkta säker ~~observatör~~ mycket erfaren och pålitlig.

Utbytet blev mycket gott. Jag måste begränsa mig till en artlista med sparsamma kommentarer. Arter:

storskarv högst 500
grågås c 500
knölsvan 4 ad + c 5
gräsand c 700-900
stjärtand ♂
bläsand minst 25
kricka c 100
skedand c 10
gravand c 20
småskrak ng få
bivråk ng få, högt
sparvhök åtskill.
tornfalk 1
strandskata 8-10
st.strandpip c 5
kustpipare hörd
många gånger
storspov hörd
myrspov flock 5
rödbena högst 10
glutt c 20
kärrsnäppa c 75
kustsnäppa c 15-20
sandlöpare 4
skärfläcka 1 ex
Iabb 2 ad
havstrut många ad
gråtrut c 2000
silltrut några ad

skrattnäs ng få!
kentsk tärna ng få
sädesärta sedd

arter sedda efter
återkomsten 1250:
se särskild lista.

sälar sågs bra,
men jag själv stude-
rade dem ej noga
idag. Hillarp gav
mycket utförlig
redogörelse för
båda arternas
levnadssätt.

Kl 1230 kom en
humla av lapida-
rius-typ förbi
med östlig kurs,
mot den svaga
östliga vinden,
korsade reveln
c 1 km S om
Nabben och fort-
satte med ungefär
rak kurs mot Ö!
Reveln här abso-
lut utan vegeta-
tion.

Fågelarter sedda på
fastlandet efter
återkomsten kl 1250:

ormvråk någon enda,
därtill 1 ex sett
av mig c kl 0830.
sparvhök snarast all-
män idag
brun kärrhök 1 juv,
säkerligen hona
tornfalk: 2 ex
lärfalk: 1 ex kom
jättefint kl 1435.
ladusvala
hussvala
gulärta
sädesärta
trädpiplärka
skata
kaja

FORTS

1991-09-01 forts.

Kommentarer till artlistorna:

storskarv avgjort allmän; men samlade flockar stående i långa täta rader på revlarna, som ofta setts på sista decenniet, letade vi förgäves efter idag. Siffran 500 totalt är mycket approximativ.

grågås: siffran oväntat hög, eftersom Gunnar Roos sagt att antalet denna säsong varit mycket lägre än förut. Men siffran 500 är inte för hög. Vi såg mängder rastande och lyftande och delvis återkommande, och jag såg flera flockar på c 15-35 ex komma från nordväst. Just därifrån brukade flockarna komma på sista åren; därav åsikten att det måste röra sig om fåglar från danska häckplatser.

änder, allmänt: den stora massan gräsänder lyfte på långt håll, precis som väntat, och någon granskning exemplar för exemplar därför inte möjlig. Vad som senare sågs av övriga simänder gällde i regel smärre, skrämde och m l m rundflygande flockar. Siffrorna för dessa arter är säkert för låga. OBS att krickor sågs i relativt stora flockar idag.

vadare, allmänt: även dessa delvis uppskrämda på långt håll, varför alla förekommande arter säkerligen inte blev sedda med säkerhet.

myrspov: "min" flock bestod av 5 ex i vinterdräkt, eller juv.

kärnsnäppa: största flocken, på c 50 ex, innehöll även de fåtaliga större strandpiparna. Bland kärnsnäppor både svartbukade och helt ljusbukade.

kustsnäppa: en flock, där ingen fågel bar synliga spår av rödbrunt, sågs alldeles utmärkt. Var på c 10 ex. Senare en annan flock, i vilken ett ex var i stark ruggning från praktdräkt till vinterdräkt. Också mycket fint sedd, och kunde demonstreras för flera deltagare.

sandlöpare: flocken på 4 ex ~~separat~~ oerhört tacksam att demonstrera. Sprang i vattenbrynet, letade föda. Men vattnet var nästan spegelblankt. Fåglarna var faktiskt mest vita, och extremt orädda. Folk gick in på dem och fotograferade dem, de lyfte inte. Och när de äntligen lyfte, flög de 10 meter och fällde sedan! Studerades länge.

skärfläcka: Carin hade från början bestämt att hon skulle få se denna art. Det satt långt inne, men slutligen kom en liten blandad vadarflock förbi, däri en skärfläcka, och något senare kom en ung ~~separat~~ man med tub och anmälde blygt att en skärfläcka fanns att se, stående på lagom håll. Mycket kul. Alls inte givet att något ex skall vara kvar i september.

labb: två gamla fåglar av ljusa fasen kom i sällskap. Jag ropade förstås med hög röst, och flera tiotal personer fick se dem bra.

gråtrut: siffran 2000 är snarast för låg. Och kritisk bestämning av varje fågel var otänkbar.

- - - - -

sparvhök oväntat allmän över fastlandet, mycket ofta sedd, ibland flera ex samtidigt. Men sträcktendensen var dålig frampå middagstimmarna.

lärkfalk: 1 ex kom med rak kurs mot SV förbi Golfklubbens hus, just när Carin och jag ~~separat~~ avslutat vår måltid. Tydlig gammal fågel. Mycket lyckat. Flyghöjd c 25-30 meter.

- - - - -

Efter måltiden for Carin tillbaka till Lund och bodde på Tenorgränden 8 ännu en natt. Hon gav mig lift till Olympia kl 1440. Jag studerade fjärilarna på Buddleia-buskarna tre gånger på eftermiddagen, fortfarande i finfint sommarväder. Om jag minns rätt blev det ingen cumulusbildning på hela dagen, ~~vilket~~ vilket kan ha negativ inverkan på rovfågelsträcket.

FORTS

1991-09-01 forts.

(112)

På eftermiddagen studerade jag fjärilarna på Buddleiabuskarna vid Olympia tre gånger, med följande resultat:

tid	nässel	io	amiral	tistel	Pieris	gammafly	andra
1445	16	1	2	-	1	1	-
1630	17	1	2	1	1 brass.	1	1(nät? pärl.?)
1730	9	1	1	1	1	-	1 sandgräsfjäril

Tiden 1635-1725 gick jag en mycket långsam runda på kyrkogården. Mycket vackert, men praktiskt taget ingen fågel sedd, och av insekter bara någon enda näselfjäril.

1991-09-02, måndag.

Inga tidiga morgonobsar. Kl 0820 gick jag från Olympia ner mot golfbanan. Härligt väder, molnfrött, sol, svag vind omkring 0-050. Mycket litet fågelsträck! Enstaka trädpiplärkor hörs men syns ej. Över golfbanan en del gulärlor rundflygande, reste ej ut. Sparvhök sågs däremot sträcka. Jag räknar inte sträcket, men jag hoppas ta utgående kurser på fåglar som sträcker ut, alltså som lämnar landet. Gunnar Roos på passning som vanligt, men jag håller mig på litet avstånd för att inte störa (och inte locka andra skådare att gå fram till honom).

0910 en bivrak reser ut, kurs 215°. Spridda ladusvalor ses, de sträcker säkert också, men svänger rätt mycket.
Inte en enda gulärleflock ses sträcka. Rundflygningar förekommer, och visst finns möjligheten att någon flock ger sig av, men tendensen i stort är mycket dålig.

0922 jag står på Nabben.

4 skator kommer paddlande ner enligt skiss, men c 100 m från mig svänger de. Flyger lågt, högst 10-15 m, någon tycks fälla på golfbanan.

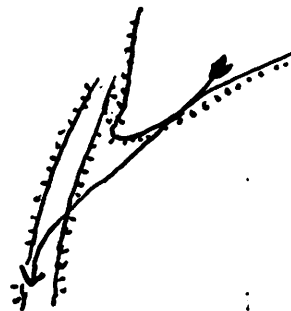
Denna (som jag brukat säga) "sträck-oro" hos skator m fl stannfåglar utgör för mig fortfarande en gåta. Jag tror (också fortfarande) att beteendet indikerar en viss migrationsdrift, som i regel inte "behövs" hos dessa arter, men den kan bli vital i extrema väderlekslägen.

1 sparvhök ut, kurs 233°, men när den når reveln, som förbinder Måkläppen med fastlandet, svänger den rätt tydligt längs denna; skiss:

1 fiskgjuse ut, kurs 231°. Upptäcktes på grund av att massor av ~~trutar~~ trutar lyfte från området söder om Nabben (där det till stor del är ungefär centimeterdjupt vatten!)

1 sparvhök ut, kurs 236°, men även den svänger längs revet! hussvalor hörs, jag finner ett tiotal mycket högt uppe, de reser ut och försvinner ungefär i kurs 240°, fortf. my. högt, men de håller en sydligare kurs när de inte kan följas längre.

0938 flera tiotal ladusvalor ses långt ute i väster: De flyger glest; kursen kan ej tagas men är starkt sydlig.

(skarpt

0945 1 sparvhök lågt, reser ut, svänger) längs reveln liksom många föregående, flyghöjd bara någon meter om ens det. Fäller plötsligt på reveln, som här är fullständigt fri från vegetation.

1027 1 fiskgjuse ut, kurs 254°. Ungefär 2000 trutar gick till väders i god tid!

Enligt Nils Kjellén, som anlänt tillsammans med några kolleger, var gjusen en ~~han~~ hanne ad. De är utomordentligt drivna på köns- och åldersbestämningar även på svåra arter. Mörkt band på undervingarna är, säger de, praktiskt taget svart hos gamla hannar men ~~svart~~ blekare hos andra ex.

Svalor reser ut ungefär enligt skiss, glest, men kanske rätt många

1030 25 gulärlor ut, men flocken splittras, och det är tveksamt om de verkligen kom iväg.

2 sparvhökar långt ute i väster:

1041 6 sparvhökar kommer alldeles samtidigt, en högt, de andra m 1 m lågt. 4 av dem kan följas, de håller kurs 230°, men två av dem svänger längs revet.

1044 4 nya sparvhökar, alla ut, den främsta håller kurs 237°, de övriga likaså eller mycket nära. En eller två vänder dock mera mot söder ute över havet.

c 1115 1 fiskgjuse kommer mycket lågt, bara c 20 m. Väl 1500 trutar stiger till väders. Gjusen kurs 198°, ovanligt sydlig. Men naturligtvis aldrig möjligt att veta om de utsträckande fåglarna ändrar kurs utom synhåll. (Jag tror att de ofta behåller kursen).

Enstaka sparvhökar ses, en gång 3 samtidigt, men de allra flesta vänder.

Väder: sol, molnfritt, måttlig vind omkring SO, god sikt men inte mera: dis på stora avstånd. Stenudden ses OK, men inte Själland.

En skärpiplärka flyger förbi, vi noterar genast lätet som tedde sig främmande ehuru givetvis likt ängsbipl. Någon i sällskapet hade nyligen sett skärpiplärkor och var helt säker på bestämningen. Självt har jag inte hört skärpiplärka på årtal, kanske är det flera år sedan. Men jag tvivlar rakt inte på bestämningen; det finns massor med kunniga och erfarna fältornitologer idag.

Flock c 200 skrattnåsar på stranden strax öster om Nabben. OBS att fiskmåsar nu tycks vara sparsam; jag såg inte ett enda ex igår, inte heller hittills idag!

1150 2 bruna kärrhökare juv med orangebruna hättor över golfbanan, mycket lågt, de kommer från olika håll men sluter sig samman, flyger enligt skiss, ut över vattnet men vänder österut! De kom rakt ut över nyssnämnda flock skrattmåsar; alla dessa lyfte men fälldes snabbt. Gråtrutarna, som till ett antal av minst 1000 stod helt nära intill skrattmåsar, lyfte däremot inte!

Sparvhökar ses ofta.

Jag ser flera gammaflyn på blommande Rosa rugosa, den nedersta busken alldeles vid spetsen (eller rättare vid utslagsplatsen för golfspelet; i gamla dagar talade golfspelare om "sjuttonde utslaget", när vanligt folk använde ordet Nabben).

en brun kärrhök reser ut lågt:

tre hägrar kommer
in, tätt tillsammans,
alla är juv,
höjd högst 75 m

1200-1230 jag går sakta längs stranden fram till Klubbhuset. Föga fågel att se: de c 200 skrattmåsar står kvar, och strax utanför dem trutar i massor. En ensam ejderguding i vattnet. Krickflockar, inalles c 50-70 ex, lyfter för folk som går ute i vattnet. Sparvhökar ses, går ut, går in, följs ej noga, men sträckttendens dålig. Många sparvhökar sågs!

På den nyssnämnda strandsträckan sågs ej mindre än 156 (etthundrafemtiosex) gammaflyn, därtill c 7 Pieris, 1 nässeljäril och en obestämd fjäril, . Gammaflyna var fördelade ~~inom~~ sålunda:

på Rosa rugosa högst 10

på Cakile maritima c 30 (trots att endast få blommande exemplar återstod)

på Aster tripolium c 80 (stod nu i full blom men fanns bara på en begränsad yta. Konc. hit mycket markerad)

på Matricaria inodora 2

flygande lågt ~~inom~~ c 35 flygande över de yppiga bestånden mest av Atriplex.

Jag gick inte rakt igenom Atriplexvegetationen utan räknade vad som sågs fritt. - Utöver fjärilarna sågs mycket Eristalis sp, rimligen mest tenax, däremot knappt ett enda ex av de ~~resten~~ som samlades 1 augusti på denna sträcka.

syrphider

Jag gick vidare till Olympia, räknade fjärilarna på den vanliga Buddaeian och fann:

tid	nässel	io	amiral	tistel	Pieris	gammafly
1345	> 11	2	3	2	1	1

därtill på marken nedanför buskarna tre mycket starkt nötta nässeljärilar, framvingarna faktiskt m 1 m grå. Alla tre i påtagligt dålig form; tog man upp dem, fladdrade de snett ner till marken, föreföll som om de inte hade ~~långt~~ långt kvar att leva. Ett ex av io var också synnerligen starkt slitet, speciellt på framvingarna.

1991-09-02 forts.

Efter kort vilostund gick jag åter ner till stranden och tog ett jätteskönt bad. Vattnet varmare än jag trott. Träffade Barbro Carlberg, en mycket trevlig dam, ~~med~~ vilken jag hade rätt mycket att göra när Mikael Christersson gjorde TV-filmen om mig. Mikael och hon var nämligen mycket goda vänner. Idag hade hon ett par utländska gäster. - Efter badet långsam rundvandring i områdena öster om kyrkan och kyrkogården. Delvis trevlig och inte mycket besökt mark, delvis m l m snårig terräng med kullvälda och sönderslagna badhytter av äldre modell. Western civilization. Förvånande att se ett så ~~skräpigt~~ skräpigt område. Men en del ljuspunkter: bl.a. fann jag flera smärre ytor med blottad sand, där myrlejongropar var rikliga. Även många krypspår i sanden, som myrlejonen gör när de växlar plats. Både gropar och krypspår har jag sett ofta i gamla tider på denna plats men aldrig så rikligt. Den stora mängden människor på sommaren måste rimligtvis medföra att de flesta sådana sandytor blir hårt trampade, med ödesdigra följder för myrlejonen och övrig sandfauna.

1610 } fjärlräkning på Buddleian, se sist i anteckningarna för dagen.
1650 }

1700 vandrade ner till klubbhuset för lätt aftonmål. ~~utanför klubbhuset~~

1720 I kanten av golfbanan ett cirkelrunt område med 5 meters diameter, bevuxet med rikblommande ljung; ytan alltså mycket nära 20 kvadratmeter. Vegetationen mycket skarpt avsatt mot omgivande ~~område~~ lågt gräs. Här flög 5-6-7 sandgräsfjärilar och 12-15 gammaflyn, men när jag tog ett steg in i ljungen, flög minst 25 gammaflyn upp. Totalt alltså c 40 sådana på denna yta.

1730-1750 satt utanför klubbhuset med min råbiff och min öl.

Härligaste väder: varmt, molnfritt; ~~utanför~~ bara få människor i närheten, och de var lågmälda och vänliga. - Jag kom i samtal med en dam vid namn fru Frick; kanske var hon chef på platsen. Hon ansåg att klubbhuset ligger på en av de vackraste platserna i den här världen, med fri rymd mot väster och just på gränsen mellan Öresund och Östersjön. Jag motsade henne inte. Man kan tycka vad man vill om golfspel och golfspelare, men att ~~medlemmarna~~ medlemmarna i FGK är fästa vid sin bana är sannerligen inte konstigt.

1815-1845 sakta hemvandring till Olympia. Därefter en tredje räkning av fjärlarna, se nedan.

tid	nässel	io	amiral	tistel	Pieris	citron	gammafly	andra
1610	>10	2	3	3	2	1	-	-
1650	8	3	2	3	1	-	-	1
1845	5	-	1	-	-	-	1	-

Kommentarer: (a) ett par näselfjärilar mycket blekta
(b) eftersom jag inte är säker på bestämningen av Pieris-arterna utom brassicae, använder jag helst bara släkthamnet. Men en Pieris kl 1610 var en bergsäker brassicae

(c) den obestämda fjärlen såg ut som en nätfjäril eller ev. en liten pärlemorfjäril. Sedd rätt dåligt.

e.m. Tillägg: fågellivet på ~~lunch~~ och kväll gav intet nytt. Men vid lunchdags kom en silltrut ad rakt över golfbanan, rätt lågt, kurs söderut. - I de stora trutmassorna som rastar söder om Nabben utgörs väl 90-92-95 procent av gråtrut, resten havstrut. Nästan aldrig ser jag silltrut där.

1991-09-03, tisdag.

Inga tidiga morgonobsar. Efter frukost studerade jag fjärilarna på Buddleian 0835; för denna och senare räkningar på samma plats se nedan. - Det var fortfarande drömväder: alldeles stilla, alldeles molnfritt, god sikt, svag vind. Vid kort rundvandring i samhället c 0840-0905 hörde jag enstaka trädpiplärkor men såg inte en enda; tydligen gick de jättehögt. Hörde ringduva kuttra. Därutöver ej en fågel på denna stund, vilket förefaller mig högst egendomligt. Att trädpiplärkor och gulärlo och även andra fågelgrupper, t.ex. rovfågel, sträcker mycket högt i detta väder, det förvånar mig inte alls, men bristen på rastande småfågel var dock ytterst anmärkningsvärd! - Även ~~num~~ igår kan högsträck ha förekommit!

Kl 0945 gick jag enligt överenskommelse upp till Arne Schmitz på Möllemadsvägen 42. På ditvägen flera svartmesar i en mycket grov tall (Pinus nigra, tror jag) på en villatomt. De ~~num~~ lockade och lät höra sin lilla sångstrof m l m typiskt. Flera ex sågs i grenverket. Vidare kom tre korsnäbbar mot V-SV, lågt, lockande, säkert mindre korsnäbb. - Trevligt samtal med Arne bl.a. om det helt häpnadsväckande sättet att sköta miljöfrågorna, man tror sig vara tillbaka till 30-talet när "naturfanatikerna" ombads hålla käften och "inte rida spärr mot utvecklingen". - Arne gav mig ett ex av boken "NATURFOTOGRAFERNA 25 ÅR", med många förnämliga bilder. Han sade mig att han och andra likasinnade hade grundat denna organisation för att motverka den ymniga produktionen av falska och/eller oärliga naturbilder, av förment vilda djur som fotograferats i fångenskap, etc.

Hela tiden från c 1045 till c 1500 rörde jag mig sakta utomhus i Falsterbo, mest så att jag hade fri sikt. Såg oerhört få rovfåglar gentemot vad jag väntat; kanske därför att det förblev molnfritt, alltså ingen termik. Men också möjligt att ett visst sträck förekom ehuru på så stor höjd att det inte kunde ses.

1135 4 bivråkar mot SV, högt. Kort därefter 1 ormvråk mot SV, lågt
1140-1220 obsade från ~~num~~ området vid f d järnvägsstationen.
Enstaka SPARVHÖKAR: IBLAND UPP TILL 3 SAMTIDIGT; de flög m l m mot SV, men sågs my. ofta vända. Spanade i motljuset mot S, såg ej en enda rovfågel där. Någon enda trädpiplärka hörd men ej sedd. Enstaka svalor på håll.

1211 3 sparvhökar på återgång. Hussvala hörd. Drömväder. Sländor av släktet Aeshna (Aeschna?) flyger, åtskilliga sedda. Har setts även föregående dagar.

1230 från nu obsar på kyrkogården. 2 ormvråkar mot SV men båda börjar kretsa, vänder. Flera sparvhökar ses, men flyger österut!

1233 3 bivråkar ad passerar över på medelhöjd, kurs nära 250°. Enstaka sparvhökar ses.

c 1250 1 ormvråk lågt mot SV; sparvhökar ofta sedda men sträcktendens mycket dålig.

1305 lämnar kyrkogården, går sakta omkring, spanar på fågel hela tiden. Sparvhökar ses, bl a en lågt jagande, kom rakt emot mig och passerade c 1,5 meter över mitt huvud., forts med hög fart in bland täta trädskronor

1410 1 bivråk, ~~num~~ kurs c SV, men kl 1418 återgår den! Jag letade förgäves efter högsträckare. På dessa timmar alltså sedan c 1130 har jag sett mycket fler trafikflygplan än vråkar.

1440 packar och gör mig i ordning för avresa.

På Buddleian:

tid	nassel	io	amiral	tistel	Pieris	gammafly	andra
0835	5	1	3	3	-	1	-
1045	5	2	3	3	-	2	1 gräsfj, men ej sand
1130	10	2	3	3	1	1	-
1500	12	4	2	3	1	2	2 varav en pärlemor sp.ind.

Buss hem, start 1535. Över Ljungen summa 2 vråkar!
Fortfarande det ljuvligaste sensommarväder.

1991-09-10, tisdag.

Besök vid Krankesjön, det första på länge. Reste ut med buss, start 1203, ankomst Revingehed (Kvinnevad) 1245. Christel Johnsson i sällskap. Vi vandrade långsamt söderut på gamla järnvägsbanken, stannade efter en knapp kilometer och åt medförd matsäck. Kom därför fram till Silvåkratornet först kl 1400, stod i tornet 1400-1430, gick sedan via Ivans Backe ut på "stora heden" så att vi fick god sikt över Vombs ängar, spanade åt det hållet c 1525-1550. Gick därefter vidare längs "Prästavägen" och i krokar upp genom skogen, alltså inte längs järnvägsbanken utan västligare, så att vi passerade längs militärbyggnaderna innan vi kl 1702 kom fram till allmänna vägen helt nära f d Revingeheds järnvägsstation. Buss tillbaka till Lund 1712 - 1755. Väder: halvklart och delvis varm sol fram till c kl 1500. Därefter mulnande; och då friskade också vinden, som var omkring väst. Men inne i skogen kändes förstås inte vinden.

Artlista, ~~omfattande~~ omfattande allt som sågs kl 1245 - 1702. (För ett par arter, som sågs från bussen på hemvägen, se tillägg sist).

skäggdopping: ett ex Kr

storskarv: ett ex flygande lågt över Kr

häger: ett ex upptäcktes, stod länge stilla i vasskant på måttligt avstånd, Kr.

knölsvan riklig. Jag räknade dem flera ggr och fick 56-58 vita fåglar, de låg i två m 1 m tydliga, dock glesa, flockar långt ute, och därtill några småflockar och/eller par, de flesta också långt ute. En familj på 2 ad och 2 tillsynes nästan fullväxta ungfåglar låg utanför närmsta klarvatten. Jag kunde inte se ev. befintliga ungar/ungfåglar på stora avstånd.

ormvråk: 2 sedda. En måttligt utpräglad "Börtingevråk", dock med väl avstickande vit stjärte-rot vid Ivans backe, och ett normalt ex vid sjöns N sida.

sparvhök: ett ex kom lågt över Krankesjöns vass

glada: ett ex med lucka i ena vingen sedd nära (ruggning eller skada?). Därtill 1 ex på långt håll

brun kärrhök: 2 olika ungfåglar sedda över vassen, delvis på närhåll

fiskgjuse: allra minst 3 ex sedda, nästan säkert 4. Delvis 2 samtidigt över sjön, störtadök men fick inget byte. Därtill ett (men troligen 2 och kanske 3) som kom från N eller NO på olika höjd. Rundflygningar dock teoretiskt tänkbara.

tornfalk: på nedvandringen 2 olika, över "stora heden"

två andra, och på uppvägen likaledes (minst) två till. De ex, vars färger jag såg, var honor eller ungfåglar.

lärkfalk: ett ex utmärkt fint vid sjöns Ö strand, några hundra meter innan vi nådde tornet. "Stod" delvis på motvinden och dök neråt och fångade åtminstone en gång en stor insekt, säkerligen en Aeshna-slända.

sothöns: på långt håll ute på klarvattnet fann jag en smal svart strimma. Det syntes att det var en sothönsflock. Räknades noga, innehåll c 400 ex, som låg tätt men smalt i ett band. Se diskussion efter artlistan!

obestämd trut: 2 ex högt över sjöns NÖ del på e.m., nästan säkert var det gråtrut

spillkråka: 1 ex hördes och sågs, flög över ~~skogen~~ skogsmarken någon km norr om tornet

sånglärka: flera ex, men alla lyfte ensamma från stora heden, blev uppskrämda av oss, Flera hundra meter mellan varje ex. Nog såg vi 8-9 ex, kanske flera

backsvala: 2 ex flög förbi tornet trädpiplärka: ett ex flög norrut c kl 1300

entita: några ex tillsammans i snårskog nära rastplatsen.

Obestämda småfåglar: troligen såg jag ett par talgoxar, och dessutom 2 överflygande småfåglar, typ bofink eller liknande.

Tillägg:

blå kärrhök hanne ad sedd från bussen vid Flyinge, och flock c 25 pilfinkar sågs också nära Flyinge, båda arterna på hemfärden.

FORTS

1991-09-10 forts.

Dagens artlista är ur flera synpunkter märklig:

1. Simfågel i Krankesjön. Summa fyra arter: skäggdopping (ett ex), storskarv (ett flygande ex), knölsvan (c 60 ex) och sothöns (c 400 ex). Inte en enda and!!! Det var, som nästan alltid, omöjligt att se vad som fanns i sjöns västra ände. Men icke desto mindre var fattigdomen på arter helt obegriplig. En tänkbar förklaring är förstås att alla änder just skrämts bort av jägare eller av hård militär skottlossning, men något sådant hade vi inte hört av.
2. Småfågel på vandringen till och från sjön samt vid sjön. Också oerhört fattigt. Summa fyra bestämda arter, och antalet sedda individer ej över c 18. Därav hälften sånglärkor på "stora heden". Knappt ett enda överflygande exemplar trots timplånga vandringar och noggranna observationer hela tiden. Jag finner dessa siffror uppseendeväckande låga, långt under allt vad jag upplevt tidigare. Och detta en dag i första hälften av september, med bra väder!!
3. Rovfågel: en annan bild. Inte stort individantal, det pågick ju inget sträck. Men med hänsyn här till ungefär normalt antal individer, och inte lägre antal arter än man brukar se.
4. Telefonsamtal med Lennart Karlsson på Falsterbo Fågelstation före och efter exkursionen gav vid handen att antalet fångade och ringmärkta nattsträckare av tidigt flyttande arter (t.ex. lövsångare, andra sångare, flugsnappare etc) i höst varit mycket lågt, "det sämsta någonsin", sade Lennart. Högsta siffran för en fångstnatt hade hittills varit 40 ex, vilket skall jämföras med c 150-200 ex andra år.
5. Besked från Gunnar Roos om dagsträcket (som räknas av honom sedan väl 15-18 år) var blandat. Mycket låga siffror för bl.a. bivråk, säkerligen p g av den kalla våren och försommaren; även i övrigt delvis låga siffror; men antalet sparvhökar och bruna kärrhökar har inte varit nämnvärt lägre än normalt. De båda dominerande tidiga dagsträckande småfåglarna, Alltså gulärta och trädpiplärka, hade i varje fall inte legat påfallande lågt.

Jag avvaktar närmare uppgifter.

1991-09-20, fredag.

Enligt en överenskommelse sedan flera månader ledde jag idag en exkursion till Falsterbo och Bökeberg för den s.k. Senior-Akademien, en grupp inom Medborgarskolan.

Förra året ledde jag en exkursion, likaledes med deltagare från Senior-Akademien, till Sövde och Krageholm etc.; det var den 4 oktober, och trots dåligt väder blev utbytet hyggligt och stämningen god. Se dagboken för 1990, sidan 136. Därför hade den mycket vänliga damen Eva Lönne på Medborgarskolan övertalat mig att leda en tur även i höst.

Vi samlades vid f.d. tullhuset på Klemenstorget. Det blev 34 personer förutom mig själv och den kvinnliga busschauffören. Jag kände igen många deltagare, men utöver Lennart Minnhagen och hans fru kände jag inte namnen på mer än någon enda.

Det var mulet och småregn och ogemytligt väder när vi startade. Jag tänkte mig antingen färd direkt ner till Falsterbo och, efter vistelse där, återfärd via Trelleborg - Svedala - Bökeberg; eller stopp i Bökebergsområdet på nervägen, ■■■ därefter besök i Falsterbo och sedan hemfärd utan omvägar. Eftersom väderprognosen angav att "lätt regn" sannolikt skulle upphöra omkring kl 1000 och följas av uppklärnande beslöt jag att ta Falsterbo direkt och att återvända via Bökeberg, eftersom uppklärnandet (om det alls kom) borde ha hunnit längst frampå eftermiddagen.

Starten skedde 0840, vi for genaste vägen till Falsterbo, ankomst dit 0935. Gick ut via Fyren, fortfarande i mulet väder ■■■ och ■■■ svagt regn, och glädjande nog var ett svagt finksträck igång! Vi gick mycket sakta ner mot Nabben, det klarnade mer och mer, sikten blev hastigt bättre, så att Själland syntes; och när vi kom till Nabben var vädret fint, fågelsträcket trevligt, med svalor pilande förbi, andflockar på passage nere i söder, ■■■ sparvhökar flera gånger på närhåll, och glesa bivråkar (bara ungfåglar, om jag såg rätt) i lugn flykt ut på medelhöjd. Ett par gånger blev det jättelika uppflog av trut från de stora sandflatorna och Måkläppsrevlarna i söder. Därtill kom att ■■■ antalet rastande vadare var oväntat stort, särskilt var det gott om myrspovar, och flera flockar kärrsnäppa sågs bra. Se artlistan nedan. Jag demonstrerade fågel och även flora allt medan vi vandrade vidare.

Från ett par deltagare fick jag en blyg förfrågan om man kunde tänka sig en kafferast, "ty utan förmiddagskaffe ■■■ blir det ju ingen reda med dagen". Jag beviljade i nåder icke endast kafferast utan även lunchrast om så önskades, och vi satte oss vid den nedersta buskarna av Rosa rugosa och njöt av både solsken och matsäck. Därefter vandring längs sydkusten fram till i höjd med Klubbhuset, även nu i långsam takt, ty det fanns hela tiden fågel att se på, därtill den rika strandvegetationen med enstaka gammaflyn och blomflugor, och samtal om ändringar i landskapet: inte bara Måkläppens förbindelse med fastlandet utan också ■■■ åtgärder för att hindra erosion av strandlinjen etc etc.

Vi nådde bussen c kl 1305, den hade fått tillstånd att parkera på Golfklubbens P-plats, vilket är en stor favör. Faktum var dock att antalet golfspelare idag var oväntat ringa och utrymmet därför gott. ■■■ Vid bästa lynne och i finaste solsken for vi österut. Det blev kort stopp vid Ljungens sydvästhörn, där rovfågelspanarna alltid sitter (om de alls finns i trakten). Jag hoppade av, träffade Hillarp, talade med honom, det var väldigt glest med rovfåglar, och de flesta kom högt och ■■■ m 1 m långt uppe i norr. Därför omöjligt att demonstrera, utom möjligen för specialister. (Säkert 30-35 personer satt där ■■■ spanade).

och Senior-Akademien fortsatte längs sydkusten fram till Trelleborg. Hela vägen rikligt med trut på alla stenar, ■■■ även skarvar ensamma eller några tillsammans på många stenar, därtill i vattnet gräsänder, knölsvanar m m, och då och då någon rastande vadare eller en mot väster snabbt förbiilande kärrsnäppflock.

FORTS

I Trelleborg vred vi norrut längs väg 108, hela tiden i fint solsken. Stannade ~~där~~ vägen passerar Bökebergs gård, alltså någon knapp kilometer söder om Holmeja samhälle. Gick en helt kort sträcka från vägen så att utsikten österut blev fri, stod här c 1415-1445 och fick bra utbyte av rovfågel men föga annat. Därefter direkt till Lund, ankomst c 1515. Vi hade haft tur med både väder och fågel; ~~men~~ alla tackade mig och yttrade önskemål om flera sådana här turer, men jag gav svävande svar. Ingen vet ju hur länge hälsan håller.

Härnedan en artlista, eller rättare två eftersom obsarna i Bökeberg anföras sist. Arter sedda från bussen på nervägen och på sträckan Falsterbo - Trelleborg står i första listan. Arter markerade med X kunde inte demonstreras för deltagarna.

storskarv: inte många flygande, men långa och täta rader sågs (även i tub) sitta på Måkläppen, och många ex på stenar mellan Kämpinge och Trelleborg

obestämda gäss: nära Vellinge på fält minst 250-270 betande och däröver etty par tre tiotal flygande; och kort därefter ~~en~~ ännu en betande flock på c 100 ex. Det var bergfasta Ansergäss. Ingen canada-gås sedd! Obsen märklig, ty om det var sädgäss är det ett oerhört tidigt datum, och om det var grågäss är rastplatsen, såvitt jag vet, inte typisk. Och individantalet oväntat stort.

Jag kunde lätt peka ut flockarna men sade intet vidare om arten. Skall kontakta gåsräknarna.

knölsvan: några få tiotal i Höllviken, och minst lika många vid kusten Kämp.-Trelleborg.

gräsand: flera hundra ex på sandflatorna S om Nabben, och rätt stort antal även vid S kusten. Flygande småflockar sedda. Och på reveln som leder ut till Måkläppen stod en rätt stor flock.

bläsand } en fin blandflock på
stjärtand } c 30 ex varav minst hälften stjärtand sågs passera. ~~Bläsand~~ Bläsand även sedd vid andra tillfällen.

obestämda änder: stora eller my. stora flockar på avstånd, både flygande och rastande. Nästan säkert såg jag kricka i dessa flockar

småskrak: utanför Nabben dels en flock på 9-10 ex, sannolikt en kull. Dessutom på sandrevel en välsamlad flock på c 50-60 ex, kanske flera.

ormvråk: när vi lämnade Falsterbo såg jag ett ex kretsa, inte flera.

bivråk: när vädret börjat bättra sig men när det ännu var mulet dök bivråkar upp, i lugn flykt och på måttlig höjd. Kom fint, kunde ~~en~~ demonstreras flera ggr. Alla jag såg ~~en~~ bra var klara juv. Ett tiotal ex sedda av mig, men totala antalet kan ha varit mycket större. Stor variation i färg!

sparvhök: inte många första stunden i Falsterbo, men kom igång rätt bra när vädret bättrade sig. Flera kom nära, så att alla kunde se ovansidans grundfärg; dessa var juv.

stenfalk: jag fann ett ex passerande mycket lågt, söder om Nabben, omöjlig att demonstrera. Men det andra ex kom nära och i fint ljus; sågs av många

tornfalk: sedd i ovanligt stort antal: minst 2 på nervägen, 3-4 i Falsterbo, och minst 8-9 på hemvägen (incl. ~~en~~ Bökeberg). Totalsiffra idag säkert 15.

X fasan: enstaka sedda från bussen
strandskata: några få på revlarna V om fyren och vidare söderut. Därtill en ovanlig obs: flock på c 60-65 ex passerade västerut vid Nabben. Sågs i god tid och tedde sig, när den nalkades, synnerligen likt en andflock. Sällan jag sett så stora ~~en~~ flockar av strandskata i Fbo.

X ljungpipare: flock c 30 flygande SV om Vellinge över de marker ~~en~~ flockar av ljungpip. och vipa brukar ses. Men idag på hela dagen inte en vipa!!

kustpipare: flera sedda, ensamma eller 2 tillsammans, på sandflatorna och revlarna. Alla helt ljusa undertill. Flera deltagare sade mig att arten var ny för dem

kärnsnäppa: allmän. Rastande flockar, delvis oroliga, var (mest) på c 8 - 20 ex. Men dessutom pågick bra sträck, som vanligt längs S kusten och så nära strandlinjen att de i regel var lättbestämda. Flockarna mest på 10-25 ex. Jag tror att Gunnar Roos måste fått en fin siffra på kärnsnäppa idag.

gluttsnäppa: enstaka ex sedda och hörda ett par ggr, ett ex rätt nära.

obest. storsnäppor: enstaka el. 2-3 tillsammans några ggr. däribland nästan säker grönbena en gång.

myrspov: ovanligt många, men ej i stora flockar utan glest på sanden på flera ställen. Alla bleka undertill. Totalantal sedda: kanske c 20

X enkelbeckasin: 3 ex flygande och fällande på golfbanan var säkert denna art.

skrattmåsar allmän

gråtrut: oerhört allmän; på två olika ställen på revlar och sandflator stod tusentals, i ena fallet snarare 2000-2500. Lyfte ett par ggr men fällde snart. Gunnar Roos sade mig att de ofta lyfter för bivrak men sällan för ormvrak. För fiskgjuse lyfter de alltid!

En måhända ovanlig obs fick vi vid matrasten: gråtrutar i långa rader, mest ad, kom precis lågt över vattnet med kurs mot V eller VSV. Det kunde komma t ex 30 + 10 + 6 + 25 + och efter uppehåll nya flockar. Rak flykt, rätt snabb. Sträckflykt?? De stående trutarna reagerade ej.

havstrut: som vanligt spridda ad, delvis m l m nära. Därtill, också som vanligt, viss inblandning av havs- i gråtrutflockarna.

Tillägg: bland deltagarna var också Per och Stina Wessner, båda två vänner till mig sedan gamla dagar.

kentsk tärna: ofta hörd, och enstaka ex förbiflygande vid Nabben. Ett par ggr hörde jag stor kör av läten och fann en samlad flock på (my. approx.) 30 ex, de fällde intill varandra.

ringduva rätt ofta sedd

X turkduva: ett ex flygande över Trelleborg

ladusvala: tunt sträck på f.m., de flesta kom snabbt och lågt förbi, ofta bara 2-3-4 samtidigt

X ängsdiplärka hörd och sedd av mig, även ngn liten gles flock på passage

träddiplärka: ett ex lyfte mycket nära ur rätt högt gräs på golfbanan. Lätet hördes utmärkt. Många såg och hörde den sädesärta några vid stranden gulärta åtskilliga ggr överflygande, även någon liten flock

X försärta: ett ex svängde över mig på golfbanan, ~~mycket~~ både läte och flygbild var my. tydliga, men jag hann inte demonstrera den

bofink: glesa småflockar sträckte när vi kom c kl 0935 och fortsatte en stund. Gunnar Roos sade mig att de första för säsongen hade kommit igår 19.9.

pilfink: 2 ex uppskrämda ur Atriplex-randen vid stranden.

skata } sedda men ej närmare
kaja } diskuterade idag
råka }
kråka }

nötkråka: i det ögonblick då bussen startade (precis vid Kolabacken) kom tre nötkråkor flygande ut mot fyren, höjd högst c 20 meter. Tid: 1310.

sälar: en man hade tub med sig. Tack vare det fick vi alla se flocken av sälar på Måkläppen. Stor tät och lång flock tyckte jag, men antal alltför osäkert, och arten klarar jag aldrig på detta håll.

Bökeberg 1415-1445:

ormvråk 5-6-7 ex, obestämd vråk på stort avstånd minst 4 ex, blåhök hona eller juv 1 ex lågt, tornfalk 2 ex här, sparvhök c 3 ex. Småfågel nästan noll. Men några fina trollsländor av släktet Aeshna.

1991-09-27, fredag.

Enligt en överenskommelse sedan ett par tre månader skulle jag ledsaga en läkargrupp på en rundtur i Falsterbo kl 0900-1100. Detta efter telefonsamtal med en läkare vid namn Jan Agdell, som arbetar på Slottsstadens Läkargrupp.

Jag steg upp mycket tidigt i Lund och for med stadsbuss-pågatåg-buss till Falsterbo, ankomst dit 0800. Gick till Kolabacken, stod där 0820-0900; läkargruppen, som var på c 17-18 personer, kom punktligt, och vi gick en trevlig tur via Fyrträdgården - Nabben - tillbaka längs sydkusten. Klara med rundan 1105. Därefter stannade jag kvar vid Kolabacken med närmaste omgivningar till c 1400, hann då också med en snabb måltid på Klubbhuset. Buss och pågatåg tillbaka, kom hem c 1700.

Beträffande väderlek och vissa roliga observationer se efter artlistan, som följer här:

storskarv: flera flockar på c 10-25 ex flög söderut på f m. Därtill ofta enstaka ex etc. Totalt sågs säkert 150-200 ex grågås: sedd i ringa antal på revlar S om Nabben. Se även kommentarer

obest. gäss: se kommentarer gräsand: flockar S om Nabben, inga noggranna räkningar bläsand: flera flygande flockar sedda, dock bara c 5-12 ex/fl. Delvis ihopa med stjärtänder stjärtand: minst tre rena flockar sedda, c 18 + 15 + några ex, därtill ett par smärre flockar tills.m. bläsänder. Antalet stjärtänder oväntat högt.

ejder: på närhåll bara en enda, mörk dräkt men stor vit yta på ryggen. Unghanne = Hälsing småskrak: flock låg på den revel som går ut till Måkläppen

obest. änder: se kommentarer (bivråk: ingen sedd med säkerhet) ormvråk: mycket glest sträck, några ex då och då på f m efter kl 0900. Jag gjorde inga räkningar, men troligen såg jag högst c 25 sträckande ex

sparvhök: avgjort allmän, kom mestadels lågt, men enstaka ex my. högt. Ett par ggr såg jag (vi!) 10 ex samtidigt, och sträcket pågick långt fram på dagen. Säkert hög siffra, även om en del ex sågs gå i retur

blåhök: ett par ex sågs bra; dessa var säkert ungfåglar.

obest. kärrhök: på morgonen kom, med ett par minuters mellanrum, två lättbyggda kärrhökar förbi Kolabacken, mycket lågt och nära sydkusten, som man kunde vänta p g av den ungefär nord-

nordvästliga vinden. Jag misstänkte ängshök eller stäpphök. Men Gunnar Roos sade mig pr telefon 29 sept. att han bara haft blåhök (förutom brun!). tornfalk: ofta sedd, ryttlade över golfbanan och kom på passage flera ggr, delvis nära. lärkfalk: 1 ex fint och lågt över Sundbergs villa (=nedersta villan, där allmänna vägen slutar). Detta tyvärr efter kl 1100, när läkargruppen avrest. glada: inte sedd förrän kl 1405, då jag var på väg mot bussen. Då kom, mycket lågt och väl samlat, en flock på 9 ex sakta över villakvarteren just vid (f.d.) Anders Österlings villa. Det var nu grått men torrt väder, och hela flocken flög makligt norrut. vipa: bara på vägen Vellinge-Höllviken, se kommentarer. kustpipare: flera ex sågs; alla var inte lätta att demonstrera, men med ett par ex gick det bra. Både de svarta armhålsfjädrarna och det fina, (som jag brukar säga:) "S-formiga" lätet kunde konstateras av många deltagare, kanske de flesta. kärrsnäppa: flera flockar rastade, delvis på nära håll och i gott ljus, dock på f m knappast mer än 40-50 ex sedda. Senare fann jag en flock på säkert c 60 ex på stranden söder om Klubbhuset; här låg ett ovanligt tjockt och finfördelat "täck" av alger längs stranden. (Så brukar det inte vara; denna exponerade sandstrand därför oftast fattig på vadare).

myrspov några sedda utanför
Nabben

Storspov bara sedd från bussen,
se kommentarer

skrattnäs: spridda ex flög förbi
Nabben etc etc, och nära Nabben

rastade en flock på c 40 ex
fiskmåss sedd i ringa antal

gråtrut: helt häpnadsväckande
antal på sandflatorna S om
Nabben och revlarna längre ute
i söder. Redan på morgonen såg
jag flockar på tusentals ex
lyfta, förmodligen skrämde av
passerande rovfågel. Och när
kanske 1000 ex lyft, steg en
annan ungefär lika stor flock
tillväders i närheten! När
trutarna stod stilla, vilket
var fallet när vi stod nära
Nabben, tedde sig vidsträckta
ytor på sand och flatmark fak-
tiskt gråvita av trutar. Jag
vågade tippa en totalsiffra på
c 5000-6000, mycket ungefärligt
förstås. Men fick senare höra
av folk på golfbanan att an-
talet på sista dagarna skattats
till omkring 11000 (elvatusen).
Bergsäkert är att jag aldrig
sett så många på denna plats.

havstrut: enstaka ad, även några
nästan utfärgade ex sedda,
och några rena juv.

ringduva: några små flockar kom
på stor höjd mot SV, högst 40
ex/flock. En sådan flock höll
kurs 268°.

skogsduva: några små flockar och
en flock på 28 ex, senare en
(likaledes ren) flock på 34 ex,
högt, kurs 235°. Dessa mätning-
ar gäller flockar som kom
mellan kl 1200 och 1300. De
flesta skogsduveflockar högt,
enstaka små flockar lägre.

turkduva se kommentarer

trädlärka: kl c 1200 kom ett ex
mot SV, en halvtimme senare
ännu ett ex med samma kurs.
Lätet hört från båda fåglarna.
Jämför individantalet med 40-
talet!

sånglärka hörd men bara ett par
ggr

ladusvala sträckte, inte i stor
stil, men de kom, nästan all-
tid 2-3-4-5 tillsammans, lågt,

och fortsatte ut. Flera ggr my.
lågt, så att detaljer kunde ses
och demonstreras. Alla sådana
ex var juv!

ängspioplärka sträckte i rätt ringa
antal

gulärka: hörd ett par ggr
sådesärka sedd och hörd rätt ofta.
Ovisst hur mycket som sträckte,
men rastande ex vid stranden
sågs bra.

järnsparv hörd rätt ofta men inte
lätt att demonstrera

rödstart: 1 eller 2 ex i buskar
vid Kolabacken

blåmes: oroliga ex i buskarna vid
Klubbhuset, steg uppåt, kastade
sig ned igen, etc. Antal dock
ringa, kanske 10-15 totalt.

svartmes: i de låga tallbuskarna
vid Kolabacken några ex, livliga;
jag såg när de kom dit. ~~Ringa~~
Lockade ljust och fint. Tycktes
vara sträck-oroliga.

sävparv hörd överflygande, även
på närhåll

bofink } glest sträck av små
Bergfink } flockar redan från 0800
(och säkert tidigare,

förstås). Sträcket fortsatte
men tycktes avtaga tydligt omkr.
kl 1130-1200. Dock, kl c 1300
och senare hade det ökat, vilket
var oväntat. - Bergfink hördes
rätt ofta i flockarna. - Se
kommentarer.

gränsiska hörd, och helt enstaka
ex sedda

steglits: ett ex vände vid Nabben,
livligt lockande.

nötkråka: ett ex flög ut mot fyren
på f m och sågs vända tillbaka
efter en stund. Lucka i ena
vingen. Samma ex som sist???
Kontrollera.

skata sedd ofta

kaja också; några mycket små
flockar flög utåt, men tendensen
osäker

kråka: enstaka ex på stranden etc.

Obsar från bussen på nervägen:

Mellan Hököpinge och Vellinge, på avstånd öster om vägen, betade en stor gås flock, säkert c 300 ex, och bergsäkra Anser-gäss var det. Kort därefter, någon kilometer från Vellinge, väster om vägen, lyfte på håll en mycket större gås flock, det såg ut som flera "skikt" i luften. Säkert 600 ex, kanske 800 eller mera. Anser-gäss. När obsarna gjordes, var det fortfarande mulet och grått och helt otänkbart att se färgkaraktärer. Senare, i Falsterbo, träffade jag ornitologer som sade att c 1500 grågäss hade sträckt förbi bara någon dag tidigare, och de ansåg det m l m givet att "mina" gäss var grågäss. Jämför mina obsar nära Vellinge 20 sept. Bäst också att kontrollera med Gunnar Roos uppgifterna om så starkt sträck av grågås.

Vidare på nervägen: massor av mås på harvade fält. I luften därinvid mest gråtrut, och jag fick intrycket att även de stående fåglarna var gråtrut (jämför obsarna från Nabben ett par timmar senare, behandlade härovan!). Därtill på fälten, delvis nära vägen, både skrattnås och fiskmås i antal. - En flock på c 30 vipor också sedd.

Hemvägen, också från buss:

Nära Vellinge ett par smärre gås flockar flygande på långt håll. Även någon liten vipflock. Dessutom, rätt oväntat, tre storspovar flygande västerut, likaledes nära Vellinge. Och på hustak i Tygelsjö satt en turkduva.

Kommentarer om vädret, samt om vissa arter i Falsterbo:

Vid ankomsten till Falsterbo hade det börjat lätta, och snart blev det sol och blå himmel och tunna höga moln. Måttlig till frisk vind omkring NNV. Ett sjok av rätt låga grå stratusmoln hade dock stor utbredning en stund från omkring 0815. Det drev med vinden med god fart. (Men hela tiden såg man att vädret skulle bli bättre).

Kl 0825 stod jag vid Kolabacken och lyfte kikaren ~~genom molnet~~ och blickade snett uppåt mot söder, mot det grå molntäcket. Då rämnade det just i mitt synfält, ett stycke klar himmel i starkt ljus kom fram, och i den luckan flög två fågelflockar på mycket stor höjd ~~fram~~ ungefär västerut, över stratustäcket! Det var, mycket approx., c 60 + 25 ex, flockarna såg ut så:

Avstånd så stort att jag inte kunde se hur snabbt vingarna fördes, men tankarna gick snarast till stora dykänder eller kanske till gäss, måhända prut-

gäss, trots att de så gärna sträcker på alldeles låg höjd längs vattenytan. Men det är tänkbart att vinden var så starkt på nord och flygriktningen så pass starkt mot sydväst att flocken fick sned medvind, vilket just skulle förklara den stora flyghöjden. Till stöd för dessa tankegångar kan jag nämna att jag redan nu såg en del glesa (och rätt små) finkflockar sträcka på oväntat stor höjd, och att både vråkar och duvflockar kom oväntat högt. - Vinden vred redan på förmiddagen mera mot NV eller VNV, och den avtog tydligt.

Två amiraler (Vanessa atalanta) sågs på f.m.

Några mätningar av sträck-kurser och vindriktningar gjorde jag ungefär från kl 1210, alltså när jag blivit ensam. Resultat:

småfågelflockar (läs: bofink med inblandning av bergfink): c 248°

duvflock, höggående: 268°

vind samtidigt härmed 308° och 310°, svag till måttlig.

Jag såg bl a en flock på 28 skogsduvor och en annan flock på 40 ring.

Kl 1220: småfågelkurs 233°, småfågelsträcket nu nästan slut

1228 rel. stor småfågelflock högt, kurs 223°. Vind 285°, svag.

34 skogsduvor, kurs 235°, högt.

Matrast c 1230-1300. Därefter, vid långsam vandring till busshållplatsen, fann jag att småfågelsträcket ökade tydligt. Därtill de 9 gladorna, se ovan. Väder: nu mulnat igen, men torrt och skönt.

Intressant dag, sträckflockarnas beteende inte alltid som väntat.

1991-09-28, lördag.

Gick hemifrån 1325, följde Hardebergaspåret österut som vanligt, fann ett par överkörda exemplar av Arion lusitanicus på "spåret" (=cykel- och gångbanan).

Väder: soligt och grant, god sikt, och vindstill. Knappt ett löv rörde sig. Mest djupblå himmel, men små eller medelstora cumuli fanns hela tiden, löstes upp resp. växlade plats rätt fort. Jag spanade uppåt i förhoppning att finna sträckande rovfågel. Första stunden intet. Men kl 1346 fann jag en duvflock: c 190 ex mycket högt uppe och flocken oväntat gles. Den flög med rak kurs mot SV (kompasskurs ej tagen). Letade sedan oavbrutet efter fågel och fann kl 1350 en ormvråk på oerhörd höjd, kretsande, kort därefter ytterligare 2 + 1 ormvråkar på samma sätt. De gled snart mot SV.

Spaning mot NO gav flera vråkar, alla mycket högt, många hundra meters avstånd mellan varje ex:

Nära zenit fann jag också en krets på 5 vråkar och bland dem 2 sparvhökar, alla så högt att de var svåra att återfinna om man släppt dem med kikaren.

Ytterligare vråkar upptäcktes, jättehögt, och minst en sparvhök, likaså. De flesta gled i rak kurs, • några kretsade m l m kortvarigt.

Under perioden 1350-1400 blev det 23 vråkar och 3 sparvhökar. Detta är minimivärden. Alla försvann mot SV. Mycket högt, men alla eller nästan alla vråkarna kunde bestämmas till ormvråk. Dessutom en kretsande hök, som högst sannolikt var en duvhök.

Vädret hela tiden lika härligt, stilla, sol; fina cumuli, mest rätt små. Jag stod kvar och spanade precis lika noga. Kl 1407 sågs 2 sparvhökar i krets mycket högt. Men ingen vråk! Kl 1420 kom en ormvråk på glidflykt på medelhöjd mot nordost.

Ingen annan rovfågel sedd

Kl 1426 en sparvhök kretsar på medelhöjd, försvinner snart. två skratmåsar mycket högt, seglande, rundflygande. Ingen vråk!

Kl 1437 hörs metalliskt brus, starkt i det lugna vädret. Det dröjde ett par sekunder innan jag blev klar över ljudet. Jag tittade upp - och där kom en plog på 12 knölsvanar i solen, rätt högt. Full fart höll de, och kursen var 241° (jag hade kompass med mig).

Stod kvar till 1445, gick sedan sakta hemåt, hela tiden → spanande efter rovfågel, men himlen var absolut ■ tom! Och så förblev det

Kl 1525 hemkomst. Väder alldeles oförändrat.

Jag tycker obsarna var egendomliga. Varför så bra sträck före kl 1400 och sedan tvärstopp på vråk? Fanns det någon faktor som medförde att vråkarna ■ slutade sträcka (för dagen) just då?? Och detta trots att vädret förblev precis oförändrat, åtminstone för en mänsklig observatör! Stoppet skedde just när temperaturen i solen brukar vara som högst. Men den faktorn kan väl knappast duga som förklaring.

På turen sågs dessutom några lågflygande ringduvor, en sittande turkduva vid hästgården, en flock gråsparv vid annan gård, några talgoxar, några få bofinkar överflygande m l m tydligt mot öster, någon enda obestämbar mås (troligen gråtrut) långtbort.

sept. 4: kl 0645, precis när jag började spana ut över trädgården, kom en stenfalk med rak kurs österifrån, höjd högst 30 m, passerade över trädgården och försvann i väster. Jag ser stenfalk över staden mycket sällan, vet inte om det hänt på de sista tio åren.

" 9: räknade fjärilar på Buddleia-bestånden på Gamla Lasarettsområdet och vid Geol. Inst samt vid en sakta rundvandring i Botaniska Trädgården. Resultat:

<u>Las.</u>		<u>nässel</u>	<u>io</u>	<u>amiral</u>	<u>anm.</u>	
bestånd	1	1	-	-	violettblomm.	} mest överblommade, särskilt de vitblomm.
"	2	6	-	-	"	
"	3	-	-	-	vitblomm.	
"	4	1	-	1	"	
<u>Geol.</u>		12	2	1	består av två frofiga, violettblommiga buskar	

Botanicum: vandring delvis i klart solsken, delvis matt sol på grund av slöjmoln. Resultat:

nässel	16	trollsländor (<u>Aeshna</u>)	minst 5-6 sedda
io	4	humlor <u>sparas</u> samt -	måttligt antal
amiral	1	bin	allmänna på vissa blommor
Pieris	2	<u>Eristalis cf tenax</u>	allmänna
citron	3	mindre syrphider	täml. allmänna

Bin och humlor särskilt på Fuchsia, bin dessutom på Dahlia men endast på sådana som har diskblommor med ståndare, alltså s.k. "enkla" blommor. Eristalis och andra syrphider gärna på Tagetes.

" 11: på Buddleia på Las.-omr. summa en amiral, på vitblommade buske. Buskarna (samma bestånd som vanligt) nu till 90 procent överblommade. På vanl. Buddleia vid Geol.: summa 6 nässel och 1 io.

" 12: på Buddleia Las.-omr: 4 nässel, 2 io och 1 amiral. } starkt
" " Geol.Inst: 6 nässel, 2 io, 1 gammafly. } solsken

OBS → " 15: solig dag, delvis med höga cumulus-moln. Kl 1130 utanför Ekologihuset: mot cumulus-molnen tre rovfåglar kretsande nära varandra oerhört högt, så högt att jag inte kunde avgöra om det var spärvhökar eller vråkar. Och då skall de vara precis på gränsen för vad som kan ses med obeväpnat öga. - Jag har på sista tiden, alltsedan 26 aug., gått mellan bostaden och Ekologihuset, ofta även ärenden ner till stadens centrum, och spanat uppåt himlen lika flitigt som jag brukat göra i många år; men jag har inte sett en enda högflygande rovfågel över Lund på denna tid! Det är nog sant att min sammanlagda obs-tid här över Lund har varit kortare än förr om åren, men likväl finner jag det högst anmärkningsvärt med ett så magert resultat. Det gäller dock nära tre veckor alltifrån c 26 aug., alltså en period då rovfågelsträcket brukar vara fint igång.

Vidare idag: På Las.omr. på Buddleia summa 4 nässel, 1 io och 1 amiral. Vid Geol.Inst. 6 nässel och 1 amiral. Allt detta c kl 1145-1155. Nästan alla Buddleiabuskar är nu utblommade, totalt eller till 90-95 procent; den ena busken vid Geol. dock bara till c 75 procent.

1991-10-06, söndag.

Lena och jag hade länge talat om att se på den konstupställning, som sedan i maj pågår på Vanås (Wanås) i nordöstra Skåne, ett par mil norr om Kristianstad. Idag for vi dit. Start från Lund 1000, tog bensin i S Sandby, fortsatte via Flyinge - Rolsberga - Höör - Stoby - N Sandby - ankomst Vanås 1120. Gick en runda i den omgivande parken (som till stor del ~~var~~ påminde om grov skog, med många gamla träd). Detta hade jag redan sett tidigare, för åtskilliga år sedan, då Fysio-grafiska sällskapet besökte slottet och dess konstsamlingar förevisades av ägarparet Wachtmeister.

I parken en mängd egendomliga, mestadels stora och för vanligt folk obegripliga "konstverk". Mera om dem nedan! När konstupställningen inomhus ~~var~~ (i ett stort magasin från 1700-talet) öppnades kl 1200, gick vi dit, granskade de utställda föremålen med intresse men med ringa estetisk behållning. Gick en ny runda i parken, beskådade den ungefär 600-åriga Snapphane-eken och fann parken (eller skogen) högeligen intressant: med den rika förekomsten av mycket gamla träd borde den vara en verkligt ~~spännande~~ spännande insektlokal på sommaren. Fann ytterligare konstverk, delvis av mastodontformat, som vanpryde marken.

Omkring kl 1300 lämnade vi platsen, hoppades finna ett café i Knisslinge men misslyckades och for därför raskt söderut via Hanaskog - Vilan (=västra utkanten av Kristianstad) - Everöd, där vi fick en bit mat på ett bra gatukök c kl 1410-1430. Fortsatte till Vittskövle slott, där det ånyo blev en stunds härlig vandring i parken. Nästa mål var den lilla plats vid kusten som på kartan bär namnet Nyagrop (förmodligen ett fiskeläge eller ett sommarstugeområde). Men vi kom aldrig dit, navigerade fel bland småvägar som inte stod på kartan. Kom istället till Juleboda/Rigeleje. Trevlig kust, praktiskt taget folktomt, men föga fågel. Vi antecknade att det mångenstädes på färden var m l m rikt med blommor i trädgårdarna. For vidare via Maglehem - Lillehem - Hörröd - Gaddaröd - Vallarum - Vollsjö - Brandstad - Sjöbo (västra utkanten) - väg 12 - Björka - Vombsjöns SO härn. Stopp här som vanligt vid den höga utsiktspunkten och granskade sjön. Resultat se nedan. Slutligen bar det vidare via Vombs ängar - Silvåkra by - S Sandby - Lund, ankomst dit 1755.

Ima
Väder: på morgonen torrväder men ~~var~~ tätt dis, sikt högst någon kilometer. Sikten bättrade sig knappt märkbart på uppresan, på middagstimmarna tendens till uppklärande men det höll sig inte, tvärtom. Först omkring kl 1600 klarnade det undan för undan, himlen blev blå, sikten god, och när vi for över Vombs ängar gick solen ned; vid horisonten där i väster bara en helt låg, guldkantad molnbank.

Några roliga fågelobsar blev det. Men detaljerade anteckningar gjorde jag inte, och nedanstående artlista omfattar därför inte alla sedda arter:

skäggdopping: ett ex, juv eller vinterdräkt, i havet vid Juleboda

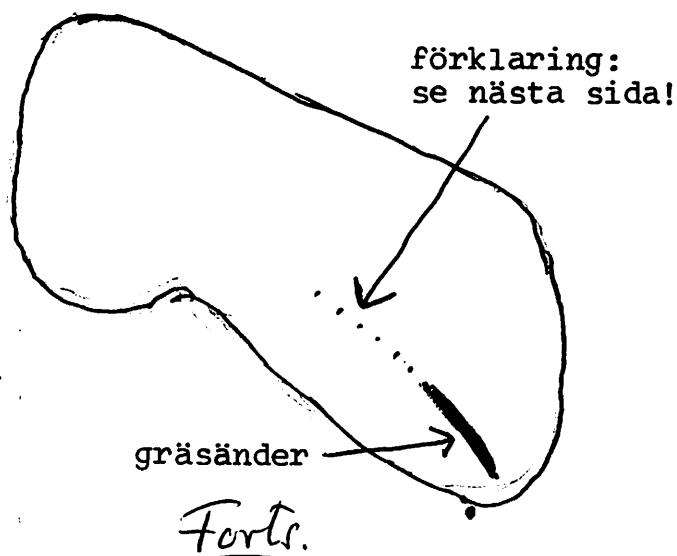
storskarv: på fiskepålar i Vombsjön räknade jag 24 ex, men det var omöjligt att se vad som fanns längst bort i väster.

knölsvan: 2 ad i havet vid Juleboda. Låg långt ute!

(OBS: inga gäss sedda denna dag!)

gräsand: vid Vanås och Vittskövle flockar i slottedammarna. Vid Vanås bara c 15-18 sedda, varav en starkt vitbrokig men alls inte helvit fågel. Vid Vittskövle säkert 50-75 ex, kanske fler. I Vombsjön låg en långsmal

flock ungefär enligt skiss härnadan, den innehöll c 200-220 ex.

gräsand, forts: I Södra Sandby, i bäcken som flyter förbi just vid vägkorset (till Flyinge mot N, till Revinge mot Ö, till Dalby mot S och till Lund mot V), ligger alltid en flock gräsänder; ofta står den delvis på gräsmattor alldeles vid vägen mot Flyinge. Den är uppenbarligen domesticerad, och jag brukar därför aldrig nämna den i dagboken. Men idag gör jag ett undantag. Flocken bestod idag av c 50 synliga ex, därav ungefär tio helvita och några vitbrokiga ex.

ormvråk: Vanås 1 kretsande just när det lättat en aning. Vittskövle 1. Nära Gaddaröd 1, därefter ytterl. något ex samt 1 som fällde i högt träd vid gård öster om Lund kl 1745! glada: 1 sakta överflygande vid Everöd

sparvhök: 1 gjorde vild jakt på småfågel, som kommit utanför sin flock, nära Vollsjo. Resultat okänt.

tornfalk: 1 ex nära Maglehem och 1 ex nära Björka.

Utbytet av rovfågel alltså särdeles magert, men det var att vänta i detta väder.

vipa sedd i ringa antal vid Hurva i flock med ljungpipare. Se nästa art.

ljungpipare: helt jättelik mängd vid Hurva. Ett par flygande flockar rätt nära vägen, troligen uppskrämda jämte svartfågel. Antal pipare där kanske 500 - 800 eller flera. Men bakom denna flock kom en annan flock stormande fram, hög och tät och väldig som ett moln, säkert 3000 ex, måhända betydligt mera, men vi kunde inte stanna för närmare studier. Denna flock kom nära vägen, det blev svart av fågel i luften.

skrattnås: } på fiskepålar och i
fiskmås: } vattnet i Vombsjön,
gråtrut: } låg nära gräsänderna
havstrut: } men fortsatte långt
 } måsflocken utåt sjön,
såsom antytts av prickarna på
skissen föregående sida. Total-
antalet måsar på denna plats
var över 1000 ex. Av havstrut

såg jag dock bara någon enstaka ad. - Långt uppåt sjöns NO strand sågs stora måsflockar på stranden, de stod my. tätt. Säkert 400-500 ex. Omöjligt att se vad som ev. fanns långt västerut i sjön. -

Måsar sågs även på andra platser men studerades inte noga. Vid Juleboda strövande trutar ad och juv, allra mest gråtrut, men glest, och inte många tiotal sedda.

gärdsmyg sjöng ljudligt i Vittskövle park
obestämda trastar, trol. rödvinge, sågs i flock ett par ggr
stare: flock på c 130 ex på telefontråd nära Silvåkra by, därtill i ringa antal på andra ställen.

nötskrika: enstaka ex sedda på flera ställen, allra mest på uppvägen mellan Höör och Vanås; det ser ut som om arten börjat gripas av sträck-oro, men i vilken omfattning, det vet jag inte än.

kaja } allmänna, stora flockar
råka } flerstädes. Totala indi-
kråka } vidantalet i Skåne nu i oktober måste vara väldigt stort.

bofink } sträck pågick på morgonen
bergfink } över Lund, men ovisst hur mycket. Senare på dagen en del flockar sedda, men mest rastande.

nötväcka hördes många ggr i parken och skogen runt Vanås.

- - - - -

Mycket skön dag, och roligt att ha återsett den granna naturen runt Vanås. Men konstutställningen, incl. konstverk i parken kvarstående från 1989 och -90, var svårsmält. Eller varför inte använda klarare ord: varken Lena eller jag begrep mycket av vad vi såg av sådan konst, och det vi begrep tyckte vi allra oftast illa om. En degklump ute i skogen, meterhög, ungefär triangelformad, och sjuuttio meter i omkrets, kallades i katalogen och på etiketten "grå mussla/grey Clam", och konstnärens namn var Jene Highstein. Fy fan sån smörja. Och tänk så många vit-sippor som kunde ha vuxit på den ytan.

1991-10-07, måndag.

Bilfärd med vår granne, Per-Olof Persson, och en god vän till honom vid namn Thore Lindman, som också bor här på Östra Torn. Per-Olof har länge velat göra denna tur med oss, bl.a. som tack för ATT vi hämtat hans post och sett till hans hus när han varit bortrest.

Vi startade från Lund 1000 i utmärkt vackert höstväder. Per-Olof hade själv bestämt routen men antytt för oss att han ämnade fara till östra och nordöstra Skåne. Vi for via Dalby; här sågs en sparvhök, hårt mobbad av ~~en~~ en kråkfågel. Vid Veberöd fortfarande fint väder, men det hade mulnat i öster. Kl 1033, söder om Sjöbo, gott om svartfågel på fälten, och en (nästan säker) tornfalk på telefontråd. 1040 Anklam. 1 nötskrika. Det har mulnat starkt men är torrväder, ganska behagligt. Vi far via Vanstad - Lövestad - Andrarum. Passerar Alunbruket. Gråväder, men god sikt. Ej en enda kretsande rovfågel att se.

1100-1106 stopp vid den stora dammen nära Alunbruket. Ett par nötskrikor flyger förbi lågt, och en glada kretsar, också lågt.

1109 9 km kvar till Brösarp. Enstaka småfågelflockar, delvis med c 150 - 200 ex; de är täta, troligen siskor. Vid Brösarp tar vi norrut på stora vägen mot Åhus. Vid Yngsjö en flygande flock på c 50 vipor och c 20 ljungpipare. Vägen mot Åhus 1132. En tornfalk. Mycket platt landskap.

Åhus: vi for runt bland de äldsta kvarteren, verkligen en mycket trevlig stadsbild. Tveksamt om jag besökt just dessa delar av samhället förut; i så fall måste det varit senast på 40-talet. I samhällets utkant hade det byggts oerhört, industrier, bilförsäljning, magasin. Horna ungefär likadant.

1145 vi tar av mot Trolle Ljungby. Passerar Rinkaby skjutfält. Vid flygfältet etc. mycket stora ytor med gräsmark, såg ut att vara lämplig biotop för fältpiplärka, (men jag har inga positiva uppgifter om denna art härifrån). - En flock på 9 tranor flyger på rätt stor höjd ungefär söderut. En obestämbar vråk sedd långt borta.

1151 vi kommer till vägskäl, där det står: 3 Nymö, 3 Trolle Ljungby. Vi tar mot Landön, 5 km. Flock 6 flygande gäss, storvuxna, men omöjligt att se om det var Anser-gäss eller kanadagäss.

1155-1220 kafferast vid Landön, på fri ängsmark nära stranden och nära samhället. Mulet men torrt och inte kallt. Lena hade åtagit sig att sörja för all färdkost. Vi satt ute på enkom medförda stolar och drack kaffe och åt läckra smörgåsar och kakor. Under rasten sågs:

nötskrika 1 + 1 förbiflygande, "oroliga"; kort därefter kom först 3, sedan ej mindre än 52 tranor förbi; dessa sista i utmärkt fin plogformation med c 18 ex i ena "armen" och c 34 i den andra. Flög rakt över oss, kurs c SSV. Rop hördes ofta, både från gamla fåglar och från ungfåglar, som piper högt uppe i diskanten. Vidare en rundflygande flock pipare, det var c 6 kustpipare och c 15 ljungpipare, två arter som inte ofta bildar gemensamma flockar. Kustpipare hördes nästan oavbrutet från flocken, ljungpipare mindre ofta och mindre starkt. Men eftersom flocken kom rätt nära, såg jag tydligt storlekskillnaden och även den svarta fältet i armhålan på kustpiparna. Flocken for snabbt runt flera ggr, oregelbundna svängar.

Över havet glesa trutar, mest gråtrut; havstrut sedd. I vattnet 2 + 2 + 2 + 2 knölsvanar, därtill något udda ex. Vidare en flock på c 50 gräsänder, och en lyftande flock på precis 10 småskrakar. En tornfalk ryttlade över strandängen. Enstaka ringduvor flög förbi.

Vi for in i Landöns samhälle, stod ett slag vid hamnen och såg oss omkring. Jag såg c 8 storskarvar, sittande på stenar eller flygande lågt över vattnet. Nötskrika sedd här också.

Fortsatte 1230. Kort därefter sågs på håll en liten rad på 5 tranor, de flög mycket lågt mot S eller SV. Genast härefter nytt stopp för en massa gäss som stod på skördat fält av oljevaxter. Det var c 450 kanadagäss. Granskades noga; ingen annan gåsart i den flocken, och en flygande flock på c 25-30 ex bestod också av kanadagäss.

1991-10-07 forts.

Trevligt utbyte, som synes. OBS att inte en enda sädgås sågs eller hördes. Väder: det ljusnar. Vi startar c 1240, passerar Trolle Ljungby gods. Här rikligt med gräsänder i dammarna, och många fasaner i parken etc. Vi sätter kurs mot Kjugekull, en plats vars existens jag känt till i väl femtio år, men jag hade aldrig varit däruppe. Nu blev det färd med bil så långt det gick, och därefter en lång rundvandring. Helt grått väder, men god sikt och utomordentligt fin utsikt runt horisonten. Välordnad information under tak. Plat-sens säregna geologiska historia var mig tidigare obekant, men det blir för långt att skriva om detta här. - Bofink hörd, bergfink hörd, f ö föga fågel. Men Geotrupes stercorosus var avgjort allmän i skogen mellan blocken etc. I en någorlunda färsk spillningshög (av häst?) räknade jag minst 11 ex. Just denna art brukar ju annars hellre hålla till i skogsmark med ruttnande svamp etc än i spillning. Aeshna sp flög i gläntorna, bara några få ex sedda.

1345 vi lämnar denna spännande och lärorika plats, sätter kurs mot Fjälkinge, ser 1 blåhök hona eller ungfågel, den kretsar lågt. Småfåge lflockar ses. Förbi Fjälkinge far vi mot Kristianstad, ser ~~flora~~ flockar av fiskmåsar över fälten, resp. på fälten. Även småfågel-flockar, samt 1 + 1 ormvråkar, lågt kretsande resp. flygande. I utkanten av Kristianstad gott om svartfågel och stora måsflockar; däri såg jag inte skrätmåsar. Gråtrut troligen dominerande här. Någon trastflock också sedd.

Vid Vilan, som passeras 1402, svänger vi mot Lund-Malmö. Därefter en lång stund med god fart hemåt, men i Tollarp stannar vi, och Per-Olof bjuder på en utmärkt måltid på en restaurant som han kände till.

På sista sträckan hände en del: gråvädret fortsatte, och på Linderödsåsen for vi en stund i fint regn, men det upphörde före Hörby. Strax väster om Hurva en flock på (mycket approx.) ~~1000~~ 150 starar, och därinvid en blandflock av vipor och ljunpipare, summa säkert c 600-700 ex, men det hela gick fort och proportionen mellan arterna hann jag inte se. En ormvråk också.

På grund av vägarbete for vi en del av sista sträckan på gamla vägen via "Baronakorset" vid Gårdstånga. Nära Lund ytterligare c 150 starar, c 100 vipor och c 25 ljunpipare; men vadarflocken var i själva verket större, jag hann ej med ordentligt.

Ankomst bostaden i Lund 1555. Per-Olof sade att vi färdats 235 km. Mycket rolig tur, det var allmänna meningen, och stämningen stördes inte alls av att vädret var grått.

→ Se även Tillägg sid. 181.

1991-10-09, onsdag.

Utfärd med Lena. Hon var särskilt angelägen att plocka svamp. Ett par försök nyligen har givit mycket miserabelt resultat. Jag ville gärna se Krankesjön igen, bl.a. eftersom mitt förra besök där (10 sept., se dagboken sid.) gav så ~~mycket dåligt~~ fattigt utbyte.

Vi startade 0850 i mycket vackert, molnfritt väder; dock var det dis på avstånd. Ankomst Silvåkratornet vid Krankesjön 0915. Väder som ovan; obs-möjligheterna goda på avstånd upp till c 1 km, därutöver sämre. Jag stod i tornet 0915-1000. Lena letade svamp utan resultat. Vi fortsatte via Vombs ängar - vek norrut i Vombs by men stannade för ovanlighetens skull c 1020-1035 i skogsbrynet mot Vombsjön, den plats som jag i gamla dagar kallade "Furets hörna". Där efter kort stopp för granskning av sjöns NV hörn. Vattenstånd lågt. For sedan österut på väg 104, men före Öved vek vi norrut, stannade vid stor öppen betesmark i skogen, gick en fin runda här c ~~1100~~ 1120 - 1150. Körde så tillbaka västerut till Sjögården, där vi beställde kaffe med bröd, satt här 1200-1225. Så österut igen, förbi Öved - vägen öster om Vombsjön - till sedvanliga utsiktsplatsen vid sjöns SO hörn. Här blev det även vandring rätt långt norrut på vallen längs sjöns ~~östra~~ östra strand och därefter - sedan jag spanat ut en stor förekomst av en på avstånd underlig röksvamp - ~~en~~ ännu en lång krok ut på en betesmark för att komma åt dessa svampar. Vi kom därför inte från denna plats förrän c 1440, men det var väl använd tid; se nedan. Körde hemåt via Furet - Vombs by - Vombs ängar - Silvåkra by - Tvedöra - S Sandby - Lund, ankomst Tenorgränden 8 kl 1530. Vädret hela dagen utmärkt vackert, det blev oväntat varmt i solen, och sikten bättrade sig avsevärt redan efter kl 1200 (ungefär).

Artlista, fågel:

arter	Kranke-sjön	Vombs ängar	betesmarken i skog N om Vombsj.	Vombsj. SO + vandr.	andra platser, etc
skäggdopping	spridda, c 8-10 sedda			spridda c 10 sedda	enstaka Vombsjöns västsida
storskarv	minst 12			några sedda	på fiskepålar etc i Vombsjön minst 15 sedda
häger	1			c 9 på sandstrand	1 Vombsj. NV
knölsvan	c 68 ex, se kommentar				
5 sångsvan					1 Vombsj. NV, stod på stranden
grågås	c 105, se kommentar				
blåsgås!	2 ad + 4 ad				se kommentar
10 gräsand stjärtand snatterand	c 100 ♂ ♀			c 75 ♂ ♀	minst 200 Vombsj NV flög förbi
kricka skedand	c 20 2 sedda				se kommentar
— obest. änder	ja, litet				
glada	1	1	minst 2	summa c 4-5	sedd Sjögården, Öved etc

Forts.

1991-10-09 forts.

(132)

arter	Kranke- sjön	Vombs ängar	betes- marken i skog N om Vombsjön	Vombsjön SO + vandring	andra platser, samt kommentarer
ormvråk		2	2	c 5	hemvägen 2,
15 fjällvråk			1		se kommentarer
■ duvhök				1	vid Sjögården 2
blåhök			1 mot S		nära Övedskl. 3
<u>lärkfalk</u>	1				hemvägen 1
tornfalk				1 flög förbi	se kommentar
20 fiskgjuse	2			1	se kommentar
■ fasan		sedd		sedd ♂	se kommentar
sothöna	c 1300				" "
vipa		c 120			" "
enkelbeckåsin	c 12-15				" "
25 gluttsnäppa				1	" "
■ skrattnås	c 35			fåtalig	allmän Vombsj. NV
fiskmås	enstaka juv sedda			ofta sedd	trol. allmän Vombsjön NV
gråtrut				c 30-40	t.allm. Sjögården
havstrut	2 ad			minst 2 ad	Vombsjön NV många
— obest. måsar					2 ex " " ,
30 <u>fisk/silver- tärna</u>					se kommentar
■ ringduva	sedd		55+70 mot SV - SSV		ofta sedd, men bara dessa två flr sträckande
skogsduva			flock 3 ex mot SV		
sånglärka			hörd		någon enda hörd därutöver
ladusvala	2 över sjön				
35 ängspioplärka	hörd		hörd	hörd	minst 25 vid "Furets hörna" i gles flock
■ sädesärla					2 på hustaket, Sjögården
järnsparv	hörd		hörd	hörd	
taltrast	7-8-9 ex glost mot NO				
40 talgoxe			sedd	hörd sedd hörd	
■ blåmes					
entita					
svartmes	sedd och hörd i grantopp				

Forts.

1991-10-09 forts.

133

arter

Kranke-
sjön

Vombs
ängar

betes-
marken
i skog
N om
Vombsjön

Vombsjön
SO +
vandring

andra platser,
samt kommentarer

nötväcka

nötskrika

45 skata

kaja
råka
kråka

korp

hörd

50 stare

små flr

totalt c 50-75 ex

pilfink

några ex Sjögården

böfink
bergfink

avsevärt "baksträck", se kommentarer

obest. små-
fågel

Flockar ofta sedda, se kommentarer

steglits

fin flock c 25 ex på Girsåum lanceolatum
vid Vombsjön NV, (=Hjälmaröd), se kommentarer

55 grönsiska

några
flög
förbi

domherre

en ♀ flög
förbi

sävspurv

sedd
och hörd
hörd

58 gulspurv

Däggdjur

ekorre: ett ex vid vägkanten i Silvåkraskogen

rådjur: ett par ex sedda på håll nära Svansjö gård

Ifråga om fågel en arttrik exkursion, summa 58 bestämda arter,
varvid dock - mot vanligheten - den sedda tärnan medräknats, trots
att den ej kunde bestämmas till arten.
Ovanligt sena data: larkfalken, de tre fiskgjusarna,
tärnan, kanske gluttsnäppan. En effekt av den kalla, regniga och
solfattiga perioden maj-juni?
Ovanligt tidiga data: bläsgåsen! Antagligen första gången jag
i Skåne sett bläsgås utan att ha sett sädgäss samma dag.

Forts.

1991-10-09 forts.

Kommentarer om vissa fågelarter:

storskarv: bland fåglarna i Kr. var flera ljusbukade. - Skarvar delvis oroliga, flög runt etc.
skåggdopping: flera ex sågs flyga lågt över sjön

knölsvan: jag såg dels 2 ad 2 juv, dels 2 ad 1 juv, dels c 62 ad spridda, bland dessa dock c 10 så långt bort i V delen att de ej kunde bestämmas kritiskt

grågås: oväntat att så stor flock skulle vara kvar så sent.

Se speciell kommentar sid.

bläsgås: högeligen oväntat! Låtet hördes plötsligt när jag stod i tornet, och 2 gamla bläsgäss kom flygande från V eller VNV rakt över sjön, försvan österut. En kort stund senare kom 4 ex till, alla gamla med mycket svart på undersidan och blåsarna lysande i solen, samma kurs, hördes på långt håll.

snatterand: liksom alla andra ändrar i Kr. låg de på närmsta klarvatten. Arten ses sällan av mig.

kricka: en snabbt rundflygande flock upptäcktes; fåglarna bildade kortvarigt gemensam flock med enkelbeckasinerna (!!!), men arterna separerade snabbt igen.

skedand: 1 + 1 flygande ex Kr.

stjärtand: ej sedd Kr., men vid Vombsjön SO flög nära förbi.

glada: rätt ofta sedd bl.a. under vandrigen vid Vombsjön. Sakerligen 4-5 ex sedda här, kanske flera. Totalsiffra på dagen minst 12.

ormvråk: minst 16-18 sedda. - På hemvägen, vid vattenpöl på vägen i Silvåkraskogen satt en ormvråk, som tycktes "baska sig" eller bada. Lyfte mycket sent. Kort därefter ännu ett ex sett vid Tvedöra.

fjällvråk: Öved + Sjögården fem ex, och strax öster om Östra Torn på hemvägen ett ex ryttlande på my. låg höjd. Totalsumma incl ex i skogsgläntan blir 7 ex

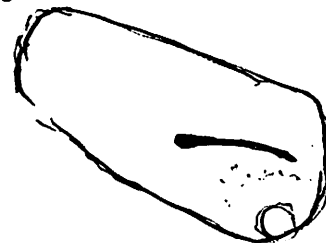
duvhök: ett stort ex flög över betesmarken med röksvamparna, sågs flyga flera hundra meter.

blåhök: 1 ex kom med kurs mot S över sistnämnda betesmark. Mest motljus. Var inte gammal hanne.

lärkfalk: inte på många år har jag haft en sådan långvarig och alltigenom förstklassig observation av en lärkfalk. Den flög lågt över vassen nedanför tornet, ofta rätt sakta och tycktes då fånga små (och för mig osynliga) insekter, men några gånger gjorde den pilsnabba, rätt flacka slag efter (rimligen) större byten, såsom trollsländor, fast jag inte såg det direkt. - Mantel mörkt blågrå, huvudets kontrastfärger mycket klara och synliga på långt håll. Hjässa och välutvecklat mustaschstreck svarta, därnedom rent vitt. Naturligtvis var jag fullt klar över att obsen var avgjort sen. Men dräkt och beteende och vingform visade från första början vilken art det var fråga om.

fiskgjuse: över Kr. på ganska nära håll 2 ex samtidigt, det ena slog efter fisk men missade, det andra flög bort mot Silvåkraskogen med en tämligen liten fisk i klorna. - Senare ett ex öster om Vombsjön, ryttlade tillsynes över land, men jag råkar veta att just där ligger ett par av fiskaren Nilssons dammar !

sothöna: en mycket stor och långsträckt flock låg ungefär som skissen visar härnedan. Antal ex räknades resp. skattades efter partiell räkning, och jag fick c 1300, vilket är en försiktig siffra.

vipa: på Vombs ängar på utvägen c 30 + 70 ex, på återvägen en flock på c 120 ex.

enkelbeckasin: lågt och snabbt flög en flock på c 15 ex över Krankesjön, anslöt (som ovan sagts) kortvarigt till en flock krickor; beckasinerna tycktes fälla på dybanken, den enda lilla yta ute i sjön som inte bär nämnvärd vegetation. - Kort stund senare sågs 6 ex i flock lyfte och stiga brant uppåt i m 1 m krokig kurs.

1991-10-09 forts.
Kommentarer forts.

gluttsnäppa: vid Vombsjöns Ö sida, vid vallen, hördes plötsligt en glutt på nära håll. Jag fick inte se den, men jag studerade spåren i sanden, precis vid vattenlinjen. Den hade rört sig livligt där. - Sen observation, för att vara i inlandet.

skrattmåsar:
fiskmåsar:
gråtrut:
havstrut:
obest. måsar: } tabellen ger det mesta, men obest. måsar sågs i betydande antal på avstånd.

fisk/silvertärna: anföras här trots att artbestämningen inte kunde bli noggrannare. Två ex kom på 5-10 meters höjd över sjön och fällde efter vingfladder på dyn i nordvästra hörnet, bland skrattmåsar och änder. Öväntad obs, ty tärnor i inlandet i oktober är något mycket ovanligt.

svartmes: bara ett ex, det fällde i grantopp nära tornet och lät höra sig flitigt.

nötskrika: rätt många sedda. Över betesmarken i Övedsskogen kom säkert c 10 ex, mest ett och ett; jag tyckte mig finna att de allra flesta flög mot S eller SV, men osäkert, ty viss trafik i motsatt riktning förekom också.
stare: småflockar på Vombs ängar, bl.a. en flock på högst 50 till sammans med vipor.

bofink:
bergfink: } Flockar, i vilka båda arterna hördes, kom över rätt ofta, men

jag observerade att det till stor del var fråga om återsträck, alltså ungefär mot NO. Detta pågick fram till kl 1330 eller något längre men blev svagt mot slutet. Anmärkningsvärt.

steglits: ovanligt fin flock vid Vombsjöns NV hörn, alldeles vid husen (=Hjälmaröds hållplats i gamla dagar). Blev skrämde av okänd anledning och flög runt men fällde åter på tistlarna som var rikliga i kanten av ängen. (art: Cirsium lanceolatum hette den förr i världen, numera heter den C. vulgare).

OBS: Krankesjöns NO del var som vanligt ~~fyem~~ på fågel.

Andra djurgrupper, växter etc:

ekorre: sprang över vägen i skogsbrynet vid Stensoffa.

nässelfjäril flera ex sedda

amiral: 1 ex satte sig på rölleka, som ännu stod i blom, vid Vombsj: sydöstra hörn. 2 ex betesmarken.

getingar sedda

humlor också, men bara c 2 ex

Geotrupes stercorosus flera ex

Pterostichus ?vulgaris 1 ex Övedsskogen, gläntan

nyckelpiga (Septempunctata) flög i måttligt antal i solskenet

Aphodius sp flög i betydande antal, mest en täml. liten grågul art med smutsgula ben

andra skalbaggar, t ex staphylinider, flög också

Eristalis, säkert tenax, var allmän på blommande maskrosor på betesmarken i Övedsskogen. Denna stora yta var huvudsakligen beklädd med tovtigt gräs med inslag av m l m döende rölleka, men vissa ytor hade mycket kort, fint grönt gräs, i vilket mycket kortväxta maskrosor blommade glest, oftast 5-20 meter mellan varje blomkorg. Men på många sådana satt Eristalis. Det måste blivit hundratals på denna betesmark, troligen 200-300 enligt min uppskattning.

Aeshna sp. flög, flera sedda
en tricheter flög också
copeognather sedda.

Växter: Matricaria blommade rikt på odlad mark, rölleka också ofta i blom. Svamp: bläcksvamp, champignon, en stolt fjällskivling, och så en jättefin förekomst av stor röksvamp, Calvatia caelata. Upptäcktes vid kikarspaning över ängen (betesmarken) innanför Vombsjöns ~~sydöstra~~ sydöstra del, nedanför skogsridån. Lång omväg delvis genom oländig snårmark krävdes för att komma dit, men det var verkligen värt allt besvär. På en yta på c 10 x 10 m växte 24 stora ex, därtill många små. I närheten stod 2 ex, på annan plats 5 ex, etc. Nästan alla i bästa stadiet för konsumtion. Några förbrukade ex, som ~~en~~ släppt ut sina sporer, låg som tomma skålar på gräset. Jättekul med så mycket och så fin svamp, det tyckte vi förvisso båda två. Ovanligt lyckad exkursion.

Åke E. Andersson, Professor, Universitetet i Umeå, men tjänstledig därifrån för att arbeta vid Institutet för framtidsstudier i Stockholm, höll föredrag över ämnet "Universitetet och staden - finns det en europeisk modell?"

Lång och delvis intressant inledning: historik, universitetens ursprungliga ställning, deras ökande antal i samband med grundandet av nya städer etc. Ökad kunskap, ökad handel, ökat välstånd, nya kreditsystem m.m. På gränsen till modern tid kom bl a järnvägsbyggande, vilket i sin tur medförde att kusterna för första gången sedan 1100-talet förlorat sin betydelse som plats för nya centra. Mycket annat.

Naturligtvis långt tal om "K-regioner" (Anderssons uppfinning?), d v s särskilt intensiva regioner för forskning, kunskap, kultur, kommunikation. Sådana centra av första rangen är inte många; f n finns

- 1) San Francisco-regionen i USA
- 2) Cambridge med omgivningar i England
- 3) Stuttgart-Heidelberg i Tyskland
- 4) en region i Japan
- 5) Stockholm-Uppsala-regionen i Sverige.

'Det finns nog bara plats för 5-6 sådana regioner i världen'!! (Åke Andersson sade det inte i sitt föredrag, men att döma av hans bok "Sydsvensk framtid" tänker han sig tydligen att den sjätte regionen av detta slag skall utvecklas i området Köpenhamn-Malmö-Lund, och detta kan ske om man bygger en bro för både bilar och tåg Malmö - Köpenhamn).

GR: Min egen kommentar: föredraget nämnde inte ett ord om BRON, utom indirekt när han sade att "personliga transportmöjligheter" är nödvändiga för att åstadkomma en K-region. Åke Andersson bok är däremot synnerligen rättfram i sitt krav på bro, om Sydsverige skall överleva. Miljön behandlas nästan inte alls. Överhuvudtaget tycker jag att bro-ivrarna undviker att beröra miljön; deras planer på "utveckling" skulle kanske vara acceptabla, om inte miljön vore i vägen! Men nu är den i vägen, och varje projekt av någon storlek måste vägas mot miljökraven. Människornas hälsa, nu och i framtiden, måste i alla sådana fall vägas tyngre än den ökade tekniska utvecklingen och stegrade levnadsstandarden i västerlandet, en stegring som ju ändå bara kan bli kortvarig och sluta så mycket värre, ju längre den tillåtes fortsätta.

Det är tyvärr alltför sant, att de flesta politiker även av dagens modell inte vill, eller kanske inte förmår, att blicka bortom nästa mandatperiod.

Björn Engholm, ledande tysk socialdemokrat och stor bro-ivrare (åtminstone enligt Sydsvenskan), var av viktiga statsangelägenheter förhindrad att komma. Hans föredrag "Strategy for Knowledge centers in Northern Europe" hölls istället av hans närmaste man, doktor Werner Jann, presenterad som medlem i Engholms "think-tank". Talade bra engelska och underströk bl.a. att en intensiv forskningsregion kan omfatta delar av flera suveräna stater. Miljön fick detta omnämnande: 'I need not speak much of environmental protection'!! I bästa Cavalli-Björkman-stil, men inte fullt lika okultiverad.

Mot slutet även en del resonemang om den vetenskapliga aktiviteten runt hela Östersjön, som herr Jann fann vara betydande. Kanske en K-region från Haparanda via Helsingfors - S:t Petersburg - Kaliningrad - Rostock - Lybeck - Köpenhamn - Lund, "när standarden på Östersjöns östra sida har höjts", som han sade ordagrant (!!!).

(- Stockholm - Umeå)

Hans Cavalli-Björkman skulle börja sitt föredrag kl 1500 men behagade inte dyka upp i tid. Ordet gick därför till följande talare, direktör Ulf Strömquist. Men när han talat i nästan 15 minuter, blev vi upplysta om att herr Cavalli-Björkman anlönt och att herr Strömquist måste avbryta sitt föredrag, eftersom Cavalli-Björkman befann sig i största brådska.

Herr Cavalli-Björkman talade över ämnet "Syd-Sverige och norra Europa". Han inledde med några synpunkter på tunnelförbindelsen under Engelska Kanalen. Han hade varit i Normandie många gånger, det hade varit fridfullt hittills, men nu var allting förändrat, ingen frid längre men istället utveckling på grund av kanaltunneln. Uppenbart ansåg han detta som ett obetingat gott. Han talade sedan om det enormt intensiva utvecklingsområdet London - Holland - Belgien ~~Frankrike - Bayern - Centrala Frankrike - Milano~~ och med en "spets" ner till Madrid. Detta jättelika område, som på kartan har en form som en jättestor banan, kallade han därefter "Tillväxt-bananen". Sverige låg dessvärre i sagda banans periferis periferi! (Observera den sköna språkbehandlingen, till allt det andra djävelskapet!). Efter en ~~resorapport~~ allt gott han gjort för fotbollssportens befrämjande under en resa till Istanbul kom han ånyo in på Sverige, som enligt honom karakteriserades av ~~ett~~ ett "insulärt tänkande", med några hånfulla ord/vådorna av att kasta ölburkar i det skånska landskapet.

Bekräftade att det bara finns en utvecklingsbar region i Sverige, nämligen Stockholm-Uppsala. Bra tillväxt där, bl.a. håller Arlanda på att bli en internationell storflygplats. Därför helt obegripligt att så många bilister måste förflytta sig genom Stockholm. Nya motorleder utanför staden helt nödvändiga. Miljövännerna hindrar utvecklingen.

Kom in på Göteborgs möjligheter: "har aldrig lyckats riktigt". Kanske blir det bättre, men då är en motorväg Göteborg-~~Oslo~~ Oslo absolut nödvändig, den skulle kunna åstadkomma ett oerhört kraftcentrum (männe längs hela västkusten upp till ~~Oslo~~ Oslo? GR). Men Cavalli var pessimist, miljöfolket bromsar!.

Nalkades nu ämnet som rimligen måste vara huvudsaken för honom, nämligen utvecklingsmöjligheterna för Malmö med förstäderna Köpenhamn, Lund, delar av Nordtyskland etc. Universitetet i Lund bra, störst i Sverige. Men Malmö är ju en trafikteknisk återvändsgränd. "Öresundsförbindelsen" (OBS ordvalet! GR) nödvändig. Förbindelserna mellan Danmark och Sverige har varit urusla alltsedan 1658. "Svenskarnas härjningar sedan Roskildefreden har varit otroliga", tillkännagav han i förbigående!

På 1950-, -60 och -70 - talen var handeln via Skåne obetydlig. Handeln gick i själva verket via Köpenhamn - Stockholm. Köpenhamn har tappat 300 000 invånare på 10 år, utvecklingen alltså allvarlig. "Jag har varnat danskarna", sade han, och han ironiserade över svenskarna som "tycker om danskar men vill hålla dem på distans". (Som synes hela rader med underliga påståenden, vars sanningshalt måste vara ringa. GR)

Bron är nödvändig, men "egentligen är det ju fråga om ett stycke bro och ett stycke tunnel". Bildt har sagt att avtalet är bindande. Bron kan ändra salthalten i Östersjön med 0,1 procent, vilket naturligtvis inte betyder någonting. Stor utbyggnad av hamnen i Köpenhamn också nödvändig och har påbörjats. Ty kom ihåg: bron är (blir) en lokalförbindelse. Det tunga godsets väg över Själland kan vi glömma bort, det godset går även i framtiden per båt. "Jag har vistats i Köpenhamn två dagar i veckan de sista 20 åren, och jag är verkligen kunnig i dessa frågor". ~~Kultursymbiosen~~ Kultursymbiosen Malmö-Köpenhamn kan bli enastående. Limhamn är en kvalificerad tegelhög som tål vilka genombrott som helst. Vi i Sverige är för vattenrening, danskarna är för kultur och kulturell tillväxt. Se på det blomstrande vackra Dragör.

Øx) ... omväg via ...

Hans Cavalli-Björkman forts.

Kom in planering för framtiden, innan bron står klar. "Vi har tagit initiativ till bildandet av ett "Mare Balticum", som innebär bättre kommersiella kontakter inte minst med Polen och, i Sovjetunionen, området runt ~~S:t~~ Petersburg. Hansadagarna 1992 skall förläggas till Kristianstad, delvis för att hedra den kvinnliga landshövdingen Bråkenhielm, som är en stor bro-entusiast. Någon av småprinsessorna skall visst luras dit och placera en särskild hansamedalj på Fru Bråkenhielms breda bringa.

Mot slutet tal om ökat samarbete bl.a. med Björn Engholm och Gyllenhammar på Volvo för en "verkligt ~~k~~kraftfull satsning på kultur, industri och miljö", och samarbete mellan Sydsvenska Handelskammaren och Rektorerne för Universiteten och Trelleborgschefen Rune Andersson m.fl. för att "etablera förbindelser före den stora förbindelsen". Förre ministern Mats Hellström berömdes, har tydligen gjort mycket för broförbindelsen.

GR: Egna kommentarer: det mesta framgår väl av referatet. Men Cavalli var värre än jag trott; miljöfrågor existerade för honom bara i form av hinder. Hur strategin mot en sådan samhällssyn skall läggas upp, det måste diskuteras. Men kultur i vidsträckt och god ~~mening~~ mening kan ju inte ha någon framtid om inte miljön blir ~~gynnsam~~ människovärdig.

Ett brobygge med motiveringen att det "sannolikt inte har någon nåmnevård effekt" (på vattengenomströmning, på fiske, på landskapet, på skogen, på badstränderna, på knarkhandeln....) är för mig ett fruktansvärt scenario. Jag hoppas att Olof Johansson tycker sammalunda.

Jag blir också så orolig över att bro-styrelser tillsätts redan nu i både Sverige och Danmark och att, kort sagt, alla handa åtgärder vidtagas precis som om beslutet redan vore klart. Men det är väl bara ett principbeslut, det tyckte jag framgick även av Cavallis ordval. Därför måste det tillses, att objektivt och sakkunnigt folk får göra miljöbedömningen. Jag har en obehaglig känsla att ~~bedömningen~~ bedömningen kan överlåtas åt folk som redan är "frälsta" för bron. Hoppas därför på att danskarna kopplar in EG på fallet, såsom jag redan läst i pressen.

1991-10-19, lördag.

Som en förberedelse till en överenskommen exkursion den 26 oktober med Staffanstorps Naturvårdsförening gjorde jag idag en kvällstur med Lena till Krankesjön och Vombsjön. Huvudändamål: att undersöka förekomsten av gäss, både rastande och ev. övernattande i Krankesjön.

Vi startade från Lund 1530, for via S Sandby - Revingehed - Harlösa - väg 104. Inte en enda gås, inte betande nedanför Vikens gård eller annorstädes. Vid Svansjö såg jag på håll två flygande gäss. Vi fortsatte förbi Öved, spanade även över de stora fälten väster om Övedsgården, där det åtminstone förr ofta brukade gå gäss i stort antal. Men idag intet. For ner öster om Vombsjön: lika tomt. Stannade vid vanliga utsiktsplatsen vid sjöns SO hörn. ~~Det~~ Det blåste kallt från N eller NNV rakt in i skogen här på krönet. Fågelliv se nedan. Inga gäss. Fortsatte genom Furet - Vombs by - ~~Vombs~~ Vombs ängar. Noggrann rundblick: summa två flygande gäss än en gång, därutöver intet av gäss! For fram till Silvåkratornet vid Krankesjön, ankomst dit 1650, jag upp i tornet, stod där 1650-1700 sedan ner igen. Nu hände stora ting med gäss, sålunda: Utbyte på sjön se nedan.

- 1705 bläsgås hörd
- 1706 c 45 gäss från NO, tysta, sannolikt bläsgäss
- 1708 4 bläsgäss rätt nära, rundflygande, reser sedan österut och försvinner
- 1712 7 gäss från OSO
- 1714 7 bläsgäss från ONO
- 1715 3 " " ONO
- 1716 c 450 bläsgäss från ONO, mycket mäktig kör av läten, endast bläsgäss hördes. 2 kråkor flyger norrut. rödhake knäpper. Den stora gåsflocken har störtat mot sjön (som gäss nästan alltid brukar göra); nu rundflyger gäss i mängd lågt över sjön, oordnat, spritt över stora områden
- 1718 c 30 gäss flyger bort österut samtidigt kommer c 25 + c 100 sädgäss från NO och 6 sädgäss ungefär från OSO; dock ovisst om allt i dessa flockar är sädgäss.
- 1720 c 40 sädgäss från NO
- 1721 minst 400 + 100 blandade gäss kommer, mest från ONO
- 1722 en jätteflock på c 650 gäss, allra mest bläsgäss, kommer från ungefär samma håll. Siffran approximativ, jag hann inte med riktigt allt.
- 1723 c 175 gäss, blandade, kommer 7 gäss, troligen säd 9 säkra sädgäss
- 1724 45 sädgäss ungefär från OSO
- 1725 5 "
- 1728 8 "

Nu hörs stor blandad kör av gäss från sjön, men mest är det bläsgäss.

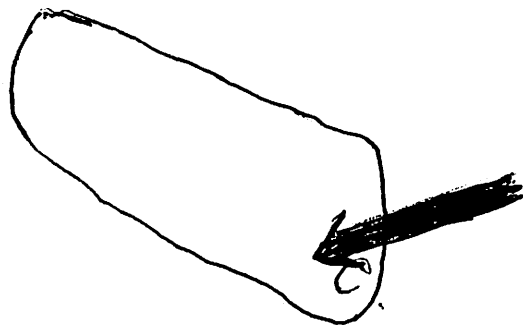
- 1729 55 gäss, sannolikt sädgäss, kommer från OSO-SO, betydligt större höjd än alla föregående flockar.

1730- } inga gäss kommer
1735 }

- 1736 vi startar, kör hem via Tvedöra - S Sandby
- 1805 ankomst Tenorgränden 8.

Också antecknat att det mörknade snabbt under perioden 1730-1735.

Totala antalet gäss som fällde i sjön blir, om man bortser från de 4 som "flög runt" och subtraherar de 30 som återgick österut, 2157 ex. Försiktig siffra. De allra flesta kom ungefär från ONO enligt skiss härnedan. Viss risk att smärre flockar från OSO-SO kan ha förbisetts. Helt klart att bläsgässen var i stor majoritet, men vanskligt att ge siffror. Kanske 75-80 procent bläsgäss?

Forts.

1991-10-19 forts.

Ovrigt utbyte på denna tur:
över Sjögården kl 1602 en kretsande glada, helt lågt.
över och på Vombsjön: ett par små flockar änder, troligen gräsand;
på fiskepålar 11 + c 13 skarvar, alla på stolpar långt ute på
sjön. På stolprader närmare stranden satt inga skarvar,.
2 lågt flygande hägrar.. Över vattnet, helt lågt, en del måsar,
antal svårt att se i det rätt svaga ljuset och motvinden; kanske
stort antal. Men helt oväntat fann jag att en stor gles måsflock
kretsade m l m högt över sjön nära "Furets udde"; säkert 100 ex.
Vid återvandringen till bilen fann jag dessutom en högt kretsande
måsflock i sydost, den löstes upp, och fåglarna gled i glesa
skaror mot sjön. I denna flock mest fiskmåsar, jag tyckte mig ock-
så se att unga fiskmåsar utgjorde majoriteten.

Vombs södergård - Vombs ängar: från skördat potatisfält lyfte c 300
vipor; skulle ha blivit förbisedda ~~om~~ om de inte lyft, ty de
var nästan osynliga mot den svartaktiga jorden. Bredvid dem
också c 60-70 kråkor med viss inblandning av andra kråkfåglar.
En flock på c 40-45 måsar kom rätt högt över, med kurs mot Vomb-
sjön. Såg stora ut, troligen trutar.

Nära Silvåkra by en ryttlande tornfalk kl 1640.

Krankesjön kl 1650-1700: långt ute, delvis svår att se, låg en mycket
stor mängd vattenfågel, ytan finprickig över vida områden. Säkert
tusentals. ~~En~~ Knölsvan: minst 38 vita fåglar låg m l m glest,
några av dem så långt bort att de inte kunde bestämmas kritiskt.
Dessutom en mycket tätt liggande flock på 28 vita svanar: halsar-
na precis intill varandra. Underligt nog lyfte denna flock, just
när jag stod i tornet, och flög bort i enkelrad mot NV. Högst
sannolikt sångsvan, kanske mindre sångsvan, men helt osäkert.
En starflock på c 150 ex susade förbi tornet, bara några meter ~~från~~
från mig delvis, och kastade sig ner i vassen.
Närmsta klarvatten var tomt på fågel. Ringduva sedd, rödhake
knäppte vid tornet, en koltrast flög förbi. Kråkor sedda i ringa
antal.

Mycket lyckat att se gässen natta i sjön!

1991-10-20, söndag.

Lena och jag gick en rundtur på Östra Torn kl 1430-1520. Fann att
tillgången på hagtorsnbär var riklig eller mycket riklig; (och hagtorn
av betydande storlek växer längs många hundra meter gångvägar och
längs Hardebergaspåret). Nypon också rikliga. Ett bestånd nära Dahms
villa har länge utnyttjats av grönfinkar och såg rätt avätet ut, men
andra nyponsnår hade i regel rikligt med frukt. - Av fågel bara några
överflygande bergfinkar, ett ringa antal grönfinkar, en gårdsmyg
hörd, och spridda rödvingetrastar sedda. Obestämbara trastar flygande
på långt håll, men inte många.

1991-10-21, måndag.

Över Östra Torn mycket trast. Flockarna var visserligen glesa och
små, sällan över 15 ex, men sådana flockar, eller spridda exemplar,
for runt över villakvarteren och fällde ofta brant i trädgårdarna,
för att strax efteråt lyfta och flyga bort; ofta då m l m splittrade
så att de drog iväg åt helt olika håll. Det var snöskator och röd-
vingetrastar om varandra. Jag beskådade dem många ggr, såg aldrig en
säker taltrast; däremot fanns naturligtvis koltrast i trädgårdarna,
som alltid, men den arten uppträdde inte i flock med andra.

1991-10-22, tisdag.

Klar och kall morgon. Kl 0645, när jag skådade ut över trädgården,
var gräsmattan helt klädd med rimfrost. Första gången denna säsongen, såvitt
jag sett. - Hela förmiddagen mycket trast i rörelse över villakvarteren, for
omkring, fällde, fortsatte efter en halv minut. Rödingar ibland i täta
flockar, väl 15 satte sig på närhåll flera ggr. Snöskator också allmänna.
Ingen taltrast sedd eller hörd, trots många försök.

1991-10-24, torsdag.

Lena och jag gjorde ännu en tur, dels för eget nöjes skull och dels som förberedelse till lördagens exkursion med Staffanstorps Naturskyddsförening. - Väder vid starten: stilla, halvklart; god sikt, plusgrader.

- 0920 från Lund. Kungsmarkens golfbana: 1 ormvråk sittande. Fasantupp. - Vi far via S Sandby - Revinge
- 0941 Harlösa. nedanför Vikens gård: inga gäss! Fullständigt lugnt väder: Vombsjön som en spegel. Vombsjöns NV hörn: lågvatten. På blottlagd dy en jätteflock på c 1000 vipor, därtill enstaka skratt- och fiskmåsar sedda, men ej noggranna obsar här. På fiskepålarna fler måsar. Enstaka kajor och kråkor, men få fåglar i luften. 1 ormvråk
- 0951 Svansjö gård: 1 fjällvråk sitter på telefontråd! Nötskrika 1. Blick mot Övedsgården: inga gäss. Vid Övedskloster flock 15 kajor
- 0956 Öveds f d station: här och utefter vägen på sjöns östra sida intet att se
- 0958 Björka by
- 1001- Ilstorps by { rundspaning: en ljus ormvråk sittande, en lågt kretsande glada, en blåhök hanne ad mycket lågt jagande över fälten, flock 5 obest. gäss flög på håll. Små småfågelflockar. 1 fasanhöna.
- 1015
- 1020 Ilstorps gård: på fältet öster om gården flock c 110 sädgäss, därtill en mycket gles flock vipor c 50 ex. Både vipor och gäss på kort grön höstsäd. (+ se nedan!) Vi far vidare via Spjälla - Tågra: inga gäss!
- 1025 Sövdeborgs f d station: på skördat potatisfält c 320 sädgäss i bra ljus, många har anspråkslös näbbfärg, m 1 m spräcklig i orange och mörkt. Summa 1 + 1 bläsgäss upptäcks i flocken
- 1033 via väg 13 och Spjälla tillbaka } 2 mörka ormvråkar kretsar lågt, ena ex skriker, vilket inte ofta hörs på hösten. Flock svartfågel drygt 50, det är kaja och råka. Gåsflock ses, men dåligt, mest dold i svag sänka. Vi gör omväg på liten markväg och kommer i håll och god belysning:
- 1045 Ilstorps gård: söder om ovannämnda obs-plats går c 1600 gäss på höstsäd, ~~men goda siffror på bläs- resp. sädgås svåra att ange, eftersom fåglarna delvis står ytterst tätt. En vit-kindad gås i flocken, . Stor andel sädgäss, men gamla bläsgäss ses inblandade. - 2 ormvråkar sitter i träd nära varandra. Flock 25 kråkor. Vipflocken, nämnd härovan, befinnes bestå av c 130 ex. På angränsande fält 4 fiskmåsar ad. Fint solsken. Ännu en ormvråk upptäcks, sitter i hög trädtopp. Små Aphodius flyger, det är den lilla, på täckvingarna spräckligt grågula arten med matt gulaktiga ben, artnamnet är jag osäker på. Även små diptera flyger i solskenet. Mycket rikligt med rådjursspår på det skördade fält, där vi vandrar i kanten för att komma åt gässen. De flög aldrig upp, dessbättre, men viss del av flocken kunde vi aldrig se ~~ordentligt~~ ordentligt.~~, men goda siffror på bläs- resp. sädgås svåra att ange, eftersom fåglarna delvis står ytterst tätt. En vit-kindad gås i flocken, . Stor andel sädgäss, men gamla bläsgäss ses inblandade. - 2 ormvråkar sitter i träd nära varandra. Flock 25 kråkor. Vipflocken, nämnd härovan, befinnes bestå av c 130 ex. På angränsande fält 4 fiskmåsar ad. Fint solsken. Ännu en ormvråk upptäcks, sitter i hög trädtopp. Små Aphodius flyger, det är den lilla, på täckvingarna spräckligt grågula arten med matt gulaktiga ben, artnamnet är jag osäker på. Även små diptera flyger i solskenet. Mycket rikligt med rådjursspår på det skördade fält, där vi vandrar i kanten för att komma åt gässen. De flög aldrig upp, dessbättre, men viss del av flocken kunde vi aldrig se ~~ordentligt~~ ordentligt.
- 1120 forts.mot S. aldrig upp, dessbättre, men viss del av flocken kunde vi aldrig se ~~ordentligt~~ ordentligt.
- 1130 Snogeholms slott. Vi stannar inte. Sjön ligger som en spegel. Ett par korta uppehåll söder om slottet ger intet.
- 1150 utsikts- punkten V om Ellestasj. } { en skarv sitter på sten, två skarvar flyger lågt. En klar börringevråk och minst en, troligen två, normalfärgade ormvråkar ses, samt en glada. Ensam kråka passerar. Korp hörs, två ex flyger över, rätt högt. Forts. nästa sida.

utsikts-
punkten V
om Elle-
stasjön,
forts.

På en el-ledning rakt över de backiga fälten sitter några hundra småfåglar, det befinnes vara bergfink, och antalet är stort. På marken under trädarna sitter de flesta. Totalsumma 1000-1500 ex.

c 1205 Skårby

c 1208 Marsvinsholms

Vi fortsätter mot Skårby i härligt väder. Men inga kretsande rovfåglar ses
gråsparvflock. En ormvråk på hög stolpe kyrkogård: mäktiga gamla ekar och bokar. En väldigt stor lövträdsstubbe med mängder av svamp på kanterna, art oklar, men Lena tog foto. Över kyrkogården i fint solsken två nässel-fjärilar flygande snabbt och lågt. - Några bofinkar på marken under bokarna, men ingen rovfågel sedd trots letande.

1216 fortsätter
via Balkåkra
-Ruuthsbo

en glada kretsar rätt lågt. På avstånd på fält massor av mås, skrett- och/eller fiskmås, inte gråtrut. Säkert c 300-400 eller flera. Ännu en glada, helt lågt.

1223 Bjäresjö.
Vi viker
norrut mot
Veberöd

en ormvråk sitter på telefontråd. 1 + 1 + 1 glador, alla tre lågt, på kortsträcka. En alldeles ovanligt vitlysande ormvråk sitter i skogsbyn, ses på långt håll. ~~En~~ Alla kråkfåglar inte antecknade.

Rögla
Trunnerup
1238 Rydsgårds
gods

en kretsande glada
kajflock
2 fasantuppar på vägen framför oss. Reagerade föga ~~en~~ för oss; vi stannade. De stod mot varandra, näbb mot näbb, gjorde långsamma rörelser. Ena exemplaret lade sig platt, det andra stod kvar, fortfarande näbbarna precis mot varandra. En gång gjorde den liggande tuppen ett luftsprång, men varken då eller f.ö. blev det kamp eller slag med vingarna. - Lena fick upp kameran och tog en bild, bokstavligen sekunden innan en buss i hög fart kom från andra hållet. Tupparna ~~en~~ hade flyttat sig någon meter och stod i vägkanten, och de stod kvar när bussen passerat någon meter från dem! Det var två granna tuppar. Det ex som lade sig ner hade längst stjärt, uppskattningsvis 15 cm längre än det andra ex. Lång "kamp", ~~en~~ även om kampen pågick med hot och imponeringsbeteende och inte öppen strid. - Härefter lång vägsträcka utan fågel. Vi tar in på enskild väg mot Kullaröd.

1248 stopp för
kaffe

Fasantupp igen. En ormvråk uppskrämd. Vi är vid Grevingetorps gård, ligger högt, står vända mot söder. Havet syns i fjärran. - 2 korpar kretsar, ropar, 1 + 1 ormvråkar kretsar lågt,

1307

ännu en ormvråk uppskrämd. Och under fikarasten ser vi 4 ormvråkar lågt kretsande i söder i motljuset. Viss dubbelräkning kan ha skett, siffran i tabellen därför något lägre än additionen här skulle ge.

1315 Slimminge
Efter färd
på my. kro-
kig väg.

Från Slim-
minge far
vi norrut

~~en~~ ännu en sittande extremt ljus vråk, börringe-
vråk, kort därefter en normalfärgad vråk.
Två glador kretsar mycket ~~en~~ lågt vid ladu-
gårdslänga, båda sätter sig på taket, på takåsen!
Tveksamt om jag sett detta förut när det gäller
Milvus milvus! - 1 sparvhök lågt förbi i solen.

FORTS

1335 vägskalet Ö
om Veberöd

vi tar in till höger på väg 12. Här kommer en ung kungsörn rakt över oss, höjd under 100 m, med lugna kraftfulla vingslag, kurs ungefär ~~mot~~ mot söder. Vägskalet hette i gamla dagar Hasslemölla, här fanns en vattenkvarn med kvarnhjul helt nära vägen.

1340 via Bruks-
gården till
Vombsjöns
SO hörn

går ner till ängen, där vi tidigare i oktober fann rikligt med röksvampen Calvatia caelata (se dagbok för 1991-10-09). Hoppades finna nya fina exemplar. Sådana fanns inte, däremot konstaterade vi att de många ex (c 15 stora + rätt många små) som vi lämnade orörda, ~~hade~~ hade förblivit ostörda, mognat och delvis var fyllda med sporer. Fann sådana ex även annorstädes på ängen (betesmarken; men nu var inga kreatur kvar). Fågel: nötskrika 3 + 1, svartmes hörd i Furet, nötväcka hörd i lövskogen på sluttningen, gulsparv hörd överflygande. I sjön låg bara 28 + 19 gräsänder på rimligt håll, och litet mås syntes långt ute. Spillkråka ropade, häger likaså. på Vombs ängar flera flockar vipa, glesa och ej stora, kanske 120 ex sedda inalles. ■ Ensam stare sedd!! Sädgås c 60 + 30, bläsgås dels en flock på 7 ex, dels hörd från andra småflockar. 3 raphöns i vägkanten. En ~~tät~~ tät flock fiskmåsar lyfte på håll. En ryttlande tornfalk. Enstaka ringduvor.

1510 från Vombs
ängar

På vägen bara kråkfågel. Väder: nu mest skugga, men god sikt och mycket svag vind.

1535 till Lund

Artlista, med smärre tillägg:

storskarv
häger
x) sädgås
bläsgås
vitkindad gås
gräsand
ormvråk
fjällvråk
glada
sparvhök
kungsörn
blåhök
tornfalk
fasan
vipa
skrättmåsar
fiskmåsar
obestämd mås
ringduva: helt få
idag!
spillkråka
sånglärka: hörd en
gång vid Ilstorp,
men därefter ej
alls!
ängspioplärka sedd
och hörd Ilstorp

se
sär-
skild
tabell

gärdsmyg hörd vid
svamplokalen
rödvingetrast sedd
snöskata sedd
svartmes flera ex Furet
nötväcka hörd Marsvins-
holms kyrka samt vid
svamplokalen, i bok-
skogssluttningen
gulsparv
bofink
bergfink stor flock!!
gråsparv
stare nog bara ett ~~exemplar~~
exemplar sett!!
nötskrika
skata rätt ofta
kaja } allmänna, inte
råka } alltid anteck-
kråka } nade
korp på två platser.

Summa 37 bestämda arter

Nära Skårby ett nyin-
rättat hägn vid vägen,
här c ~~10~~ 10 - 12
dovhjäortar

Särskilda kommentarer rörande ormvråken:

Antal sedda ex: 22,
därav en "ljus", d v s
tydligt ljusare än
"normalt" men inte
till nämnvärd del vit;
och tre "börringevråkar".
Två av dessa an-
ges uttryckligen ha
varit "extremt ljusa".
Alla dessa ljusa vrå-
kar upptäcktes sittan-
de, vilket ju är föga
förvånande.
Av alla övriga orm-
vråkar idag anteckna-
des 9 som flygande,
m l m lågt kretsande,
och likaledes nio som
sittande. Andelen
ljusa ex idag hög.
OBS att många kret-
sande vråkar i motljus
inte kan studeras noga
beträffande färgen.

x) den största gäsflocken vid Ilstorp utgjordes till allra
största delen av sädgäss; några hundra ex i flocken kunde
dock ej studeras noga. GR

1991-10-24
-forts.

	Lund- Harlösa	Harlösa - Öved- Björka	Ilstorp - Södeborg f.d. station	Snogeholm - Marsvinsholm	tillbaka till Skärby	Skärby - Kadesjö - Rydsgård - stöpp väster om Beden	rastplatsen där	forte. via Slimminge- Blenåarp	Blenåarp - Veberöd - Vombsjöns SO hörn	därifrån till Lund	Summa	
ormvråk	1	1	5	4	2	1	6	2			22	kommerfarer även på sidan
fjällvråk		1									1	
sparuhök								1			1	
kungsörn									1		1	ungfågel
glada			1	1	5	1		2			10	
blåhök			1								1	♂ ad
tornfalk			1							1	2	
summa	1	2	8	5	7	2	6	5	1	1	38	

144

1991-10-26, lördag.

Ledde bilexkursion med Staffanstorps Naturvårdsförening, enligt överenskommelse gjord för flera månader sedan. Hämtades hemma av Anders Wester kl 0740, vi for till Staffanstorp på den gamla vägen som löper väster om den nyare, bredare och rakare. Väder: stilla, grått sammanhängande molntäcke, men torrväder och god sikt hela dagen. Framåt eftermiddagen ljusnade det (c kl 1400 och någon timme framåt), men kvällen förblev helt mulen och inte särskilt ljus. OBS-möjligheterna på dagen dock avgjort goda.

I Staffanstorp mötte deltagarna upp, det blev 7 bilar med c 20-22 personer, av vilka jag kände igen några från tidigare turer. Vi startade 0815, sedan jag meddelat mina förberedelser och min plan att avsluta turen vid Krankesjön med ankomst dit kl 1630. Vi for via Dalby-Weberöd-Ilstorps kyrkby, där vi spanade ut över Klingavälsåns dalgång med ringa utbyte. Därefter stopp strax öster om Ilstorpsgården. Blev långvarigt på grund av den enorma bläsgåsflocken m m. For till f d Sövdeborgs station: här massor av sädgäss med inslag av annat. Både bläsgäss och sädgäss alltså på ~~precis samma platser~~ precis samma platser som i torsdags: även antalet fåglar på dessa platser nära nog exakt detsamma som sist, varav man måste dra den rimliga slutsatsen att det var samma individer, samma flockar.

Vi for tillbaka via väg 13 - Spjälla - Ilstorpsgården och sedan söderut förbi Sövdeborg - Amalielund - Skårby - Krageholmssjön men stannade inte på vägen vid sydspetsen utan på P-platsen norr om Jägarhuset. Därifrån gick vi ner till stranden, ~~ankomst~~ ankomst 1130, gjorde lunchrast och fick oförhoppandes massor av gäss som störtade sig ned i sjön, de kom ungefär från SV allihopa. Bra utbyte här, bla. 3 havsörnar varav 2 vitstjärtade ad och en mäktig juv. Kom iväg 1230, for söder om sjön - Årsjö - norrut på väg 13 till Assmåsa, därifrån in på enskilda vägen västerut, stannade på en alldeles lagom belägen P-plats och gick ner till den fina utsiktsplatsen vid Ellestasjöns N sida, ~~stod~~ stod här 1330-1405 med synnerligen gott utbyte. Fortsatte till Bellinga lagård, där en bergfinkflock sågs på nästan samma plats om i torsdags, dock med skillnaden att flocken nu vuxit till c 5000-6000 ex. ~~Mycket~~ Mycket intressanta obsar här. For upp på lilla vägen mot Knickarp men tog sedan kurs mot Blentarp, vek in på den långa enskilda vägen till Frihult. Spanade över Sövdesjön från vanliga platsen på höjden nedanför sydvästra viken. Vackert, men mycket litet fågel. Fortsatte, men stannade ej vid kvarnruinen utan via Sövde by - Blentarp - Everlöv - Kumlatofta by - bron över Klingavälsån. Kort stopp här, därefter färd via Ilstorps by - korsade väg 12 - passerade Björka - genom Vombs fure utan stopp - över Vombs ängar. Jag ~~hade~~ hade fått höra att ett par av deltagarna ville bjuda på kaffe och nygräddade våfflor och att det därför var önskvärt att komma till Silvåkratornet vid Krankesjön helst tidigare än 1630. Vi kom dit 1615. ~~Vissa~~ Vissa deltagare gick upp i tornet, även jag ehuru helt kort. Men huvudärendet var inte att på kvällen studera fåglarna i sjön utan att beskåda gässens ankomst. Jag hoppades att de skulle komma ungefär som förra lördagen (se dagbok!). Det gjorde de också, och antalet som räknades noga av ett par deltagare blev 2052, alltså mycket nära min siffra för en vecka sedan. Även beteendet, inflygningsriktningen och den procentuella andelen bläs- resp. sädgäss stämde utmärkt. Slutsats även här, med mycket hög grad av sannolikhet: samma fåglar. Eftersom solen nu gick ned c 15-20 minuter tidigare än den 19 okt, trodde jag att inflygningen skulle ske något tidigare. Men så blev det inte, se anteckningarna nedan. ~~Vi~~ Vi hade en högeligen skön stund vid tornet (stod mest på marken, vilket ger bättre möjligheter att se de ankommande flockarna). Och våfflorna med sylt och vispgräddade och varmt kaffe smakade otroligt gott.

God stämning hela dagen. Och gott utbyte, rent ut sagt. Intet är skönare än när en planlagd exkursion ~~avlöper~~ avlöper väl, både med fågel och folk. Hemfärd i mörker, start från sjön 1745, hem till Tenorgränden 8 1855.

FORTS

Artlistan för hela dagen ser ut såhär:

- 1 skäggdopping: i Krhs en samlad flock på 12 ex på klarvattnet
- 2 storskarv: Krhs flera ex simmande och några få sittande på låga pålar. - Ell: flock på precis 15 ex arbetade sig i kroklinjer och "cirklar" allt högre uppåt; det såg ut som om de ville lämna platsen. Kom till stor höjd, men vi såg dem inte flyga bort
- 3 häger: Krhs nog bara 1 ex; Ell minst 4; Kr 2; därtill något ex flygande
- 4 sädgås
- 5 bläsgås
- 6 spetsbergsgås
- 7 prutgås
- 8 knölsvan bara sedd i Kr på kvällen, jag såg c 35 ex, men mina obsar mycket flyktiga. OBS: en ensam ungsvan i Ell var troligen också knölsvan.
- 9 sångsvan: halvtimmen vid Ell gav oväntat rik utdelning: flera flockar sångsvan kom från V (ungefär!) och flög runt, landade också delvis. Det blev c 52 ex inalles. Ofta mycket lätt att se ungfåglar i flockarna. - Vid Bellinga lagård flög 5 sångsvanar över, rundflög ett slag, försvann. - Väster om Sövdesjön, på höstsädesfält långt borta, betade minst 5 sångsvanar varav 2 juv.
- 10 gräsand: i Krhs mycket riklig, jag räknade c 600 ex, därtill c 100-150 m l m obestämbara änder långt uppe i norr. - I Kr på kvällen verkliga massor av fågel, m l m likformigt spridda över sjöytan. Även längst bort i väster rikligt med fågel. Bestämning kunde ske endast delvis och flyktigt (och inte alls på vattenfågeln i våsänden), men säkert sågs 700-800 gräsänder. I Ell bara ett par dussin ex sedda.
- 11 kricka: Krhs en samlad flock på c 17 ex
- 12 bläsand: något enda ex flygande bland de oröade gräsänderna i Krhs
- 13 knipa: några ensamma ex och ett eller två par Krhs, därutöver ej sedd.

Förkortningar:

Ell = Ellestasjön, beskådad från norra obs-platsen
 Ils = fältet närmast öster om Ils-torpsgården
 Kr = Krankesjön från Silvåkratornet samt alla obsar över gässens inflog
 Krhs = Krageholmssjön, studerad från rastplatsen vid västra stranden, dock långt söderut
 Söv = fälten söder om f d Sövdeborgs station och angränsande marker.

- 14 vigg: Krhs summa 3 mörka ex flygande. Ell: 4 simmande ex, varav 3 med vita sidor, ett helmörkt. OBS det mycket sparsamma uppträdandet av dykänder!
- 15 ormvråk
- 16 fjällvråk
- 17 sparvhök
- 18 havsörn
- 19 obestämd örn, sl. Aquila
- 20 glada
- 21 fiskgjuse
- 22 tornfalk
- obestämd rovf.
- 23 fasan: sedd åtskilliga ggr, alltifrån Staffanstorp. Anders Wester m.fl. ansåg att den ökat kraftigt på sista åren
- 24 sothöna: ej antecknad från Krhs, kanske glömd av mig. Ej sedd Ell. Men i Krankesjön massvis, jag tror på 1000-1500.
- 25 vipa: Ils, på höstsäden, nära bläsgässen men inte blandade med dem, stod en gles flock, precis som i torsdags. Antal ex c 320. På annat likadant fält norr om landsvägen en gles flock på högst c 60 ex.
- 26 enkelbeckasin: vid ankomsten till Kr. såg jag 3 ex störta ner i vasskanten. Senare, i mörkningen, kom en flock på minst 23-25 ex förbi i full fart, strax därpå c 5 ex till. Inte ofta man ser så pass stort antal så sent på hösten.

FORTS

- 27 skrattnås } Krhs, över vattnet
 28 fisknås } nära ön Lybeck,
 fladdrade minst 150
 måsar, en blandning av dessa
 arter, men proportioner ovissa.
 Och vid Kr, kort efter ankom-
 sten dit, kom två stora mås-
 flockar mycket högt i det mulna
 (men stilla) vädret med kurs
 mot Vombsjön. Summa 250-300 ex,
 det var smärre måsar enbart.
 Säkert har de nattkvarter i
 Vombsjön. - Måsar idag sedda
 även utan att bli noterade.
- 29 gråtrut: flera ex över Krhs.
 Ett ex attackerade den unga
 havsörnen.
- 30 ringduva sedd i helt ringa an-
 tal, inga flockar
- 31 turkduva: över samlingsplatsen
 i Staffanstorp kom 1 + 2 ex
 på medelhöjd mot SV.
- (OBS: inte en enda sånglärka
 eller hörd av mig idag, vilket
 jag finner anmärkningsvärt!)
- 32 varfågel: 1 ex lyfte ur träd-
 topp vid Jägarhuset vid ~~Kr~~
 Krhs. Sågs bara av oss som
 färdades i första bilen. Det
 gjorde jag hela dagen, men jag
 växlade från bil till bil en-
 ligt önskan.
- 33 gärdsmyg: hörd avgjort ofta
 denna dag. Detsamma har jag
 tyckt mig märka vid tidigare
 exkursioner denna höst. Roligt!
- 34 rödhake: hörd några ggr
- 35 snöskata } småflockar eller
- 36 rödvingetrast } m 1 m enstaka,
 ofta sedda, men
 måttligt antal
- 37 koltrast sedd
- 38 talgoxe sedd och hörd Krhs
- 39 blåmes " " " "
- 40 gulspurv sedd och hörd över-
 flygande vid Bellinga Lagård
- 41 bofink bara få ex sedda
- 42 bergfink: på det backiga fältet
 omedelbart söder om Bellinga
 Lagård (alltså helt nära den
 plats där Lena och jag hade
 den fina bergfinkflocken i
 torsdags) vistades en jätte-
 stor bergfinkflock; den var
 orolig, flög, delade sig i
 luften, fällde delvis på den
 el-ledning som går rakt över
 fältet. Lyfte, klumpade ihop
 sig, fällde, steg upp oerhört
 tätt samlad, etc. Antalet
 skattade vi till 5000-6000.

Vi studerade den rätt länge.
 Oron kom säkert därav att ~~flora~~
 rovfåglar fanns alldeles i när-
 heten: en glada kretsade lågt
 ovanför, två ormvråkar satt på
 marken nära flocken men gjorde
 korta flygturer flera ggr, för-
 sökte nog ta sig en stek; och
 en sparvhök gjorde mycket snabb
 och vig jakt men fick sannolikt
 ingenting. Dessutom kom en medel-
 stor rovfågel snabbt förbi i
 skogsbrynet; jag har anført den
 som obestämd, men nästan säkert
 var det en duvhök.

Mycket fångslande att se hur
 flocken manövrerade. Ett par ggr
 kom ~~dag~~glarna helt nära, då lyste
 det vitt från stjärtbasens över-
 sidor på tusentals ex på en
 gång.

- 43 grönsiska: flock lyfte när vi
 passerade Tågra Säteri.
- 44 grönfink: på bergfinkplatsen
 satt 15 ex på telefontråd.
- 45 stare: två små flockar, c 30 +
 40 ex, nära Kumlatofta bro. Och
 till vassarna i Krankesjön nedan-
 för tornet kom flera flockar
 från O och (mest) från N, minst
 5 flockar såg jag, antal c 100-
 180 ex/flock, summa c 700-800 ex,
 detta under tiden ungefär
 1615-1630, ej senare. Alla fäll-
 de i vassen vid kanalens mynning
 i närmsta klarvatten.
- 46 nötskrika: några få ex sedda i
 Sövdeskogarna vid Saxeröd och
 kvarnruiden etc.
- 47 skata sedd flera ggr
- 48 kaja allmän, många
 smärre flockar el.
 blandflockar
- 49 råka allmän
- 50 kråka allmän, rätt
 många m 1 m rena
 flockar på 10-20 ex
- 51 korp hörd vid Krhs, och
 2 ex kretsade vid Ell.

dessas ej
 antecknade
 noga idag.

Andra deltagare meddelade:

vitkindad gås 1 ex Ils i stora
 bläsgåsflocken
 domherre Bellinga lagård
 gråsiska " "

Säkert korrekt, men jag såg
 dem inte.

Rådjur sedd många ggr, påfallan-
 de ofta i grupper på 3 ex

FORTS

1991-10-26 forts.

Massor av gäss sågs denna dag, och till stor del var obs-betingelserna gynnsamma.

Sädgås: på skördad potatisåker S f d Sövdeborgs station: 1100
fällande i Krageholmssjön kl 1130-1230: 800
(siffran mycket approx., stora mängder kom och
flög bort två gånger denna timme, ovisst om
det blev dubbelräkningar. Siffran är minimum)
fällande i Krankesjön på kvällen c 1705-1730,
ofta tillsammans med bläsgäss men delvis i
rena flockar..... 500
summa minst 2400

Bläsgås: på höstsäd öster om Ilstorpsgården, två
flockar nära varandra, c 900 + 700, de
slöt sig så småningom ihop till en flock..... 1600
fällande i Krageholmssjön, oftast blandade
med sädgäss (se ovan), mycket approx..... 700
flygande västerut vid Skårby före lunchrasten... 60
fällande i Krankesjön på kvällen..... 1500
summa minst 3860

spetsbergsgås: ett ex i stora sädgåsflocken Sövdeb.stn

prutgås: ett ex i bläsgåsflocken på 900 ex Ilstorp

obestämda gäss: några flygande småflockar på långt håll
och några betande flockar, alltid små, högst
c 25 ex/flock, t ex väster om Sövdesjön etc.

vitkindad gås ej sedd av mig, men flera man såg ett ex bland
bläsgässen vid Ilstorp

I Ellestasjön låg en flock på 7 gäss som jag aldrig blev klar över;
jag misstänkte grågås, men detta blev aldrig bekräftat.

Viktigt tillägg: den jättestora bläsgåsflocken vid Ilstorp stude-
rades länge. Stod på rätt nära håll, skrämdes aldrig upp,
men småflockar lyfte undan för undan ur den östra flocken
och anslöt till den västra. Det var lätt att demonstrera
skillnader i dräkt, individuella etc, och särskilt roligt
att se så hög procent ungfåglar, utan bläs och utan svarta
teckningar undertill. Jag fick (efter granskning av minst
400-500 ex) antalet ungfåglar till c 40 procent.

Diverse småtillägg:

- mäsar, mycket högt kretsande mot den grå himlen, sågs i flera
tiotal bl.a. över Krageholmssjön.
- skäggdopping: 2 ex även sedda i Ellestasjön.
- den stora bergfinkflocken vistades på ett område som burit olje-
växter, men dessa hade inte skördats utan plöjts ner. Troligen
rik tillgång på oljeväxtfrön där flocken höll till. Alldeles här-
intill stod oljeväxterna kvar på en stor yta, hade inte skördats!!
- vid Sövdesjön kom även ~~12 + 5~~ 12 + 5 sångsvanar flygande mot
S-SV. Rakt över oss. Ovanligt mycket sångsvan i rörelse idag.
- just när vi kom fram till Silvåkratornet, kom c 30 gäss från ONO
och fällde i sjön; detta var kl 1615. Men jag tror de flög bort
österut igen, som rätt ofta är fallet med de tidigast anländande
flockarna. Fåglarna ej inräknade i dagssummorna, kunde förresten
inte heller bestämmas till arten.
- ~~inom~~ inom ett hägn vid Skårby by gick c 12-14 dovhjortar och två
svartulliga kreatur med breda pannor och ungefär horisontella
horn, ovisst om någon kreatursras eller möjligen annan art.

→ Se även Tillägg sid. 180.

1991-10-26
forts.

arter

Staffans-
torp

nära
Veberöd

Ilstorp
och
Tågra

Skärby,
Krage-
holmsfj.

nära
Ass-
måsa

Ellestas-
sjön
N

Bell.
lagård,
Lien-
Frühult

Kumla-
tofta

Silvåkra-
torner
vid Kr.

summa

kommentarer

ormvråk

5

1

1

ljus

1

3

(en
rätt ljus)

2

13

vid Tågra 3 ex
på plöjd mark.
satt t. nära
varandra

fjällvråk

1

1

1

3

sparvhök

1

1

2

(149)

havsörn

3

3

2 ad, 1 juv

obest. örn

1

1

se sid. 180

glada

2

1

1

4

fiskgjuse

1

1

se sid. 180

tornfalk

1

1

2

4

obest. rovfågel

1

1

nästan säker
en Quohök

summa

2

1

6

6

2

3

8

3

1

32

1991-10-30, onsdag.

Ny utfärd. Lena och jag lämnade Lund 1050, avsåg att göra en runda i södra Skåne. Hade beställt rum på Snogeholm och ämnade under morgondagen fortsätta färden bortåt sydöstra Skåne. - Väder på morgonen mycket vackert, klar himmel med små vita moln, svag vind omkring 0. Sikt god, men dis på långa avstånd.

- 1050 från Lund fågelfattigt. Flockar av svartfågel
 1106 Revingeby 1 ormvårk kretsar lågt
 1110 Harlösa rätt högt över samhället en stor gles flock råkor, c 80 ex, de virvlar om varandra och sänker sig snabbt.
- Vikens gård en del mäs, fiskmäs, skrattmäs, på fältet.
 Svansjö gård en ensam vit dovhjort betar på fältet c 300 m från gården, synlig vida omkring. Ett par rådjur på långt håll
- Frualid kort blick över höjden, men ingen rovfågel ses.
 Vombsjöns Ö } på fälten, och delvis på vägbanan, stor spridd
 sida flock kråkfågel, c 140-150 ex, kråka, råka, kaja
 1124 vägen ner }
 mot Kloster- } intet att se
 sågen }
 väg 12 mot }
 Sjöbo } en ormvårk kretsar mycket lågt. - Molnighet
 1130 Sjöbo } ökar, mot Ö helt molntäckt
 söder om samhället kretsar 2 rovfåglar, säkert
 vråkar, men obestämbara. Låg höjd
 Sjöbo Ora intet att se
- Eriksdal 2 + 1 ormvårkar kretsar
 Röddinge 1 glada sakta glidande. - Det är nu skugga, och nästan helt molntäckt
- ånyo ner i }
 Fyledalen } 1 fjällvråk i toppen på högt lärkträd, och en högt kretsande glada
- 1155- stopp i dalen, }
 1205 vanl. platsen } 1 ormvårk kretsar lågt, skriker.
 På avstånd 3 ormvårkar och 1 fjällvråk kretsande lågt tillsammans.
 En sparvhök fritt flygande, hårt mobbad av 2 kråkor. - Nötskrika sedd
- 1205 forts. via }
 Lyckås-Bene- } Benestad: flock c 90-100 snöskator flygande.
 stad-Tomelilla } Tomelilla: bensinköp, därefter färd söderut.
- 1223 S Tomelilla spridda fiskmäsar flygande över fälten
 Benestad igen 1 glada
 1229 Högestad 2 kråkor slår ilsket över ett par små, illa vuxna granar i åkerkant i helt öppet landskap. I ena granen sitter en ung kungsörn! Över skogsdunge kretsar 5 ormvårkar, låg höjd. 40 svartfåglar på skördat majsält. 4 + 1 fasantuppar i vägkanten. 1 tornfalk ryttl.
- Baldringe
 Ållskog, väg- 1 glada och 1 ormvårk kretsar
 skälet
 Eneborg 1 + 1 glador lågt över fälten
- 1250 Krageholm
 1253 Krageholmssjön, } stora flockar bläsgäss kommer från S eller SV,
 vanl. rastplats } vilt kacklande, de kastar sig ner i sjön,
 sydspetsen. } c 600 ex. Efter ett par minuter kommer flera
 Lunchpaus. } stora flockar till på samma sätt, kanske 300 ex. Inga sädgäss hördes i dessa flockar.
 1310 massuppbrott av gäss ur sjön, minst 600-700 flyger bort mot S eller SV
 1315 ytterligare c 500 bläsgäss iväg från sjön, på samma sätt. Små gåsflockar också sedda flygande åt olika håll.

FORTS

- en glada kretsar lågt över bokkronorna. Ute i sjön, rätt nära, ligger c 250 gräsänder, 4 krickor och en ensam knipa. OBS att man från denna plats inte kan se sjöns SÖ och (delvis) östra delar. - På fiskepålar långt ute sitter 8 storskarvar. - 2 fasantuppar 1 ormvråk inne i kronan på stort träd, rakt över vägbanan
- 1332 vi fortsätter
- 1338 Marsvinsholm
Balkåkra
- 1345 Svarte vid
sydkusten
- 1347- står på P-
1402 plats }
- 1402 start mot
Abbekås
- 1415 kort före
Abbekås
- 1420 passerar
Abbekås, tar
mot Skivarp }
- Skivarp
- 1430 Västra Nöbbelöv; därifrån
trevlig väg
mot Katslösa }
- 1435 Varmlösa.
Vi korsar E 14
Kadesjö
- 1450 mot Rögle
- 1500 Knickarp
- Liens gård
- 1510 Bellinga
lagård
- inga gäss att se. Väder: helt molntäckt
- småfågelflockar. 1 tornfalk ryttlar över stranden
- spanar över havet. Svag till måttlig sjö. Gråväder, men god sikt. Mycket fågelfattigt: en gräsand flyger; 6-7 gråtrutar kommer sakta mot vinden, som är omkring S eller SO. Kråka. Ytterl. ett antal kråkor, 10 + 2 gråtrutar. 1 vråk står mot vinden, sannolikt fjällvråk men ej klar
- 1 + 1 fjällvråkar rätt nära varandra, "står" mot vinden nära stranden
- massor av mås på fälten, fiskmåsar dominerar i de flockar som kan bestämmas. De är också mycket i luften, lågt eller medelhögt, kretsande. - Flock 20 vipor (på jordigt fält) blev svåra att se när de fällt.
- fasantupp. Flera hundra måsar, bristfälligt bestämda, men troligen mycket fiskmåsar. Svartfågel 50-70 ex, det är kråka och råka
- i ögonhöjd, och rakt mot oss över vägen kommer en rätt stor fågel, viker av ett par meter åt sidan: en spillkråka! Övrigt här ute på Söderslätt. 1 glada alldeles lågt över fältet. fasantupp
- mycket grann bokskog. Jag har veterligen aldrig kommit på denna vägsträcka förut. Stopp i glänta. 1 ormvråk och 1 glada kretsar nära varandra
- 1 ormvråk sitter på telefontråd. 2 fasantuppar. Vi passerar en damm nära vägen. Kunde inte stanna, men jag tyckte mig se några sothöns. stannar på den höga punkten på vägen mot Bellinga lagård. Fin utsikt norrut, men ingen fågel. Grått och stilla väder
- 1 glada och 2 ormvråkar kretsar
- 1 varfågel lyfter från hög stolpe, flyger långt iväg över fälten
- småfågelflockar, delvis på telefontråd, dessa senare är bergfinkar, c 200 ex. Fler finns på marken. En sparvhök kommer snabbt och lågt från söder över kullarna, småfåglarna upp med fart, höken siktar in sig på ett ex som kom utanför de andra, det blir spännande jakt, men höken missar hårfint. - Småfåglarna på marken satt på bar jord eller m 1 m nerplöjda oljeväxter. Del av det stora fältet bär fortfarande oljeväxter, som inte skördats. - Totala antalet sedda bergfinkar c 500-800 ex. Ännu en ormvråk på telefontråd! 1 glada passerar, och 2 rådjur står på nära håll.

1991-10-30 forts.

- 1525- uppehåll vid
1540 utsiktsp. N
om Ellestasj. } obsade alltså från samma plats som jag besökte
26 okt. med Staffanstorps Naturskyddsförening.
Väder: stilla, grått och kyligt.
Ensam storskarv flög över sjön. Gräsänder hörs,
låter som stor flock, men på håll; syns ej.
Inte en rovfågel sedd.
- 1545 avfärd från
P-platsen.
Ilstorps-
gården } Far Assmåsa - väg 13 - Spjälla: intet att se
Inga betande gäss, men flock på 6 ex överfly-
gande. Däremot var vipor kvar på höstsäden,
mycket glest men över mycket stor yta; antalet
hade ökat till c 520.
- 1610 ankom till
Snogeholm } Intet ornitologiskt utbyte förutom en påfågel,
grann tupp, som satt på en liten balkong all-
deles i höjd med vårt fönster.
Vi fick **ett** bra rum och en utmärkt middag:
harfilé och glass med björnbär.

Artlista, med tillägg:

storskarv
sädgås skall tilläggas:
flock på c 25 ex flög
över kl 1332, just när
vi startade från Krage-
holmssjön.

bläsgås
gräsand
kricka
knipa

ormvråk
fjällvråk
sparvhök
kungsörn
glada
tornfalk
obest. rov-
fågel

se särskild
lista, sid.

fasan
?sothöna (osäker)

Idag fyllde jag 78 år.

vipa
skrattmås
fiskmås
gråtrut
spillkråka
varfågel
snöskata
entita vid vägkanten
i skogen vid Kadesjö

bergfink
obestämda småfåglar
nötskrika
skata
kaja
råka
kråka

rådjur
dovhjort

1991-10-30
forts.

	Lund- Harlösa	Harlösa-Öved- väg 12 -Sjöbo	Sjöbo-Öran	nära Eriksdal	Fyledalen vid Lyckås	Tornelilla -Benestad	Högestad- Baldringe	Allskog- Eneborg	Krageholms- sjön	Marsvinsholm -Svarte- Abbekås	Abb-Skivarp -Kadesjö	Röglan-Bell. Lagård	Ellerstasjön- Snogeholm	Summa	Kommen- tarer
ormvråk	1	1		3	4		5	1		1	1	4		21	inga ljusa ex. sedda
fjällvråk					2					2				4	
sparvhök					1							1		2	(153)
kungsörn							1							1	juv.
glada		1		1	1	1	1	3	1		2	2		13	
tornfalk							1			1				2	
obest. rov.			2							1				3	säkert vråkar
summa	1	2	2	4	8	1	8	4	1	5	3	7	0	46	

1991-10-31, torsdag.

Vi fick frukost 0730; den serverades på rummet och var alltigenom prima. Startade från Snogeholm 0900 och gjorde en lång och särdeles givande rundtur. Vid starten molntäckt med små luckor, klar sikt, och termometern visade +3° C. Vi far mot Assmåsa.

- 0900 från Snogeholm i vägkanten kort efter starten ligger en ung knölsvan, den reser halsen men sjunker snart ihop, förefaller snarast vara döende. Flock 10 kråkor (inte vid svanen) nära Assmåsa. Flock snöskator c 35 ex. Kråkflock c 40 ex. Glador 3 + 1 jämte kråkflocken, delvis på marken på fält där gödsel sprides
- 0908 Eneborg. Vi far mot Bald- ringe Några få starar över fält. Flock på c 100-120 snöskator lyfter från jordig åker. Gulspårvar lyfter där också; nu mycket småfågel, säkert 250-300, däri stor del bofink men inte på långt när alla kunde bestämmas. Svartfågel 75 ex. Ormvråk lyfter från marken på nära håll, har mycket sällsynt dräkt, huvudet nästan vitt med otydliga och små mörka teckningar, undersidan "halvmörk", ovansidan närmast normalfärgad men stjärtbasen oskarpt avsatt, ljus (men inte på långt när vitaktig). Jag såg att tarserna var nakna. 1 fjällvråk flyger lågt. Helt nära ses 2 andra fjällvråkar; de ryttlar mot den svaga, ungefär sydostliga vinden. Ännu en lyftande ormvråk samt 2 lågt kretsande glador. Många kråkor.
- 0920 intet
- 0926 Baldringe 2 + 1 ormvråkar mära varandra på plöjt fält
- 0932 Högestad 1 glada kretsande. Minst 20 måsar på håll, flyger mot vinden. Skator.
- 0939 Fårarp 1 tornfalk ryttlar. Mycket mås på avstånd. 1 ormvråk sitter på stor hög sockerbetor vid vägkanten.
- 0942 Köpingsbro, utkanten 1 duvhök korsar vägen framför oss, flyger lågt mot V över åkerlandskapet.
- 0948 Kabusakorset Väder: molntäckt, men utmärkt god sikt. 1 ormvråk på hög stolpe i vägkanten. Ett fåtal kråkor. Några kråkor "stod" mot vinden över strandens ~~mark~~ markerade höjdsträckning, de betedde sig nästan precis som vråkar. - På sandig åker c 80-90 råkor och kanske 15 kajor.
- 0955 solen kommer fram
- 1000 Kåseberga hamn. Vid stranden stod c 250 gråtrutar mycket tätt; andelen icke utfärgade var 20 - 25 procent. På längre håll mer trut samt gräsandflock och kråkor på stranden. Kajor och andra kråkfåglar ofta över strandbranten. Sjön är betydligt grövre än jag trott. Något tiotal skratmåsar ad i vinterdräkt vid hamnen. Kråkfåglar "hängde" på uppvindarna vid branten. - Vi köpte fisk.
- 1020 från Kåseberga. } Det har klarnat snabbt, är solsken, men kallt.
Vi far österut. } Trutarnas huvudmassa uppskrämd, rör sig i luften i solskenet, det blir en helt ~~en~~ otroligt fin ljuseffekt.
- 1028 en blåhök hanne ad alldeles lågt över fälten, mot vinden, fick kämpa sig fram.
- c 1032 mot Hammar- skjölde Backåkra en helt utsökt gammal snösparvhanne på vägen, lyfter 10 m framför bilen, flyger kort, låter se sig i detalj. Ren vinterdräkt. Ovanligt klar

FORTS

1991-10-31 forts.

c 1040 Backåkra

1045 fort-sätter

1055 ankomst Sandhammaren

1108 fortsätter

1117 nära Kyl

1120 nära Örna-husen

1130 kör och går till sist-nämnda gåsflock

1139 fortsätter

1140 Norrekås

1156 Skillinge

1205 avgång från Skillinge

orangevärg på en stor yta på bakryggen, eller kanske snarare orangegul värg. Framryggen blekare grundvärg men kraftigt streckad med ■ mörkt. Huvud ljust, hjässa brungul, men ej mörk. Massor av vitt i vingarna när den flög. Plockade ivrigt något smått i vägkanten, lyfte väl 12-15 ggr för bilen, helt nära. - Inte på många år har jag sett denna dräkt så bra. Ovanligt grann hanne. Stjärtspets grå, m l m tydligt, inte gulaktig i varje fall. spaning över de trevliga markerna men såg intet. Blåstigt och kallt. ■

flock c 70 vipor på fält rätt nära vägen

gick en sväng över sandytorna, som var stora. Öväntat lågt vattenstånd. Summa en ensam trut över havet. Inte en människa.

for många km utan att se en fågel; därefter litet kråkfågel på fälten

stor duvhök med full kräva svänger helt nära bilen 5 prutgäss tätt ihopa invid vägen, reagerade föga.

Vi backade tillbaka, de reagerade knappast nu heller. Det var fem ungfåglar, intet spår till vit halsfläck på någon av dem. De gick c 5 meter från vägen (Lena ansåg 4 meter, jag lutade mot drygt 5). DE betade i grön höstsäd. Lena gick av bilen och tog en bild, de flyttade sig då till fots c 10-12 meter bort!! Alla klart mörkbukade. En sparvhök kom lågt över dem, de reagerade inte ett dugg. - En fasanhöna sprang över fältet. 6 - 8 gråtrutar flyger över, kurs mot havet, alla är ad. - Vi studerar prutgässen länge.

Jag ser en liten flock gäss flyga runt rätt långt bort, de faller tydligen men blir osynliga i mycket grund sänka. Vingarna tedde sig ljusgrå.

Det är 8 vitkindade gäss, de står långt ute på stort höstsädesfält, står stilla, ett par ex har lagt sig och lagt huvudet bakåt, något ex "pillar sig". Mycket fint.

1 fjällvråk "står" mot vinden, blir ofredad av 3 kråkor.

Strax söder om Skillinge: gräsänder i flockar i vattnet, en knipa också. Flock c 23 prutgäss kommer söderut strax utanför stranden. Gråtrutar i måttligt antal, de beger sig utåt för att möta en fiskebåt på ingående. Mycket långt ute en annan fiskebåt; med blotta ögat syns svagt ett gråaktigt moln över båten, det är en mycket stor trutflock; tydligen finns där mat att hämta. 1 havstrut ad sedd.

ensam knölsvan i vattnet. Massor av gråtrut, en snabbbräkning ger drygt 500, flygande och stående på pir etc. Jag granskar 69 ex i följd på hamnpiren, de står i enkelrad: 29 är ad och 40 är juv, och detta tycks vara ungefär samma åldersrelation som i flocken f.ö. - På land står 90 skrattmåsar ad hib, däri en fiskmå ad. I närheten c 30-40 andra skrattmåsar också ad hib. 2 havstrutar ad. Nya massor av gråtrut, säkert 400 till. Enstaka fiskmåsar ad flygande.

Björkar med häxkvastar (Taphrina) sedda flera ggr på sista stunden

Flera björkar med Taphrina ses.

- En turkduva flyger förbi. - Spridda kråkfåglar, mest kråkor. Några små småfågelflockar ses.
- 1210 Brantevik, }
far kust-
vägen till
Simrishamn } mycket fågelfattig sträcka: glesa trutar flygande
- 1215 Simrishamn ej stopp, vi far genom staden och ut på väg 10. Solsken och utmärkt ljus, men även här synnerligen fattigt på fågel.
- 1226 Vik några kråkor, därefter råkor vid fruktodlingar etc.
- 1231 Rörum en glada kretsar. Vägen mot S:t Olof går genom skogrikt landskap, vilket förklarar att så litet fågel ses där. 2 ringduvor
- 1237 Raskarum 2 korpar, kort därefter ännu en. Några kråkor. 1 glada lågt kretsande. Nu mycket kråkfågel, säkert ser jag c 200 ex: kråka, råka, kaja.
- 1241 S:t Olof fortfarande rätt mycket skog
- 1247 Kronovalls } Kort stopp. 2 domherrar flyger upp i vägkanten.
slott } I vallgraven c 40 gräsänder
- 1252 Fågeltofta 1 glada
- 1258 Eljaröd ännu 1 glada, lågt
- 1303 en ormvråk kretsande
- 1305 stannar vid } vi gör en kort rundvandring. I dammar en flock
Christine- } på 14 kanadagäss och på annat ställe 3 grågäss
hofs slott } samt hundratals gräsänder, allt detta dock givetvis tama djur. En obestämbar vråk lågt över skogen.
- 1320 avresa 5 dovhjortar varav bara en med horn, men denna var en verklig prakttjur. I närheten flock på c 16 andra dovhjortar, alla utan horn. Dovahjortarna inte inom hägn.
- 1327 Andrarum, }
kurs mot
Vollsjö } 4 svanar rundflygande helt lågt över landskapet. Inget vatten i sikte. Men kort därpå ses 2 sångsvanar ad på stor stubbåker med inslag av grönt.
- 1335 Vallarum 1 kretsande glada. Trastflock.
- 1340 Fränninge 1 glada och 1 ormvråk kretsar nära varandra. Rikligt med kråkfågel, säkert 200-250 sedda ytterl. 40-50 kråkfåglar. Flock 30 snöskator. Måsar på avstånd.
- Vollsjö 1 ormvråk flyger förbi
- Brandstad
- 1400 ankom Sjöbo } Snabbmiddag på City-Baren, enkelt ställe men
via S Åsum } avgjort god och riklig mat: ärter och fläsk samt plättar med sylt. Pris kr. 40:- per person!
- 1435 från Sjöbo
- 1440 Spjälla inga gäss. - Solsken, nästan klart. Vi hade bara hunnit svänga in på vägen mot Ilstorp, då en helt jättelik mängd gäss sågs flyga söderut, lågt och i oordnade flockar, långt väster om oss, ungefär vid Ilstorps by skulle jag tro. Därbakom andra stora flockar incl. sådana som var oerhört långt borta. Jag fick det bestämda intrycket att åtminstone den förstnämnda (och största) ~~mängden~~ mängden just hade lyft. Den mängden uppskattade jag mycket ungefärligt till 2000 ex, alla de övriga till kanske 1000 ex. Artbestämningar uteslutna. Kanske fällde mycket gäss snart igen, men från vägen söderut från Ilstorps- ~~by~~ sågs inga gäss alls. Vid Ilstorpsgården på höstsäd c 60 vipor. 1 ormvråk här också.
- gården

1991-10-31 forts.

- 1450 Sövde by stopp vid badplatsen med god sikt över sjön. Mycket litet att se i sjön härifrån, jag fann dock 2 skäggdoppingar och på annat ställe 2 storskrakar, de första jag sett i skånska sjöar i höst. Intet annat.
- 1456 start
Blentarp Blentarp 1 glada
Kumla-
tofta by fasantupp
- 1506 bron över } stopp och noggrann rundspaning, men intet att se
Klinga-
välsån }
Ilstorps } inga gäss att se! En tornfalk ryttlar.
by } Brandgult aftonljus
- 1520 Björka på fält ~~#####~~ mellan Stannys affär och Vombsjön
stod en ensam häger
Öved 2 glador kretsar i sällskap
Vombsjöns }
NV hörn } 1 fjällvråk ryttlar. ~~#####~~
Fågel på den blottlagda dyn och/eller sanden:
massor med mås, men jag såg inga vipor nu.
Vombsjöns }
V sida } 1 häger samt ännu 1 ryttlande fjällvråk.
Måsar i luften, men i sjön ingen fågel att se
- 1538 Vombs by nära Södergården kråkor samt på skördat potatisfält en del vipor, svåra att se mot den bakgrunden, men en gång lyfte c 30 ex, och fler fanns nästan säkert.
- 1540- Vombs
1555 ängar norr om vägen mängder av bläsgäss, c 800 räknades. Jag fann även här c 40 procent ungfåglar. -
I utkanten, närmast oss, gick 8 vitkindade gäss. Fler bläsgäss, c 150 + 150, ankom från väster eller sydväst och fällde, likaså 7 vitkindade som fällde bredvid sina artfränder. En del bläsgäss, kanske c 100 inalles, flög bort, delvis västerut, ~~#####~~ delvis troligen mot Vombsjön, men nya flockar kom från väster. Totalt säkert c 1100 bläsgäss här. Ett par ggr tyckte jag mig höra sädgäss, säkert var det sådana, men jag såg inte ett enda ex med säkerhet.
- 1605 Tvedöra 2 ormvråkar lågt flygande, i sällskap.
1615 S Sandby svartfågel rätt mycket
1630 ankomst
Lund.

1991-10-31

forts.

	Snogeholm- Asmåså	Eneborg- Baldringe- Högestad	till Kabusa- korset	därifrån till Backåkra	Back- Örnahusen	till Skillinge	Skillinge- Simris- hamn-Vik	Vik-Rörum - S:t Olof	till Christine- hof incl.	Andrarum- Fränninge	till Sjöbo	Ilstorp- Blenåarp	Öved- Vombs ängar	Tvedöra	Summa	Kommen- tarer
ormvråk		5	2	1					1		2			2	13	ett ex. säll- synt Teckning, se text
fjällvråk		3				1							2		6	
sparvhök						1									1	
duvhök			1		1										2	
glada		6	1					2	2	1	1	1	2		16	
blåhök				1											1	♂ ad
tornfalk			1									1	1		3	
öbest.vråk									1						1	
summa	0	14	5	2	1	2	0	2	4	1	3	2	5	2	43	

(158)

1991-11-05, tisdag.

159

Enligt överenskommelse för Lena och jag till Kärrnäs. Ärenden: att träffa Carin Ehrenberg och att köpa honung hos Åke Andersson i Diö. Han är en högeligen framstående biodlare och en mycket vänlig och intressant människa. Tillsammans med Lena och mig i bilen hade vi också Gun Böök, vän med Carin sedan ungdomen. Även hon är en ovanligt trivsamt samtalspartner, med ett omväxlande och innehållsrikt liv bakom sig. Till yrket är hon röntgenläkare, dock pensionerad sedan några år.

Vi lämnade Lund kl 1000 och kom till Kärrnäs 1215. Hela vägen var det mulet och blött, delvis kraftigt regn. Vi for genaste vägen via E 66 - väg 23, dock ~~menade vi~~ föredrog vi att fara ut via S Sandby - Flyinge upp till E 66. Norr om Flyinge massor av mås, skrattnås och fiskmås, på stora jordiga fält; flera hundra ex sågs, kanske flera. Bland måsarna även en vipflock på c 90-100 ex. Kort därefter, väster om Hurva, sågs stora fågelflockar i luften över fälten norr om vägen. Det var en blandning av måsar (c 200), vipor (c 250) och ljungpipare (c 200). Dessa siffror är försiktiga. Jag såg att mycket fågel dessutom stod på marken. På samma plats, eller högst någon kilometer därifrån, har jag upprepade gånger på senhöstarna haft stora, ibland jättestora; flockar av ljungpipare och/eller vipa! Se även härnedan, ~~menade vi~~ 6 nov.

Vid Rolsberga 1 lågt kretsande glada, vid Snogeröd massor av svartfågel, över Ringsjönäset 2 glador nära varandra. Ungefär i höjd med Sösdala 1 ormvråk. Rovfåglarna flög åtminstone mestadels i hårt regn.

Efter lätt måltid hos Carin for vi till en stor våtmark, benämnd Älmtasjön eller Elmtasjön, egentligen en sedan länge utdikad sjö. Känd för rikt fågelliv på vårarna. Nu var där inte fågel, men terrängen var vacker och stämningen på platsen, med lättande regnhimmel och granna moln, mycket fin. Talltitor och talgoxar i skogskanten. Vi besökte också en högst originell antikvitetshandlande vid namn Seth Gustafsson, som bodde här i skogen och hade stora lador sprängfulla med antikviteter av (lindrigt sagt) växlande kvalitet. Kul prick var det också, trevlig och kunnig.

På kvällen middag hos Carin, härlig ~~menade vi~~ fest och livligt samtal om gamla tider i Lund, och om mycket annat.

1991-11-06, onsdag.

Efter frukost for vi till Åke Andersson i Diö. Han har alltid spännande saker att berätta om sina bin, som han sköter med eminent sakkunskap. Bl.a. talade han om hur han och ett par kolleger lockat ~~menade vi~~ bin till för dem ovanliga näringskällor (genom att sprida extrakt av blommorna etc.). Lena och jag köpte 12 burkar honung, Carin 6, men Gun gillar inte honung.

Vädret idag mycket bättre. Vi skildes från Carin i Älmhult med många tacksägelser. For söderut c 1130-1330 i ~~menade vi~~ molnigt men torrt väder; sikten var god, och jag trodde på större rovfågelaktivitet idag. Men därav blev intet. Summa en ormvråk sedd, nära Stoby.

Sista timmen blev det allt större luckor i molnen, solen kom fram, och ljuset över landskapet alltifrån Höör blev vänligt trots senhöstdagen. Och ansamlingen av trevliga fåglar väster om Hurva fanns kvar, på samma fält norr om E 66. Mycket mås och en rätt liten vipflock, men en tät och stor stående flock ljungpipare, som tedde sig alldeles gyllengul i solen; säkert 800-900 ex. Och vidare på fältet väster om vägen från E 66 till Flyinge: mängder av skrattnås och fiskmås, och en stor vipflock, i luften c 200 ex och på marken ett stort antal dessutom.

1991-11-10.

160

Lena och jag gjorde rundtur. Start från Lund 1205. Väder: snabbt växlande molnighet; regnskurar som dock var kortvariga; mycket god sikt, några plusgrader. Trichocerider dansar i trädgården.

1205 start från Lund. Flock 17 gäss (Anser sp.) passerar mot V.

1210 på fälten söder om vägen rätt mycket mås, säkert 100 ex sedda, det är fisk- och skrattnås.

1215 tar bensin i S Sandby.

1220 på väg mot Dalby: flock c 40 fiskmåsar kommer mot V.

c 1223 nära Dalby: flock 6 svanar på stor höjd mot V.

Väder som förut; just nu rätt mörkt av moln.

c 1228 nära Björnstorp ses på avstånd minst 5 ad och 2-3 juv sångsvanar på höstsädesfält.

Kort därefter c 21 gäss (Anser sp) i enkelrad mot V. Just då är det regn.

1237 Genarp: kajor. Koltrastar på vägen.

1240 } Rast vid Hækkeberga, nära slottet med sikt över en del av
-1305 } sjön. Nära slottet ligger c 85 gräsänder och 2 brunand-hannar i sjön. 1 domherre hanne flyger förbi. 1 sparvhök kommer i rask fart över sjön, i trädtoppshöjd. - Rad av grova hästkastanjer i vägkanten alldeles vid slottet har avverkats. Hagelskur! Vi flyttar oss en aning och jag räknar c 80 andra gräsänder längre bort i sjön. Rimligen finns fler fastän m 1 m osynliga.

1305 vi fortsätter längs vägen som går söderut (inte på vägen mot Skurup, alltså).

1310 stopp på öppen plats med god sikt runtom. Hagelskuren blir häftigare, dock inte värre än att sikten är god. Men inte en fågel syns!

1315 nytt stopp efter kortsträcka. Vi avnjuter vårt kaffe med smörgås och kaka. Hagelskuren upphör. 2 gäss flyger rätt högt ungefär mot V, tycks dock vrida norrut borta i väster.

1317 Ensam nötskrika flyger över skogen, f.ö. ej ett liv

1330 nära vägskalet ~~vid~~ Svarvartorp (platsen för kejsarörn omkring 1961). Några kråkor, 1 skata. Ny hagelskur. 1 fasantupp med silvergrå vingar flyger lågt över fältet nära bilen. 1 ormvråk lyfter, flyger längs skogsbryn, faller och försvinner, är ungefär normalfärgad.

1337 Gyllebo: bara enstaka kajor och några kråkor. 1 fasantupp.

1340 } stopp kort efter Gyllebo. På långt håll i söder, på höstsäd,
-1352 } ses minst c 50-60 måsar, glest fördelade. En sparvhök överflygande. En blåhök, ej hanne ad, mycket lågt över fält, som ser ut att vara täckt m 1 m med ogräs. Där ses också c 70 småfåglar i flock, de kommer nära, det är c 50 grönfinkar, c 10 hämpingar, några bergfinkar och sannolikt någon vinterhämping, jag tyckte mig se 1 eller 2 ex. Alla i en flock, flyger runt, faller, upp igen, etc.

1353 regn på nytt, men ganska lätt. Vi stannar kvar på samma plats. 10 + 4 sädgäss kommer mot V, låtet hörs bra. Dagens tredje sparvhök ses, flyger över mot S. Ytterl. 2 + 5 sädgäss mot V. 7 trutar varav 1 gråtrut ad och 6 ungfåglar, alla i flock mot SV. Över skogsdunge i öster stiger 4 ormvråkar upp, flyger lågt,

slår ivrigt med vingarna, kretsar m 1 m. Ett ex är ljust på undersidan. En korp hörs, upptäcks. Nu c 130 småfåglar i flock, mest grönfink. På avstånd annan småfågelflock över fältet, antal c 100-110. Antalet synliga måsar på långt håll har ökat. En femte ormvråk stiger upp. Väder: det blir solsken. till stor del blå himmel, regnbåge, kallt men lätt regn ett slag. En sparvhök kommer från N i jättesnabb glidflykt, alldeles spikrak kurs, sjunker i måttligt brant bana; småfågelflock, som redan flyger omkring, blir orolig, höken slår men missar. OBS: fältet över vilket småfågelflockarna flyger omkring är ett fält med oljevaxter, som ej skördats. Mycket gräs m m också. En korp till. Plötsligt kommer en örn lågt mot oss från N-NO, passerar mycket fint, länge inom synhåll, är en ung kungsörn med vita vingfläckar och vit stjärtbas, denna vita färg dock ovanligt smal.

FORTS

- 1415 vi fortsätter
1420 stopp nära vägskalet mot Dörröd. 1 + 1 korpar ses, åt olika håll, och hörs. Lena kör iväg för att samla några fina kvistar av bok, med löv i granna höstfärger. Jag obsar oavbrutet till
1435 1435 men ser intet av fågel. Vi far förbi Håckeberga ner till Håckebergakärret, som även kallas Skoggårds ängar.
1445 } står vid kärret och spanar. Nu halvklart, stilla och fint
-1515 } väder, lugnt. Domherre hörs och syns; större hackspett hörs rätt länge (men jag kan nog inte skilja det lätet från exempelvis motsv. läte hos vitryggig hackspett!). Stjärtmes hörs, några ex kommer förbi, faller delvis i buskarna några meter från oss, just i kanten mot kärret. Längesedan jag hade den arten. Blåmes och talgoxe ses i enstaka ex. En gröngöling hörs, ses, faller i allra högsta toppen på en grov bok, sitter där från c 1455 ~~och~~ och sitter kvar när vi ger oss bort. Gårdsmyg hörs, först från sjö-sidans vass och ~~snår~~ snår, därefter från kärret. Nästan säkert 2 olika ex. Flock oklar småfågel c 100 ex hastigt förbi, men kort därefter kommer den tillbaka och faller i höga alar: grönsiska! Annan grönsiske-flock på c 75-80 ex kommer förbi. Nötskrika hörs skrika, ses flyga. Plötsligt kommer en nötkråka över kärret och kastar sig ner i skogen. Nötväcka hörs flera ggr,. Ensam mås flyger högt mot SV, f.ö. ingen högflygande fågel. Sädgås hörd men ej sedd.
1515 Vi kör ett par km mot S och stannar på öppen mark nära Degeberga gård. Kvällssol, härliga färger på bokarna, mättat kopparröda. Inte mycket fågel, men c 10 gulspårvar faller på vägen resp. i ogräs nära vägkanten.
1525 vi vänder, far samma väg tillbaka förbi Håckeberga
1537 passerar Genarp: kajor i små flockar
1541 " Björnstorps slott. Sädgäss hörs starkt, någon flock kommer förbi, mest dold bakom träd, men andra flockar gäss nalkas österifrån, vi hinner fram till plats med fri sikt. Ungefär 11 flockar (inte alltid skarpt skilda) flyger förbi, alla mot V. Summa c 300 - 330 ex, från ett par stora flockar hörs bläsgäss, jag ser en hel rad bläsgäss ad; från följande flockar hörs mest sädgäss, alla flyger på rätt låg höjd och med samma kurs.
1550 fram till väg 12, viker österut kort sträcka, tar in mot Torna Hållestad, gör därefter svängen förbi nedfarten till Stensoffa. Här mycket kreatur men ingen fågel. Vi tar kurs mot S Sandby
1604 Tvedöra. Strax därefter jättestort uppbrott av svartfågel norr om vägen, många flockar, stora flockar, några är redan mycket högt uppe, åtm. en flock så långt bort att den knappt ses med blotta ögat. Blandning av kråka, råka och kaja, men kajan är allmänast. Totalantal över 1000 ex. Kajor faller i höga popplar vid vägen nära Måryd, c 500 ex sätter sig men jag ser att fåglarna i luften fortfarande är många hundra. Flocken (flockarna) drar sig mot S eller kanske SV, flyger delvis omkring.
Flock 17 sädgäss kommer med kurs mot V. - Kajflock störtar vilt mot trädtopparna, sätter sig.
1613 Södra Sandby. Glesa svartfåglar drar österut
1615 väster om S Sandby, kråkfåglar också här glesa, flyger österut.
1620 Kungsmarken: stor flock snöskator faller i träden vid golfbanan.
1625 hem till Tenorgränden 8.

Artlista och diskussion se nästa sida.

Kommentarer:

- a) antal sedda rovfåglar:

ormvråk	6	} därav en sparvhök vid Häckeberga, alla andra arter och exemplar 0000 0000000000 nära Gyllebo, när vädret bättrat sig.
sparvhök	4	
blåhök	1	
kungsörn	1	

- b) OBS understrykningarna: nästan alla gäss + en svanflock + en flock fiskmåsar + en liten flock gråtrut flög mot V eller (i något fall) SV. Riktningssangivelser ungefärliga. Jag misstänkte att det var sträckflykt, orsakad av kallluftsinsbrott, ~~och att det var ett stort flock av gäss~~ och det bekräftades nästa dag i väderleksrapporten: Det hade blivit kallt och bl.a. i östra Småland blev det snöfall.
- c) OBS att sju arter kråkfågel sågs. Sådant händer mycket sällan.
- d) OBS väderlekens utveckling. Se texten. Dessutom skall sägas, att vädret efter c 1445 åno blev bättre, med sol och svag vind och härligt ljus över bokskogen. God sikt blev det också, och rätt kallt.

1991-11-17, söndag.

Rundtur med Lena. För omväxlings skull for vi norrut. Väder: mulet och grått, fuktig luft, svagt dis, men inte dålig sikt på måttliga distanser. Svag vind. Ett par plusgrader.

- 1045 från Lund. Nära Örtofta c 90 svartfåglar på fält, mest kaja, en del råka. 40 måsar på avstånd på höstsäd. Ensam gråtrut juv vid kadaver på åker. - Enorm vit rök från Örtofta sockerfabrik. - Efter Örtofta mycket svartfågel, delvis på fält, delvis flygande högt uppe. Vi far mot Eslöv. Lång sträcka utan fågel, därefter 1 kretsande fjällvråk och 1 kretsande obestämd vråk. Några skator. 25 + c 5 fiskmåsar på fält, därefter några flygande fiskmåsar.
- 1114 passerar Trollenäs, kurs mot Trolleholm. Inte en fågel att se. Ett par stora skogsdungar totalavverkade. 1 flygande korp
- 1120 Trolleholm. Ännu 1 korp. Vi tar mot Öslöv. En björk med häxkvastar. En kråka, en koltrast, en fiskmå! Därutöver intet trots omväxlande terräng.
- 1128 efter färd på liten rolig väg kommer vi ut på stora vägen mot Röstånga
- 1130 } uppehåll i Billinge, besöker en handelsbod som hade en del
-1155 } antikviteter; vi köpte ett par småsaker
- 1155 avfärd från Billinge. 2 glador kretsar i närheten, en tredje ses på avstånd. För övrigt bara skator sedda. En fjärde glada! En varfågel på telefontråd vid vägen. En lågt kretsande ormvråk.
- 1202 genom Röstånga. Vägen genom samhället mycket starkt breddad, har slagit sönder de centrala delarna grundligt, men vad gör man inte för fosterlandets skull! - Vi svänger uppom Allarp, därefter från Skärälids samhälle upp till Kopparhatten. Nu fortfarande grått och regntungt, sikten försämrad.
- 1215 } stopp vid Kopparhatten, beundrar utsikten, går i skogen.
-1235 } Inte en fågel att se här! Oerhört längesedan jag besökte denna plats.
- Vi far inte tillbaka till Skärälid utan fortsätter på små vägar, enskilda, men tillåtna för biltrafik. Allra mest i lövskog, först en sträcka ungefär mot SV, därefter länge med huvudriktning mot norr, men mycket krokigt, och exakt väg kunde jag inte klara ut trots god karta i skala 1:50 000.
- c 1250 kom vi fram till allmän väg, det var vägen Ljungbyhed - Klåveröd, och bara c 2 km sydväst Ljungbyhed. Vi for ~~mot SV~~ mot SV, senare V, korsade länsgränsen vid ett par gårdar benämnda Grindhus. Fr.o.m. nu kunde vi orientera oss exakt.
- 1255 } stopp för kaffe och
-1310 } smörgås och kaka. Där- En ormvråk uppskrämd nära vägen, hade ovanligt kraftigt rödbrun färg på stjärten.
efter färd helt kort sträcka på liten väg
- mot söder. Skåneleden går fram här. Landskapet har förskönats (och naturskyddats) genom att en vacker ljunghägg planterats med gran. - Vi kommer till liten sjö, som ser konstgjord ut. Ett par bilar och några sportfiskare här. Vi far söder om dammen på en mycket liten väg mot Klåveröds by men måste vända. Delvis trevlig skog, delvis väldigt tät och svart gran-skog. Kommer genom Klåveröd. Nötskrika hörd. Grått och stilla väder. Vi far söderut, mot Knutstorp. Ovanligt skräpig stugbebyggelse i skogskanten längs vägen S om Klåveröd. Från Hundseröd blir det mera öppen mark. Väder: det lättar något, men trots detta finns ej en fågel att se. Plötsligt kommer dock en sparvhök tillsynes, oväntat högt.
- 1346 Knutstorp. Vi far mot Konga. Väder: avsevärt ljusare, men fortf. helt molntäckt.
- Konga kyrka: drygt 50 svartfåglar i träden. Vi far mot Bialitt.

FORTS

en ormvråk sittande i träd. 20 svartfåglar likaså.

Ännu en ormvråk, den kretsar. Några kråkor. 1 fjällvråk flyger rätt lågt. På avstånd en rovfågel i översta toppen på högt träd, den lyfter, är en ormvråk.

På mycket långt håll ses en jättestor fågelflock som ett svagt gråaktigt moln, art oklar, men det är tusentals ex. Kommer närmare, det är vipor och ljungpipare, en del av flocken tycks fälla, men i luften ses c 2500 ex, mest ljungpipare. En fjällvråk kommer flygande mycket lågt från det hållet, fäller i lågt träd; kanske detta ex skrämde upp flocken. På avstånd en kretsande glada. Vid pöl på odlat fält 3 sångsvanar varav 2 ad 1 juv. Stora vadarflocken fäller bakom svag ojämnhet i marken, ses ej åter.

- 1415 nära Trolleholm. Några svartfåglar. Vi far mot Öslöv. På höstraps står 34 sångsvanar, några ex ligger dock ner; de flesta betar. Därav är 32 tillsynes helvita och bara 2 ex är klara juv. - Vid vattensamling på höstsäd 3 fiskmåsar juv. En större hackspett sitter i träd nära vägen.
- 1430 } besöker liten ruffig antikbod i Öslöv men finner ingenting
-1440 } spännande. Fortsätter sedan mot Stehag.

Bosarp: mycket mås på naken åkerjord.

- 1450 Eslövs flygfält. Vi tar mot Hörby, ser spridda fiskmåsar och ännu en glada, den kretsar sakta. Kungshult. Vi far mot Östra Strö. 2 dovhjortar betar fritt synliga på ~~hållarna~~ men rätt nära skog. De är mycket mörkt färgade på kroppssidorna. - Ytterligare 2 glador, dessa nära varandra. En fasantupp.
- Östra Strö. Vi sätter kurs mot Hurva. Väder: grått, men sikten är god. Småbrukarbygd här. Vi nåkar Hurva, far ~~in~~ in på den hårt trafikerade E 66. Kortvarigt duggregn. Inga flockar av vipor eller ljungpipare sedda idag. Vi trivs inte med den hårda trafiken, tar därför ner till Flyinge och fortsätter via S Sandby - Räften - Hardeberga.
- 1525 Kråkfågelflock mot öster. Grått väder, men täml. god sikt.
1530 hemma på Tenorgränden igen.

Trevlig tur i en trakt, som vi ej ofta besöker. OBS att vädret inte var gynnsamt för rovfågelstudier, och dessutom färdades vi ju långa sträckor på Söderåsen i skog. Trots detta tycker jag nog att antalet sedda glador var ganska högt.

Summa sedda rovfåglar:

	Lund-Trollenäs	Trollenäs - Billinge	Bill. - Kopparrätten	Kopp. - Kläveröd	Kläveröd - Konga	Konga - Trolleholm	(Troll.-) Eslöv - Kungshult	Kungshult - Lund	Summa
ormvråk			1	1		3			5
fjällvråk	1					2			3
bestämd vråk	1								1
glada			4			1	3		8
sparrhök					1				1
Summa	2	0	5	1	1	6	3	0	18

Massförekomsterna av vipa och/eller ljungpipare på vissa lokaler i västra och södra Skåne långt fram på senhösten är anmärkningsvärda.

Antalet sedda svartfåglar (=kaja + råka + kråka) förefaller mycket mindre än längre söderut i Skåne. Men mycket flera observationer behövs naturligtvis.

1991-11-24, söndag.

Bilrunda med Bertil Nosslin enligt tidigare gjord överenskommelse. Han hämtade Lena och mig kl 1000. Väder: hela dagen dis, ofta på gränsen till dimma, men ibland var sikten någorlunda acceptabel på distanser upp till c 1 km. Svag vind, mycket milt, fuktigt, men knappast någon mätbar nederbörd. Alltså avgjort klena chanser att se flygande rovfågel, och även i övrigt begränsade möjligheter att bestämma fågel på längre håll. Men vi beslöt efter viss tvekan att genomföra färden, och det var säkert ett klokt beslut.

- 1000 start från Lund. far söderut på väg 103
- c 1010 1 tornfalk på lyktstolpe vid Staffanstorp. Kort därefter flera fasaner nära vägen: minst 1 ♂ och 2 ♀♀, därefter 4 ♀♀
- c 1020 Hyby: 20 sångsvanar på fält med höstoljeväxter; i flocken ses 6 eller 7 juv.
nära Holmeja: 1 ormvråk sittande. Svartfågelflockar. Vi far via Sturupsvägen, som skär genom Bökebergsskogen. (Jag minns att den kom till sedan vägdirektörer bevisat att den inte innebar minsta ingrepp i naturen.) På denna sträcka icke en fågel att se, vilket dock delvis beror på att det här är snarast dimma.
- 1030 Börringekloster. Vissa fält oskördade. Litet svartfågel. I hög bok några få ringduvor (sedd sparsamt av mig i höst). Klosterviken: träd och täta buskar mellan vägen och sjön borta sedan flera år, men bara en del av vattenytan kan överskådas. Där ses c 110 gräsänder, 3 storskrakar, c 3 flygande knipor. Ensam häger i vasskant. Spridda kråkor och kajor, ett par koltrastar. Några små sällskap gräsänder, c 7 + 3 + några till, kommer någotsånär högt uppe och faller brant i sjön.
- 1050 Vi fortsätter genom Börringe lilla samhälle till Havgård. På flera ställen hjordar av får på markerna. Stora oskördade fält.
- 1055 vid Havgårdssjön, väder oförändrat men sikten något bättrad. Största delen av sjön kunde överskådas; här låg minst 450 gräsänder, mest i m 1 m tydliga sällskap utanför vasskanterna. Därtill 1 + 1 knipor, fina hannar ad.; samt 4 viggas varav 2 hannar. Enstaka kråkor. En sittande ormvråk högst uppe i torrtopp på en bok, såg mycket stor ut, och jag trodde det var en örn. Men den lyfte - och blev en normalfärgad ormvråk! Steglits flyger över, hörs flera ggr. Ur vassen simmar fram en flock på 13 sothöns. Ensam sädgås flyger rätt högt.
- 1110 Vi fortsätter, korsar Ystadbanan, här lyfter c 60 snöskator ur trädtopp. Ett par skator, en sittande ormvråk. I närheten minst 25 kråkor på marken. Vi far mot Gärdslov, ser ännu en sittande ormvråk. Mycket stora oskördade fält, atm. delvis oljeväxter med ymnig förekomst av ogräs.
- 1120 ut på "Saritslövs sjöland", d v s den yta som i gamla dagar ~~utgjorde~~ utgjorde Näsbyholmssjön. En tornfalk ryttlar lågt, faller brant ner, ses inte åter. 1 fjällvråk på ledningstråd, sitter i ytterst egendomlig ställning, ganska "flackt" framåtlutad och med båda vingarna utåthållna, lågt, och rätt skarpt vinklade. Aldrig (eller nästan aldrig?) sett en sådan hållning. Diskuterade fallet: kanske torkade den vingarna?? Satt länge, flög slutligen ett stycke, fullkomligt normal flykt, fällde lågt i litet träd. - Betande kreatur flerstades på dessa marker. I vägkanten i skogsdunge en tät flock på högst 75 finkar, blandat bo- och bergfink. Blåmesar i träden därintill. Från denna skogsdunge, med rätt höga risiga björkar och andra träd och tät undervegetation av buskar och mycket höga brännässlor, hördes en kör av småfågelläten som jag absolut inte kunde bli klok på. Det var en kontinuerlig kör; enskilda läten kunde inte uppfattas. Spridda småfåglar rörde sig över träden, fällde etc., men där sågs bara bofink och kanske någon bergfink. Vi gick in i dungen och fann att spannmål hade

stjälpts ut på marken här. I buskar och trädskronor satt småfågeln, mycket approximativt c 200 ex, delvis rätt glest. Det var pilfinkar, Passer montanus!! Blev delvis oroad, flög men återkom. Tydligt attraherade av sädeskornen som låg i stora gula flata högar på marken. Både antalet, vistelseorten och uppträdandet och lätet oväntat! - Vi spanade också ut över betesmarkerna och fann att där gick gäss, de flesta bara svagt synliga i diset. Antalet skattade jag först till c 200 ex, men det var för litet, vi såg c 350 ex. Sädgäss majoriteten, bläsgäss sedda och hörda. Småflockar uppe och flög några ggr. Skattat c 270-300 sädgäss, 50-80 bläs.

Plötsligt kom en stor fågelflock tillsynes i diset: kom mot oss, det var c 400 ljunpipare, gjorde flyktsväng, försvann!! - 1 ormråk sittande i skogsdungen. 2 vipor flög över, och en flock på c 45 ex stod på betesmark på avstånd. En domherrehona lyfte. Fasan hördes flera ggr, och en tupp och några andra ex sågs. - Svartfågel liten flock, däri tre stärar!

1215 fortsatte, förbi slottet, där 1 ormråk satt i skogskanten, ytterligare fasaner sågs (minst 5-6 ex), ännu en sittande ormråk, enstaka kråkor.

1225 mot Skurup, for genom samhället och ut på E 14 med kurs österut. Obestämda måsar över fält på långt håll. 1 sittande ormråk. 150 svartfåglar, mest kaja och råka. Ytterligare 1 sittande ormråk. Ny måsflock på långt håll över åkerfält. Därefter längs E 14 lång sträcka utan fågel, enda undantaget var en flock på 12 sångsvanar på fält. Alla tedde sig vita, men Bertil körde fort, och jag hann ~~inte~~ kanske inte uppfatta eventuellt befintliga ungfåglar.

1241 tar av mot Skårby. Precis i vägkanten satt en fjällvråk som inte lyfte för bilen. Spridda svartfåglar.

1250 stopp vid vanliga rastplatsen vid Krageholmssjöns S spets. Åt vår matsäck. Sikt över sjön bara c 500-700 meter. På två låga pålar i vattnet satt 3 storskarvar, en av dem i "heraldisk" position med halvt utbredda vingar. På vattenytan icke en fågel att se. (Där brukar ligga gräsänder på rätt nära håll).

1315 Dagens första glada kom över, när vi startade. 1 ormråk satt i parken vid slottet. Vi korsar väg 13 i Sövestad, håller kurs mot Högestad. På vägen dit mycket småfågel rundflygande, dels över ogräsfält, dels över höstsäd. Säkert 200 ex från ~~området~~ början, men ungefär hälften fällde på öppet fält. Jag gick dit, fast det var på höstsäd. Flocken bestod av hämplingar, nästan säkert med ett antal vinterhämplingar inblandade. Andra hälften av flocken flög omkring på håll, troligen också (mest) hämpling. 3 rådjur upptäcktes i ogräsfältet, bara de ljusa "speglarna" och översta ryggen syntes. - Ännu 1 sittande ormråk. 15 kajor, c 12 kråkor och råkor.

På ängsmark vid Högestad c 100 fiskmåsar och några skratmåsar helt nära. En blåhök, hona eller juv, kommer över här, lågt, med kurs mot S.

Vi ner i Fyledalen. Betande får på flera ställen och i avsevärt antal. Stopp för sittande ormråk. Trichocerider dansar livligt, det är lugnt och mycket milt.

c 1340 stopp vid vanliga utsiktsplatsen i dalen, nära Lyckås. 2 hägrar flyger i dalen; en siskeflock på håll, ~~området~~ troligen grönsiska, c 25-28 ex. Trichocerider igen, ganska stor flock dansande. På långt håll i torr almtopp 2 rovfåglar; en pojke med tub sade att det var fjällvråk båda två. - Det är nu mycket ~~svårt~~ disigt. Får betar i dalen.

1355 vi fortsätter, kör upp ur dalen med kurs mot Baldringe. Här, just sedan vi kommit upp, fanns mycket att ~~se~~ studera: 1 + 1 + 1 glador, 100 + 200 svartfåglar, dels på ledningstrådar, dels på marken. Nästan säkert en fjärde glada. En mörk ormråk

- på päle på en kulle. Mer trichocerider. - En vråk nalkas på långt håll, ser ut som fjällvråk, men vänder och försvinner innan jag blir helt klar över arten.
- 1407 Baldringe: 50 + 40 + c 40 svartfåglar i tre flockar.. Vi tar vägen mot Eneborg. Flock c 50 fiskmåsar på fält nära vägen. En sittande glada. Kort därefter 150 + minst 500 svartfåglar på stora fält, delvis glest; och därefter c 150-170 fiskmåsar också på fält nära vägen, bland dessa mycket hög procent ungfåglar. - Passerar vägskalet vid Ållskog och ser ner på ~~flora~~ vattensamlingen som förr var en utmärkt lokal för bl.a. lövgroda men som förstördes häromåret av markägaren, en argsint kärring som placerade 5000 tegelstenar i vattnet för att odla kräftor.
- Vi viker in på en väg markerad "Skogshusets enefälad". Har ofta kommit förbi här och sett skylten men först idag farit ditåt. Kommer snart fram till trevligt belägen gård
- 1420 i en dal. Ser ingen enefälad men vänder här kl 1420 eftersom vägen bortom gården ter sig alltför smal och blöt. Fårhjord! Åter ute på väg 13 nära Eneborg ser vi skator samt mycket över 100 svartfåglar.
- 1435 Tågra. Far denna krokväg för att se efter gäss men finner inga. De flesta fält plöjda, ofta även harvade. 3 rådjur betar. 1 ormvråk sittande, tämligen ljus. Spjälla vägkors. Ytterl. 3 rådjur betande. - Ilstorps gård: inga gäss. Men kort därefter, söder om vägen till Ilstorps by, helt oerhört med gäss. Står på en kilometervid yta. Småflockar kommer över från norr och faller. Jag räknar den stora massan, första hundratalet noga, sedan i tiotal, sedan i hundratal, får siffran 3500. Stora massan är sädgäss, varav många hundra står ganska nära. De närmaste, en flock på c 20 ex, har mycket litet gulröd färg på näbbarna. - Småflockarna, som kommer norrifrån, innehåller även bläsgäss, och i huvudmassan ser jag åtskilliga vita bläsar, men de flesta fåglarna är för långt bort för detaljgranskning. Grov skattning: högst 10 procent bläsgäss, kANSKE betydligt mindre. Jag finner att flockarna från norr lyfter c 500 neter norrut; där står c 400 gäss till!!
- 1452 Fortsätter via Ilstorps by - korsar väg 12 - passerar Björka by. Alla träden runt Björka kyrka är nedhuggna. Vi fortsätter genom Vombs fure, stannar inte vid vanliga utsiktsplatsen.
- 1458 kort stopp på Vombs ängar. Bläsgås hörs bra, men vi ser inte en enda gås. Dansk ornitologgrupp meddelar att där funnits gäss som nyligen flugit bort. De hade även sett en ung kungsörn på ängarna. En fjällvråk sitter på staketstolpe. Ännu en gång 3 rådjur sedda, betar långt ute på ängarna, ser egendomligt stora ut i diset. Det är ganska tätt ~~flora~~ dis nu, och ljuset är avgjort svagt. Fortsätter strax. Över marken nära f d Öbackens gård kommer en sparvhök snabbt och lågt på kvälls-~~flora~~ jakt.
- 1515 Silvåkra by. Ännu 1 fjällvråk sittande i litet träd, lyfter.
- 1517 Vi far ner till tornet men stannar för fågelflockar på håll: det är c 95 + 10 + några glesa måsar, blandat skratt- och fiskmåsar, trol. mest fiskmåsar; alla flyger österut, säkerligen till nattkvarter vid Vombsjön. - 1 tornfalk sitter på telefonstolpe. Ytterl. 45 måsar mot Ö på samma sätt. - Upp i tornet. Nästan dimma, my. svagt ljus. På närmsta klarvatten faller 10 storskrakar varav 5 my. granna hannar. På detta vatten f.ö. ingen fågel, men långt ute är sjön över synnerligen stort område finprickig av fågel, som mest ligger t. jämnt fördelad. Antal: tusentals. Bestämning omöjlig, utom att jag ser 10-15 knölsvanar. På täml. nära håll även 2 ad 3 juv knölsvanar. Ytterl. 75 måsar mot Ö eller OSO ss ovan. Gärdsmyg hörs. -Dalby-
- 1545: från tornet, hem via Stensoffa - Torna Hällestad - Sjöstorp. Det mörknar nu mycket snabbt, är stilla, nästan dimma, milt. Köper fågel-frö i Sjöstorp där Bertil brukar handla sådant. Vi köpte 5 kg hampfrö.
- c 1620 hem efter mycket rolig runda. Se följande sidor för artlista m m.

Artlista, incl. ett par smärre tillägg:

<p>1 storskarv: bara Krageholmssjön
 2 häger
 3 sädgås: ansamlingen nära Ils-
 torps by en av de största jag
 sett på många år. Se även
 nästa art!
 4 bläsgås: totala antalet sedda
 gäss av båda arterna idag
 blir omkring 4200-4300. An-
 delen bläsgäss kan bara anges
 ungefärligt. Den var ringa,
 troligen högst 5-10 procent
 av totalantalet
 5 sångsvan: obs. flockarna på
 fält, såvitt jag sett allra
 oftast på höstoljeväxter.
 6 knölsvan: sedd i Krankesjön
 såsom angivet, men i skym-
 ningen helt otänkbart att ge
 en totalsiffra
 7 gräsand: rätt bra förekomst i
 Klosterviken och Havgårdssjön.
 I Krageholmssjön var sikten
 my. begränsad. Betr. Kranke-
 sjön se obestämd vattenfågel
 närmast härunder.
 - obestämd vattenfågel: <u>mycket</u>
 stort antal i Krankesjön, men
 all bestämning omöjlig i dis
 och skymning
 8 vigg: summa 4 i Havgårdssjön
 9 knipa: my. små siffror!
 10 storskrake: 3 ex Klosterviken,
 flock 10 ex varav 5 hannar ad
 i Krankesjön.</p> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-right: 10px;"> 11 ormvråk
 12 fjällvråk
 - obestämd vråk
 13 sparvhök
 14 blåhök
 15 glada
 16 tornfalk </div> <div style="font-size: 3em; line-height: 1;">}</div> <div> se särskild
 tabell, för-
 utom texten </div> </div> <p>17 fasan: ökande tendens, tror jag
 18 sothöna: OBS det ringa antalet.
 Läget i Krankesjön kan dock
 kanske vara annorlunda
 19 vipa: obsar i Skånes inland i
 slutet av november är ovanliga.
 20 ljungpipare: förekomsten av
 stora flockar, stundom uppåt
 5000 eller mera, i Skåne på
 senhösten är väl belagd sedan
 många år. Men de allra flesta
 av dessa obsar gäller kustnära
 lokaler i SV Skåne. Därtill
 dock enstaka andra platser,
 t.ex. nära Hurva.</p> | <p>21 skrattnås rätt allmän idag
 22 fiskmås avgjort allmän idag
 - obestämd mås, men skrattn-
 eller fiskmås, ofta sedd
 idag. - Nattkvarter för
 dessa måsar är säkerligen
 bl.a. Vombsjön.
 23 gråtrut: enstaka juv sedda
 24 ringduva: märkvärdigt få
 sedda både idag och tidi-
 gare i höst av mig. Men
 detta kan vara en slump!
 25 gärdsmyg även hörd vid Silv-
 åkratornet på kvällen
 26 snöskata: en flock, ej fler.
 27 koltrast sedd i ett par ex
 28 blåmes nära Näsbyholm
 29 nötväcka: hördes vid mat-
 rasten vid Krageholmssjön,
 upprepade ggr
 30 gulspurv: något ex sågs
 bland uppskrämda småfåglar
 på sträckan nära Eneborg
 31 bofink: mycket måttliga tal!
 32 bergfink likaså
 33 steglits hörd Havgård
 34 hämpling: roligt att se så
 stor flock så sent. -
 Vinterfynd numera my. sälls.
 - vinterhämpling: högst sanno-
 ligt sedd, men ej bergsäker.
 - grönsiska: jag blev aldrig
 klar över arten på den
 flock som hastigt for förbi
 vid rasten nära Lyckås.
 Men sannolikt grönsiska.
 35 domherre: bara en hona sedd
 bergsäkert vid Saritslövs
 sjöland. Därtill hörd ngn
 gng idag.
 36 pilfink: intressanta obsar,
 se texten
 37 stare: summa 3 ex nära pil-
 finklokalen!
 38 nötskrika skall tilläggas:
 hördes högljutt vid rasten
 i Fyledalen
 39 skata flerstädes
 40 kaja
 41 råka
 42 kråka
 - obest.
 svart-
 fågel. } Mycket riklig före-
 komst idag. Kaja och
 råka dominerar i de
 flesta m 1 m stora
 flockar. Kråka oftast
 några m 1 m nära var-
 andra, men är också
 allmän, och alla sedda ex av
 kråka blir säkert inte an-
 tecknade.</p> |
|---|---|

1991-11-24 forts.

	Lund-Böringe	Böringe-Havgård-till Saritslövs sjöland	Saritsl.sjöland - Skurup	Skurup-E 14-Skårbö	rastplats Kragholmssjön	därifrån till Fyledalen	Fyledalen	Fyledalen-Baldringe-Eneborg	nära Tågra	Vombs ångar och Krankesjön	därifrån till Lund	Summa	kommentarer
ormvråk	1	3	3	2	1	2	1	1	1			15	<u>alla</u> sittande!
fjällvråk			1	1						2		4	<u>alla</u> sittande!
obest. vråk							2	1				3	alla tröt. fjällvråk, se text + sid.
sparvhök										1		1	flygande, på kvällsjakt.
blåhök						1						1	ej ♂ ad 169
glada					1			5				6	4 flygande, 2 sittande
tornfalk	1		1							1		3	2 sittande, en flytande
summa	2	3	5	3	2	3	3	7	1	4	0	33	

1991-11-26.

Lund: nära min bostad på Tenorgränden kom kl 1130 en flock siden-
svans på 28 exemplar överflygande. Två timmar senare, nära Konsum-
butikens längst bort i öster på Flöjtvägen, satt en flock, likaledes
på precis 28 ex och därför högst sannolikt samma flock, i hagtors-
häck och åt bären. Detta alltså kl 1330. På den korta sträckan mellan
affären och min bostad såg jag också blåmes, talgoxe, koltrast, bo-
fink, domherre, pilfink och skata, alla dock bara i ett eller två ex.
Nästan alla vistades i hagtornshäckarna längs gångvägen eller på
marken under hagtornsträden, som är stora och talrika och ännu i regel
bar riklig och röd frukt. Enstaka buskar nästan utan frukt, somliga
med måttlig mängd bär, men de flesta buskar rikbärande. Sidensvansarna
satt högt uppe och åt flitigt.

1991-11-27.

På förmiddagen for Lena och jag till Bjärsjölagårds julmarknad.
Som vanligt mycket folk och ~~mycket~~ rikligt utbud av textilier, trä-
kärll m m m m.

x) På utvägen nära Revinge en mörk ormvråk, därtill svartfågelflockar
på ett par tre ställen. På hemvägen for vi via Öved, där det var ut-
ställning av konst m m i gamla skolan. Även andra produkter, såsom
honung, vävnader etc. Vid skolan fällde 15 siden-
svansar i högt träd. Helt nära slottet, invid väg 104, satt två ormvråkar nära varandra på
stängselpålar; båda var börringevråkar. Ena ex hade massor av vitt
på stjärten och över skuldrorna. Undersidan sågs inte bra på detta ex,
~~men det som syntes var vitt~~ men det som syntes var vitt såsom man kunde vänta. Andra ex
hade vit undersida och delvis, men inte helt, ljusa vingar. Hand-
pennorna förblir dock praktiskt taget alltid mörka, hur vit fågeln än
är för övrigt. - Här vid skolan också en flock på c 15 gråsparvar.
Och 6 storskrakar flög över. - Vid Svansjö 4 rådjur på stort fält.

u) Vi stannade sedan vid Vombsjöns NV hörn (Hjälmaröd) kl 1440.
På sanden vid vattenkanten över 100 fiskmåsar, mest juv. Även mycket
gräsänder och, längre ute i dimman, obestämbara änder, rimligen dock
mest gräsand. En flock på 18 vipor. Några kråkor. Väder grått, rätt
tätt dis, snarast dimma; lugnt och mycket milt. En häger i Kävlinge-
ån nedströms sjön, det var en ad. - Vombsjöns V sida tom på fågel som
vanligt.

Vombs ängar: några kråkor. En liten betande gåsflock långt bort;
sädgås hördes. Summa 4 gäss sågs flyga på håll. 1 fjällvråk sittande
i litet träd. Väder: det har ljusnat. Klockan är nu 1500. Även här
sågs 4 rådjur. Ett tiotal kvigor betar.

Silvåkrakärret: en ormvråk i högt träd. 1 flygande häger. 2 skator.
Vi fortsätter hem via Kvinnevad - Revinge. Det tättnar avsevärt. På
sträckan Revingehed - Lund sågs icke ett liv, men nu var det också
tätt dis/dimma. Ankomst Lund ~~kl 1530~~ klockan 1530.

x) tillägg skall göras:

- (1) vid Öved en flock kajor i höga träd nära slottet
- (2) de två ljusa ormvråkarna visade sammanhållning. Ena ex lyfte och
flög en kort sträcka och satte sig nära det andra. Två kull-
syskon?!

1991-11-12, tisdag.

171
Gick till posten och ICA-butiken vid middagstiden; hela ärendet tog c 45 minuter, med återkomst c kl 1330. Fint väder, god sikt. Men ingen fågel att notera. Senare på dagen, klockan 1610 närmare bestämt, gick jag ut till soptunnan och åter. Det hela tog högst 1½ minut. Fortfarande fint väder. Då hördes kanadagäss, och en flock på 20 ex kom på måttlig höjd mot SV!

1991-11-13.

Var knappast utanför huset. Men såg ett par tre gånger ganska stora flockar av snöskator flyga över åt olika håll; alltid mycket glesa flockar, och knappast någon flock med över 100 ex.

1991-11-15.

På morgonen före kl 0900 en mycket stor flock snöskator. Gles som alltid, och for åt olika håll flera gånger (också som alltid); den var flera hundra meter lång och innehöll säkert 150-180 ex.

Vid middagstiden c kl 1300 kom en sparvhök i långsam flykt över huset, höjd c 25-30 meter. - Senare domherre sedd och hörd. Jag var inte utanför tomten idag.

1991-11-16, lördag.

Fin och solig höstdag. På morgonen vistades en flock på minst fem domherrar i trädgården. Arten ses varje vinter i Lund men i ringa antal. Var på 30-talet mycket allmänna som vinterfågel här och i de trakter, där jag då gjorde exkursioner; men jag har ett svagt minne av att den redan för flera decennier sedan blev sparsammare.

1991-11-18.

Omkring kl 0900 kom en fin snedrad på 14 gäss (Anser-gäss) på stor höjd mot S (inte ungefär V, som är det vanliga). Följdes länge, höll mycket rak kurs. - Samma dag kl c 1530 flög en flock på c 30 sidensvansar snabbt och lågt över Östra Torn, kurs mot NO. Min första obs för denna säsong.

1991-11-19.

Kl 0920 en flock på c 25 sidensvansar över Lund C. Samma dag kl 1150 kom en flock på 18 stora gäss över Åkarps station mot V, rätt lågt; och samtidigt skrämdes en flock på minst 40-45 sidensvansar upp av tåget nära stationen. Ett par minuter senare en tornfalk vid Hjerup (Hjärup). Mycket svartfågel på fälten där, mest råka och kaja. - Över Lund kom kl 1345 sex sädgäss mot söder, de flög mycket gäst, på vardera sidan av en gles flock på 4 ex flög ett ex, väl 75-100 meter i sidled. Verkade skrämde.

1991-11-20, onsdag.

Vid 11-tiden en flock på c 30 sidensvansar i snabb flykt över Mårtenstorget. - Ett par timmar senare, då jag gick från konsumbutiken till bostaden på Tenorgränden, fann jag att tillgången på hagtorsbär är mycket rik. Gångvägen - den är några hundra meter lång - löper till största delen mellan högvuxna hagtorsbuskar, ofta 4 meter höga eller mera, och nästan alla bar rikligt med bär, så att man hade kunnat plocka litervis utan att röra sig från platsen. Såg vid samma tillfälle en mycket liten och gles flock snöskator på c 10 ex överflygande; det var första gången sedan 16 november, då en rätt liten flock sågs.

1991-12-11, onsdag.

Lena och jag hade ärendet till Johnny Karlsson, som bor i Revingeby och ägnar mycket av sin tid åt att handla med böcker, både gamla och nyare. Vi for ut från Lund 0915. Det var ett par tre frostgrader, fullkomligt molnfritt och lugnt samt tjock rimfrost både på marken, på gräset och på träd och buskar. Utmärkt vacker morgon. Strax utanför Östra Torn flög en ormvråk lågt över fälten, och 3 fasantuppar gick helt nära vägen, men därefter sågs ingenting av fågel utom spridda kråkor, nästan alla på marken eller sittande i buskar. Dagens vädersituation uppmuntrar inte fågel att flyga. Vi kom till Revingeby redan 0935, men eftersom vårt möte med Johnny skulle ske kl 1000 for vi ner på vägen till Tvedöra, stannade där i tio minuter och återvände sedan till Revingeby. Bara några kråkor vid rasten, men på återfärden sågs tre ormvråkar sitta i träd, inbördes avstånd bara c 400 resp. 600 meter. Alla tre normalfärgade, likaså en fjärde som satt nära Revingeby.

Trevlig träff med Johnny. Lena skulle ha Blekinge-litteratur (som Johnny är specialist på, han är själv bleking), och jag tittade på annat, fick bl.a. Harry Martinssons Aniara på engelska, alldeles nyligen publicerad, översatt av Stephen Klass och Leif Sjöberg. Förvisso ett svårt arbete, och tidsödande, men resultatet lär vara utmärkt. Jag skall börja läsa den ikväll!

Kl 1045 lämnade vi Johnny med många tacksägelser. Koltrast och grönfink och några sparvar i hans trädgård. På vägen i Revingehed en fasanhöna. Väder alldeles oförändrat. Frostdis på håll, men inte dålig sikt.

Ankomst Silvåkratornet 1055, jag genast upp. Krankesjön isbelagd, men långt ute, ungefär mitt i sjön, en mycket liten och smal vak. Där och på iskanten bredvid sågs c 53 svanar, högst sannolikt sångsvan. På isen på andra ställen, ännu längre bort, sågs ytterligare 1 + 3 + ungefär 4 andra svanar. I vasskanter på rätt nära håll stod en ung och en gammal häger. Intet öppet vatten där. En ormvråk i träd vid tornet. Gulsparv överflygande. Mycket grant vinterlandskap.

Avresa 1108 mot Vombs ängar. På marken vid Silvåkrakärret 1 ormvråk och enstaka kråkor.

1115 Vombs ängar. 1 ormvråk på marken, på annat håll en fjällvråk också på marken. En häger överflygande västerut. Kråkfågel: först bara glesa kråkor, kanske 15-20, sedan bortåt Södergård c 55-60 råkor och 12-15 kråkor i rätt tät flock. Kråkor i trädtoppar vid Södergård.

Vombsjön tillsynes helt isbelagd (se nedan!). Inte ett liv på isen, men i solexponerad buskrad vid stranden 2 fasantuppar c 2 meter högt, sittande!! 1 ormvråk på hög stolpe. Koltrast flög förbi. Vi stannade inte vid åns utlopp. På telefontråd här i närheten en utpräglad börringevråk, hela undersidan vitlysande, dock skuggad av grått på krävens sidor. På isen i sjöns NV hörn summa 2 svanar och 2 ändar i motljuset. I trädtopp vid husen c 10 snöskator. På fälten vid Svansjö c 10-12 glesa kråkor. - Raden av ekar vid sjöstranden: många träd i svit nu döda eller döende; andra träd, ofta större, tillsynes friska ännu.

Fruallid: ingen fågel sedd häröver. Men kort därpå, när vi fick fri sikt över fälten vid Övedsgården, omedelbart öster om vägen Övedskloster - Tulesbo, häpnade vi verkligen, ty här stod oerhört med gäss, de allra flesta ovanligt nära vägen och alla dessutom i fint ljus!! Närmast (=längst i söder, nära husen) stod en tät flock på c 800 ex, allra mest sädgäss men bläsgäss inblandade, både sedda och hörda, säkert flera tiotal. Närmast norr därom stod gäss relativt glest över ett stort område, c 250 ex varav inte många bläsgäss. Och längst i norr, närmast Tulesbo, stod en mycket tät och fin flock på c 1400 ex varav (skattat efter granskning av större delen av flocken) kanske 150 bläsgäss. Summan alltså approx. 2500 gäss varav c 200 bläsare! Det var förvånande att de inte lyfte när bilar kom förbi på vägen. Vi stannade tre gånger, försökte stå på diskreta platser, och inte en enda gås lyfte!!! - Ett par domherrar och en koltrast sågs i alléträden, och en ung kungsörn flög förbi på låg höjd och rätt nära

1991-12-11 forts.

gässen, men till min förvåning lyfte de inte. - Inte på mycket länge har jag haft så många gäss under så gynnsamma obs-betingelser. Men detta innebär inte att varenda ex kunde granskas, bland annat eftersom flockarna (särskilt den största) stod mycket tätt. Detta gäller ej alla flockarna (se ovan).

1150 vi vänder vid Tulesbo gård och far samma väg tillbaka, där-
efter förbi Övedskloster där c 15 kajor satt i en trädtopp och en
fasantupp korsade vägen. Fasaner ses nu oftare än för ett par år
sedan. Måne spontan ökning eller resultat av inplantering, gjord
av jägare? - Koltrast sedd ett par ggr.

Vägen öster om Vombsjön: på betesmarken mot sjön och i träden
kråkor, c 15-18 ex sedda men bara flyktiga obsar. 1 ormråk i träd.
Vi stannar vid vanliga utsiktsplatsen vid sjöns SO hörn. Hela sjön
ter sig isbelagd, men nedanför den branta stranden ses ett par smärre
ytor med öppet vatten, helt fågeltomma; kanske vatten ovanpå isen?

Mycket långt ute ser jag en långsträckt flock av storskrak, de
tycks ligga i en helt smal vak eller "råk" i isen. Antal grovt
skattat till 300-400. På närmare håll, vid sjöns östra sida, en
vak med c 180 gräsänder, och några få knipor och storskrakar. På
isen längre bort (kanske vid en liten vak) står c 35-40 måsar mycket
tätt, någon trut flyger däröver. Två obestämda svanar ligger på isen.
Ingen rovfågel.

1215 vi fortsätter genom furet, passerar Vombs by och korsar
Ängarna omigen, nu mot väster. Antalet kråkfåglar nära vägen har
ökat starkt, är nu c 250 varav råkan i stark majoritet, kråka och
kaja rätt få. 1 ormråk sittande på marken; och 2 knölsvanar, vita
men med dunkelt färgad näbb och svagt utbildad näbbknöl, står på
fuktigt område nära vägen.

1225 passerar vi Silvåkra by. Ett antal stora träd runt kyrkan
har tydligen fällts sedan jag såg platsen sist. Vi fortsätter hemåt,
passerar Tvedöra. Massor av boskap ute på bete nära Eliselund.
Den av hästar starkt skadade (bark-gnagda) bokskogen på sluttningen,
som tidigare omnämnts här i dagboken, är nu till stor del döende,
och många stammar har fallit. - Vid Måryd kråkfågel. Grisarna går
ute i sin inhägnad. Norr därom, rätt långt bort, finner jag en gås-
flock betande, den går nästan på ett led just i kanten av ett fält,
är på c 170 ex, enbart sädgäss ses. Kort därefter kommer en grann
fjällvråk rakt över vägen framför oss. Koltrastar ses flyga ett par
tre ggr, verkar mycket oroliga idag.

Vi passerar S Sandby 1236 och kommer hem till Lund 1255.

Summa sedda rovfåglar:

ormvråk	10 varav en utpräglad börringevråk
fjällvråk	2
kungsörn	1 ungfågel.

1991-12-12, torsdag.

Exkursion med Bertil Nosslin. Från Lund 1020, for via Dalby - Torna Hällestad - Silvåkra - Silvåkratornet, stod där 1050.1115. Därefter över Vombs ängar - Vombs by - väg 12 - Veberöd - Dörröd - Skurup - Hassle-Bösarp - väg 101 österut - Hörte - Hörte udde - Abbekås (lunchrast vid hamnen) - Mossbystrand - Charlottenlund - Marsvinsholm - mot Skårby men tog in på vägen till Krageholmssjöns södra ände; sedvanligt stopp här som dock idag inge gav något utbyte. Fortsatte via Årsjö - vägskälet vid ~~Årsjö~~ (nära den förstörda lövgrodedammen) - Baldringe - Högestad - ner i Fyledalen - till det sedvanliga stoppet i dalen nära Lyckås - Stenby - mot Ödemarksgården - tillbaka samma väg ner i dalen - landsvägen mot NV men därefter, fortfarande i dalen, in på en liten skogsväg, där vi dock måste vända rätt snart. Fortsatte på den enskilda vägen i dalen upp till Röddinge by - väg 12 - Sjöbo - Torp - Övedskloster - norr om Vombsjön - väster om Vombsjön - Vombs by - ängarna - Silvåkra - Tvedöra - S Sandby - Lund, ankomst 1555.

Lund- Dalby: disigt väder, sol ses ibland bakom formlösa moln. Lugnt. spridda skratt- och fiskmåsar. 40 kajor och därefter c 10 råkor i vägkanten. Flock c 35 måsar, nästan säkert fiskmå, flyger mot V.

Torna Hällestad: enstaka kråkor, f ö intet

Silvåkra by: rimfrost. 2 kråkor. Kreatur ute på betesmarkerna

Krankesjön från tornet: härligt ljus. Liksom igår räknade jag 53 svanar, tillsynes rent vita. Därtill en ung knölsvan på närhåll. Stor flock gråsiska c 40 ex i al, därefter i björk. Där även en blåmes. Entita hörd. 1 fjällvråk, flög ut över sjön men svängde helt om och återkom. En häger ad vid kanalen. Några få (c 3 + 1 + 1) sädgäss överflyg. Väder: dis, men svagt solsken, mattblå himmel. 6 fasaner flög snabbt ut i vassen. 15 + 22 fiskmåsar juv flög västerut, alla var juv.

Vombs ängar: 1 + 1 fiskmåsar juv, 1 rådjur, 150 svartfåglar varav mycket kaja. Ännu 1 rådjur. 1 häger överflyg. 4 + 5 måsar flyger västerut.

Vombs by: skator. Vi far söderut. 1 ormvråk sittande

Veberöd: intet

Dörröd: fint landskap, rimfrost, stilla, disigt. 1 sittande ormvråk men därutöver intet att se.

Hassle-Bösarp: kort före ankomsten dit ännu 1 sittande ormvråk, därefter ännu 1 ormvråk och 4 fasaner, därefter väl 300 svartfåglar på plöjt fält med rimfrost, sedan ytterl. 15 kråkfåglar. Jag har aldrig farit denna vägsträcka förut. Ser 2 fasantuppar. Häxkvastsvamp (Taphrina) allmän på björk.

Far mot Hörte kl 1200: 3 fasantuppar, och i närheten 2 fjällvråkar och 1 ormvråk i sällskap, delvis lyftande från fält nära vägen.

Hörte: spanar ut över havet. Knipa c 250 ex, hög siffra men jag har många ggr under tidigare år sett att knipan gärna ligger här längs S kusten i stort antal. Vidare 10 viggas, c 50 gräsänder, alfågel en hane. Skrattmåsar och gråtrut. Litet kaja. Frisk kall vind. Vidare längs stranden (men helt nära de föregående) c 250 gräsänder. Havstrut ad. Flock minst 50 ljunpipare flög förbi, sannolikt fanns mycket flera men det hela gick hastigt. Kråkor och kajor "hängde" på den dynamiska uppvinden vid stranden. Mycket fiskmåsar! OBS inga rovfåglar här vid kusten!

Abbekås hamn kl 1222: matrast. Knipa c 30 ex, mest honor (vilket inte var fallet med föregående flockar!). Litet gräsand. Skrattmåsar tämligen allmänna, gråtrutar ad och juv i flertal. Havstrutar rätt många ad. Knölsvan hane och hona och sex vuxna ungfåglar i lång rad utanför hamnen! Solen kommer fram, sikt bättras. Vi startar 1245.

FORTS

Allskog

Mossbystrand rätt kort stopp; gick ner till vattnet. Sandstrand här. Bara några få kråkor och i vattnet summa 3 knipor. Måsar på håll över havet, men inga måsar nära stranden. Jfr Abbekås. En trast flög förbi, nästan säker dubbeltrast, men obsen blev kortvarig och jag hann inte demonstrera den för Bertil. Vi fortsätter.

Öster om Mossbystrand: flockar av svartfågel och mäsfaegel på fälten. Kråkfågel ses m 1 m hela tiden, spridda kråkor men också smärre flockar. 25 gräsänder flygande. 1 fjällvråk!

Järnvägsforsningen nära Marsvinsholm: 1 + 1 ormvråkar. Kl är 1300. På långt håll, norr om E 14 och ungefär NV om Marsvinsholms slott ser vi en betande gåsflock på c 200 ex på undulerande grönt fält. Kritisk bestämning omöjlig, och vi far inte ditåt. 1 sittande ormvråk, klar "börninge"-typ, kort därefter 1 normalfärgad ormvråk sittande på jordhög.

Passerar gården Oretorp, belägen c 1 km SV om Krageholmssjöns sydspets. Sedan flera år har jag (och Lena) sett ett särdeles rikt bestånd av den mäktiga umbellaten Heracleum mantegazzianum vid denna gård och längs vägkanten upp mot Krageholmssjön. Häröver en lågt kretsande fjällvråk.

Krageholmssjöns sydspets kl 1330. Kort stopp. Sjön helt islagd, ej en fågel att se. Vi fortsätter strax

Årsjö: en glada lågt kretsande över betande hästar, och kort därefter en blåhök hona eller juv mycket lågt över fälten. Kommer nära, jag ser att det är en ungfågel. Enstaka kråkor ses hela tiden på fälten, skata sedd.

Vägsäl, vi tar in mot Baldringe kl 1342: flock väl 50 gulsparvar mycket nära, delvis i vägkanten. Pilfinkar ses, antal ovisst. Ännu en glada i diset; kort därefter en ormvråk sittande i träd i skog nära vägen, och strax därefter en sparvhök raskt och mycket lågt över kullarna.

Passerar vägsället nära Ållskog (och den förstörda lövgrodedammen), här flyger nära varandra ej mindre än fyra ormvråkar lågt över marken, därtill 2-3 fiskmåsar ad och några fiskmåsar juv. Kort därefter ses samtidigt 2 nya ormvråkar och 4 glador, och efter ytterl. några hundra meter en ormvråk, som ryttlar snett över oss!

Före Baldringe kl 1400: mäsflöck på håll, 2 fasantuppar, 2 gråtrutar ad, några kajor och kråkor, samt 2 glador lågt flygande, därefter 1 glada sittande i buske och en annan glada flygande lågt därtill.

Baldringe: 1 + 1 + 1 glador. Disigt väder, grått och stilla. 1 rådjur.

Högestad kl 1410: 1 ormvråk. På rapsfält (eller åtminstone fält med oljevaxter) ses sångsvanar grupperade sålunda: 3 ad och 4 juv, 2 ad och 3 juv, 2 ad och 2 juv, 2 ad och 1 juv, samt 3 ad. Alltså summa 12 ad och 10 juv. Hög andel ungfåglar tycker jag.

Ner i Fyledalen 1414: 3 rådjur, alla är ♀♀. 1 ormvråk, klar börningevråk, sitter i skogen. 7 domherrar lyfter ur buskar nära vägen, alla sju är honor, vilket förefaller mycket oväntat. Möjligen fanns flera domherrar i närheten. Fyledalen, stopp på "vanliga platsen" nära Lyckås: 1 ormvråk kretsar, dessutom ses tre vråkar "stående" eller "hängande" på den svaga dynamiska uppvinden över krönet på norra sidan av dalen. Hängde ytterst lågt över marken. Sannolikt både orm- och fjällvråk däri, men jag lämnar alla tre som obestämde.

Vi far upp förbi Stenby nästan fram till Ödemarksgården. Det är dis på gränsen till dimma, intet ses, vi återgår samma väg.

Fortsätter i dalen mot NV: 1 ormvråk och 1 fjällvråk, och, efter krokväg, ännu en mörk ormvråk sittande, före Röddinge by.

1991-12-12 forts.

Kör in på väg 12 kl 1444, far hemåt: ser en lågflygande ormvråk, därefter lång sträcka utan fågel.

Övedskloster: 1 häger på ängsmark, står med sträckt hals. - Fälten öster om vägen upp mot Tulsebo, där det igår gick massor av gäss, är idag tomma. Men vi ser en ormvråk sittande i buske, och på långt avstånd ett par hjortdjur, oklart om det var rådjur eller dovhjort, men jag tror på dovhjort. Ny samling av sångsvan på fält, det är minst ~~2~~ 2 ad och 4 juv.

"Fiskar Bergströms" (= Kävlingeåns utflöde ur Vombsjön): i ån ligger 2 storskrakar, det är en hane juv och en hona. Gräsänder i ringa antal också. - På triangelmärke vid Vombsjöns V sida sitter en ormvråk liksom igår.

Vombs ängar kl 1522: väder: mycket mörkt, dis på gränsen till dimma, praktiskt taget vindstilla. Vi finner en sittande ormvråk och efter några hundra meter ännu en sittande ormvråk; därutöver intet. Ej ens kråkfågel, underligt nog. Det råder ren kvällsstämning, kanske har kråkfåg-larna redan flugit till nattkvisten??

Lilla Abusa med omgivning: kråkfågel ses, men inga rovfåglar.
Lund: ankomst 1555.

Artlista, fågel:

1 häger	11 fjällvråk	- ??dubbeltrast
2 knölsvan	- obest. vråk	21 blåmes
3 sångsvan	12 sparvhök	22 entita
- obest. svan	13 blåhök	23 skata
4 sädgås	14 glada	24 kaja
- obest. gäss	15 fasan	25 råka
5 gräsand	16 ljunpipare	26 kråka
6 vigg	17 skratmås	- obest. kråkfågel
7 alfågel	18 fiskmås	27 domherre
8 knipa	19 gråtrut	28 gråsiska
9 storskrak	20 havstrut	29 <u>gulspurv</u>
10 ormvråk	- obest. mås	30 pilfink

Summa rovfågel:

ormvråk 27 varav minst 10 sittande och många andra m 1 m tydligt lyftande. Några lågt flygande, en ryttlande. Två av de 27 var klara börringevråkar.

fjällvråk 6 varav någon lyftande, de övriga mest lågt kretsande

obestämda vråkar 3 alla "hängande" på svag motvind i Fyledalen

sparvhök 1 lågt flygande

blåhök 1 lågt flygande

glada 13 de flesta lågt eller mycket lågt flygande, ett par tre ex sittande.

Summa 51 exemplar, varav 48 bestämda till arten. Sex bestämda arter.

Allmän kommentar: jag förde noggranna anteckningar och kan inte ha förbisett eller uteglömt någon art som sågs väl. Egendomligt att inte en enda ringduva blev sedd. För övrigt, med hänsyn tagen till vädret, ett ganska bra utbyte.

1991-12-22 t.o.m. 1991-12-26.

Efter inbjudan från Lenas dotter Kristina, som arbetar på stiftsgården i Rättvik i Dalarna, hade vi med glädje beslutat att tillbringa julen däruppe hos henne. Lena och jag for från Lund söndagen 22 dec. kl 1113 och kom via Mjölby - Avesta/Krylbo - Borlänge till Rättvik kl 2032. Tog taxi till Vikarbyn, där Kristina hyr ett lagom stort hus, med bekväm plats även för oss.

Vi vistades däruppe tre hela dagar (23-25 dec) och firade förvisso en, som det heter, annorlunda julhelg. Men detta skall fattas i klart positiv mening. Det blev en ovanligt fin jul: mest klart väder, tunt snötäcke och några minusgrader, en morgon dock ungefär 11 grader kallt. Vi åt frukost hos Kristina och for sedan tillsammans med henne per buss till Stiftsgården. Dess fullständiga namn är: Västerås Stifts Stiftsgård. Det är en mycket stor anläggning, väl ett dussin hus av olika storlek och ålder. Många stora och synnerligen väl inredda samlingslokaler, massor av gästrum, huvudsakligen moderna och fina. Naturligtvis goda bostäder för alla anställda. Och, inte minst, en jättelik köksavdelning och en mathållning som skulle fått många skånska gästgivare att blekna.

Under Kristinas ledning besåg vi stiftsgården noggrant och länge, och det blev tillfällen till samtal med många människor, både förestandare och andra anställda och en del gäster. Kristina trivdes påtagligen alldeles utmärkt på gården, och folket med henne; föga underligt eftersom hon är ovanligt charmerande, kompetent och taktfull i sitt sätt, med en lagom tillsats av stillsam humor. Tillsammans med henne besökte vi också kulturhus och museer i Rättvik. En dag med strålände sol gick vi en runda i skogen ovanför Vikarbyn; den var i vinterskrud, men snötäcket var för tunt för skidåkning (och det var tur, ty vi medförde inga skidor, och jag har aldrig stått på skidor efter vintern 1945, på den stora Dalamanovern). Vi gick också vid Siljans strand: sjön var öppen, men viss isläggning hade skett vid stranden, även så pass att isen bar något hundratal meter ut, högst.

På julaftonskvällen hade vi julklappsutdelning hemma hos Kristina i allra bästa stämning. Gåvorna mellan Lena och mig hade dock utväxlats redan i Lund och fått stanna kvar där. Packningen blev tung nog ändå.

Naturligtvis rådde på gården en utpräglad kristen regi, och till den yppiga julmiddagen fick inte ens lättöl serveras. Men stämningen var behaglig och inte tung. Serveringspersonal och övriga anställda var trevliga och öppna och glada. Gästerna var säkerligen också bra folk, men medelåldern var ännu högre än jag skulle tro, skattningsvis c 70-75 år, och kvinnorna var i stark majoritet, c 75 procent. Rätt många gäster var påtagligt åldrade, både psykiskt och fysiskt. Totala antalet gäster vet jag inte, men till den stora måltiden kl 1330 på julaftonen var vi nog c 130-140 personer incl. alla anställda och tillfälligt tjänstgörande ungdomar. Nog var 90-100 av totalsiffran gäster.

Underhållning av olika slag förekom ofta: musikprogram, inte bara religiösa; amatörteater delvis väl hopkommen, etc. Därtill naturligtvis böner och gudstjänster flera gånger per dag, men där deltog vi inte.

De tre dagarna gick fort. Annandagens morgon kl 0743 lämnade vi Rättvik, nu i sällskap med Kristina. Lena och jag skulle direkt till Lund, men Kristina skulle till Ängelholm eller rättare sagt till Skepparkroken vid Skälderviken, där hennes far bor. Vi tog farväl av henne i Hallsberg, med många tacksägelser för allt vad hon gjort för oss denna julhelg.

Återresan skedde inte via Avesta/Krylbo utan via Ludvika - Grängesberg. Sträckan Borlänge-Ludvika och milen närmast därefter går genom ett storkuperat och mycket glest befolkat skogsland. Tveksamt om jag färdats den sträckan tidigare. - Lena och jag kom till Lund klockan 1700 med ett något försenat och helt fullsatt tåg. Karin Dahm mötte vid stationen och bjöd oss hem, men vi var trötta och avböjde tacksamt. Lade oss tidigt och sov som en bäverkoloni.

Fågelutbyte: se sidan

1991-12-13, fredag.

(178) På morgonen, när det ännu bara var halvljust, hördes rödhake knäppa i buskvegetationen på slänten mot motorvägen. Här kom också en ensam sidensvans förbiflygande, den första jag sett efter c 1 dec. Men några timmar senare, när jag gick till Komsumbutiken på Flöjtvägen, satt 28 sidensvansar i ett litet träd vid hagtornshäckarna. Samtidigt satt några koltrastar och sex ringduvor i en hög och rikbärande hagtornshäck och åt av bären. En kort stund senare var ringduvor och koltrastar försvunna, men flocken av sidensvans satt kvar i samma träd.

1991-12-16.

Disigt eller dimmigt väder. Över Östra Torn hörde jag sidensvansens dallrande ton, sannolikt dock bara av enstaka fåglar.

1991-12-17.

I tätt dis, nästan dimma, hörde jag plötsligt starka toner av gäss, just när jag gick mellan posten och bostaden. Det blev strax klart: en plog kanadagäss på c 30 ex kom precis rakt över, med kurs ungefär mot norr. Flög lågt, högst 50 meter, men syntes likväl "matta" i dimman. Detta var kl 1230. Någon timme senare klarhade det hastigt upp, blev delvis klar, silkesblå himmel och "hög luft", som min pappa brukade säga.

1991-12-18.

Flock c 12 sidensvansar flög över Östra Torn på eftermiddagen.

1991-12-19.

Rödhake vid Zool. Inst. - Har setts och hörts även ett par gånger tidigare i december.

1991-12-22 t.o.m. 1991-12-26.

Lena och jag firade julen i Dalarna hos Lenas dotter Kristina. Se sidan . Här endast besked om det ornitologiska utbytet.

Kristina hade regelbunden matning av fågel vid sitt hus i Vikarbyn. På en lina utanför huset hängde en stor "talgboll" med tillsats av fröer och ett "matningshus" med sittbräde runtom, där fågelfrö faller ner och ~~blir~~ blir tillgängligt allteftersom det ätes bort. "nedifrån!" Till denna matplats kom regelbundet c 20-25 talgoxar, en blåmes och en nötväcka. Vidare såg jag där två pilfinkar och - mindre ofta - en entita och en svartmes. Minst två skator fanns också där men kunde inte falla på mat-anordningarna utan tog vad som fallit till marken. - Spridda kråkor och några få kajor sågs över samhället, och tamduvor var oväntat rikliga: jag såg ofta 5-6-8 ex samtidigt, och total-siffran måste varit c 20-25 eller kanske mera. Den 26 december, i intensivt solljus, kom en flock på 5 sidensvansar överflygande, den återsågs en stund senare (åtminstone sannolikt samma flock!), och en ensam sidensvans satt ännu senare i en grantopp. På öppen plats med buskar etc. i Vikarbyns centrum sågs slutligen också en liten flock gråsparv, c 8-10 ex.

1991-12-28.

På förmiddagen hörde jag plötsligt kanadagäss. Det befanns att en rätt liten flock, c 12 ex, flög ungefär mot NO; men samtidigt kom stora flockar, minst 120 ex, med sydlig kurs på större höjd. Sådana "oregelbundna" rörelser av gäss och svanar ses bara undantagsvis här över staden.

1991-12-30.

På middagen en flock på c 12 snöskator över Östra Torn. På sista tre veckorna (ungefär) har annars bara helt enstaka ex setts.

Notiser december 1991 forts.1991-12-29 t.o.m. -12-31.

Den 29 dec. kom Lenas dotter Kristina till oss i Lund efter att ha besökt sin pappa som bor i Skepparkroken vid Ängelholm. Senare samma dag kom Lenas son Anders med maka Ulrika; de hade kört bil från Vindö utanför Stockholm.

Min dotter Lisen fyllde 39 år på nyårsafton. Enligt överenskommelse besökte jag henne och hennes pojkvän Stefan på förmiddagen och överlämnade presenter från Lena och mig. Inga och Thomas hade kommit strax dessförinnan. Vi blev bjudna på kaffe och hembakade tårter med vispgrädde och hade en mäkta rolig timme tillsammans.

På kvällen var Lena och jag samt Anders och Ulrika bjudna på middag hos Dahms. Kristina var upptagen på annat håll, skulle träffa gamla skolkamrater.

Middagen hos Dahms var utsökt som alltid. Vi fick smörgåsbord, därefter sprängd gås (kanadagås, skjuten vid Trelleborg enligt uppgift), och slutligen björnbärssylt, hallonsylt och mandelmusslor. Därtill lämpliga drycker. Vi - alla fyra gästerna - bröt dock upp redan före halvtio. Hemma vilade vi och läste, men ingen hade somnat när tolvslaget nalkades; därför beskådade vi det granna fyrverkeriet som välkomnade året 1992. Det gångna året har varit oerhört händelserikt både inom Sverige och utanför dess gränser, i huvudsak positivt anser vi (=de flesta i vårt umgänge). Mera tveksamt är det väl om det nya året kommer att bedömas lika erkännansamt. Men hoppet är ju det sista som lämnar människan.

Kommentarer till rovfågelnarna m.m.:

- 1) ormvråk: av de 13 sedda var en klar "börringevråk", den satt nära Assmåsa och lyste som en vit fläck i skogsbrynet. Bland ormvråkarna vid Bellinga lagård var en "halvljus", just en sådan färg som folk ofta bestämmer till fjällvråk. Den hade ljusa vingundersidor men - till skillnad från fjällvråken - helt små och smala "knogfläckar". Huvud avsevärt ljusare än vanligt, men stjärtbas bara litet ljusare än stjärtens ytterhalva, och alls ingen skarp färggräns! - Flera vråkar sågs sitta, andra flög lågt, ingen högt.
- 2) havsörn: två gamla vitstjärtade fåglar i luften nära ön Lybeck; de fällde slutligen där i ett högt torrträd nära varandra. Senare sågs en helt mörk havsörn kretsa lågt däruppe; stjärten var också mycket tydligt längre än hos gamla fåglar. Den flög söderut längs sjöns östra sida och skrämde upp massor av gräsänder.
- 3) obestämd örn: vid Ellestasjöns N ände kom en Aquila-örn ut över skogen och började kretsa, delvis nära en ormvråk. Den var mörk, inte helt enfärgad på översidan men absolut utan vita eller väl avsatta ljusa teckningar. Föreföll mig mycket tydligt mindre än en kungsörn. Några deltagare ansåg tydligen att det måste vara en mindre skrikörn, men jag anförde skäl däremot: storleksskillnaden gentemot vissa andra Aquila-arter, främst större skrikörn, kan vara mycket svår att se, och eftersom den flög lågt fick vi aldrig någon klar bild av vingarnas form; dessutom är mindre skrikörnen långflyttare och brukar vara borta redan från början av oktober. Dock erkänner jag att fågeln tedde sig lättbyggd och relativt smalvingad. Jag vågade mig inte på en bestämning.
- 4) annan obestämd rovfågel: den flög snabbt förbi i skogsbrynet när vi beskådade bergfinkarna som trängdes i luften! Den tedde sig långstjärtad och avgjort "spänstig" i flykten, men obsen blev mycket kortvarig, och jag kunde inte demonstrera den för andra deltagare. Nästan säkert var det dock en duvhök.
- 5) fiskgjuse: en stor överraskning, och såvitt jag minns är det mitt hittills senaste datum i Sverige. Kom över Staffanstorp kl 0755, just när folk började samlas på mötesplatsen. Flög lågt, c 25 meters höjd, mot NO. Många av de c 12 närvarande såg den, och jag observerade att åtminstone ett par av dem bestämde den rätt.
- 6) spännande rovfågelfjäder: när vi beskådade den kritiska Aquila-örnen, fann en liten pojke bland deltagarna en handpenna av en rovfågel och kom till mig för att få den bestämd. Den föreföll mig för stor för en vråk och för liten för en örn!! Jag kunde inte bestämma den. Pojken ville behålla pennan, och det kunde jag ju inte gärna vägra honom, fast jag fann fallet verkligt spännande. Men några dagar senare hände något mycket oväntat: jag fick brev från pojkens pappa, herr Jan Granath, som också deltog i exkursionen. Han skrev att pojkens intresse svalnat, och i brevet medföljde även fjädern, omsorgsfullt förpackad!!! Naturligtvis tackade jag hjärtligt och utlovade besked när fjädern blivit bestämd!

Tillägg: när vi samlats vid Silvåkratornet och väntade på gässen, nästan samtidigt med att de första flockarna började komma, dök plötsligt några stora fladdermöss upp, det var bergsäkra Nyctalus noctula, och började en fin flyguppsvisning över våra huvuden. De flög på c 4-7 meters höjd, men de gjorde ofta branta dykningar meråt för att i nästa ögonblick stiga uppåt igen. Detta pågick kl 1705-1720, när ljuset ännu var rätt bra. Fladdermössen föreföll inte alls besvärade av vår närvaro. Gäss strömmade in när fladdermössen for runt. Antal ex osäkert; jag såg nog aldrig mer än 4 samtidigt. Efter 1720 var de helt borta. Mycket kul att få se och demonstrera dem! Ej sedda av mig på årtal.

G

Tillägg till år 1991.

Följande anteckningar från 30 september samt 1, 3 och 8 oktober blev bortglömda vid renskrivningen och anträffades först efter det att renskriften för år 1991 hade paginerats.

30 sept.: taltrast och rödvingetrast flög rikligt över Lund på dagen. Inte i flockar utan enstaka eller några ex m l m i sällskap. Ofta rätt högt, och relationen i antal mellan de båda arterna är därför osäker, tyvärr. Detta var första obsarna av denna typ i höst. Med säkerhet hade de anlänt under natten.

1 okt.: inga trastar sedda denna dag. Men på Buddleia vid Geologiska Institutionen såg jag en amiral (Vanessa atalanta, synonym Pyrameis atalanta).

3 okt.: biltur med Anders och Karin Dahm till Stenshuvud. Start från Lund 1005, for via Harlösa + Sjöbo ~~#####~~ och sedan diverse delvis små vägar österut. Hemvägen via Tomelilla och Tryde. Fram till c 1230 vackert väder, därefter tätade det alltmer, men när vi vandrade S om Stenshuvud c 1200-1400 var det ännu uppehållsväder. På hemvägen dåligt väder, regn från c 1530. Observationer mindre grundliga än vanligt, anteckningar därför också kortfattade. Siffrorna går därför inte att använda på samma sätt som vanligt. Fågel:

ormvråk 10
fjällvråk 2
(nära Eljaröd, mina första för i höst)
sparvhök 1
(hårt mobbad av kråkfågel)
brun kärrhök 1 ♂
glada 2 (varav 1 Harlösa på utvägen och 1 vid Tryde på hemvägen)
tornfalk 1

trana flock 11
ex Tomelilla, flög mot S rätt lågt i regnet)
storskarv 12
utanför Stenshuvud
änder och gäss efterspanades, men intet sträck sågs!

<u>gröngöling</u> 1 <u>ängspipl.</u> få <u>nötväcka</u> <u>nötkråka</u> 2	} alla på Stenshuvud
<u>finkflockar</u> (rimligen mest bofink + något bergfink) var rätt talrika, flög delvis mot SV, men en del rastade, och en del flockar flög mot NO!! - Mycket få flr sedda i det dåliga vädret.	

Vid stranden S om Stenshuvud, i bra väder, sågs amiral 2 ex, påfågelöga 1 eller 2 ex, nässelfjärilar enstaka. Alla på ängsmark m l m nära stranden, men inte på blommor, ty sådana fanns inte, utan på gräset eller ibland flygande. Någon viss flygriktning kunde inte observeras.

8 okt.: På Buddleia vid Geol. Inst. en nässelfjäril och enstaka Eristalis (otvivelaktigt tenax. Den mycket liknande arten pertinax är inte känd som flyttare). - I Botanicum var Eristalis och honungsbin allmänna på Aster (en odlad form, som påminde om tripolium men var högre, mycket rikblommig och inte köttig). - På Senecio cf jacobaea sågs honungsbin och en enstaka geting. - På Tagetes, som ännu var rikblommig och storblommig och lysande ~~#####~~ orangegul, sågs två nässelfjärilar och enstaka Eristalis; och på en annan rabatt med Tagetes sågs 1 nässelfjäril, 1 påfågelöga, enstaka honungsbin och enstaka Eristalis. - På Dahlia, men endast på enkla, alltså med diskblommor, satt eller flög bin och Eristalis ganska allmänt, även en humla. Denna rabatt låg i skugga, men dagen var ganska varm. På dubbla eller kanske rättare fyllda Dahlior, som utgjorde majoriteten, sågs inga insekter.

1991-04-09.

Lunch hos Arne Schmitz och hans fru i Falsterbo. Därefter, i mycket fint väder och alltmer avtagande vind omkring NV eller V, en rundfärd i bil med Arne:

- till Ljungen, där blev det vandring från landsvägen ner till Ängsnäset och åter,
- därefter till Skanörs hamnväg. Vi spanade över Flommen både S och N om hamnvägen,
- till Skanörs borggruin,
- därefter till fågelstationen. Packning, lätt måltid. Tack.

Kl 1740 - 1840 bussresa till Malmö, därefter tåg till Lund.

Utbyte:

storskarv: några flygande över Lj
häger: 1 flygande över Flommen
knölsvan: flera par Flommen, hamnen och Ängsnäset

obestämd svan: flock 8 ex Ängsnäset (i realiteten säkert knölsvan)

gräsand: bara några få ex resp. par
kricka: flock nästan exakt 100 ex

Flommens norra del

årta ♂♀ samma ställe

vigg: flera flockar: c 165 + c 70
+ fler flockar på håll i S.

Oftast sågs 3 - 5, ibland upp

till 8, hannar nära varje hona

Ingen annan fågelart fanns med i dessa flockar.

(Jag kan inte minnas mig ha sett denna tydliga fördelning av hannar kring varje hona så tydligt tidigare. GRck vid renskrivningen 1995 - 04 - 07.)

ormvråk: ett ex mot NO kl c 1310

ett " " " " c 1330

ett " sett senare

sparvhök: ett ex kom in ytterst lågt över Ängsnäset, fortsatte mot N eller möjligen NNO

blåhök en ♀ Ljungen, jagade mycket lågt, föllde fortsatte

tornfalk: 1 ex Skanörs hamn, 1 ex Tygelsjö på hemvägen

fasan: riklig på hela sträckan från Fotevik till utkanten av Malmö. Manne m 1 m "naturlig" ökning - eller inplantering??

kärnsnäppa } Ängsnäset,
större strandpip. } borggruinen,
vipa } Flommen etc
rödbena } vipa på Lj.
strandskata }

obestämbare vadare: rätt mycke antagligen mest rödbena

skrattnås } OBS: inte mycket
fiskmås } runt Skanör etc,
gråtrut } men från bussen på sträckan från

Kungstorp till utkanten av Malmö var de allmänna. Strax S om Malmö var en kilometerstor yta täckt med mås, visser oftast glest, men enbart på den platsen minst 1000 ex. Mest fiskmås, en del skratt, och bara litet gråtrut.

ringduva

turkduva Fbo

sånglärka sj Lj, Skanör etc, flera ex

ängspioplärka Lj

sädesärta några ex

järnsparv i Arnes trädgård

koltrast i " "

taltrast Fbo

snöskata kanske hörd

dubbeltrast 2 ex troligen sedda

talgoxe

blåmes

bofink rätt allmänt sj, även sedd i parken

hämpling hörd överflygande

stare: en flock på över 100 ex

på Ängsnäset och en flock på

över 150 ex Vellinge.

skata kaja råka kråka sedda.

1991-04-12.

Lund kl 1745: i fint väder kom en flock på 70 ejdrar med kurs mot öster; de flög högt och kom på långt avstånd nere i söder.

1991-04-14.

Exkursion till Vombs ängar med Universitetets "Gökottesamling". Drömväder. Jag talade om Vombs ängar, både hur området såg ut i mycket gamla dagar (före 1920) och perioden 1920-1991. Jag undvek helt att polemisera. Talade egentligen i två omgångar, eftersom två busslaster med folk kommit ut från Lund; de hade färdats olika vägar.

Vid matrasten vid utsiktspunkten Vombsjöns ~~sydöstra~~ sydöstra hörn (egentligen: sydligaste hörn) talade universitetets rektor Håkan Westling ~~med~~ med erkännsamma ord om mig.

Själv hade jag rest från Lund 0800 med en meteorolog vid namn Peter Persson. Han använde en bil full med avancerad apparatur. Vi stannade på Öbacken 0830. Dit kom folk, och jag talade dels c 0915 - 0945 och dels 0955 - 1025. Därefter for vi till ovannämnda matplats, vistades där 1035-1145. Härlig förmiddag, men inte mycket fågel i värmen, och jag antecknade ingenting. Sydsvenskan hade en artikel inne, antagligen följande dag.

1991-04-15, måndag.

Kylig och dimmig morgon. När vi lämnade huset 0930, hördes sidensvans. Flocken upptäcktes, det var 12 - 15 ex som satt i Crataegus-träden på avstånd. De flyttade sig, bytte plats etc. Jag hann inte se om de åt något och i så fall vad de åt. OBS att dessa träd inte har några bär kvar.

Iakttagelsen intressant ändå, ty arten ses avgjort sällan på våren.

T
1991-12-22 t.o.m. 1991-12-26.

Efter inbjudan från Lenas dotter Kristina, som arbetar på stiftgården i Rättvik i Dalarna, hade vi med glädje beslutat att tillbringa julen däruppe hos henne. Lena och jag for från Lund söndage 22 dec. kl 1113 och kom via Mjölby - Avesta/Krylbo - Borlänge till Rättvik kl 2032. Tog taxi till Vikarbyn, där Kristina hyr ett lagom stort hus, med bekväm plats även för oss.

Vi vistades däruppe tre hela dagar (23-25 dec) och firade förvilen, som det heter, annorlunda julhelg. Men detta skall fattas i kl positiv mening. Det blev en ovanligt fin jul: mest klart väder, tur snötäcke och några minusgrader, en morgon dock ungefär 11 grader kallt. Vi åt frukost hos Kristina och for sedan tillsammans med henne per buss till Stiftsgården. Dess fullständiga namn är: Västerås Stifts Stiftsgård. Det är en mycket stor anläggning, väl ett dussin hus av olika storlek och ålder. Många stora och synnerligen väl inredda samlingslokaler, massor av gästrum, huvudsakligen moderna och fina. Naturligtvis goda bostäder för alla anställda. Och, inte minst en jättelik köksavdelning och en mathållning som skulle fått många skånska gästgivare att blekna.

Under Kristinas ledning besåg vi stiftsgården noggrant och länge och det blev tillfällen till samtal med många människor, både förestandare och andra anställda och en del gäster. Kristina trivdes påtagligen alldeles utmärkt på gården, och folket med henne; föga underligt eftersom hon är ovanligt charmerande, kompetent och taktfull i sitt sätt, med en lagom tillsats av stillsam humor. Tillsammans med henne besökte vi också kulturhus och museer i Rättvik. En dag med strålände sol gick vi en runda i skogen ovanför Vikarbynden var i vinterskrud, men snötäcket var för tunt för skidåkning (och det var tur, ty vi medförde inga skidor, och jag har aldrig stått på skidor efter vintern 1945, på den stora Dalamanövern). Vi gick också vid Siljans strand; sjön var öppen, men viss isläggning hade skett vid stranden, även så pass att isen bar något hundratal meter ut, högst.

På julaftonskvällen hade vi julklappsutdelning hemma hos Kristina i allra bästa stämning. Gåvorna mellan Lena och mig hade dock utväxlats redan i Lund och fått stanna kvar där. Packningen blev tung nog ändå.

Naturligtvis rådde på gården en utpräglad kristen regi, och till den yppiga julmiddagen fick inte ens lättöl serveras. Men stämningen var behaglig och inte tung. ~~MM~~ Serveringspersonal och övriga anställda var trevliga och öppna och glada. Gästerna var säkerligen också bra folk, men medelåldern var ännu högre än jag skulle tro, skattningsvis c 70-75 år, och kvinnorna var i stark majoritet, c 75 procent. Rätt många gäster var påtagligt åldrade, både psykiskt och fysiskt. Totala antalet gäster vet jag inte, men till den stora måltiden kl 1330 på julaftonen var vi nog c 130-140 personer incl. alla anställda och tillfälligt tjänstgörande ungdomar. Nog var 90-100 av totalsiffran gäster.

Underhållning av olika slag förekom ofta: musikprogram, inte bara religiösa; amatörteater delvis väl hopkommen, etc. Därtill naturligtvis böcker och gudstjänster flera gånger per dag, men där deltog vi inte.

De tre dagarna gick fort. Annandagens morgon kl 0743 lämnade vi Rättvik, nu i sällskap med Kristina, Lena och jag skulle direkt till Lund, men Kristina skulle till Ängelholm eller rättare sagt till Skepparkroken vid Skälderviken, där hennes far bor. Vi tog farväl av henne i Hallsberg, med många tacksägelser för allt vad hon gjort för oss denna julhelg.

Återresan skedde inte via Avesta/Krylbo utan via Ludvika - Grängeberg. Sträckan Borlänge-Ludvika och milen närmast därefter går genom ett storkuperat och mycket glest befolkat skogsland. Tveksamt om jag färdats den sträckan tidigare. - Lena och jag kom till Lund klockan 1700 med ett något försenat och helt fullsatt tåg. Karin Dahl måtte vid stationen och bjöd oss hem, men vi var trötta och avböjde tacksamlade oss tidigt och sov som en bäverkoloni.

Pågelutbyte: se sidan 178.